

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
DİNLEME BECERİSİ İÇİN METİN UYARLAMA

SAMET ERİŞKİN

İzmir
2022

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
DİNLEME BECERİSİ İÇİN METİN UYARLAMA

SAMET ERİŞKİN

DANIŞMAN

Doç. Dr. Funda Uzdu YILDIZ

İzmir

2022

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi İçin Metin Uyarlama” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

01/07/2022

Samet ERİŞKİN

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 05/07/2022

Tez Başlığı:

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi İçin Metin Uyarlama

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam **229** sayfalık kısmına ilişkin, **03.07.2022** tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (**Turnitin-Tez İntihal Analiz Programı**) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri** (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin **benzerlik oranı % 17'dir**.

- <http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/> adresindeki Tez İntihal Analiz Programı Kullanım Kılavuzunu okudum ☒

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) ☐

Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30) ☒

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça hariç, ☐ Alıntılar dâhil, ☐ Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☒ Kaynakça dâhil, ☒ Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. ☒	
EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde. ☐	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : **Samet Erişkin**
Öğrenci No : **2020950082**
Anabilim Dalı : **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi**
Programı : **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi**
Statüsü : ☒ Yüksek Lisans ☒ Doktora

ÖĞRENCİ

DANIŞMAN

Samet ERİŞKİN

Doç. Dr. Funda Uzdu YILDIZ

05/07/2022

05/07/2022

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygun kutucuğu (□) işaretleyerek doldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine (Ali Taş Tel: +90 (232) 3018026 veya ali.tas@deu.edu.tr) başvurunuz.

2: Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formu tezin citillenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltilme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

4: Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak **tez başlığının tamamı**, Yazar Adı (author's first name) olarak **öğrencinin adı**, Yazar Soyadı (author's last name) olarak **öğrencinin soyadı** bilgisini yazınız.

TEŞEKKÜR

Lisans eğitimim ardından uzun bir zaman geçmesine karşın tüm sıcaklığıyla beni yeniden kabul eden dilbilimi ailesine...

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özveriyle çalışan, bilgi ve deneyimlerini her zaman cömertçe paylaşan Ankara Üniversitesi TÖMER'in emektar hocalarına...

Türkçeye gönül veren, çalışmalarıyla bu güzel dilin eğitimi ve öğretimine ışık tutan değerli araştırmacılara...

Güzel dilimize tutkuyla bağlanan, onu öğrenmek için büyük emekler harcayan, farkında olmadan bana ve bu çalışmaya büyük katkılar sağlayan öğrencilerime...

İşim ve derslerimle birlikte bu çalışma nedeniyle de ihmal etmek zorunda kaldığım, inançla yürüdüğüm her yolda elimden tutan, beni yalnız bırakmayan aileme...

Tüm sorunları kolayca çözen, sorularımı sabırla ve anlayışla yanıtlayan, bilgi ve deneyimleriyle her zaman yanımda olan danışman hocam Doç. Dr. Funda Uzdu Yıldız'a teşekkür ediyorum.

Titizlikle azaltmaya çalıştığım ancak yine de gözden kaçan eksiklerimin, hatalarımın hoşgörüsüyle karşılanmasını diliyorum.

Sabahattin Ali'nin Değirmen kitabı önsözünde kullandığı ifadeler bugün benim için de geçerliliğini koruyor... "İyiye kötüden ayırmak külfetini okuyucuya bıraktığım için özür dilerim."

Samet Erişkin

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Amaç ve Önem	2
1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri.....	2
1.4. Sınırlılıklar	2
1.5. Tanımlar.....	3
BÖLÜM II.....	7
ÖZGÜN (OTANTİK) METİNLER).....	7
Özgün Olmayan Metinler.....	8
Özgün Metinlerin Olumlu Özellikleri.....	9
Özgün Metinlerin Olumsuz Özellikleri.....	12
DİNLEME BECERİSİ	14
Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde Dinleme Becerisi	16
Dinleme Becerisinin Aşamaları	19
Dinlemenin Becerisi Eğitiminin Aşamaları	20
Dinlemenin Alt Becerileri	24
DİNLEME ve OKUMA BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	28
Dinleme ve Okuma Becerilerinin Ortak Özellikleri	29
Dinleme ve Okuma Becerilerinin Farklı Özellikleri.....	29
METİN UYARLAMA	33
Krashen ve Anlaşılır Girdi Kuramı	34
Metin Uyarlama Aşamaları	35
Metin Uyarlamanın Olumlu Etkileri	42
Metin Uyarlamanın Olumsuz Etkileri.....	43
BÖLÜM III	44
YÖNTEM.....	44
Araştırmanın Modeli / Deseni	44

Evren / Örnekleme	44
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öykü	44
Dil Düzeyleri	45
A2 ve B2 Dil Düzeyleri.....	46
Yazar Seçimi	48
Metin Seçimi	54
Uyarlama İşlemleri.....	56
BÖLÜM IV	58
UYARLAMA 1.....	58
UYARLAMA 2.....	104
BÖLÜM V	170
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	170
5.1. Tartışma.....	170
5.2. Sonuç ve Öneriler.....	171
KAYNAKÇA.....	173
EK 1. Öğrencinin Akademik Özgeçmişi.....	181
EK 2. A2 Dil Düzeyi İçin Uyarlanmış Sırça Köşk Metni.....	182
EK 3. B2 Dil Düzeyi İçin Uyarlanmış Sırça Köşk Metni	189
EK 4. A2 Dil Düzeyi İçin Uyarlanmış Beyaz Bir Gemi Metni	196
EK 5. B2 Dil Düzeyi İçin Uyarlanmış Beyaz Bir Gemi Metni.....	205
EK 6. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit setleri dilbilgisi içeriği.....	214
EK 7. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti dilbilgisi içeriği. 215	

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. D-AOBM dinleme anlama genel yeterlikleri.....	17
Tablo 2. Klasik yaklaşımda dinleme uygulamalarının aşamaları	20
Tablo 3. Modern dinleme uygulamalarının aşamaları	20
Tablo 4. Palmer (1997) tarafından belirtilen dinleme - okuma farkları.....	30

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.Dinlediğini anlama süreci	19
Şekil 2.Dinleme ve okuma gelişimi modeli	28

KISALTMALAR

AOÖÇ:	Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (Bkz. D-AOBM)
BKZ:	Bakınız
CECR:	Cadre Europeen Commun De Reference Pour Les Langues (Bkz. D-AOBM)
CEFR:	Common European Framework of Reference for Languages (Bkz. D-AOBM)
D-AOBM:	Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni
İNG:	İngilizce
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
ÖRN:	Örneğin
TDK:	Türk Dil Kurumu
TÖMER:	Türkçe ve Yabancı Diller Uygulama ve Araştırma Merkezi
TUD:	Türkçenin Ulusal Derlemi
YEE:	Yunus Emre Enstitüsü
YKY:	Yapı Kredi Yayınları
YTKSS:	Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü

ÖZET

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİNLEME BECERİSİ İÇİN METİN UYARLAMA

Yabancı dil öğretiminde hem öğrenci, hem de öğretmenler açısından özgün metinler büyük bir öneme sahiptir ve sıklıkla kullanılmaktadır. Birçok katkı sunmalarına karşın gereksinimleri tam olarak karşılayamadıkları durumlarda olumsuz yönlerini azaltıp avantajlı yönlerini artırmak için özgün metinler üzerinde metin uyarlama işlemleri uygulanmakta, bu sayede onlardan elde edilen verim artırılabilir. Alanyazın taramalarında, yabancı dil öğretiminde yer verilen özgün metinlerin çok büyük bir oranda yalnızca okuma becerisi için uyarlandığı ve dinleme becerisinin genellikle ihmal edilmiş olduğu gözlemlenmektedir. Bu çalışmada, dinleme ve okuma becerileri kapsamlı biçimde karşılaştırılmış, metin uyarlama aşamaları ayrıntılı olarak incelenmiş ve Türkiye'nin en önemli yazarlarından biri olan Sabahattin Ali'nin Sırça Köşk ve Beyaz Bir Gemi adlı iki öyküsü A2 ve B2 dil düzeylerindeki yabancı dil olarak Türkçe öğrencileri için uyarlanmıştır. Krashen'in anlaşılır girdi kuramı ile birlikte bazı önemli araştırmacıların etkinliği kanıtlanmış önerilerinden de yararlanılan uyarlama işlemleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin de yararlanabilmeleri amacıyla ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Çalışmanın sonunda üretilen bütün uyarlanmış metinler öğrencilerin ve öğretmenlerin yararlanabilecekleri biçimde hizmete sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, özgün metin, dinleme, metin uyarlama.

ABSTRACT

TEXT ADAPTATION FOR LISTENING SKILL IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

In foreign language teaching, authentic texts are of great importance for both learners and teachers and are frequently used. In cases where they don't fully meet the requirements despite their many contributions, text adaptation processes are applied on the authentic texts in order to reduce their negative qualities and increase their advantageous aspects, thus increasing the efficiency obtained from them. In the literature reviews, it is observed that the authentic texts used in foreign language teaching are mostly adapted for reading skills, while listening skills are generally neglected. In this study, listening and reading skills were comprehensively compared, the stages of text adaptation were examined in detail, and two stories of Sabahattin Ali, named Sırça Köşk (Glass Palace) and Beyaz Bir Gemi (A White Ship), were adapted for learners of Turkish as a foreign language at A2 and B2 language levels. Adaptation processes, which benefit from Krashen's comprehensible input theory and the proven recommendations of some important researchers, are explained in detail so that Turkish as a foreign language teachers may also benefit. All adapted texts produced at the end of the study were put into service in a way that learners and instructors can benefit from.

Keywords: Turkish as a foreign language, authentic text, listening, text adaptation.

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Özellikle son yıllarda Türkiye'nin komşu ülkeleri ve yakın coğrafyalarda yaşanan savaşlar, siyasi krizler veya çeşitli sosyal sorunlar nedeniyle kitleler halinde insanlar Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır. Bu durumla birlikte, Türkiye'de artan yabancı sayısı birçok alan gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretimini de derinden etkilemiştir. Alana yönelik hızla artan çalışmalara ivme kazandırmış, ayrıca her türlü ders materyaline ihtiyacın artmasına neden olmuştur. Son yıllarda artan ihtiyaçlar ve ilgiyle doğru orantılı olarak özgün (otantik) metinlerin önemi de artmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sırasında derslerde ve ders kitaplarında sıklıkla amaca yönelik olarak, öğrenciler için özel hazırlanmış, belirli dil yapıları ve sözcükleri öğretme niyetiyle zaman zaman gerçek dil kullanımıyla bağdaşmayacak, abartılı unsurlar içerebilen metinler kullanılmaktadır. Bu tür metinler günlük yaşamda anadil kullanıcılarının kullandığı dile göre farklılıklar içerebilir; öğrencilerin ders içi amaçlarına ve hedeflerine hizmet etme amacıyla hazırlanmış olsalar da yapay oldukları için birçok olumsuz etkiye de sahip olabilirler. Bazı öğrenciler özgün olmayan bu metinleri yapay veya yetersiz bularak farklı arayışlara girdikleri için, bazıları da dil öğrenme yolculuklarında yeni bir meydan okuma amacıyla Türkçe anadil kullanıcıların gerçek hayatta kullandıkları dil bileşenlerini okuyup anlayabildiklerini kanıtlamak için özgün metinler arayışına girmektedirler. Daha fazla içeriğe ulaşmaya çalışan bu grup, Türkçeyi ve Türk kültürünü gerçek öykü ve romanlar aracılığıyla daha yakından tanımak için orijinal eserlere yönelmektedir.

Ana dili Türkçe olan bireyler için yazılmış, pedagojik amaçlar taşımayan özgün metinler yabancı dil olarak Türkçe öğrenen tüm bireylerin dil düzeylerine uygun olmayabilir; gerekli yetkinlikle incelenmemiş ve uyarlanmamış metinler ise yarardan daha çok zarar getirebilir. Henüz öğrenmedikleri dilbilgisi kuralları, yeni sözcükler, yöresel ve kültürel unsurlar, standart dışı dil kullanımı, sıradışı bilgiler aktarılması gibi birçok etken dil öğrenim sürecinde istek kayıplarına, başarısızlıklara yol açabilir, hatta Türkçe öğrenmekten tamamen vazgeçmelerine bile yol açabilir.

Özgün metinlerin yabancı dil öğretiminde son derece yararlı olduğu birçok nokta bulunmasına karşın gerekli işlemler yapılmadığı takdirde olumsuz etkileri de olmaktadır. Bu nedenle, özgün metinlerin avantajlarından yararlanmak, olumsuz etkilerini de en aza indirebilmek için metin uyarlama çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Türkçeyi daha iyi

öğrenmeye ve bu yolda kendini geliştirmeye istekli öğrenciler için yetkin kişi ve kuruluşlar tarafından hazırlanmış, eğitim amaçlarına ve dil düzeylerine uyarlanmış özgün eserlerin sayılarının ve niteliklerinin artırılması gerekmektedir.

1.2. Amaç ve Önem

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen birçok kişi, kendi dil düzeylerine uyarlanmış, Türkçenin ve Türk kültürünün etkin biçimde yansıtıldığı özgün metinlere ihtiyaç duymaktadır. Alanyazında, bu çerçevede yapılan çalışma sayısı özellikle son yıllarda ciddi derecede artmış olsa da henüz yeterli düzeye ve niteliğe ulaşmamış olduğu gözlenmektedir. Yapılmış mevcut çalışmaların ise neredeyse tamamının okuma becerisine yönelik olduğu, dinleme becerisine yoğunlaşmış çalışma sayısının çok yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisine yönelik metinler uyarlanması amacı taşıyan bu çalışma, alana katkı sağlamak, yabancı dil olarak Türkçe öğrencileriyle Türkiye'nin en çok okunan yazarlarından Sabahattin Ali'nin Sırça Köşk ve Beyaz Bir Gemi adlı öykülerini buluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.

1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Sabahattin Ali'nin Sırça Köşk ve Beyaz Bir Gemi öykülerinin dil düzeylerine uyarlanıp dinleme becerisini geliştirme amaçlı dil öğretim materyallerine dönüştürülmesi için hangi işlemler yapılmalıdır?

Öykülerin A2 ve B2 düzeylerine uyarlanmasında hangi işlemler yapılmalıdır?

Dinleme ve okuma becerilerine göre hazırlanmış metinler aynı mıdır? Aralarında hangi farklar vardır?

Uyarlanmış öyküler dinleme becerisini geliştirmede nasıl kullanılabilir?

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma, yabancı dil Türkçe öğrencileri ve öğreticilerinin hem ders içinde, hem de ders dışında kullanabilmeleri için A2 ve B2 dil düzeylerine yönelik olarak hazırlanmıştır. A1 dil düzeyindeki öğrencilerin öğrenmiş oldukları dilbilgisi yapıları sınırlı olduğu için ve C1 düzeyinden itibaren de uyarlanmış metinler yerine özgün metinler tercih edilebileceği için dil düzeyleri A2 ve B2 ile sınırlandırılmıştır. Çalışmanın hazırlandığı dönemdeki küresel salgın hastalık koşulları nedeniyle sınıf içi uygulamalı bir çalışma ve teknik yetersizlikler nedeniyle

dinleme metinlerinin seslendirilme işlemleri yapılamamış, yalnızca metinler için sözlükçeler, alıştırmalar ve sorulardan oluşan etkinlikler hazırlanmıştır.

1.5. Tanımlar

Çalışmada yer alan bazı tanım ve terimler hakkında ayrıntılı bilgi vermek, bunların hangi doğrultuda kullanıldıklarını açıklamak araştırmanın kapsamını daha iyi anlamak için yerinde olacaktır.

Açıklama (*Paraphrasing*): Açıklama, hedef kitlenin anlamasının önünde engel olarak görülen sözcüksel yapıların yerine onların eş anlamlısı olan veya bir ifade şeklinde bu sözcükleri açıklayan sözcük veya sözcük gruplarının kullanımı ile ortaya çıkmaktadır (Durmuş, 2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin anlamakta zorlanacakları varsayılan deyimler, kalıp ifadeler, söz öbekleri vb. açıklama yöntemi ile daha anlaşılır hale getirilebilmektedir.

Birleştirme (*Merge*): Birbiri arasında bağlantı olan sıralı tümcelerin anlamlarını daha açık ve anlaşılır hale getirmek amacıyla birleştirilerek tek tümce oluşturulması işlemidir. Metin uyarlama çalışmaları sırasında özgün eserde yer alan bazı tümcelerdeki adıl, ortaç, ulaç gibi yapılarla kurulan bağlantıların yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerce anlaşılması, referans gösterilen kişi ve konuların algılanmasında aksaklıklar oluşabilmektedir. Bu gibi durumları önlemek adına, farklı tümcelerde yer almasına karşın birlikte neden - sonuç, amaç - sonuç, zıtlık gibi durum bağlantısına sahip tümceler birleştirilerek daha anlaşılır girdi oluşturulmaktadır.

Bölme (*Splitting*): Birleştirmenin tersi bir uygulamayla öğrencilerin anlamakta zorluk yaşayacakları varsayılan, uzun, karmaşık dil yapılarını bir araya getiren tümceleri daha basit, daha basit dilbilgisi yapıları olan tümcelere bölme işlemidir.

Değiştirim (*Modification*): Değiştirim, özgün metinde yer alan yapıların aynı ya da benzer değere sahip yapılarla değiştirilme işlemidir. Alanyazında sıklıkla uyarlama ile aynı anlamda kullanılan değiştirim, özgün metin üzerinde yapılan tüm genişletme veya sadeleştirme işlemleri kapsayan bir üst tanımdır.

Düzenleme (*Edition*): Bir metin uyarlama işlemi olarak düzenleme, özgün metnin kullanılacağı ortam, ders kitabı veya hedef kitlenin beklentileri doğrultusunda metin içinde yapılacak basit değiştirme ve düzeltme işlemleridir. Örneğin, bir yabancı dil olarak Türkçe ders kitabında sağlık teması içinde yer verilecek özgün metindeki mekanı sağlık ocağı olarak

değiştirmek, yazım hatalarını ve tümce bozukluklarını düzeltmek veya özgün metinde yer alan kaba ifadelerin metin uyarlama sırasında çocuklar için yumuşatılarak hedef dile aktarılması düzenleme işlemleri olarak sayılabilir. Edition terimi ayrıca batı ülkelerinde, Türkçede çok fazla örneği olmayan bir biçimde, yeniden basılması planlanan kitaplarda yapılan genel düzenleme işlemlerini ifade eder.

Eksiltme (*Ellipsis*): Özgün metinde yer alan bir bölüm, paragraf, tümce, sözcük veya herhangi bir dil bileşeninin yabancı dil öğrencilerine yeterli katkısının olmaması, buna ek olarak bilişsel yük getireceğinin öngörülmesi durumunda yapılabilecek işlemlerden biri eksiltmedir. Eksiltme işleminde metnin bütünlüğü açısından önemi olmayan, hedef kitle için gerekli görülmeyen dil bileşenleri metinden tamamen çıkarılır, yerlerine yeni unsurlar eklenmez.

Genişletme (*Elaboration*): Bazı araştırmacılar, metin uyarlama işlemleri sırasında özgün metinden herhangi bir parçanın çıkarılarak eksiltme, sadeleştirme, özetleme gibi işlemler yapılmasının yanlış olduğunu düşünmektedir. Bu durumda yapılan, özgün metinde yer alan tüm bileşenlerin olduğu gibi Bunun yerine, anlaşılması zor unsurların yanına açıklamalar ekleyerek metni daha anlaşılır kılmayı amaçlarlar.

Genişletme, okur tarafından anlaşılması zor olan sözcüklerin özgün biçimlerinin korunarak yanına açıklamaların eklenmesi olarak ifade edilebilir (Özmen, 2019).

Kısaltma (*Shortening*): Özgün metnin hedef kitle veya metnin kullanılacağı dil ortamı açısından uygun görüldenden daha uzun olduğu durumlarda, metnin tümce ve sözcük miktarının azaltılması amacıyla yapılan işlemlerdir. Örneğın, özgün metnin bir ders saati süresine uygun hale getirilmesi veya ders kitabının bir sayfasına sığdırılması amacıyla kısaltma yöntemine başvurulabilir.

Metin uyarlama (*Text adaptation*): Yabancı dil öğretiminde metin uyarlama, dil öğretimi amacıyla hazırlanmamış özgün metinlerin yabancı dil öğrencileri açısından anlaşılabilir duruma getirilmesi için yapılması gereken her türlü işlemin toplamıdır. Sıklıkla “değıştirim” terimiyle de ifade edilen kavrama göre en temel amaçlar yabancı dil öğrencilerinin, anadil kullanıcıları için hazırlanmış metinlerden yararlanmalarını sağlamaktır. Bunun gerçekteşebilmesi için metinde yapılması gereken sadeleştirme ve genişletme işlemlerinin tamamı metin uyarlamanın alt aşamalarıdır.

Öğrenci (*Student*): Öğrenci teriminden farklı olarak resmi veya özel bir eğitim kurumunda, belirli bir eğitim programı ve öğretmen kontrolünde, genellikle kendisiyle aynı düzeye sahip diğer öğrencilerle birlikte öğrenim gören bireylerdir.

Öğrenici (*Learner*): Öğrenci terimini de kapsayacak biçimde, herhangi bir ortamda, herhangi bir öğrenim süreci içinde yer alarak öğrenme işini yapmaya devam eden tüm bireylerdir. Öğrenici, hem belli bir eğitim çerçevesinin bir parçası olan öğrencileri, hem de bireysel olarak kendi iradeleriyle öğrenmeye devam eden bireyleri de içine alan bir terimdir.

Öğretmen (*Teacher*): Genellikle bir eğitim kurumu çatısı altında, belli başlı eğitimler alıp yeterliğini kanıtladıktan sonra, belirli bir ücret karşılığında çalışan ve en temel görevi öğrencilere önceden belirlenmiş eğitim programı çerçevesinde ders veren, bir şey öğreten kişilerdir.

Öğretici (*Instructor*): Öğretmen terimini de kapsayacak biçimde, herhangi bir ortamda, herhangi bir öğretim işini yapan kişi veya diğer nesnelerdir. Öğretici, yalnızca bir birey olmak zorunda değildir; bir görsel, bir ders kitabı, sokaktaki bir tabela, ücret karşılığında olmasa bile çevresindeki kişi veya kişileri bilgilendiren, öğretim amacı güden herhangi bir kişi de öğretici olabilir.

Öykü (*Story*): Ayrıntılarıyla anlatılan olay, hikaye (TDK, 2005). Bu çalışmada Sabahattin Ali'nin yazmış olduğu iki öykü yabancı dil olarak Türkçe öğrencileri için A2 ve B2 dil düzeylerine uyarlanmıştır.

Özetleme (*Summarization*): Bir metnin fazlalık olduğu düşünülen bölümlerini göz ardı ederek yalnızca en önemli bilgilerinin bir araya getirilerek yapılan kısaltma işlemidir. Özetlemede metin içindeki gereksiz ve ayrıntı bölümler ayıklanarak metni açıklama esastır (Günay, 2007).

Özgün Metin (*Authentic Text*): Herhangi bir eğitim veya dil öğretme amacıyla hazırlanmamış, anadil konuşucularının günlük hayatlarında kullanmaları için üretilmiş kitap, gazete, haber, ilan gibi her türlü metindir. Otantik metin adıyla da anılan özgün metinlerin, yetkin kişiler kontrolünde gerekli tüm uyarılama işlemleri yapıldıktan sonra yabancı dil öğretim ortamlarında kullanılmalarının birçok olumlu katkısı bulunmaktadır.

Sadeleştirme (*Simplification*): Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin sadeleştirme, özgün metin üzerinde yapılan kısaltma, eksiltme, özetleme gibi orijinal metnin tümce ve sözcük sayısını azaltmakla sonuçlanan her türlü işlemin ortak adıdır. Bazı

araştırmacılar sadeleştirmeyi, genişletme ile birlikte metin uyarlamanın iki ana aşaması olarak incelemektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (*Teaching Turkish as a foreign language*): Çalışmada ele alınan anlamıyla, Türkçenin anadil kullanıcıları dışında kalan her gruptan insana öğretilmesi işidir. Sıklıkla kullanılan “yabancılar Türkçe öğretimi” tanımı, alanın zaman zaman herhangi bir nedenle Türkçe öğrenmemiş Türk vatandaşlarına Türkçe öğretimini de kapsamı bakımından uygun görülmemektedir. Örneğin, yurtdışında doğup büyümüş, Türk anne ve babaya sahip olan, ancak Türkçe bilmeyen ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Türkler için “yabancı” tanımı yerinde olmayacaktır.

Yerine koyma (*Substitution*): Özgün metinde yer almasına karşın genel dilde yaygın olarak kullanılmayan sözcük veya diğer dil bileşenleri yerine daha sık kullanılanların getirilmesidir. Yabancı dil öğrencilerinin hedef dildeki kısıtlı sözcük dağarcığı içinde yer almayacağı varsayılan veya Türkçenin Sıklık Sözlüğü gibi bir kaynakta daha yaygın kullanılan eş anlamlısı bulunan dil bileşenleri çıkarılarak yerlerine daha bilinir olanlar getirilerek anlaşılır girdi sağlanması hedeflenmektedir.

BÖLÜM II

ÖZGÜN (OTANTİK) METİNLER)

Yabancı dil öğretiminde sıklıkla başvurulmuş materyal türlerinden biri de özgün (*authentic*) materyallerdir. Türkçe alanyazında sıklıkla “otantik” terimiyle de araştırılan özgün materyaller ve bu materyaller üzerinde yer alan özgün metinler hakkında bugüne kadar birçok önemli tanım yapılmıştır.

Lee (1995), dil öğretimi hedefinin dışında belirli bir iletişim görevini yerine getirmek amacıyla üretilen metinlerin özgün materyal olarak kabul edildiğini ifade eder. Nunan (1999) özgün materyali “dil öğretme amacı dışında hazırlanmış her türlü materyal” olarak tanımlamıştır. Lülecî’ye (2010) göre özgün materyaller, sözlü veya yazılı bir dili ana dili olarak konuşanlar tarafından yine o dili ana dili olarak konuşanlar için, başka bir deyişle, ortak bir dili paylaşanlar arasında belli bir bildiri işlevini yerine getirmek ve gerçek bir etkileşime imkan sağlamak üzere üretilmiş dil malzemeleridir. Durmuş (2013c) ise özgün materyalleri ana dili konuşurlarının doğal iletişim ortamlarında üretilmiş sözlü veya yazılı dil malzemeleri olarak tanımlamıştır.

Little vd. (1989) özgün metinlerin özünde ilk dil kullanıcılarının toplumsal amaçlarını karşılamak üzere üretilmiş metinler olduğu tanımını yaparken Coşkun (2005) ise özgün metinlerin ana dili konuşanları düşünülerek hazırlanmış zengin kültür ve dil araçları olduğunu belirtmektedir. Özdemir (2013), özgün materyalleri “yabancı dil öğretimi için hazırlanmamış, ancak konuşma, düşünüleni ifade etme, öğrenilen dilbilgisi kuralları ve sözcükleri uygulama sahasına aktarmaya yardım eden, işitsel, görsel ve yazılı dokümanlar” olarak tanımlamaktadır. Temizyürek ve Birinci’ye (2016) göre özgün materyaller, hedef dili konuşan insanların günlük yaşamlarında kullanmalarına yönelik olarak hazırlanmış, herhangi bir pedagojik özellik taşımayan materyallerdir. Çelik (2018) de özgün materyallerin doğal / gerçek dili sınıf ortamına taşıyan ve öğretim amaçlı hazırlanmamış olan görsel, görsel - işitsel ve yazılı türleri içinde barındıran etkili araçlar olduğunu belirtmektedir.

Özgün metinler günlük yaşamda, hemen hemen her türlü ortamda insanların karşılaşabilecekleri türden yazılı bilgilerdir. Kitaplar, dergiler, gazeteler, internet siteleri, televizyon programları, şarkılar, filmler, video kayıtları, posterler, duyurular, sinema afişleri, otobüs biletleri, düğün davetiyeleri, restoran menüleri, takvimler, kullanma kılavuzları gibi ana dil kullanıcılarının iletişim amacıyla kullandıkları birçok malzemede özgün metinler bulunmaktadır. Zamanın aşındırıcı etkisiyle özgün materyal türlerinin bazıları önemini yitirip

yavaş yavaş kullanımdan kalkarken teknolojik gelişmeler sayesinde her geçen gün yeni özgün materyal türleri de oluşmaktadır.

Günümüzde dil öğretiminde en sık başvuru alan ve adından söz edilen dil öğretim yöntemlerinden biri olan iletişimci yaklaşım (*communicative approach*) özgün metin kullanımını desteklemektedir. Özgün materyaller 1970’li yıllarda ortaya çıkan iletişimsel dil öğretimi yaklaşımıyla birlikte önem kazanmıştır (Temizyürek ve Birinci, 2016). İletişimci yaklaşım genel olarak dili bir iletişim aracı olarak ele alır ve yabancı dil öğrencileri için hedef dilde iletişim kurabilmenin en önemli hedeflerden biri olduğunu savunur. Durmuş (2013c) da hedef dilde sözlü ve yazılı iletişim becerilerini ön plana çıkaran iletişimsel yaklaşımın dil öğretim sürecinde özgün malzeme kullanımının üzerinde önemle durduğunu belirtmiştir.

İletişimci yaklaşımın savunduğu bir diğer anlayış da Hymes’in ortaya attığı “İletişimsel yeti” kavramıdır. Richard ve Rodgers’a (2001) göre iletişimsel yeti kuramı bir konuşma topluluğunda iletişimsel olarak yetkin olabilmek için dil öğrencisinin bilmesi gereken şeylerin bir tanımıdır. Bir başka deyişle iletişimsel yetiyi geliştirmek, dil öğretiminin en temel hedeflerinden biridir. Sadece dil öğretimi amacıyla oluşturulan yapay metinler hedef dilin doğal kullanım özelliklerini yansıtmadıklarından, günümüzde iletişimsel yetinin geliştirilmesine önem veren modern yaklaşımlar özgün metinlerle çalışmanın gereğine işaret etmektedir (Bölükbaş, 2015).

Yabancı dil öğretiminde özgün metin kullanımına önem veren bir diğer yaklaşım ise bilişsel yaklaşımdır (*cognitive approach*). Bilişsel yaklaşıma göre dil öğretiminde konuya ve temaya uygun özel ve özgün metinler kullanılmalıdır. Bilişsel yaklaşımda iletişim kurmak önceliklidir. Bu nedenle öğrencilerin algılama, kavrama, çıkarımda bulunma becerileri ile okuma ve dinleme becerilerinin gelişimi de göz önünde bulundurulmaktadır. Özel ve özgün metinler; afişler, broşürler, yemek tarifleri, haritalar, mektuplar, gazete yazıları gibi metinlerdir (Üstten ve Haykır, 2019).

Özgün Olmayan Metinler

Özgün metin kavramını ve kapsamını daha iyi anlayabilmek için özgün olmayan metinlerin de tanımlanması gerekir. Alanyazında özgün olmayan metinleri tanımlarken birçok farklı kavramdan yararlanıldığı görülmektedir. Metinler, oluşturulma amacına göre kurgu ve özgün olmak üzere iki grupta değerlendirilmektedir (İltar ve Açık, 2019). Özgün olmayan metinler için yapay (kurgu) metinler terimini kullanan Bölükbaş’a (2015) göre yapay (kurgu) metinler, bir öğrenme ünitesinde öğretilmesi planlanan sözcük ve dil yapılarını içeren ve ders öğretmeni ya da ders kitabı yazarınca oluşturulmuş metinlerdir. Kudat (2007) dil öğretiminde kullanılan metin türlerini kurma ve özgün metinler olarak ikiye ayırmaktadır ve kurma

metinleri istenen amaç doğrultusunda oluşturulmuş yapay metinler olarak tanımlamaktadır. Temizyürek ve Birinci'ye (2016) göre hedef dili öğretmek amacıyla bilinçli olarak hazırlanmış olan materyaller özgün olmayan materyallerdir. Özgün olmayan materyaller özellikle belli bir dil becerisini öğretmek için hazırlanmış doğal olmayan dokümanlardır. Özgün olmayan materyallerde yapay ve öğrenciler için basitleştirilmiş cümleler kullanılırken özgün materyallerde günlük yaşamda kullanılan eksik cümleler dahi yer alabilir.

Güneş (2013) ise özgün olmayan metinler için “özel metinler” kavramını kullanmaktadır ve özel metinlerin şu özelliklere sahip olduklarını ifade etmektedir:

- Özgün metinlere benzer şekilde hazırlanmış metinler, özellikle sanatçılar tarafından seslendirilen ve özel olarak dinleme - anlama için hazırlanmış metinler,
- Öğretilecek olan dilbilimsel içeriğin belli bağlamlarda geçen örneklerini vermek üzere hazırlanmış metinler (belirli bir ders ünitesi içinde),
- Sesbilim ve dil bilgisini yorumlayan, alıştırmaya amaçlı birbirinden bağımsız cümleler,
- Ders kitabı yönergeleri, açıklamaları, test ve sınav açıklamaları, öğretmenin sınıfta kullandığı açıklamalar, sınıf yönetimi ve yönlendirme amaçlı metinler vb. Bunlar özel metin türleri sayılabilir (CECR, 2000).

Özgün olmayan materyali “didaktik” olarak tanımlayan Çelik'e (2018) didaktik materyaller, kazanımlara ulaşılması için belirli bir program çerçevesinde, belirli bir yöntem kullanılarak öğrencileri bilgilendirmek, düşündürmek, uyarmak, yönlendirmek veya onların düşüncelerini değiştirmek, onlara bir şeyi tanıtmak vb. gibi amaçlarla hazırlanır.

Yabancı dil öğretiminde hedeflenen yeterlikler, önceden belirlenen ölçütler, öğrencilerin gereksinimleri ve öğretim yapan kişi ve kurumun yeterliklerine bağlı olarak kullanılacak özgün veya özgün olmayan metinler belirlenir. Her iki türün de bazı olumlu ve olumsuz özellikleri bulunmaktadır.

Özgün Metinlerin Olumlu Özellikleri

Yabancı dil öğretimi genelinde ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi özelinde, hem öğretim programı çerçevesinde, hem de bireysel öğrenme esnasında kullanılan özgün metinlerin öğrencilerin hedef dile ait yeterliklerini geliştirme açısından birçok olumlu katkısı olduğu çeşitli araştırmacılar tarafından dile getirilmiştir.

Konuyla ilgili en geniş kapsamlı çalışmayı yapan araştırmacılardan biri olan Tamo (2009) özgün materyallerin avantajlarını şu şekilde sıralamıştır:

- Öğrenciler, orta seviyedeki öğrencilerin ana fikri dinlediği ünlü kişilerle yapılan röportajların videolarında olduğu gibi gerçek söylemlere maruz bırakılır. Özgün materyaller gerçek dile maruz kalma sağlarlar.
- Özgün materyaller, öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.
- “Özgün materyaller, öğrencileri dünyada olup bitenler hakkında bilgilendirir. Böylece içsel bir eğitim değeri vardır. Öğretmenler olarak bizler okul sistemi içinde çalışan eğitimcileriz. Dolayısıyla eğitim ve genel gelişim sorumluluklarımızın bir parçasıdır” (Sanderson, 1999).
- Ders kitapları genellikle tesadüfi veya uygun olmayan İngilizce içermez.
- Özgün materyaller bir başarı duygusu üretebilir. Örneğin, öğrencilere bir ziyaret planlamaları için verilen İngiltere hakkında bir broşür vb.
- Görev farklıysa, aynı malzeme farklı koşullar altında kullanılabilir.
- Dil değişikliği materyallere yansıtılır. Böylece öğrenciler ve öğretmenler bu değişiklikleri takip edebilirler.
- “Okuma metinleri, tarama gibi mini becerileri öğretmek / uygulamak için idealdir. Örneğin, öğrencilere bir haber makalesi verilir ve belirli bilgileri (tutarlar, yüzdelere vb.) aramaları istenir. Temel öğrenciler haberleri dinler ve onlardan ülkelerin, ünlü kişilerin vb. isimlerini belirlemeleri istenir (anahtar kelimeleri tespit etme yeteneği)” (Martinez, 2002).
- Kitaplar, makaleler, gazeteler vb. çok çeşitli metin türleri, geleneksel öğretim materyallerinde kolayca bulunmayan dil stilleri içerir.
- Özellikle öğrencilere sınıfta kullanılacak özgün materyallerin türleri veya konular hakkında söz sahibi olma şansı verilirse özgün materyaller, öğrencilerin ilgisini çeken konuları içermeleri olası olduğundan, zevk için okumayı teşvik edebilir.
- Özgün materyaller, öğretime daha yaratıcı bir yaklaşımı destekler.

Özgün metinlerin dil öğretimine olumlu katkıları üzerine bazı araştırmacılar da şu önemli notları kaydetmiştir:

Peacock’a (1997) göre pek çok yazar özgün materyallerin, yapay veya özgün olmayan materyallere kıyasla doğal olarak daha ilginç veya uyarıcı oldukları için öğrencileri motive edici etkiye sahip olduğunu iddia etmektedir.

Özgün metinler, sundukları doğal dil malzemesi nedeniyle, öğrencilerin hedef dilde iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır (Durmuş, 2013c).

Özgün materyal kullanımının en önemli amacı, yapay sınıf ortamına hayatın gerçekliğini mümkün olduğunca getirebilmektir. Bu tür materyaller ile yabancı dil öğretimi, güdülenme ve ilgiyi artırdığı, özgün örnekler sağladığı için daha etkili olur ve öğrencilerin hedef dilde dört temel dil becerisini geliştirerek Ortak Avrupa Dil Çerçevesi'ndeki yabancı dil öğretiminin temel amaçlarından biri olan, sınıf ortamının dışında hedef dilin etkin birer "kullanıcı"ları olmalarını sağlar (Temizyürek ve Birinci, 2016).

Öğrenciler özgün materyaller aracılığıyla hedef dile ait kültüre daha doğal ve hızlı ulaşırlar (Çelik, 2018).

Öğrencilerin sınıf dışında karşılaşacakları dili duyma ve kullanma fırsatlarına sahip olmaları için dil sınıflarında özgün materyallerin kullanılmasına artan bir ilgi vardır. Ayrıca, çeşitli çalışmalar, öğrencilerin sınıfta özgün dile maruz kalmalarının bir sonucu olarak dil performanslarındaki gelişimini göstermiştir (Thanajaro, 2000).

Özgün malzemeler, doğal ve gerçek dile ait örnekler içermesi, motivasyonu artırıcı etkisi, tür ve biçim bakımından sahip olduğu çeşitlilik ve erişim imkanlarının son derece geniş oluşu bakımından dili öğrenenlerin iletişim yetilerinin gelişimine büyük ölçüde katkı sağlamaktadır (Lüleci, 2010).

Yabancı dil öğrencileri hedef dildeki başarılarını ve yeterliklerini görmek, kendilerini kanıtlamak, hedef dilin kültürünü yakından tanımak veya becerilerini geliştirebilmek gibi amaçlarla, o dile ait özgün materyaller kullanma gereksinimi duyarlar. Aynı doğrultuda, kendi dilini yabancı dil olarak öğreten toplumlar da özgün materyallerdeki dil bileşenleriyle birlikte kültürlerini, geleneklerini, alışkanlıklarını yabancılara aktarma olanağı elde ederler. Bu bakımdan, özgün materyaller hem öğrenci, hem de öğretici boyutunda ayrıca bir öneme sahiptir.

Özgün materyallerin önemi konusundaki görüşleri bazı araştırmacılar daha ileri götürmektedir. Helgesen'e (2007) göre, neredeyse hiç kimse öğrencilerin çalıştığı metinlerin gerçekçi olması gerektiği düşüncesine itiraz etmez; ancak bazıları öğrencilerin çalıştığı her materyalin özgün olması gerektiğini öne sürmektedir. Birçok araştırmacı ise özgün metinlerin ders ortamında yeterince yer bulamadığını ifade ederler. Oluşturulma amacına göre metin türlerine ait verileri inceleyerek özgün olmayan metinlerin özgün metinlerden çok daha fazla kullanıldığını belirleyen İltar ve Açık'a (2019) göre, ders kitaplarında yer alan oluşturulma amacına göre metinler, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde¹ de belirtildiği üzere ağırlıklı olarak özgün metinlerden oluşturulmalıdır. Korkmaz (2018) da Yedi İklim Türkçe

¹ Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü, *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*, 2013, 146.

Öğretim Seti (YİTÖS) ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti (İYTÖS) içerisindeki A1, A2, B1, B2 ve C1 ders kitaplarında kullanılan dinleme metinleri üzerinde yaptığı çalışmasında özgün olmayan metinlerin özgün metinlere oranla çok daha fazla tercih edildiğini belirlemiştir.

Özgün Metinlerin Olumsuz Özellikleri

Yabancı dil öğretiminde özgün materyallere büyük önem verilmesine karşın onların her anlamda olumlu özelliklere sahip olduklarını söylemek zordur. Dil ortamında gerçek metinler kullanılması hem öğrenci, hem de öğretene birtakım olumsuzluklara neden olabilir. Bu bağlamda özgün materyal kullanımına bazı araştırmacılar temkinli yaklaşırken diğer bir grup ise daha olumsuz görüşler ifade etmektedir.

Berardo (2006), özgün metinlerin şu olumsuz özelliklere sahip olduğunu ileri sürmektedir:

- Genellikle kültürel olarak çok taraflıdır. Dil topluluğu dışında anlaşılabilirliği zordur.
- Metinlerin sözvarlığı öğrencinin acil ihtiyaçlarına uygun olmayabilir.
- Metinlerde çok fazla dilbilgisi yapısı iç içe olduğundan daha düşük düzeylerdeki öğrenciler metinleri çözümlemede sorun yaşarlar.
- Özgün metinlerin hazırlanması için özel hazırlık gereklidir. Bu da zaman alabilir.
- Kolayca güncelliklerini yitirebilirler. Örn. haber metinleri, gazete yazıları...

Griffie (2012), özgün materyal kullanımı hakkında ileri sürülen birçok olumlu görüşe karşın, özgün materyalleri kullanmanın sınıfta öğrenmeye ne gibi katkılar sağladığını gösteren yeterli deneysel çalışmanın ortaya çıkmadığını söylemiştir.

Temizyürek ve Birinci (2016), yabancı dil öğretiminde özgün materyal kullanmanın dezavantajlarını şu şekilde sıralamışlardır:

- Kullanılan kelimeler ve yapılar öğrencilerin hedef dildeki seviyelerine uygun olmayabilir.
- Bazı materyaller öğretmenler için ekstra hazırlık gerektirebileceği için zaman kaybına yol açabilir.
- İşitsel özgün metinlerde çok farklı aksanlar yer alabilir, bu da öğrencilerin kafasını karıştırabilir.
- Bazı materyalleri anlayabilmek için hedef kültüre ait bilgi sahibi olmak gerekir, her öğrenci bu bilgiye sahip olmayabilir (Tamo, 2009).

- Özgün materyallerin anlaşılabilmesi için öğrencinin hedef dildeki seviyesinin yeterince yüksek olması gerekir. Aksi takdirde öğrenci yabancı dil öğrenmek için motivasyonunu kaybedebilir (Şaraplı, 2011).
- Özgün materyallerin seçilmesi, düzenlenmesi ve öğretim için hazırlanması oldukça zaman alıcıdır (Miller, 2005).

Özgün materyal kullanımına dair olumlu ve olumsuz görüşleri tarafsız biçimde ele alan Richards (2001), pek çok dil programında öğretmenlerin kurgu ve özgün materyallerin bir karışımını kullandıklarını, çünkü her ikisinin de avantajları oldukları kadar kısıtlamalarının da olduğunu söylemektedir. Ayrıca, özgün ve kurgu materyaller arasındaki ayrımın giderek belirsizleştiğini, çünkü birçok yayınlanmış materyalin özgün metinleri ve diğer gerçek dünya kaynaklarını içerdiğini de eklemektedir.

Kutlu ve Nurlu (2021) da özgün metinler ana dili okurlarına özel kurgulandıkları için bu metinlerin okunabilirliği açısından art alan bilgisi ve kültür ortamı gerektirdiğini ifade etmektedir. Buna ek olarak, zengin söz varlığı ile hedef dilin dilsel ve bağlamsal çerçevesini öğrenciye sunması bakımından çok kıymetli olan özgün metinleri öğrencinin dil düzeyine uygun hale getirmek üzere yapılan uyarlama çalışmalarının faydalı olabileceğini belirtmektedirler.

Özgün metinlerin yabancı dil öğretiminde kullanımına dair birçok olumlu ve olumsuz görüş aktarılmıştır. Bu görüşler arasında olumlu görüşlerin daha baskın olduğu söylenebilir. Özgün metin kullanımına dair olumsuz görüşlerin ise birkaç genel yargıda birleştiği görülmektedir. Öğrencilerin yetersiz dil düzeyi, kültür ve sözvarlığı bilgileri ile öğreticilerin yararlı olabilecek özgün metinleri seçmekte zorlanmaları ve bu iş için çok zaman harcamaları konuları başta gelmektedir. Özgün metinlerin, bazı olumsuzluklar barındırmalarına karşın yabancı dil öğretiminde böylesine büyük öneme sahip olmaları görmezden gelinmemesi gereken bir durumdur. Olumsuz etkilerini en aza indirgeyerek özgün metinlerin olumlu yönlerinden yararlanmak gerekmektedir. Bu doğrultuda, özgün metinler üzerinde gerçekleştirilecek metin uyarlama işlemleriyle birlikte bu metinler yabancı dil öğrencileri için çok daha yararlı, anlaşılır, dil becerilerini geliştirmede destekletici materyallere dönüştürülebilir.

DİNLEME BECERİSİ

İletişimi sağlayan en önemli araçlardan biri dildir. Dil öğretimi üzerine yapılan çalışmaların önemli bir bölümünü ise dört temel dil becerisinin araştırılması ve geliştirilmesi ile ilgili yapılan çalışmalar kapsamaktadır. Bu bağlamda, konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerileri karşılaştıran veya her birini ayrı ayrı ele alan sayısız çalışma yapılmıştır. Her biri ayrı öneme sahip dört temel dil becerisi içinde ilk kullanılan ve en çok zaman ayrılan beceri olması nedeniyle dinleme özel bir yere sahiptir.

Hem ana dil, hem de yabancı dil öğretiminde en çok tartışılan konular arasında yer alan dinleme ile ilgili birçok çalışmada çeşitli tanımlar yapılmıştır.

Türk Dil Kurumu (2005) Türkçe Sözlük'te "dinlemek" konu başlığı altında "işitmek için kulak vermek" tanımını yapmıştır.

Dinleme, sözlü iletişimde konuşan tarafından ses birimleri aracılığıyla gönderilen mesajların alıcı kişinin zihninde çözümlenip bilgiye dönüştürüldüğü zihinsel bir faaliyet sürecidir (Onan, 2005: 157).

Özbay (2006) dinlemeyi konuşan ya da sesli okuyan bir kişinin vermek istediği sözlü mesajları doğru olarak anlayabilme etkinliği olarak tanımlar.

Demirel ve Şahinel'e (2006) göre dinleme, konuşan kişinin vermek istediği mesajı pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir.

Doğan (2007) işitmeyi insanların doğuştan getirdiğini, dinlemeyi ise sonradan öğrendikleri ve eğitimle geliştirebildikleri bir dil becerisi olarak ifade eder.

Dinleme ediminin okuma edimi gibi alıcı dilsel bir etkinlik olduğunu savunan İşeri ve Yılmaz'a (2008) göre dinleme ediminde konuşucunun sorumluluğu kadar dinleyici de sorumluluk üstlenmektedir. Bilgi alışverişinin olabilmesi için konuşma ve dinleme ortamının etkili iletişimin ilkeleri doğrultusunda oluşturulması gerekmektedir.

Dilin dört temel işlevinden biri olan dinleme, kişiler arasında iletişimin vazgeçilmez bir unsuru, anlatıcıdan gelen mesajları anlama ve yorumlama çabası; işitmeyi de içine alan kapsamlı, karmaşık, aktif bir süreç; çok boyutlu bir olgu; amaçlı bir davranış ve insanın seçme özgürlüğünün de bir yansıması olarak insan beyninin bilişsel süreçlerini gerektiren zihinsel bir etkinliktir (Epçaçan, 2013).

Tüfekçioğlu'na (2014) göre ise dinleme işitme organları ile duyulan seslerin beyinde anlamlandırılma sürecidir.

Dinleme, işitilenleri anlamak için gerçekleştirilen zihinsel faaliyetlerin bütünüdür (Aytan, 2019: 112).

Bütün bu tanımlardan yola çıkarak dinleme becerisi hakkında şu özelliklerin öne çıktığı söylenebilir:

- Dinleme işitmeden farklı bir eylemdir.
- Dinleme, anlatıcının ürettiği mesajları anlamayı da kapsayan bir süreçtir.
- Dinleme, bazı durumlarda tepki vermeyi, jest veya mimikler yardımıyla dinlenen şeyin anlaşıldığını belli etmeyi gerektirir.
- Dinleme edilgen değildir, birçok bilişsel işlem gerektiren zihinsel bir eylemdir.

Epçaçan (2013), dinlemeye ilişkin yapılan tanımların vurguladıkları ortak unsurları şu şekilde sıralamıştır:

- İletileri doğru bir şekilde anlama ve yorumlama çabası,
- Dilin dört temel işlevinden biri olma,
- Kişiler arası iletişim unsuru olma,
- Belirli bir amaç doğrultusunda yapılma,
- İnsanın seçme özgürlüğünün bir yansıması olma,
- İşitmeyi de içine alan bir etkinlik olma,
- Öğrenilebilen ve öğrenilmesi gereken bir dil becerisi olma,
- İnsan beyninin çeşitli bilişsel süreçlerini gerektirme,
- Çok farklı boyutları olan bir olgu olma,
- Karmaşık ve aktif bir süreci içermesi.

Birçok toplumda dinlemeye özel bir anlam yüklenmiştir. Bu toplumlarda kültürel miras, gelenekler, atasözleri ve deyimler insanlara daha az konuşmayı, daha çok dinlemeyi öğütlemektedir. Türk toplumunda da “İki dinle bir konuş” gibi birçok atasözü ve benzer anlamda kullanılan deyimler aracılığıyla konuşmaktan çok dinlemeye değer verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Kültürel boyutu yanında dinleme bilimsel ve akademik düzeyde de birçok özelliğiyle diğer becerilerden ayrılır. İnsanlar daha dünyaya gelmeden, henüz anne karnındayken tanıştıkları ilk beceridir. Henüz 9 haftalıkken kulakları oluşan bebekler 18. haftadan itibaren sesleri duymaya başlarlar. Yaklaşık 40 hafta olan hamileliğin 25 - 26. haftalarında ise bebekler anne ve babalarının seslerini ayırt etmeye, duydukları sesler karşısında heyecanlanmaya ve tepki vermeye başlarlar.

Dinleme becerisi diğer dil becerilerinin temelini oluşturduğu gibi aynı zamanda en çok zaman ayrılan beceridir (Çakır, 2019:17). Palmer’a (2014:5) göre de yazma becerisi günlük

yaşamımızda %9 oranıyla en az kullandığımız beceriyken onu %16 ile okuma, %30 ile konuşma izliyor; dinleme ise yaklaşık %45 oranıyla en çok kullandığımız dil becerisidir. Miller (2003) de günlük iletişimimizin %40'tan fazlasını dinleme, %35'ini konuşma, %16'sını okuma ve %9'unu da yazma becerisine ayırdığımızı belirtmektedir.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde Dinleme Becerisi

İnsan hayatının önemli bir parçası iletişim, iletişimin önemli bir parçası ise dinlemedir. Dil öğretiminde genel bir yaklaşım oluşturmayı ve iletişim yetisine dair temel ölçütler belirlemeyi amaçlayan Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni² (*Common European Framework of Reference for Languages, CEFR*) de dinleme becerisiyle ilgili bazı esaslar ve hedefler belirlemiştir. Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü tarafından hazırlanan çerçevede dinleme anlamayla ilgili olarak belirlenen genel yeterlikler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

---

² Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi olarak da anılmaktadır.

Tablo 1

D-AOBM Dinleme Anlama genel yeterlikleri

Düzy	Dinleme Anlama, Genel
C2	Canlı veya medyada kullanılan konuşma dilinin her türlüünü, anadilini konuşanların hızıyla konuşulsa da, hiç zorluk çekmeden anlayabilir.
C1	Bazı durumlarda ayrıntıların onaylanması gerekse de, özellikle yabancı bir aksan kullanıldığında, alışılmamış soyut ve karmaşık konular hakkındaki sunumları yeterince anlayabilir. Çok çeşitli deyimleri ve günlük dildeki anlatım biçimlerini anlayabilir ve farklı hitap tarzlarını doğru değerlendirebilir. İyi yapılandırılmamış ve bağlantıları açıkça belirtilmemiş olsa da, uzun konuşmaları ve görüşmeleri izleyebilir.
B2	Özel yaşam, toplum ve iş yaşamı veya eğitim alanında alışılmış ya da az alışılmış konularla karşılaşıldığında, gerek medyada gerekse karşılıklı konuşmada kullanılan ölçünlü dili anlayabilir. Sadece, uygun olmayan söylem yapıları veya zor deyimler kullanıldığında ya da aşırı gürültü anlamayı etkileyebilir.
B1	Ölçünlü dil konuşulduğunda, içerik ve dil açısından, somut ve soyut konular hakkındaki karmaşık konuşmaları ana hatlarıyla anlayabilir. Kendi uzmanlık alanında yapılan tartışmaları da anlayabilir. Konuya biraz olsun alışık ve konuşma ya da görüşme süreci belirgin göstergelerle nitelendirilmişse uzun konuşmaları ve karmaşık tartışmaları izleyebilir.
B1	Günlük, iş veya meslekle ilgili alışlagelmiş ve karmaşık olmayan bir konuyla ilgili basit bilgileri anlayabilir; anlaşılır biçimde ve alışılmış bir aksan ile konuşulduğunda ana bildirimi ve ayrıntılı bilgileri de anlayabilir.
B1	Genelde iş yaşamı, eğitim ve boş zamanlar gibi alışlagelmiş ya da az alışlagelmiş konularla karşılaşıldığında ve iyice anlaşılır biçimde ölçünlü bir dil konuşulduğunda, ana hatlarıyla anlayabilir. Kısa hikâyeleri de anlayabilir.
A2	Anlaşılır bir dille ve yavaş konuşulduğunda somut gereksinimlerini karşılayabilecek derecede konuşulanı anlayabilir.
A2	Anlaşılır bir dille ve yavaş konuşulduğunda (kişi, aile, alışveriş, iş ve yakın çevre hakkındaki temel bilgiler gibi) temel gereksinimlerle ilgili deyim ve sözcükleri anlayabilir.
A1	Anlamanın çıkarılması için, çok yavaş ve dikkatli konuşulduğunda ve uzun aralıklar verildiğinde söyleneni anlayabilir.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde dinleme anlamının genel ölçütleri dışında “anadili konuşurları arasında geçen konuşmaları anlama”, “seyirci veya dinleyici olarak anlama”, “duyuruları ve talimatları anlama”, “radyo yayınlarını ve ses kayıtlarını anlama” konularında da ölçütler sunulmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkçe Dersi Öğretim Programı (2006)³ ise dinleme metinlerinin içeriğinde bulunması gereken özellikleri şöyle sıralamıştır:

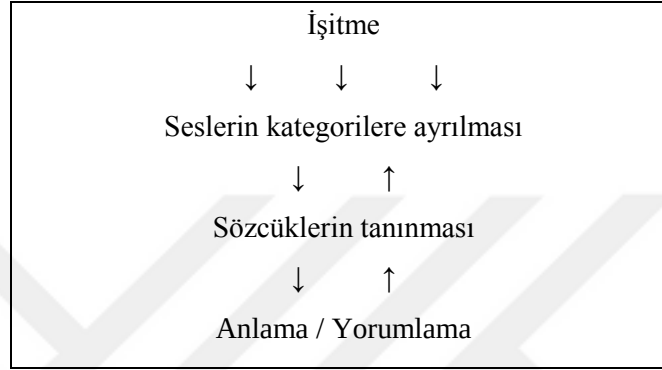
1. Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
2. Millî, kültürel ve ahlâkî değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır.
3. Siyasî kutuplaşmalara ve ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifadeler yer almamalıdır.
4. Öğrencilerin sosyal, zihinsel, psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğeler yer almamalıdır.
5. İnsan hak ve özgürlüklerine, insanî değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır.
6. Dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.
7. Öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
8. İşlenecek süreye uygun uzunlukta olmalıdır.
9. Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtmalıdır.
10. Dinleme metinlerinde, metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.
11. Aynı temada birden fazla dinleme/izleme materyaline yer verilecekse bunları türleri farklı olmalıdır.
12. Öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.
13. Öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.

Dinleme de diğer beceriler gibi öğrenilir ve öğretilir. Dinlemeyi öğrenmek, okumayı öğrenmek kadar önemlidir. Okumak gibi dinlemek de bilgi, beceri, alışkanlık gerektirmektedir (Nas, 2003: 179 - 180). Bazı araştırmacılar fiziksel olarak çok fazla çaba gerektirmediği için dinleme becerisinin edilgen (pasif) bir beceri olduğunu düşünmektedir. Oysa, edilgen görüşünün aksine dinleme becerisi son derece karmaşık zihinsel alt süreçlerin çalıştığı etken

³ Bkz: MEB (2006).

(aktif) bir eylemdir. Dinleme bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak katıldığı bir etkinliktir. Dinleme ortamında bireyler söylenen karşısında sessizce duran ve itaat eden pasif alıcılar değil, duygu ve düşüncelerini sözel ya da sözel yollarla ortaya koyan aktif alıcılardır (Karadüz, 2010: 42-43).

Dinleme, hakkında yapılan birçok tanımda belirtilen ortak görüşe göre anlamayı da kapsayan bir etkinliktir. Poelmans'a göre dinlediğini anlama süreci şu şekilde gelişir:

Şekil 1. Dinlediğini anlama süreci (Poelmans, 2003: 11)

Dinleme, anlamayı da kapsayan bir etkinlik olarak sayıldığı için karşılıklı konuşma esnasında dinleyicinin dinlediklerini anladığını belirtmek için tepkide bulunması, dönüt vermesi beklenebilir. Şaşırmak, başla veya gözlerle onaylamak gibi çeşitli jest ve mimikler aracılığıyla bildirilen, anlama işinin gerçekleştiğini gösteren fiziksel eylemler de dinlemenin edilgen bir eylem olmadığının göstergeleridir.

Dinleme Becerisinin Aşamaları

İletişim becerilerinin temel noktasında yer alan dinleme bazı aşamalar sonucunda oluşmaktadır. Cihangir'e (2004) göre dinleme şu beş aşamadan oluşmaktadır:

1. Algılama
2. Anlama
3. Anımsama
4. Değerlendirme
5. Tepki verme

İlk aşama olan algılama aşaması, dinleyicinin söylenenleri dikkatle dinleyerek algılamaya çalıştığı aşamadır. İkinci sıradaki anlama aşaması ise bireyin iletiyi anlamak için sorular sorduğu aşamadır. Anımsama aşaması dinleyicinin dinlediklerini sonradan anımsamak için sorular sorduğu aşamadır. Dördüncü aşama olan değerlendirme aşaması iletilerin

yorumlandığı, neden-sonuç ilişkisiyle incelendiği aşamadır. Son aşama olan tepki verme aşaması ise dinleyicinin dinleme sırasında veya sonrasında dinlediklerini zihinsel süreçten geçirerek göndericiye geribildirim verdiği aşamadır.

Dinlemenin Becerisi Eğitiminin Aşamaları

Dinleme, kimi zaman kendiliğinden edinilen bir yetenek olarak düşünülse de gerçekte eğitilebilen bir beceridir. Underwood (1989) klasik anlamda dinleme eğitimi metodolojisinin dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası olarak üç ana bölümden oluştuğunu söylemektedir. Miller (2003) da dinleme stratejileri araştırmalarından çıkan sonuca göre dinleme ile ilgili etkinliklerin dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası olarak üç ana bölüme ayrılabilirliğini belirtmiştir.

Dinleme uygulamaları zaman içinde birçok farklılık kazanmıştır. İnce ve Boztılki (2016:163-164) dinleme uygulamalarında meydana gelen değişimleri şu tablolarda karşılaştırmaktadır:

Tablo 2. *Klasik Yaklaşımda Dinleme Uygulamalarının Aşamaları*

Dinleme öncesi	Dinleme sırası	Dinleme sonrası
Dinleme öncesi etkinliklerinin genel olarak amacı dinleme etkinliğine hazırlanmayı sağlamaktır.	Dinleme etkinliği sırasında dinlemeyi pekiştirecek, bağlama ilişkin genel sorular yardımıyla dinlemeyi ayrıntılı olarak anlamayı sağlayacak bilgilerdir.	Yeni sözcük öğretimi ile dil yapılarına ilişkin incelemeler. Dinle ve tekrar et alıştırmalarına izin veren durdur-ilerlet türünde çalışmalar.

Tablo 3. *Modern Dinleme Uygulamalarının Aşamaları*

Dinleme öncesi	Dinleme sırası		Dinleme sonrası (İsteğe bağlı)
	Yaygın Dinleme	Yoğun Dinleme	
- Bağlam oluşturma	- Bağlam ve konuşmacının tutumu üzerine genel sorular	- Önceden hazırlanmış sorularla pekiştirilmiş (yoğun)	- Parçadaki dilin işlevlerine ilişkin etkinlikler - Bağlama dayalı olarak sözcüklerin anlamını buldurmak

- Sadece kritik sözcüklerin ön öğretimi içeren etkinlikler	dinleme çalışması ve verilen cevapların kontrolü	- Son dinlemede öğrencilere dinlenen parçanın yazılı olarak verilerek detaylı kontrollerinin sağlanması

Dinleme Öncesi

Dinleme öncesi, dinleyicilerin sahip oldukları bilgilerin etkinleştirilerek dinleme etkinliğine hazırlanmanın sağlandığını bölümdür. Odaklanmayı ve anlamayı en üst düzeye çıkarmak için öğrencilere dinleme metninin içeriği, metinde duyacakları bazı sözcükler, genel konu hakkında düşüncelerine dair sorular yöneltilerek karşılaşacakları bilgiler hakkında ön bilgiler sağlanmış olur. Rees'in (2003) çalışmasından aktaran İnce ve Boztilki (2016) dinleme öncesi etkinliklerin amaçlarını ve türlerini şöyle sıralamaktadır:

Bağlam oluşturma: Normal hayatta insanlar bir dinleme ortamında bağlam bilgisine sahiptir. Nasıl bir ortamda olduklarını, kimi ve neyi dinleyeceklerini büyük bir oranda bilmektedir. Anlama sürecini kolaylaştıran bu bağlam ortamı dinleme eğitimine de yansıtılarak öğrencilere bağlama ve dinleyecekleri metine dair bilgiler önceden verilebilir.

İlgi oluşturma: Dinlemeden önce öğrencinin motivasyonunu sağlama önemli bir görevdir. Öğrencinin dinleme etkinliğine ısınması ve daha istekli hale gelmesi için çeşitli görseller, resimler, şekiller, grafikler veya sınıf içi oyunlar kullanılabilir.

Var olan bilgiyi etkinleştirmek: Dinleme öncesi etkinliklerinin amaçlarından bir diğeri de mevcut bilgiyi etkinleştirmektir. Bağlam bilgisi ve ilgi sağlandıktan sonra “Nerede”, “Ne”, “Nasıl” gibi sorularla öğrencide önceden var olan bilgilerin harekete geçmesi ve bu bilgileri öğrendiği dilde de kullanabilmesi sağlanabilir.

Bilgi edinme: Her öğrencinin genel düzeyi farklı olacağı için bazı öğrencilerin dinleyecekleri metnin konusu hakkında yeterli ön bilgisi olmayabilir. Öğreticiler bu gibi bir durumda konu ile ilgili başka bir metin okuyabilir, öğretici oyunlar ya da yararlı bilgilerle öğrencilerin bilgilerinin artmasına yardımcı olabilir.

Söz dağarcığını geliştirme: Öğreticiler, beyin fırtınası, drama ya da benzer başka etkinlikler yardımıyla öğrencilerin dinleyecekleri metinle ilgili söz dağarcıklarının geliştirilmesini veya var olan sözcük dağarcığının etkinleştirilmesini sağlayabilirler.

Tahmin etme: Konuya veya içeriğe ilişkin tahmin etme ya da BİÖ⁴ türünden stratejiler kullanılarak öğrencilerin motivasyonlarının ve hazır bulunuşlarının en üst düzeye ulaşması sağlanabilir.

Anahtar sözcüklere ilişkin ön öğrenme çalışması: Dinleme sırasında öğrenciler anlamlarını önceden bilmedikleri bazı sözcüklerle karşılaşabilirler. Bu sözcükler öğrencilerin dikkatini, cesaretini ve hatta dil öğrenme isteğini olumsuz etkileyebilecek, motivasyon kaybına neden olabilecek kritik sözcükler olabilir. Bu durumun önüne geçmek için dinleme etkinliğinde yer alan bazı kritik sözcüklerin dinleme öncesinde öğrencilere aktarılması gerekebilir.

Dinleme görevlerini anlamlandırma ve kontrol etme: Dinleme metniyle ilgili bazı soruların öğrencilere önceden sorulması ve öğrencilerin olası yanıtları tahmin etmeye çalışmaları ile metnin içeriğine ilişkin fikir sahibi olmaları sağlanabilir.

Dinleme Sırası

Dinleme, edilgen bir eylem değildir, çünkü öğrenciler dinleme etkinlikleri sırasında birçok karmaşık zihinsel işlem gerçekleştirirler. Öğrenciler, genellikle, öğrenmekte oldukları yabancı dilde bir dinleme etkinliği yaptıkları sırada çok yoğun bilişsel çaba içinde bulunmakta ve bu nedenle yüksek konsantrasyona ihtiyaç duymaktadır. Dinleme sırasında yapılacak etkinlikler, belirli bazı hedefler gözetilerek hazırlanmış olmalıdır. Bu etkinlikler, dinleme etkinliği sırasında öğrencilerin zihinlerini daha aktif hale getirebilmeleri, konsantrasyonlarını doğru yönetebilmeleri, önemli noktaları kaçırmamaları, cesaretlerinin ve motivasyonlarının artırılması gibi amaçlar taşınmalıdır. Wei (2012), dinleme sırasında yapılacak etkinlikleri şu şekilde sıralamıştır:

1. Tümce tamamlama (Boşluk doldurma)
2. Dikte (Görselli dikte, parçalı dikte, grup çalışmalı dikte vb.)
3. Not tutma
4. Eksik sözcüklerle boşluk doldurma

---

⁴ Ne biliyorum, ne öğrenmek istiyorum, ne öğrendim stratejisi.

5. Harita etkinlikleri
6. Tanımlamadan doğru görseli seçme
7. Görselleri sıraya koyma
8. Sayı veya harfleri tanıma
9. Eylemleri gerçekleştirme
10. Rota izleme
11. Öğeleri örneğe göre düzenleme
12. Form ve tabloları tamamlama
13. Doğru - yanlış veya çoktan seçmeli sorular

Dinleme sırası etkinlikleri, öğrencilerin yoğun bilişsel etkinlik içinde oldukları zaman uygulanacağı için özenle hazırlanmalıdır. Bu etkinlikte kullanılacak bileşenlerin öğrencilerin yoğunlaşmalarını olumsuz etkilememesi önemlidir. İnce ve Boztilki'ye (2006) göre seçilen metin bu aşamada en az iki kez dinletilmeli veya izletilmelidir. Çünkü çoğu durumda ilk kez duyulan metnin ya da izlenen videonun bütünüyle anlaşılması olanaksızdır. Özellikle yabancı dil öğretiminde bu durum çok daha kaçınılmaz olacaktır.

Dinleme Sonrası

Dinlemeyle ilgili etkinliklerin son bölümü de dinleme sonrası etkinliklerdir. Bu aşamada öğrencilerin dinleme sırasında kazandıkları dilsel bileşenleri tekrar etmeleri, yorumlamaları ve zihinlerinde kalıcı hale getirmeleri beklenir. Modern yaklaşımda isteğe bağlı olarak tamamen tercihe bırakılan dinleme sonrası etkinlikleri Demirel'e (1999) göre şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Dinleme metniyle ilgili sorulara cevap verilir.
2. Dinlenen metnin sözlü ya da yazılı özeti çıkarılır.
3. Dinlenen metinle ilgili resimlerin ya da cümlelerin olay sırasına göre dizilmesi istenir.
4. Dinlenen metne uygun başlık önerilir.

Modern yaklaşım tarafından tercihe bırakılan ve gerekli görülmediği takdirde atlanabilecek dinleme sonrası etkinlikler, özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilere birçok katkı sağlayabilir. Öğrencilerin genel olarak zorlandıkları dinleme

becerisinde sistematik eğitim sürecinin devamı niteliğindeki bu tür etkinlikle eğitimin başarısını artıracaktır.

Dinlemenin Alt Becerileri

Dinleme, dört temel dil becerisi içinde gelişmeye ilk başlayan ve diğer dil becerilerinin gelişmesine de katkı sağlayan kapsayıcı bir terimdir. Dinleme becerisi, geniş kapsamı içerisinde bazı alt beceriler taşımaktadır. Yabancı dil öğrenen her birey, dinleme çalışmaları sırasında çeşitli yaklaşımlar ve amaçlarla dinlediklerini anlayabilmek ve yorumlayabilmek için farklı kazanımlar elde ederler. Bu kazanımlar dinlemenin alt becerileri olarak tanımlanır ve dinleme becerisi, alt beceriler yardımıyla daha net açıklanabilir.

Çetin ve Uzdu Yıldız (2018) dinlemenin alt becerilerini şu şekilde sıralamıştır:

- Türkçenin ses dizgesini tanıma. Ses birimleri/vurguyu/ezgiyi ayırabilme,
- Biçimbirimleri tanıma,
- Sözcükleri tanıma,
- Sözcük dizilimini tanıma,
- Duygusal tepkileri ayırt edebilme,
- Konuyu anlayabilme,
- Ana düşüncüyü ve destekleyici düşünceleri ayırabilme,
- Çıkarım yapabilme,
- Eksiltili yapıları / söylenmeyenleri anlayıp zihninde tamamlayabilme,
- Yönergeleri takip edebilme,
- Sorulara cevap verebilme,
- Aksanlı konuşmaları ayırt edebilme.

Karakoç (2019) alt beceriler üzerine yaptığı çalışmasında okuduğunu anlama ve dinlediğini anlamanın alt becerilerini incelemiş, bu becerileri hem ayrı ayrı, hem de ortak beceriler olarak sıralamıştır. Çalışmaya göre, dinleme ve okumanın 10 ortak alt becerisi bulunmaktadır:

- Bir ana fikri ve genel bilgileri anlama,
- Gerçekleri, ayrıntıları ve belirli bilgileri anlama,
- Bir yazarın veya konuşmacının tutumunu ve amacını anlamak,
- Bağlamdan bilinmeyen bir kelimenin anlamını çıkarma,
- Bağlamdan dolaylı bilgiler çıkarma,

- Bir mesajı veya bilgiyi özetleme,
- Neden - sonuç veya karşılaştırma ilişkilerini tanıma
- Bilgileri açıklama,
- Bağlamdaki kelimelerin veya cümlelerin işlevlerini anlama,
- Bilgileri resimlere, haritalara, tablolara veya diyagramlara aktarma.

Karakoç (2019), şu alt becerilerin yalnızca okuduğunu anlama becerisine özel olduğunu belirtmektedir:

- Bir metinde bir referans kelime belirleme
- Bir cümleyi veya paragrafı eksik kelime veya deyimlerle tamamlama
- Başlıklarla paragrafları eşleştirme
- Metin için uygun başlık bulma
- Bir metindeki boşluğa cümle ekleme
- Bir cümleyi ana dile çevirmek
- Bir bağlamda dilbilgisi veya dilbilgisi noktalarını tanıma veya kullanma

Karakoç (2019), dinlediğini anlamaya özel alt becerileri ise şu şekilde sıralamaktadır:

- Bir ses kaydındaki hatayı belirleme,
- Bir mesajın devamını veya sonunu tahmin etme,
- Bireysel sesleri algılama,
- Mesaja göre ifadeleri dinleme ve sıralama.

Bireyin ilk dil becerisi olan dinleme doğum öncesinden başlar ve ömür boyu sürer. Bu nedenle dinlemenin iletişim sürecini gerçekleştiren temel öge olduğu ifade edilebilir (Melanlıoğlu, 2012). Bütün önemine ve en sık kullandığımız dil becerisi olmasına karşın yabancı dil öğretiminde dinleme becerisine gereken ağırlık verilmemiştir. Lund'a (1991) göre dinlediğini anlama dil öğretiminde önemli bir yer tutsa da anlamaya yönelik yabancı veya ikinci dil araştırmalarının büyük bölümü okuma ile ilgilidir. Miller (2003) da dinlemenin, araştırma ve dil öğrenenlere tanıtılış şekli açısından nispeten ihmal edilmiş bir beceri olduğunu ancak giderek daha fazla ilgi görmeye başladığını ifade etmektedir. Emiroğlu ve Pınar (2013), eğitimin temeli olan dinlemenin kendiliğinden gelişen bir beceri olarak algılanmakta olduğunu, bu becerinin eğitime gerek olmadığının düşünüldüğünü belirtmektedir. Osada (2004) da ikinci veya yabancı dil öğrenenler için dinlediğini anlamamanın öneminin giderek artan bir şekilde kabul edilmesine rağmen dinlediğini anlama öğretiminin bir şekilde ihmal edilmekte ve yetersiz öğretilmekte olduğunu ifade etmektedir.

Genel olarak yabancı dil öğretiminde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de dinleme becerisine yeterince önem verilmediği söylenebilir. Biçer (2017) yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış makaleler üzerine yaptığı araştırmasında, bu alanda 2010 - 2016 yılları arasında yayımlanan 191 makaleyi incelemiş ve dinleme eğitiminin en az çalışılmış konu alanı olduğunu belirtmiştir. Karagöl (2019) de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde 2009 - 2018 yılları arasında dinleme eğitime yönelik yapılan araştırmalar üzerinde bir analiz çalışması gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan çalışmaları derleyen, yöntemleri inceleyen, verileri analiz eden 36 çalışmayı (19 tez, 17 makale) taramış, alanda yapılan çalışmalarda elde edilen bulguları derlemiştir. Elde ettiği sonuçlara göre, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında dinleme becerisini ayrı olarak ele alan bir araştırmanın yapılmadığı sonucuna ulaşmıştır

Dil öğretimi sürecinde dinleme eğitime gereken önemin verilmemesinin nedenleri konusunda da birçok uzman görüş belirtmiştir. Miller'a (2003) göre dinleme araştırmalarına ilgisizliğin nedenlerinden biri, konuşmanın her zaman sınıfta odaklanmak için daha değerli bir beceri olarak görülmesi gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca, araştırmacıların ve öğretmenlerin sıklıkla dinlemenin edinilebilecek bir şey olduğunu düşündüklerini, araştırmacılar ve öğretmenlerin kendilerine de zaten dinleme öğretilmediği için belirli bir araştırma gündemi veya dinleme öğretimine yönelik yaklaşımlar geliştirmeye çok az ihtiyaç duyduklarını ifade etmektedir.

Dinlemenin ihmal edilmiş veya yetersiz öğretilmiş olması, pasif bir beceri olduğu ve sadece öğrencileri konuşulan dile maruz bırakmanın dinlediğini anlamada yeterli eğitim sağladığı inancından kaynaklanmış olabilir (Osada, 2004).

Dinleme becerisine daha az ilgi olmasının ve dinleme öğretiminin geri planda kalmasının nedenlerinden biri olarak da dinlemenin zor bir beceri olarak kabul edilmesi sayılabilir. Biçer'e (2017) göre dinleme becerisindeki eksikliğin gerekçesi bu becerinin ölçümünün ve tespitinin diğer becerilere oranla daha zor olmasıdır ve bu nedenle beceri ihmal edilmektedir. Dinleme dil öğrenme alanlarına göre daha çok ihmal edilen ölçmesi ve değerlendirmesi daha zor olan bir alandır (Şahin ve Aydın, 2009). Emiroğlu ve Pınar (2013) da dinleme sırasında dinleyicinin beyninin konuşmacının beynine göre daha fazla performans sergilediğini ifade etmektedir.

Dinleme becerisinin daha zor olduğuna inanılmasının nedenleriyle ilgili bazı araştırmacılar görüş bildirmiştir. Buck'a (2001) göre farklılıklar açısından, dinlemenin bilişsel olarak okumaya göre daha zorlayıcı olduğuna inanılmaktadır, çünkü:

(a) seslere ve prozodik özelliklere daha fazla dikkat gerektirir,

(b) gerçek zamanlı olarak gerçekleşir, dinleyicilerin girdi üzerinde daha az kontrolü vardır veya hiç kontrol etme fırsatı yoktur,

(c) konuşma planlanmamış duraklamalar, yanlış başlangıçlar ve tereddütler vb. içerebilir (Vandergrift, 2006; Wagner, 2013),

(d) farklı giriş hızlarına, aynı kökenli sözcüklerin kullanımına, indirgemelere, seslerin harmanlanmasına ve arka kanal ipuçlarına sahiptir,

(e) konuşma, daha belirsiz ve daha çok günlük konuşma diline sahip yazılı birimlerden daha kısadır (yani, daha fazla zamir, fazlalık, dolgu, öz düzeltme vardır; konuşmada daha az standart dilbilgisi vardır ve bağım lanma / yantümceleme yerine bağlaçlar kullanılır),

ve

(f) konuşmada anlam, jestler ve beden dili ile aktarılır (Brown, 2011).

Dinleme becerisinin zor olduğunun düşünülmesinin nedenlerinden biri de bu beceriyi geliştirmeye yönelik çalışmaların bir nebze daha zahmetli olmasıdır. Diğer dil becerileri hiç materyal kullanmadan veya çok az materyalle geliştirilebiliyorken kaliteli dinleme metinleri sağlamak için çaba harcamak ve materyal üretmek gerekmektedir. Dinleme öğretimi için dinleme metinlerinin hazırlanması, metinlerin seslendirilmesi, seslerin kaydedilmesi, ses kayıtlarının saklanması ve gerekli ortamlarda yeniden oynatılması için belirli standartlarda ekipmanlara ihtiyaç duyulmaktadır.

İnsanların karşılıklı iletişimlerinin geliştirilmesi, anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesiyle doğrudan bağıntılıdır. Okuma ve dinleme anlamaya dayalı becerilerken konuşma ve yazma ise anlatmaya dayalı beceriler olarak kabul edilir. İletişimin ağırlıklı bölümünü oluşturan konuşma ve dinleme becerileri birbirine bağlı olarak gelişir. Dinleme becerisi yeterince gelişmemiş alıcıların olduğu iletişim ortamında konuşmacı gerekli yeterlikleri sağlasa bile dinleyici tarafından anlaşılabilir. Bu nedenle iletişim büyük ölçüde dinleyicinin yeterli dinleme becerisine sahip olup olmamasına bağlıdır. Yabancı dil öğretiminde de iletişimin başarılı olması dinleme becerisinin başarısına dayanmaktadır.

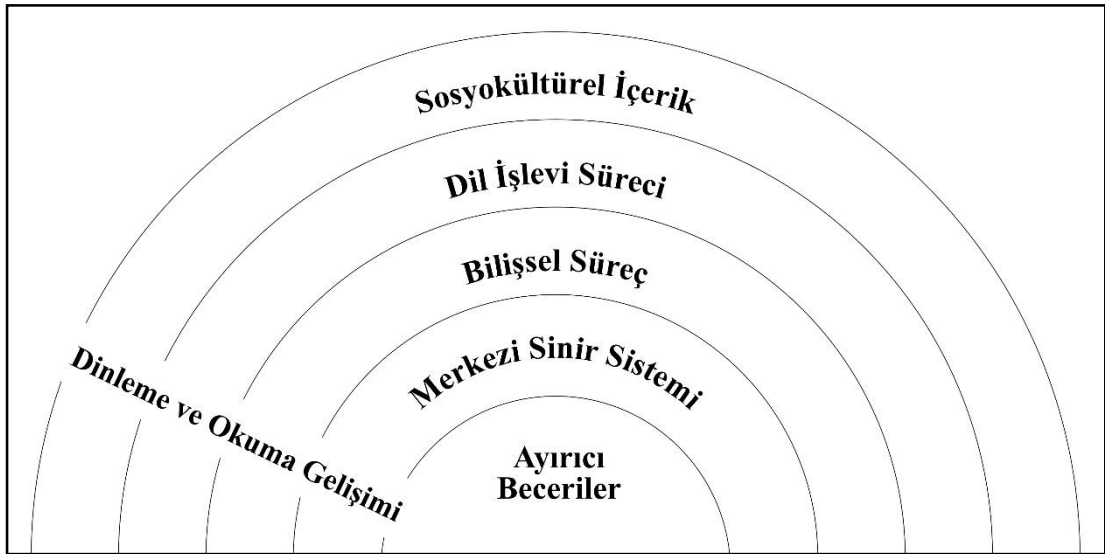
Dinleme becerisinin geçmişte ihmal edilen bir dil becerisi olduğu kanısı yanında giderek önem kazandığına dair de tespitler yapılmaktadır. Miller'a (2003) göre artık öğretmenler arasında, dinleme becerisinin kendi kendine gelişmesine güvenmek yerine öğrencilerin becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaları gerektiğine dair daha büyük bir farkındalık olduğu belirtilmektedir. Sefer (2021) de özellikle ikinci / yabancı dil öğreniminde son 50 yıllık çalışmalara bakıldığında öğrenen merkezli dinleme eğitiminin önem kazandığını ve bunun da ağırlıklı olarak öğrencilere dinleme stratejilerinin öğretilmesine odaklanmayla ilgili olduğu görüşündedir.

DİNLEME ve OKUMA BECERİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yabancı dil öğretiminde dinleme becerisine gereken önemin verilmediği, bu alanda yeterince çalışma yapılmadığı konusunda birçok görüş belirtilmiştir. Dinleme becerisinin ihmal edilmesinin nedenlerinin bir bölümünü onun sıklıkla okuma becerisiyle karşılaştırılması ve okuma becerisi içim yapılan çalışmaların daha az zahmet gerektirdiği inancı oluşturmaktadır. Dinleme becerisinin kapsamını daha iyi belirleyebilmek için onun okuma ile olan ortak ve farklı yönleri, bir başka deyişle avantajlı ve dezavantajlı olduğu yönleri iyi belirlemek gerekir.

Geçmişte anlama kavramının okuma ve dinleme becerileri için ortak biçimde işlediği, bu becerilerinin her birinden elde edilen anlama kazanımlarının diğer beceriye de aktarılabilceği görüşü hakimken modern yaklaşım her iki beceri için de anlama kazanımlarını ayrı tutmaktadır. Buna göre, günümüzde araştırmalar genel anlamda okuduğunu anlama (*reading comprehension*) ve dinlediğini anlama (*listening comprehension*) becerilerini ayrı ayrı incelemektedir. Karakoç (2019), alıcı beceriler olduğu için hem okuduğunu anlamanın, hem de dinlediğini anlamanın benzerliklere veya ortak özelliklere sahip olduğunu, bununla birlikte, bir dereceye kadar, bilişsel yükler ve dilbilimsel özellikler bakımından da farklılıklar taşıdıklarını ifade etmektedir.

Sawyer ve Lipa (1981) sosyokültürel özellikler içeren ama dinleme becerisini kapsamayan bir okuduğunu anlama modeli geliştirmiştir. Palmer (1997) ise bu modele dinlemeyi de ekleyerek daha kapsamlı hale getirmiştir:

Şekil 2. Palmer (1997) tarafından uyarlanan Dinleme ve Okuma Gelişimi model.

Dinleme ve Okuma Becerilerinin Ortak Özellikleri

Dinlediğini anlama ve okuduğunu anlamının farklı özelliklerini araştıran araştırmacılar bile aslında bu iki becerinin bazı ortak özellik taşıdıklarını kabul ederler. Palmer (1997) dinleme ve okumanın benzer özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

- Her ikisi de alıcı dil süreçleridir,
- Her ikisi de bilginin içsel kavramsallaştırılmasını kullanır,
- Her ikisi de kısa süreli bellek işleme gerektirir,
- Her ikisi de merkezi dil anlama sisteminin bir parçasını oluşturur,
- Her ikisi de yeterli işitsel işleme becerileri gerektirir.

Aralarındaki ortak özelliklerden daha çok araştırmacılar dinleme ve okuma becerilerinin farklı özelliklerini belirlemişlerdir.

Dinleme ve Okuma Becerilerinin Farklı Özellikleri

Her ikisi de anlamaya dayalı beceriler olmasına karşın dinleme ve okuma becerileri arasında farklılıklar bulunduğu birçok araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Buck (2001), bu farklılıkları şu şekilde sıralamıştır:

- Sözlü dilde fikir birimleri daha basit sözdizimi ile daha kısa olma eğilimindedir; oysa yazılı fikir birimleri daha yoğun olma eğilimindedir ve daha fazla bilgi iletme için genellikle bağımlı ve alt yan tümceler gibi karmaşık sözdizimi kullanır.
- Sözlü dilde söylem belirleyicileri (ve, veya, ama vb.) koordine ederek bir araya getirilme eğilimindeyken yazılı fikir birimleri daha karmaşık şekillerde birleştirilme eğilimindedir.
- Konuşulan dilde genellikle tereddütler vardır: duraklamalar, dolgular ve konuşmacıya daha fazla düşünme süresi veren tekrarlar, ayrıca yanlış başlangıçlar, dilbilgisi veya kelime dağarcığındaki düzeltmeler ve sonradan gelen düşünceler gibi onarımlar.
- Konuşulan dil, lehçe, argo ve konuşma dili gibi daha standart olmayan özelliklere sahip olma eğilimindeyken, yazılı dil çok daha resmi, muhafazakar ve “doğru” olma eğilimindedir.
- Konuşulan dil, daha fazla duygusal katılım ve çok daha az kesinlik ile çok daha kişisel olma eğilimindedir. Konuşmacılar duygularını daha çok “sanırım” veya

“yani” gibi ifadelerle veya dinleyiciye doğrudan atıfta bulunarak ifade etme eğilimindedir. Ayrıca, kaba tahminlerle yetinme veya aşırıya kaçma ve abartı kullanma eğilimindedirler.

Palmer (1997) ise dinlediğini anlama ve okuduğunu anlama becerileri arasındaki farkları şu şekilde sıralamaktadır:

Tablo 4. *Palmer (1997) tarafından tespit edilen dinleme - okuma farkları.*

Okuma	Dinleme
okuma öğrenilen bir beceridir	dinleme gelişimsel bir kazanımdır
okuma zamanı okuyucu tarafından belirlenir	dinleme konuşmacı oranında alınır
tekrar okunabilir	tekrar dinlenemeyebilir
bürün (prozodi) eksikliği	verimsiz kelime tanıma süreçleri olabilir
işitsel ve görsel becerileri bütünleştirme ihtiyacı	işitsel işleme becerileri
görsel ve işitsel olarak kod çözme	yalnızca işitsel olarak kod çözme
yazılı dil bölümlere ayrılmış, resmi, yavaş, kasıtlı	konuşma hızlı ve zahmetsizdir
sözcükler boşluklarla ayrılır	bürün ve tonlama kullanılır
sözcükler her zaman aynı görünür	sözcükler bağlama göre farklı anlamlar kazanabilir
zaman ve mesafe üzerinden iletişim kurmak için kullanılır (izole)	sosyal çevrede, yüz yüze gerçekleşir

Dinleme ve okuma becerileri arasındaki ayrıma dikkat çeken bir diğer araştırmacı olan Walker (2014) tespit ettiği bulguları şöyle sıralamaktadır:

- Sözcüklerin sesletimleri yazılı olarak göründüklerinden büyük ölçüde farklı olabilir (Bloomfield ve diğerleri, 2010:3). Konuşulan dilin akustiği genellikle yazılı dilin biçimine göre büyük ölçüde değişirken sözlü söylemi oluşturan sözcüklerin tanımlanması öğrenci için sorunlu olabilir.

- Okuyucuların aksine, dinleyiciler, sözcüklerin başladığı ve bittiği yerleri işaret eden düzenli boşlukları görme lüksüne sahip değildir (Vandergrift, 2007:296). Bu nedenle öğrenciler, alışılmadık sesletimlerine rağmen sözcükleri tanımaya çalışmanın yanı sıra hangi dil biriminin hangi sözcüğe ait olduğunu da deşifre etmeye çalışırlar.
- Sesletim ve dözcük sınırlarının belirlenmesine ek olarak vurgunun düştüğü yerler, sözcüklerin zayıf ve güçlü formları ile tonlama gibi sözlü söylemin bürünsel (prozodik) özellikleri de sözlü metnin anlaşılmasını etkiler.
- Sözlü söylem genellikle tutarlı bir şekilde tamamlanmış tümceler sunmaz. Bunun yerine yanlış sesletim, tereddüt, sözcüklerin yeniden ifade edilmesi, tekrarlama ve hatta söylenmek istenen şeyin unutulması gibi kısa ifadeler veya gevşek biçimde birbirine bağlanmış kümelerin hepsi (Osada, 2004; Field, 2008) sözlü etkileşimde rol oynar.
- Sözcük bilgisi ve dilbilgisi öğrencinin alışık olabileceğinden çok daha fazla konuşma diline ve günlük konuşmaya eğilimlidir (Osada, 2004:59). Bu durum, öğrenci sözcük bilgisine aşina olmadığında bir karışıklığa neden olabilir, çünkü “sözlü bir metni anlamayı etkileyebilecek bariz bir etken de dinleyicinin sözcük bilgisi ile metnin sözcük dağılımı arasındaki örtüşmedir” (Bloomfield vd., 2010:12).
- Sözlü metinler gerçek zamanlıdır ve hızlı bir şekilde işlenmesi gerekir. Metin bittiğinde sadece zihinsel bir temsil kalır (Vandergrift, 2004:18). Okumanın aksine dinleme, sözlü girdiye tekrar erişim için ya çok az seçenek sunar veya hiç seçenek olmadan anlık işlem gerektirir. Bu da dinleme becerisini okumadan daha karmaşık hale getirir. Ayrıca, “çoğu durumda dinleyiciler metni konuşmacılar tarafından belirlenen, genellikle oldukça yüksek olan bir hızda işlemek zorunda kalır” (Osada, 2004:58). Bir başka deyişle, dinleyicilerin duydukları söylemi işlemeleri gereken hızı kontrol edemedikleri anlamına gelir.
- Kendi kültürel geçmişi ve öğrenmekte olduğu yabancı dilin kültürel geçmişine dair bilgisi gibi toplumdilbilimsel unsurlar da öğrencinin sözlü söylemi anlamasında önemli bir rol oynayabilir. Kültürel merkezli sözcük dağılımı anlamayı engelleyebileceği kadar ülkenin kültürünü ve tarihini genel olarak anlamak da iletişim sorunlarından kaçınmaya yardımcı olabilir.

Konuşma ile yazı dilinin birbirlerine tam uymadıklarını hepimiz biliriz: yüz ifadesi, ahenk, vurgu konuşmada büyük rol oynar (Bayrav, 1998). Bir yabancı dil öğretimi ortamında kullanılacak dinleme materyalinde okuma metinlerinde yer almayan bazı olumlu farklılıklar bulunmaktadır. Konuşucunun sesi aracılığıyla birçok arka plan verisi aktarılabilir; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi gibi genel karakteristik bilgilere ek olarak yorgunluk, heyecan, sinirlilik

gibi duygu durumları vb. konuşucunun ürettiği metinlerden bağımsız olarak alıcıya aktarılabilir. Örneğin, bir okuma metninde yer alan ve hakkında hiçbir kişisel bilgi verilmeyen Deniz adlı bir kişinin cinsiyeti, yaşı, duygu durumu gibi bilgiler bilinemezken dinleme metninde bu bilgiler kolaylıkla aktarılabilir. Bu sayede dinleyiciler gerçeklik duygusunu çok daha iyi hissedeceklerdir.

Dinleme metinlerinde gerekli durumlarda insan sesi dışındaki sesler de kullanılabilir. Müzik, kapı, telefon, ayak sesi, vapur düdüğü, çıttı gibi efektler ya da kalabalık bir ortamda bulunduğu duygusunu vermesi için “rabarba” denen arka plan gürültüsü gibi sesler dinleme kayıtlarına eklenebilir. Bu da dinleyicilerin metni daha iyi anlamalarına yardımcı olacak etkenler arasındadır.

Dinlemenin bir diğer artısı da teknolojik gelişmeler sayesinde ders ortamı dışında, öğrencilerin hemen her yerde hedef dilde dinleme yapabilme olanaklarıdır. Şarkılar, sesli kitaplar gibi dinleme materyalleri sayesinde öğrenciler sınıf veya çalışma ortamlarından uzak olsalar dahi dinleme becerilerini geliştirmeye devam edebilirler. Son yıllarda uyku esnasında bile dinleme yapılabilirdiği ve bu sayede yabancı dil öğrenilebileceği de iddia edilmektedir.

Bütün bu bilgiler ışığında dinleme becerisinin dil öğretiminde çok önemli bir konumda yer aldığı, bu becerinin geçmişte ihmal edildiği ancak son yıllarda ona verilen önemin arttığı, dinleme becerisine yönelik hazırlanan metinlerin okuma metinlerinden farklı özellikler taşıdığı ve birtakım avantajlar taşıdığı sonuçlarına ulaşılmaktadır. Bütün bu bulgular çalışmaya dayanak oluşturmakta ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

METİN UYARLAMA

Yabancı dil öğretiminde özgün metin kullanımını destekleyen birçok görüşle birlikte özgün metinlerin olası olumsuz etkilerinden de söz edilmektedir. Öğrencilerin dil öğrenme süreçlerinde sıklıkla ihtiyaç duydukları özgün metinlerin olumlu katkılarını koruyup olumsuz etkilerini azaltmak için metin uyarlama (*text adaptation*) işlemlerinden yararlanılmaktadır.

Dil öğretim sürecinde, okuduğu metni öğrencinin düzeyi bakımından daha anlaşılır bir biçimde sunmayı temel amaç edinen bir yaklaşıma uygun olarak malzemeler ya doğrudan bu amaca uygun üretilmekte ya da seçilen özgün malzemeler düzeylere veya konulara uygun halde sunulmak üzere değiştirim / uyarlama yoluna gidilerek hazırlanmaktadır (Durmuş, 2013a).

Metin uyarlama, alanyazında zaman zaman sadeleştirme ve değiştirim gibi farklı terimlerle de ele alınmasına karşın genel hatlarıyla tüm bu kavramların birbirine eş değer anlamda kullanıldığı görülmektedir. Metin uyarlama konusunda bugüne kadar birçok araştırmacı tanımlamalarda bulunmuştur:

Özgün metni öğrencinin düzeyine ve amaca uygun hale getirmek için bazı değişiklikler yapılması metin uyarlama olarak adlandırılır (Çetin ve Uzdu Yıldız, 2018).

Belirli öğrenci gruplarına daha uygun hale getirmek için yayınlanmış öğretim materyallerinin kullanımında yapılan değişikliklerdir. Örneğin, bir ders kitabının bazı parçalarını tamamlama, değiştirme veya silme (Richards ve Schmidt, 2010).

Metin uyarlama, yabancı dil öğrencilerinin hedef dilde okudukları bir metni daha iyi anlamalarını sağlamak amacıyla yapılan söz dizimsel ve sözcüksel değiştirimlerdir (Ellis, 1993; Hill, 1997; Young, 1999'dan aktaran Bölükbaş, 2015).

Özmen'e (2019) göre metin uyarlama (*text adaptation*) kavramı metin değiştirimine (*text modification*) karşılık gelen, bu kavramla aynı anlamda kullanılan bir ifadedir ve kaynak dil ile hedef dil genelde aynıdır. Durmuş (2013b) da çalışmasında *değiştirim* kavramını “hem sadeleştirmeyi hem de genişletimi içeren”, uyarlama terimine eşdeğer bir üst terim olarak incelemektedir.

İşeri (2021) ise değiştirim hakkında şu bilgileri aktarmaktadır: “Metin içindeki değiştirim öğelerinin ilişkisi dizimsel ya da dizisel düzlemde olabilir. Birbirini izleyen birimlerin yer değiştirmesi dizimsel, birbirinin yerine geçmesi dizisel değiştirimi oluşturmaktadır. Örneğin adılar dizimsel değiştirim öğeleri olarak kabul edilmektedir”.

Bu çalışmada, daha dar anlamlar ifade ettiği düşünülen sadeleştirme veya değiştirim kavramları yerine *uyarlama* terimi tercih edilmiştir. Bu çalışmada kullanıldığı biçimiyle metin uyarlama, yabancı dil öğretiminde yararlanmak amacıyla, öğrenciler için zor ve karmaşık

olabilecek dil bileşenlerini, anlaşılır girdi kuramı çerçevesinde, sadeleştirme, genişletme veya değiştirme gibi çeşitli işlemlerden yararlanarak dil düzeyine uygun hale getirme işidir.

Krashen ve Anlaşılır Girdi Kuramı

Yabancı dil öğretiminde girdiler çok büyük öneme sahiptir. Öğrencilerin dil düzeylerinin çok üzerinde ve anlaşılması zor girdiyle karşılaşması hedef dili öğrenme süreçlerine olumsuz etki edebilir ve hatta motivasyonlarının tamamen kaybolmasına yol açabilir. Bu nedenle, dil öğretiminde kullanılacak girdilerin sahip olması gereken özelliklere dair bazı görüşler ortaya atılmıştır.

Amerikalı dilbilimci Stephen Krashen tarafından 1980’li yıllarda ortaya atılan anlaşılır girdi (*comprehensible input*) kuramı geniş çaplı kabul görmüş kuramlardan biri sayılır. Bu kurama göre yabancı dil öğretiminde yer verilecek her türlü materyalin öğrencinin dil düzeyinin küçük bir miktar üzerinde olması beklenir. Krashen’e (1982) göre mevcut dil yeterlilik düzeyimizin biraz ötesinde ($i + 1$) yapı içeren dili anlayarak ediniriz⁵. Bu, bağlam veya dil dışı bilgiler yardımıyla yapılır. Demirel’e (2020) göre anlaşılır girdi kuramı, öğrencinin genelini bildiği dilbilgisi yapılarından ve sözcüklerden oluşan, mevcut dil düzeyinin bir basamak üzerinde, anlaşılır bilgiler sunan ve kendisi için ilgi çekici olan metinlerle muhatap olması durumunda dil gelişiminin istedik şekilde gelişeceğini varsaymaktadır. Richards ve Schmidt (2010) de anlaşılır girdiyi “Bir öğrencinin mevcut yeterlilik düzeyinin biraz ilerisinde yapılar içeren anlaşılır girdiye maruz kalmasının, ikinci dil ediniminde gerekli ve yeterli nedeni olduğu fikri” olarak tanımlamaktadır.

Krashen’in girdi kuramı (*input hypothesis*) ve dil edinimine dair ortaya attığı görüşler metin uyarlama çalışmaları yapan birçok araştırmacı tarafından desteklenmiş, metin uyarlama çalışmalarında sıklıkla başvuru alan temel dayanak görevi görmeye başlamıştır. Örneğin, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda⁶ okuma metinlerinde bulunması gereken özellikler arasında “Her metin, öğrencinin söz varlığını zenginleştirecek yeni öğrenilecek söz ve söz gruplarına yer vermeli; ancak bu oran metni oluşturan kelimelerin yüzde beşini geçmemelidir” ifadelerine yer verilmektedir (MEB, 2006).

Metin uyarlama, özgün metinler üzerinde gerçekleştirilebilecek birçok farklı işlemi kapsamaktadır. Bu işlemler kullanılacak özgün metinler veya diğer dil bileşenleri, öğretim

⁵ Stephen Krashen anlaşılır girdi kuramı ve dil edinimiyle ilgili düşüncelerini 1980’li yılların başında ortaya atmış ve birbirini takip eden çeşitli yayınlarla görüşlerini sürdürmüştür.

⁶ MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı, Okuma Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler, 23. madde (s. 56).

ortamı, öğrencilerin dil düzeyi ve yeterlikleri gibi etkenlere bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Bir başka ifadeyle, bir metin uyarlama çalışmasında alt işlemlerden yalnızca gerekli olanlar tercih edilmektedir.

Metin Uyarlama Aşamaları

Metin uyarlama aşamaları birçok araştırmacıya göre farklı işlemleri kapsamaktadır ve üzerinde fikir birliği sağlanamamıştır. Bazı araştırmacılar bu işlemleri sadeleştirme ve genişletme olarak iki gruba ayırmaktadır. Kınay'a (2016) göre alanyazında sadeleştirme ve genişletme metin uyarlamanın / değiştirmenin iki türü olarak ele alınır. Durmuş'a (2013c) göre ise uyarlanmış metinler, sadeleştirilmiş (*simplified*) ya da genişletilmiş (*elaborated*) metinler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bölükbaş (2015) da metin uyarlamanın iki biçimde yapılabileceğini ifade etmektedir: Detaylandırma ve sadeleştirme.

Metin uyarlama ve alt aşamalarıyla ilgili alanyazındaki kavram karmaşası ile bu aşamaların sıklıkla birbirini kapsayabilecek tanımlarla incelenmesi, bir gruplandırma yapmayı ve aşamaları birbirinden net olarak ayırabilmeyi zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada alt aşamalar zaman zaman birbiriyle ortak noktaları bulunabilen, birbirinden bağımsız kavramlar olarak ele alınmıştır.

Metin uyarlama, ağırlıklı olarak şu başlıklar altında incelenmektedir:

- Sadeleştirme (*Simplification*)
- Genişletme (*Elaboration*)
- Özetleme (*Summarization*)
- Düzenleme (*Edition*)
- Kısaltma (*Shortening*)
- Bölme (*Splitting*)
- Açıklama (*Paraphrasing*)
- Birleştirme (*Merge*)
- Yerine koyma (*Substitution*)
- Düşürme (*Dropping*)
- Eksiltme (*Ellipsis*)

Sadeleştirme (*Simplification*)

Metin uyarlama aşamaları içinde en çok söz edilen kavramlardan biri sadeleştirme (*simplification*) terimidir. Bazı araştırmacılar sadeleştirmeyi metin uyarlama içinde bazı alt aşamaları kapsayan genel bir üst kavram olarak incelerken diğer bir grup da onu metin uyarlamayla eş anlamlı geniş kapsamlı bir terim olarak ele almaktadır. Sadeleştirme kavramıyla ilgili yapılan tanımlardan bazıları şunlardır:

Metin sadeleştirme, bir metnin anlamını ve bilgi içeriğini korumaya çalışırken sözdizimsel veya sözcüksel karmaşıklığını azaltan herhangi bir işlem olarak tanımlanabilir. Sadeleştirmenin amacı, metni bir insan kullanıcı veya bir program işlemi için daha kolay anlaşılır kılmaktır (Siddhartan, 2004).

Sadeleştirme, bir dilde anadili konuşucuları için hazırlanmış olan özgün metinleri, o dili yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler tarafından anlaşılabilir, anlamı açık bir dil düzeyine getirerek basitleştirme işlemidir (Kınay, 2016).

Sadeleştirme, sözcük anlamı bakımından “öğrencilerin anlamasının zor olacağı öngörülen her türlü sözcük, öbek ve tümcelerin metinden çıkarılarak anlamayı kolaylaştırma” olarak özetlenebilir. Crossley vd. (2012) tüm sadeleştirilmiş metinlerin aynı amacı taşıdığını ifade etmektedir: anlaşılabilirliği artırmak ve bilişsel yükü azaltmak.

Bölükbaş (2015) metin sadeleştirmenin dört şekilde yapılabileceğini ifade etmektedir: koruma, değiştirme, özetleme ve silme.

Sadeleştirme, yalnızca yabancı dil öğretiminde değil, anadil çalışmalarında veya dil öğretim amacı olmayan durumlarda da sıkça başvurulabilen bir işlemdir. Örneğin, günümüzden uzun zaman önce yazılmış bazı edebi eserlerin bugün anlaşılması oldukça zor olabilir. Bu nedenle, eski metinlerin günümüzde tercih edilen dil kullanımına uygun hale getirilmesinde de sadeleştirme işleminden yararlanılmaktadır.

Genişletme (*Elaboration*)

Bazı araştırmacılar, özgün metinler üzerinde yapılan sadeleştirme çalışmalarının metnin bütüncül yapısına zarar verdiği görüşüne sahiptir. Onlara göre, özgün metinden çıkarılan her bir sözcük metnin özel dokusunu zedelemekte; bu nedenle metinde eksiltme yapmak yerine öğrencilerin anlamasını kolaylaştıracak eklemeler yapılmalıdır. Sonuç olarak, metni oluşturan unsur miktarının artmasına neden olacak her türlü işlemin sonucu genişletme (*elaboration*) veya genişletim olarak adlandırılmaktadır.

İkinci / yabancı dil öğretiminde, hedef kitlenin anlama düzeyini yukarılara çekmek, öğrenme sürecine olumlu etkide bulunmak üzere kaynak metinde yer alan, hedef kitlenin

anlayamayacağı varsayılan sözcükler veya sözcük grupları korunarak bu sözcüksel unsurların, hedef kitlenin anlayacağı varsayılan eş, yakın anlamlı veya açıklaması olan yapılarla birlikte sunulması neticesinde ortaya genişletilmiş (*elaborated*) metin çıkmaktadır (Durmuş, 2013b).

Özmen'e (2019) göre genişletme kavramı, okur tarafından anlaşılması zor olan sözcüklerin özgün biçimlerinin korunarak yanına açıklamaların eklenmesi olarak ifade edilebilir. Ancak sadeleştirmedekin tersine burada ek açıklamalar nedeniyle metin daha da uzamaktadır. Bu iki kavram, sadeleştirme ve genişletme, metin değiştiriminde en çok üzerinde durulan, uygulanan değiştirim türleri olarak ele alınmaktadır.

Özetleme (*Summarization*)

Metin özetleme, zaman zaman sadeleştirme üst başlığı altında da değerlendirilen, metin uyarlama işlemlerinden biridir. Özetleme (*summarization*), metin boyutunu ciddi oranda küçültmeyi esas alan, metnin yalnızca en önemli noktalarını barındırarak geri kalanın dışarıda bırakılması uygulamasıdır.

Bölükbaş (2015) özetlemeyi “bir metnin anlamını koruyarak basit bir biçimde ya da kısaca yeniden söylenmesi” olarak tanımlamaktadır. Günay'a (2007) göre özetlemede metin içindeki gereksiz ve ayrıntılı bölümler ayıklanarak metni açıklama esastır.

Edebi metinlerin belirli okuma grupları için boyutlarının yeniden düzenlenmesi de metin özetleme kapsamına girmektedir. Evrensel boyut kazanmış bazı hikayeler, masallar ve diğer edebi türdeki eserler, çok farklı oranlarda özetlenerek yayımlanmaktadır. Siddharthan (2004) metin özetlemenin yalnızca en önemli bilgileri koruyarak bilgi içeriğini önemli ölçüde azaltmayı amaçladığını ifade eder. Ancak, bu durumda genellikle orijinal metindeki bilgilerin dar tümcelere sıkıştırılmasından dolayı dilbilgisel karmaşıklığın artmasıyla sonuçlanır.

Düzenleme (*Editing*)

Metin uyarlama aşamalarından biri olarak düzenleme (*editing*), bir metnin deneyimli bir editör ya da teknolojik bir yazılım tarafından metnin hedef kitlesinin beklentileri, amaçları gözetilerek belirli bir çerçeveye uygun hale getirilmesi işlemidir. Hedef kitlenin yaşı, cinsiyeti, düşünce yapısı, sosyo-kültürel durumu gibi etkenlerle birlikte, metin sayesinde okuyucu veya dinleyici kitlesinde oluşması beklenen değişimler de metin düzenleme işlemine etki edebilmektedir. Hedef kitlesi dini topluluk olan bir yayınevi, o dinin gerektirdiklerine uygun olmayan bileşenleri yayına hazırladığı eserden çıkarabilir veya daha uygun bir bileşenle değiştirebilir. Benzer bir başka durumda, hedef kitlesindeki çocukların duygu dünyasına

olumsuz etki edebilecek bir kahraman masal metninden çıkarılabilir veya uygun olmayan ifadeler yumuşatılabilir.

Geniş bir kullanım alanı olan düzenleme, özellikle Avrupa ve Amerikalı yayıncılık sektöründe kullanılan, bir eserde gerçekleştirilen önemli değişiklikleri belirten bir kavramdır⁷.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan birçok ders kitabında, öğrencilerin ilgisini artırmak ve belirli alanlarda dil gelişimini artırmak amacıyla temalar kullanılmaktadır. Öğretilen dile, hedef dile ait kültüre ve öğrencilerin dil düzeylerine vb. bağlı olarak hazırlanan temalar sağlık, ekonomi, spor, alışveriş gibi çok çeşitli konuları kapsayabilmektedir. Dilidüzgün (2008) ders kitabında yer alacak metin türlerinin ve etkinliklerinin öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak nitelikte olması ve böylelikle müfredatın amacına ulaşması, bunun yanı sıra seçilen metinler ve bu metin türleri üzerine geliştirilen etkinliklerin de programda hedeflenen metin türü becerilerini edindirebilecek nitelikte birbirleriyle ilişkili olması gerektiğini savunmaktadır. Yabancı dil derslerinde kullanılacak metinlerin, ders kitaplarındaki temaya olabildiğince uygun hale getirilmesi için de yine düzenleme işleminden yararlanılmaktadır. Örneğin, ders kitabında sağlık teması işlenen bir dil sınıfında kullanılacak bir metinde yapılacak düzenlemeyle burada yer alan mekanlar temaya uygun olarak hastane, sağlık ocağı, klinik gibi mekanlarla değiştirilebilir.

Kısaltma (*Shortening*)

Metin uyarlama, bazı durumlarda metnin içeriği ile ilgili kaygılardan çok boyutu ile ilgili sınırlamalardan dolayı da yapılabilir. Bir okuma metninin belirli bir ölçüye uyması, dinleme metninin belirli bir zaman dilimine sığması amacıyla bu metinlerde kısaltma (*shortening*) işlemi yapılmaktadır. Örneğin, bir ders kitabı sayfasına sığmayan bir okuma metni veya bir derste kullanmak için uzun sayılabilecek bir dinleme metni kısaltılarak beklentilere uygun hale getirilir.

Kısaltmanın sadeleştirmeden farklarını ortaya koymayı amaçlayan Siddharthan'a (2004) göre cümle kısaltma, bir metnin daha az bilgilendirici kısımlarını ayrıştırarak okuyucuların okuma süresini iyileştirmesine yardımcı olmayı amaçlar. Bu, okuma yaşı düşük kişilerin metni daha iyi anlamalarına yardımcı olmayı amaçlayan sözdizimsel sadeleştirmeden farklı bir amaçtır.

Tümceleri kısaltarak sadeleştirme işlemi, öğrenciye okuma eylemi sırasında ekstra çıkarımsal sorumluluk yüklediği ve sadece bilinen yapı ve söz varlığının kullanıldığı

⁷ İngilizce dilinde yayınlanmış bazı akademik eserlerin kapaklarında yer alan “edition” terimi, Türkiye’deki “baskı sayısı” belirten ifadeye benzer bir biçimde eserin düzenlenme sayısını belirtir.

gerekçesiyle dilde yapaylığa sebep olduğu için anlaşılabilirliği olumsuz etkileyebilir (Aktaş ve Ay, 2021).

Bölme (*Splitting*)

Bölme (*splitting*) işlemi, öğrencilerin anlamakta zorlanacakları varsayılan, sözcük sayısı bakımından uzun veya dilbilgisel olarak karmaşık tümcelerin iki ya da daha fazla sayıda kısa tümceye bölünmesi işlemidir.

Uzun tümceleri bölme tekniği ile ayrı tümceler şeklinde ifade etmek başlıca uygulanan teknikler arasındadır. Özellikle Türkçe gibi eklerle birbirine bağlanan birden fazla tümce, özellikle de öğrencinin bilmediği eklerle bağlanmışsa, anlamada güçlük yaşatabilir. Bu noktada öğreticiler bu tür sözdizimsel değişiklikler yaparak metinleri öğrencilerinin düzeyine uyarlayabilir ve metni daha anlaşılır kılabilir. Bu uyarlama sürecinde anlaşılması zor karmaşık sözdizimine sahip olan tümce, parçalara ayrılıp ayrı tümcelere yazılabilir, edilgen tümceler etken tümceye dönüştürülebilir, metnin karmaşıklığını arttıracak adılar, gönderimde bulunduğu adlarla daha açıkça belirtilebilir, anlamı etkilemeyecek olduğu düşünülen bölümler metinden çıkarılabilir (Kınay, 2016).

Özmen'e (2019) göre bölme, "bölümleme" ve "tamamlama" olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. Bölümlemede tümcenin nereden ayrılacağına karar verilirken tamamlamada bölünmüş olan tümcelerin eksik kısımları tamamlanmaktadır.

Allen (2009) uzun, karmaşık tümceler dizisini tek tek, bağımsız tümcelere bölmenin, dili sadeleştirmede uzun süredir temel taşı olduğunu belirtmektedir.

Bölme, metin uyarlama çalışmalarının en tartışmalı konularından biridir. Bazı araştırmacılar, bölme işleminin olumsuz sonuçlarından söz etmektedir. Davison ve Kantor'a (1982) göre birçok araştırmacı, karmaşık cümleleri bağımsız cümlelere bölmenin, mesajları basitleştirmek yerine daha da karmaşıklaştırmakla sonuçlanabileceğini iddia etmektedir. Siddharthan (2004) da tümceleri bölmek veya boyutlarını değiştirmenin, ad tamlamalarının dilbilgisel işlevini ve söyleme katılma sırasını değiştirebileceğini belirtmekte; bunun, okuyucunun metnin ilerleyen kısımlarında adıları doğru biçimde çözme yeteneğini etkileyebileceğini ifade etmektedir.

Açıklama (*Paraphrasing*)

Açıklama, genellikle anlamın daha kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla, başka sözcükler veya ifadeler kullanılarak bir sözcüğün veya deyim anlamının açıklanmasıdır (Richards ve Schmidt, 2010). Açıklama, hedef kitlenin anlamasının önünde engel olarak

görülen sözcüksel yapıların yerine onların eş anlamlısı olan veya bir ifade şeklinde bu sözcükleri açıklayan sözcük veya sözcük gruplarının kullanımı ile ortaya çıkmaktadır (Durmuş, 2013b).

Yabancı dil öğretiminde sıklıkla başvurulana açıklama işlemi yardımıyla öğrencilerin anlamakta zorlanacakları varsayılan sözcükler, deyimler veya diğer ifadeler yerine daha kısa olmasına gerek duyulmayan, daha anlaşılır başka ifadeler eklenebilir. Örneğin, küçük yaş gruplarına yönelik uyarılama işlemi yapılan bir metindeki “WC” kısaltmasının yerine “tuvalet” sözcüğü getirilebilir. Yine benzer bir biçimde, özgün metinde geçen ve hedef kitlenin anlamakta zorlanacağı öngörülen “tıkındı” eylemi yerine daha açık anlama sahip olan “yemek yedi” eylemi kullanılabilir.

Birleştirme (*Merge*)

Birbiri arasında anlamsal bağlantı olan sıralı tümcelerin, anlamı daha açık ve anlaşılır hale getirmek amacıyla birleştirilmesi işlemidir. Bazı sıralı tümcelerde yer alan adılar, ortaçlar, ulaçlarla kurulan bağlantıların yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerce anlaşılması zor olabilir. Bazı sıralı tümceler arasında da neden - sonuç, amaç - sonuç, karşıtlık gibi yabancı dil gibi ilişkiler bulunabilir. Ana dili kullanıcılarının zorlanmadan çözebilecekleri bu gibi bağlantılar, hedef dili yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler tarafından karmaşık bulunabilir. Bu gibi durumlarda, iki ya da daha fazla tümce tek bir tümcede birleştirilerek anlam bulanıklıklarının en aza indirilmesi amaçlanır.

Alanyazında zaman zaman “bağlama” adıyla da yer verilen birleştirme işleminde kimi zaman özgün metinde yer alan tümceler doğrudan birleştirilir, kimi zaman da ayrı ayrı sadeleştirilen tümceler arasında köprü oluşturulur.

Düşürme (*Dropping*)

Metin uyarılama çalışmalarında başvurulana yöntemlerden biri olarak düşürme (*dropping*), kaynak metinde yer alan bir sözcük, tümce veya daha geniş bir bölümün hedeflenen metin açısından hiçbir değerinin olmaması durumunda tamamen silinerek metinden çıkarılması işlemidir.

Bazı metinlerde yer alan, metnin konu bütünlüğüyle yeterince uyuşmadığı düşünülen sözcükler, gereksiz olduğu varsayılan diyaloglar vb. hedef kitlenin metni anlamasına yardımcı olmak yerine bilişsel olarak fazladan yük getireceği için metinden çıkarılması uygun bir tercih olarak kabul edilebilir.

Yerine koyma (*Substitution*)

Bölükbaş'a (2015) göre yerine koyma (*substitution*), az kullanılan sözcük ya da ifadelerin daha sık kullanılan sözcük ya da ifadelerle değiştirilmesi işlemidir. Zhu vd. (2010) de yerine koyma işlemini zor ifade ve sözcüklerin daha basit eş anlamlılarıyla yer değiştirmesi olarak açıklamıştır.

Bazı sözcükler, sözcük grupları veya diğer dil bileşenleri zaman içinde kullanım sıklığı bakımından değişime uğrayabilir. Kimi zaman doğal yollarla, kimi zamanlarda da dış müdahaleyle gerçekleşen bu durum, metin uyarlama çalışmalarında da yerine koyma işlemi uygulanmasını gerektirebilir. Özellikle, öğrencilerin dil düzeyleri nedeniyle bilme olasılıkları daha az olan sözcükler yerine daha sık kullanılan sözcükler getirilebilir. Örneğin, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 düzeyi öğrenci grubuna yönelik uyarlanacak bir özgün metinde yer alan “dimağ” sözcüğü, daha sık kullandığımız ve öğrencilerin bilmeleri çok daha olası olan “beyin” sözcüğü ile değiştirilebilir.

Yerine koyma işlemi iki şekilde yapılabilir. Birinci yöntem, metin uyarlama işlemini gerçekleştiren operatörün deneyimlerine ve sezgilerine dayanan sezgisel yöntem, ikincisi ise yer değiştirecek sözcüklerin Türkçenin Ulusal Derlemi veya Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü gibi bir kaynak kullanılarak sözcüklerin kullanım sıklıklarının belirlendiği sözlüksel yöntemdir.

Eksiltme (*Ellipsis*)

Eksiltme (*ellipsis*), daha önce atıfta bulunuldukları veya bahsedildikleri için gereksiz oldukları yerde sözcüklerin veya deyimlerin cümlelerden çıkarılmasıdır (Richards ve Schmidt, 2010). Vardar (2002) da eksiltmeyi “olağan koşullardaki biçimine oranla kimi öğeleri eksik olan, ama anlamayı aksatmayan dizim. Eksilti ürünü biçimler, ya durum ya da dilbilgisi açısından kolayca kavranabilecek, eksik yanı herhangi bir güçlük olmadan giderilebilecek biçimler” olarak tanımlamaktadır.

Karşılıklı konuşma esnasında, bir bağlam içerisinde, bazı dilsel öğeleri kullanmamak iletişimde herhangi bir soruna neden olmayabilir. Örneğin “Kaç yaşındasın?” sorusuna “20 yaşındayım” diye cevap vermek yerine yalnızca “20” demek iletişimde bir aksaklığa neden olmaz. Benzer bir durumda “Tanıştığımıza memnun oldum” tümcesine karşılık olarak yalnızca “Ben de “ diyen kişinin asıl anlatmak istediği kolayca anlaşılmaktadır. Bu gibi durumlar eksiltme işlemine örnektir. Kimi zaman metnin boyutu, kimi zaman da daha gerçekçi bir izlenim oluşturmak adına metin uyarlama çalışmasında eksiltme işleminden yararlanılabilir.

Diğer İşlemler

Metin uyarlama işlemleri arasında çeşitli araştırmacılar tarafından ortaya atılmış ancak alanyazında yeterli desteği bulamamış bazı başka işlemler de bulunmaktadır. Burada sayılan aşamalar ve diğer aşamaların ilgi alanlarının birbirinden tamamen ayrı olduğunu söylemek olanaksızdır. Bu aşamalardan bir bölümünün diğer aşamalarla ortak olduğu yönler bulunduğu söylenebilir. Bu nedenle alanyazında metin uyarlama aşamaları üzerinde tam bir uzlaşa sağlanması oldukça zordur.

Metin Uyarlamanın Olumlu Etkileri

Yabancı dil öğretiminde özgün metin kullanmanın avantajlarına ek olarak gerçekleştirilecek metin uyarlama çalışmaları, öğrencilerin hedef dil becerilerini geliştirmelerinde büyük kazanım sağlayacaktır. Metin uyarlama işlemleri, alanında deneyim sahibi uzmanlar tarafından yapıldığı takdirde yabancı dil öğretim ortamlarında başarılı sonuçlar ortaya koymaktadır.

Sadeleştirilmiş metinlerin mi yoksa orijinal metinlerin mi okuduğunu anlama üzerinde daha etkili olduğunu ispatlamak üzerine yapılmış deneysel çalışmalarda sadeleştirilmiş metinlerin okuduğunu anlama başarısı üzerinde daha etkili olduğunu (Claridge, 2005; De Toro, 2002; Zainal ve Baskeran, 2010) ortaya koymaktadır (Bölükbaş, 2015).

Demirel (2020), yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 dil düzeyindeki öğrencilerle gerçekleştirdiği ve uyarlanmış metinlerin okuduğunu anlama başarısına etkisini ölçtüğü çalışmasında toplamda 100 kişilik bir grup oluşturmuştur. Katılımcılar, cinsiyet, yaş ve milliyet bakımından birbirine eşit olacak biçimde 50'şer kişiden oluşan iki denek grubuna ayrılmış, ilk gruba özgün metin, ikinci gruba da uyarlanmış metin verilmiştir. Okuma sonunda gruplara bir sınav uygulanmış, sınavın sonucunda özgün metni okuyan grubun %47, uyarlanmış metni okuyan grubun ise %79 oranında başarı gösterdiği belirlenmiştir.

İpek (2018), yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 dil düzeyindeki 30 öğrenciyle gerçekleştirdiği ve öntest - sontest desenini kullandığı çalışmasında, denek grubuna iki hafta arayla, Mustafa Kutlu'nun Ya Tahammül Ya Sefer adlı öyküsünün özgün ve uyarlanmış biçimlerini vermiş ve öykülere göre hazırlanan metin altı soruları cevaplamalarını istemiştir. 23 sorunun uygulandığı test sonuçlarına göre özgün metinlerde okuduğunu anlama puanları 35.17 iken uyarlanmış metinlerde okuduğunu anlama puanının 74.17 olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma, yabancı dil öğrencilerinin özgün ve uyarlanmış metinlerde okuduğunu anlama oranlarında ciddi bir fark olduğunu ortaya koymuştur.

Metin Uyarlamanın Olumsuz Etkileri

Metin uyarlama çalışmalarının uzman olmayan operatörlerce yapılması, alanında deneyim sahibi olmayan öğretmenlerce uygulanması gibi nedenler sonucu ortaya bazı olumsuzluklar çıkabilmektedir. Metin uyarlama çalışmalarıyla ilgili bütün görüşler olumlu değildir; bazı araştırmacılar konuyla ilgili olumsuz noktalara dikkat çekmektedir.

Dilin doğal kimliğini yok sayıp onu olmadığı biçimde göstererek öğrencilere benimsetmek, öğrenciyi dilin kendisini öğretmekten uzaklaştırabilir ve yapay biçim öğretimine neden olabilir. Dilde yapay ve tuhaf bir görünüm elde etmemek ve bunu gerçekmiş gibi öğrenciye benimsetmemek için metinlerin özgün haline bağlı kalınmalıdır (Kınay, 2016).

Anani Sarab ve Karimi'ye (2008) göre uyarlama, ikinci dilin anlaşılmasını kolaylaştırmaya yardımcı olsa bile zaman zaman ikinci dil öğrencilerinin öğrenmesi gereken öğelerin kaldırılmasını da gerektirir. Bu durumda, uyarlanmış metinler öğrencilerin dilin doğal biçimlerini öğrenme olanaklarından mahrum kaldığı varsayılmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu çalışmada, öncelikli olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere uyarlanmış metinler üretilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, öykü türünde iki özgün metin belirlenmiş, bu metinler yabancı dil olarak Türkçe öğrenmekte olan, A2 ve B2 dil düzeylerini tamamlamış öğrenciler için uyarlanmıştır. Çalışma ayrıca, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin üretilen uyarlanmış dinleme kayıtlarına ve bu kayıtlara ait okuma metinlerine ulaşabilmelerini sağlamayı, bu alanda hizmet veren ve yeterli deneyime sahip olmayan öğrenciler için metin uyarlama aşamalarına dair yol gösterici bilgiler sağlamayı da amaçlamaktadır.

Çalışmanın yöntem bölümünde, amaçlar doğrultusunda izlenen yöntemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli / Deseni

Bu çalışma, genel tarama modeline dayalı betimsel bir alan araştırmasıdır. Karasar'a (2005) göre genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir.

Evren / Örneklem

Bu çalışmanın araştırma evreni Türkçe yazınsal metinler, örneklemi ise Sabahattin Ali'nin Sırça Köşk ve Beyaz Bir Gemi adlı öyküleridir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öykü

Yabancı dil öğretiminde özgün metin kullanımı Türkiye'de son dönemlerde üzerinde durulan önemli bir konudur. Ancak özgün metinlerin çeşitliliğinden yararlanmak öğrenilen dilde belirli bir bilgi düzeyini gerektirdiğinden başlangıç ve orta düzeydeki öğrenciler için özgün metinlerle çalışmak kolay olmamaktadır. Bu açıdan başlangıç ve orta düzeydeki öğrencilere sunulmak amacıyla ders içinde kullanıma uygun özgün yazınsal metinler olan öykülerin belirli yöntemler ve ölçütler çerçevesinde değiştirilerek yabancı dil öğretiminde kullanıma sunulması uygun görünmektedir (Özmen, 2019).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öykü (hikaye) türünde özgün metinlerin uyarlanarak kullanılması son yıllarda önemi giderek artan bir uygulamadır. Özellikle, kendi ülkelerindeki sorunlar nedeniyle Türkiye'ye sığınan göçmenlere karşı Türkiye'nin dostane

yaklaşımı ve kapılarını açması, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına karşı hızla artan bir ilgi oluşmasını sağlamıştır. Artan ilgiyle birlikte alanın eksiklikleri ve yetersizlikleri ortaya çıkmaya başlamış, bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere metinler, ders içi ve ders dışı materyaller hazırlanmasına ağırlık verilmeye başlanmıştır. Ancak, dünyanın en yaygın kullanılan dilleri arasında yer alan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve bu alanda kullanılabilecek kaynaklar, yurt dışı örnekleriyle karşılaştırıldığında olması gereken ve arzulanan noktanın henüz uzağındadır. Bu çalışma, bu ihtiyaca ve eksikliğe bir miktar katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Dil Düzeyleri

Yabancı dil öğretimi belirli kurallar çerçevesinde planlanmakta ve uygulanmaktadır. 2001 yılında yayınlanan Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (*Common European Framework of Reference for Languages, CEFR*) dil öğrenenlere, yabancı dil dersleri ve dil sınavlarına yönelik bir zemin hazırlamayı amaçlamaktadır. Adı, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni olarak da anılan kılavuz dünyanın dört bir yanında yabancı dil öğretimine dair standartlar belirlemekte, birçok araştırmacı tarafından referans olarak kabul edilmektedir.

Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan ve T.C. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenen D-AOBM⁸ dil düzeylerini genel olarak, temelden ileri düzeye doğru A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 olarak ayırmaktadır. Her bir dil düzeyine ait dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerine dair yeterliklerin ayrıntılarıyla açıklandığı D-AOBM Türkiye’de birçok resmi ve özel kurum tarafından temel dayanak kabul edilmekte ve dil öğretim programları kılavuzda belirlenen öneriler çerçevesinde uygulanmaktadır.

Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER), yabancı dil olarak Türkçe öğretim programını D-AOBM ile belirlenen ölçütler çerçevesinde hazırlamakta ve uygulamaktadır. Kurum tarafından yayınlanan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setleri temel (A1 - A2), orta (B1) ve yüksek (B2 - C1) dil düzeylerine ayrılmıştır. Temel dil düzeyi için hazırlanan Yeni Hitit 1 (Temel) setinde ad tümceleri, şimdiki zaman, ad durum ekleri, belirli geçmiş zaman, belirsiz geçmiş zaman, geniş zaman, yeterlik, adlaştırma gibi temel dilbilgisi konular yer almaktadır⁹. Yeni Hitit 2 (Orta) setinde zorunluluk, gereklilik, dilek ve koşul kipleri, işteş, dönüşlü, ettirgen ve edilgen eylemler ile çeşitli ulaş, ortaç ve adlaştırma yapıları yer almaktadır. Nispeten daha az dilbilgisi

⁸ Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (2021 yılında yayımlanan tamamlayıcı ciltte kılavuzun adı bu biçimde kısaltılmaktadır.)

⁹ Yeni Hitit setlerinin dilbilgisi içeriğinin tam listesi için bkz. Ek 6.

yapısı içeren Yeni Hitit 3 (Orta) setinde ise ağırlıklı olarak birleşik zamanlar, bazı ulaçlar, bağlaç, belirteç ve ilgeç yapıları yer almaktadır.

Yunus Emre Enstitüsü de yabancı dil olarak Türkçe öğreten önemli bir kurumdur. 2020 yılı içerisinde 30,000'den fazla yabancı öğrenciye çeşitli düzeylerde Türkçe dersleri vermiş olan kurum, hem yurt içi, hem de yurt dışında giderek büyüyen bir konumdadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde D-AOBM tarafından ortaya konan ölçütleri temel alan bir öğretim programı uygulayan kurum, A1'den C2 kadar olan bütün düzeylerde yabancı öğrencilere Türkçe öğretmektedir. Enstitü, Çocuklar İçin Türkçe, Türkçe Öğreniyorum gibi farklı Türkçe öğretim setlerine ve çeşitli ders materyallerine sahiptir. Ana ders kitabı olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 dil düzeylerinde hazırlanmıştır. Setin A1 ve A2 düzeylerinde ad durum ekleri, emir kipi, şimdiki zaman, gelecek zaman, ad tamlamaları, karşılaştırma, geniş zaman, B1 ve B2 düzeylerinde -(y)ken ulacı, dilek ve gereklilik kipleri, ettirgen, edilgen, işteş ve dönüşlü eylemler, dolaylı anlatım, birleşik çatılar gibi dilbilgisi yapıları yer alırken, C1 ve C2 düzeylerinde ise daha çok dil becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler bulunmaktadır¹⁰.

A2 ve B2 Dil Düzeyleri

Çalışmada, uyarlama işlemleri A2 ve B2 olarak dil düzeylerine uygun olarak yapılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında A1 dil düzeyi, çok sınırlı dilbilgisi yapısı ve sözcük bilgisi içerdiği için bir özgün metnin uyarlanması için ihtiyaç duyulan dil bileşenlerini sağlayamamaktadır. Ayrıca, öğrencilerin hedef dilde bir metni dinleyip anlayabilmek için yeterli kazanımlara sahip olmamaları da A1 dil düzeyinde metin üretilmesini güçleştirmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe ders kitapları incelendiğinde bu dil düzeylerinde uzun özgün veya uyarlanmış metinler yerine çok kısa ve basit yapay metinler kullanıldığı gözlemlenmiştir. A2 dil düzeyi bu hedefleri belli ölçüde sağlayabildiği için başlangıç düzeyi olarak uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ne (2013) göre C2 dil düzeyindeki bir birey, genel dinleme becerisinde, canlı veya medyada kullanılan konuşma dilinin her türlüünü, anadilini konuşanların hızıyla konuşulsa da hiç zorluk çekmeden anlayabilmektedir. Yani, C2 dil düzeyinin anadil düzeyiyle hemen hemen aynı becerilere sahip olarak olması, bu dil düzeyindeki öğrencilerin hedef dili anadil kullanıcılarından farksız biçimde kullanabilmesi nedeniyle bu düzey çalışmada kapsam dışı tutulmuştur. Ayrıca bu dil düzeyindeki bireyler

¹⁰ Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti'nde yer alan dilbilgisi konularının tamamı için bkz. Ek 7.

hedef dildeki tüm özgün metinlerden rahatça yararlanabilecekleri için bu düzey için materyal üretilmesine çok büyük bir ihtiyaç bulunmamaktadır.

C1 dil düzeyindeki öğrenciler de C2 dil düzeyine oldukça yakın olarak hedef dildeki çoğu özgün metni hiçbir uyarlama çalışmasına gereksinim duymadan okuyup veya dinleyip anlayabilecek becerilere sahiptir. Genellikle C1 dil düzeyi, öğrencilerin hedef dilde akademik çalışmalar yapabilecekleri düzey olarak görülmektedir. Bu nedenle C1 dil düzeyi de uyarlama çalışması kapsamı dışında tutulmuştur.

Türkçe B2 dil düzeyi, hem içerdiği dilbilgisi yapılarının ve sözcük bilgisinin yeterli olması, hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uyarlanmış metinlere ihtiyaç duyulan bir dil düzeyi olması nedeniyle çalışmanın üst sınır dil düzeyi olarak seçilmiştir.

Hu ve Nation'a (2000) göre, basit bir hesaplama, metindeki her 5 sözcükten 4'ünün bilinmesi ile metnin tamamının %80'i anlaşılabilirken 10 sözcükten 9'unun bilinmesi ile %90, 20 sözcükten 19'unun bilinmesi durumunda %95, 50 sözcükten 49'unun bilinmesi ile %98 ve 100 sözcükten 99'unun bilinmesi ile %99 oranında anlama gerçekleşir. Yani bir metni en az %98 oranında anlamak isteyen bir öğrencinin, metindeki her 50 sözcükten 49'unu biliyor ve anlıyor olması gerekmektedir ve bu çoğu öğrencinin yeterli anlama düzeyine ulaşabilmesi için gereksinim duyduğu orandır.

Türkçeyi belli bir oranda öğrenmek isteyen öğrencilerin, okudukları veya dinledikleri metinde ne kadar sözcük bilmeleri gerektiğine dair çeşitli çalışmalar da yapılmıştır. Öler'in (2011) çalışmasına göre Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyenlerin sıklık sözlüğü çalışmasındaki ilk 5000 sözcük yeterli olacaktır. Listede ilk 5000 sözcüğün toplamının genel toplama oranı %91.3'tür. İlk 1500 sözcük %75'i, ilk 5.000 sözcük ise %91.3'ü oluşturmaktadır. Yapılacak bir "Temel Türkçe Sözlük" çalışmasının 5000 kelimedenden oluşmasının yeterli olacağı öngörülmektedir.

Bu bilgiler göz önünde bulundurularak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ilk 5000 sözcüğün oldukça önemli olduğu bilgisine ulaşılabilir. Bu nedenle, uyarlama çalışmaları sırasında öğrencilerin dil düzeyinin üzerinde olduğu belirlenen, YTKSS'ne göre de ilk 5000 sözcük içinde yer almayan sözcükler mümkün olduğunca ilk 5000 sözcük arasından eş anlamlılarıyla veya yakın anlamlılarıyla değiştirilmiştir. Bunun sağlanamadığı durumlarda ise anlamı daha az bilinen sözcük yerine YTKSS'ne göre daha yaygın olarak kullanılan sözcük tercih edilmiştir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi İçin Metin Uyarlama adlı bu çalışmada, benzer çalışmalardan farklı olarak A2 ve B2 dil düzeylerine uyarlama işlemi bir arada yapılmıştır. Bu yöntem sayesinde hem dil düzeyleri arasındaki uyarlama farklılıkları

açıkça ortaya konmakta, hem de bu alanda çalışma yapmak isteyen ve yeterli deneyim sahibi olmayan öğretmenlere katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Öğreticiler, farklı dil düzeylerinin bir arada uyarlandığı ve uygulanan her işlemin ayrıntılı olarak açıklandığı bu çalışma sayesinde düzeyler arasındaki uygulama farklılıklarını daha net algılayabilir, çıkarımlarından kendi dil öğretim ortamlarında da yararlanabilirler.

Yazar Seçimi

Çalışmada kullanılacak eserler belirlenirken öncelikli olarak Türkçe yazınsal metinler üreten yazarlar arasında değerlendirmeler yapılmıştır. Belirlenen şu ölçütler çerçevesinde yazarın:

- öykü türünde eserler üretmiş olması,
- eserlerinin ve kişiliğinin ilgi çekici olması,
- yakın dönemde yaşamış olması,
- kullandığı dilin sade ve dil düzeylerine uyarlanabilir olması,
- eserlerinin telif hakları yasası ile koruma kapsamı dışında olması,
- eserlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çok çalışılmamış olması,

beklenmiştir. Yapılan tarama çalışmaları ve uzman görüşleri sonucunda Sabahattin Ali'nin gereksinimleri karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yakın dönem Türk edebiyatının en güçlü kalemlerinden biri olan Sabahattin Ali, özellikle son yıllarda artan ilgiyle birlikte Türkiye'nin en çok okunan yazarları arasında yer almaktadır.

Sabahattin Ali

Sabahattin Ali, 25 Şubat 1907'de Osmanlı Devleti'nin Edirne Vilayeti'ne bağlı olan, günümüzde ise Bulgaristan sınırları içinde kalan Gümülcine'ye bağlı Eğridere¹¹ adlı yerleşim biriminde doğmuştur. Baba tarafı aslen Trabzonlu, anne tarafı ise Balıkesir Bandırmalı olan Sabahattin Ali'nin annesi Hüsnîye Hanım, babası ise askeriye çalışanı Ali Selahattin Bey'dir. Selahattin Bey, Tevfik Fikret ve Prens Sabahattin'le yakın arkadaş olması nedeniyle iki oğluna Sabahattin ve Fikret adlarını vermiştir. Okul hayatına İstanbul Üsküdar'da başlayan Sabahattin

---

¹¹ Coğunluğu Türklerden oluşan yaklaşık 13 bin nüfusa sahip küçük yerleşim yerinin günümüzdeki resmi adı Adrino'dur.

Ali, 1. Dünya Savaşı başlayınca babasının görevi değiştiği için ailesiyle birlikte Çanakkale'ye yerleşmiştir. Aile bir süre Çanakkale'de yaşadıkdan sonra Balıkesir'in Edremit ilçesine yerleşmiş, Sabahattin Ali burada Edremit İptidai Mektebi'nde öğrenim görmüştür (1918 - 1921). Mezun olduktan sonra bir yıl İstanbul'daki büyük dayısının yanında yaşamış, ardından 1922 yılında Balıkesir'e gelerek o dönemde adı Balıkesir Darülmuallemi olan Balıkesir Öğretmen Okulu'nda 26 numaralı öğrenci olarak öğrenim görmeye başlamıştır.

Öğretmen Okulu yılları, yazarlığa ilk adım attığı dönem olmuştur. Okul yıllarında arkadaşlarıyla birlikte çıkardığı okul gazetesinde ilk şiir ve öykü denemeleri yayınlanmıştır. Sonraki dönemde İstanbul Muallim Mektebi'ne nakledilmiş, burada edebiyat öğretmeni Ali Canip Yöntem'in destekleriyle Çağlayan, Irmak, Akbaba, Güneş, Meşale gibi dergilerde yazılar yazmaya ve edebiyat çevrelerince tanınmaya başlamıştır. 1927 yılında bu okuldan mezun olarak öğretmen olmaya hak kazanmıştır.

Öğretmenlik Hayatı

Sabahattin Ali, 21 Ağustos 1927 tarihinde öğretmenlik diplomasını almış ve aynı yıl dayısının yardımlarıyla Yozgat'a gitmiştir. Ankara'da bir hastanede görevli dayısı Rıfat Ali Ertüzün başhekim olarak Yozgat Devlet Hastanesi'ne tayin edilince yeğeninin de aynı şehre tayin olmasını sağlamış, böylece Sabahattin Ali Yozgat Cumhuriyet İlkokulu'nda öğretmenlik yapmaya başlamıştır.

Yozgat'ta yaşama uyum sağlamakta zorlanan genç öğretmen, farklı arayışlar içine girmiş ve yakın çevresi sayesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın yurtdışında öğretmen yetiştirme programından haberdar olmuştur. Bakanlık, sınavla belirlenecek öğretmen okulu mezunu on beş kişiyi yabancı dil öğretmeni olarak yetiştirmek üzere Fransa, İngiltere ve Almanya'ya gönderecektir. Ankara'da yapılan sınavı kazanarak Almanya'da eğitim almaya hak kazanan Sabahattin Ali, iki yıla yakın bir süre burada kalarak Almanca eğitimi almaya başlamıştır. Normal koşullar altında dört yıl sürmesi gereken eğitimi kesinlik kazanmamış bazı nedenlerle yarıda kesilmiş ve 1930 yılının mart ayında Türkiye'ye geri dönmek zorunda kalmıştır. Türkiye'ye döndükten sonra önce Bursa'nın Orhaneli ilçesinde ilkokul öğretmenliği, ardında da Aydın'da Almanca öğretmenliği yapmaya başlamıştır. Daha sonra Konya'ya tayin edilen Ali, 1933 yılında öğretmenlikten ihraç edilmiştir.

1934 yılında, öğretmenlik yapmasındaki sakıncalar göz önüne alınarak memurluk yapmasına karar verilmiş; o zamanki adı Orta Tedrisat olan Orta Öğretim Müdürlüğü görevine

getirilmiştir. 1938 yılında öğretmenliğe geri dönmüş, Ankara'daki Musiki Muallim Mektebi'ne¹² Türkçe öğretmeni olarak atanmıştır.

Yazarlık Hayatı

Sabahattin Ali, yazarlık mesleğine çok genç yaşta başlamıştır. Öğrencilik yıllarında birçok dergide şiirleri, öyküleri ve çeşitli yazıları yayınlanmıştır. 1927 yılında babasının ölümü üzerine yazdığı Babam İçin şiiri Güneş Dergisi tarafından yayınlanmıştır. 1934 yılında şiirlerini bir araya getirdiği Dağlar ve Rüzgar adlı ilk kitabı yayınlanmıştır. 1935 yılında Değirmen, 1936 yılında Kağnı, 1937 yılında Ses adlı öykü kitapları, 1937 yılında ilk romanı olan Kuyucaklı Yusuf yayınlanmıştır. Diğer görevlerinin yanında yazarlık kariyerine de devam eden Sabahattin Ali, 1940 yılında çeşitli tartışmalara neden olan romanı İçimizdeki Şeytan'ı yayınlamıştır. Yeni Dünya adlı öykü kitabı ve eserleri içinde en çok bilineni Kürk Mantolu Madonna romanını 1943 yılında yayınlamıştır. Son kitabı olan Sırça Köşk de 1947 yılında yayınlanmıştır.

Hem yaşadığı dönemde, hem de ölümünden bugüne geçen süre zarfında Türkiye'nin en önemli yazarlarından biri olan Sabahattin Ali hayatı boyunca çok okumuş, çok araştırmış ve üstün gözlem yeteneğiyle dikkat çekmiştir. Almanya'da yaşadığı dönemde Edgar Allan Poe, Ivan Turgenyev, Thomas Mann gibi dünyaca ünlü yazarların eserleriyle tanıştığı ve bu eserlerden etkilendiği düşünülmektedir.

Öykü, şiir ve romanlarından başka çeşitli gazetelerde de yazarlık yapan Sabahattin Ali, birçok önemli tercüme hizmetinde de bulunmuştur. O dönemde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan Türk Dil Kurumu ve Tercüme Bürosu gibi kurumlarda tercümanlık yapan Ali, Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, Gotthold Ephraim Lessing, Friedrich Hebbel, Adelbert von Chamisso, Heinrich von Kleist, Ludwig Tieck gibi Alman yazarların eserlerini Türkçeye çevirerek Türk okurlarla buluşmasına katkı sağlamıştır. Yaşadığı zor hayatın, savaş dönemleri, siyasi baskılar ve hapisane yıllarının etkisiyle eserlerinde genellikle kasvetli bir hava, çeşitli suç unsurları yer almakta; buna rağmen Türkiye'nin gelmiş geçmiş en çok okunan yazarları arasında yer almaktadır. Sabahattin Ali'nin birçok eseri sinema ve televizyona uyarlanmış, bazı şiirleri de Edip Akbayram, Sezen Aksu, Volkan Konak ve Zülfü Livaneli gibi önemli sanatçılarca bestelenerek şarkı olarak yayınlanmıştır.

Özel Hayatı

---

¹² Ortaöğretim kurumlarına müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla kurulmuş okul.

Hayatı boyunca araştırmayı, okumayı çok seven Sabahattin Ali'nin henüz 9 yaşındayken evlerindeki yetersiz ışık nedeniyle dışarıdaki sokak lambasının altında kitaplar okuduğu bilinmektedir. Elinde her zaman bir kitap taşıdığı ve bulduğu her fırsatta bir kenara çekilip kitabını okuduğu belirtilmektedir. Arkadaş çevresince her daim çocuk ruhlu, neşeli, güler yüzlü, şakacı, bilgili ve konuşkan bir karakter sahibi olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanında hazırcevaplığı, iğneleyici şakaları, eleştirel tutumu da karakterini yansıtan özellikler olarak not edilmektedir.

Almanya'da yaşadığı dönemin hayatı ve eserleri üzerinde büyük etkisi olduğu düşünülmektedir. Buradaki eğitiminin planlanandan çok daha erken noktalandırılmasının nedeni olarak kimi kaynaklar siyasi propaganda yapması, kimi kaynaklar da ırkçılığa maruz kaldığı için şiddet olaylarına başvurmalarının etkili olduğunu iddia etmektedir. Meslek hayatının başında, Aydın'da öğretmenlik yaptığı dönemde siyasi propaganda iddiasıyla tutuklanmış, Aydın Hapishanesi'nde tutuklu olarak yatmıştır. 1932 yılında, Konya'da görev yaptığı dönemde bu kez ülke yöneticilerine hakaret ettiği iddiasıyla tekrar tutuklanmış, on dört ay hapis cezasına çarptırılmış; önce Konya, daha sonra Sinop Hapishanesi'nde tutuklu kalmıştır. Cumhuriyetin 10. yılı nedeniyle çıkarılan genel afın yararlanarak cezasının onuncu ayında serbest bırakılmıştır. Cezaevlerinde geçirdiği zorlu koşullar hayatına önemli etkiye bulunmuş, birçok önemli eserini bu dönemde kaleme almıştır.

Soyadı kanunu ile birlikte ailesinin “Şenyuva” soyadını almasına karşın Sabahattin Bey bu soyadı kabul etmemiş, babasının ikinci adı olan Ali'yi soyadı olarak tercih etmiştir. 1935 yılında Sabahattin Ali ve Aliye Hanım hayatını birleştirerek Ankara'da yaşamaya başlamış, 1937 yılında kızları Filiz dünyaya gelmiştir. Aile, Ankara'da yaşadıkları dönemde birçok önemli devlet adamıyla yakınlık kurmuş, zaman zaman bu yakınlıklar bazı olumsuz sonuçlar da doğurmuştur.

Ölümü

Çocukluğundan itibaren hep zorluklar içinde geçen Sabahattin Ali'nin yaşamı büyük bir trajediyle son bulmuştur.

Hayatı boyunca birçok farklı şehirde yaşamış, çok farklı kültürler tanımış Sabahattin Ali, gözlem yeteneği ve eleştirel kimliğinin de etkisiyle bulunduğu ortamdaki eksiklikleri ve yetersizlikleri cesaretle dile getirmiştir. Zaman zaman sınırları zorlayan söylemlerine hakkında atılan iftiralar da eklenince yaşadığı sıkıntılar, çevresiyle sorunları, siyasi baskılar ömrünün son döneminde de artarak devam etmiştir. Özellikle 1946 yılından itibaren Aziz Nesin ve Rıfat Ilgaz'la birlikte çıkardıkları Marko Paşa gazetesinde Sabahattin Ali'nin

eleştirilerinin giderek sertleştiği görülmektedir. Çok yüksek baskı sayısına ulaşan gazetenin çok okunuyor olması ile etkisi artmış, buna bağlı olarak içinde bulunduğu tartışmaların şiddeti de artmıştır. Marko Paşa kapatılınca yerine Merhum Paşa, o da kapatılınca Malum Paşa adlı gazete yayınlanmış ancak onun da ömrü çok kısa olmuştur. Sonrasında çıkardığı Ali Baba adlı dergide Sırça Köşk öyküsü yayınlanmış ancak o da dönemin bakanlar kurulu kararıyla toplatılmıştır.

Ömrünün son yıllarında çeşitli hakaret davaları ve hapis cezalarıyla oldukça yıpranan Sabahattin Ali, ekonomik sıkıntıların da etkisiyle yazarlığı bırakarak nakliyecilik işiyle uğraşmaya başlamıştır. Bu amaçla bir kamyon satın almış, kısa bir süre bu işle ilgilenmiştir. Yurt dışına çıkmak için pasaport alma girişimlerinde bulunan Sabahattin Ali'nin isteği kabul edilmemiş; bu nedenle önce Suriye, daha sonra Bulgaristan üzerinden kaçak yollarla sınırı geçme girişiminde bulunmuştur. 1948 yılında, henüz 41 yaşındayken Bulgaristan sınırını geçmek üzere Kırklareli'nde bulunduğu sırada kendisine yardımcı olması için anlaştığı kaçakçı tarafından öldürüldüğü iddia edilmişse de kesin ölüm nedeni ve mezar yeri net olarak belirlenememiştir. Ölümüne dair farklı iddialar da ortaya atılmıştır.

Sabahattin Ali'den bir süre haber alamayan yakınları onun yurt dışına çıkmayı başardığını düşünmüşlerdir. Ölümünden yaklaşık dokuz ay sonra basın konuyla ilgili haber yapmış, ölümünden sonra da hakkındaki davalar devam etmiş, eserleri uzun yıllar yasaklanmıştır. Ölümünün ardından 17 yıl geçtikten sonra, 1965 yılında eserleri üzerindeki yayın yasağı kaldırılmış; bununla birlikte eserleri ve hayatı daha fazla ilgi çekmeye başlamıştır. Yazarın on eseri yedi ciltlik bir seri olarak 1965 yılında Varlık Yayınları tarafından basılmıştır. Daha sonra ise bütün eserleri önce Bilgi Yayınevi, ardından da Cem Yayınevi tarafından basılmıştır.

1997 yılında, Sabahattin Ali eserlerinin telif hakları sahibi olan Yapı Kredi Yayınları, yazarın öykü türündeki eserlerini “Bütün Öyküleri” adıyla yeniden okuyucuyla buluşturmuştur. Yazarın diğer türlerdeki eserleri ile birlikte tüm eserleri 2019 yılına kadar Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Sabahattin Ali'nin ölümünün ardından 70 yıl geçmiş olması ve bu tarihten itibaren fikri mülkiyet hakları korumasının kalkması nedeniyle 2019 yılı oldukça hareketli geçmiştir. 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren birçok yayınevi eserleri serbestçe yayınlanmaya başlamıştır; bu durum, eserlerin basımı ile ilgili olarak yayınevlerinin önceden hazırlık yaptıklarını ve yasal sürecin tamamlandığı bu tarihi beklemekte olduklarını kanıtlar niteliktedir.

Eserlerinin birçok yayınevi tarafından aynı anda okurla buluşturulması, Sabahattin Ali'ye olan ilgiyi daha da artırmıştır. Türk okuyucuların artan bu ilgisi yabancı dil olarak

Türkçe öğrenen bireyleri de etkilemiştir. Bilindiği gibi, yabancı dil öğrencilerinin büyük bir bölümü hedef dile yönelik dil becerilerini geliştirmek isterken o dilin kullanıcılarının eğilimlerini de sıklıkla örnek almakta, çok okunan ve çok bilinen özgün eserlere yönelmektedir. Bu doğrultuda, yabancı dil olarak Türkçe öğrencileri için Sabahattin Ali eserlerine yönelik ilginin ve okuma güdülerini arttırdığı düşünülmektedir.

Sabahattin Ali yalnızca eserleriyle değil, sıkıntılar ve acılarla dolu yaşam öyküsü nedeniyle de her dönem ilgi uyandıran bir kişi olmuştur. 1. ve 2. Dünya Savaşı yıllarını görmüş, Çanakkale Savaşı'nı yaşamış, birçok farklı şehirde ikamet etmiş, öğretmenlikten kamyon şoförlüğüne kadar birçok farklı iş kolunda çalışmış, defalarca yargılanmış ve birkaç kez de hapse mahkum edilmiştir. Yaşamı boyunca karşılaştığı bütün sorunlar ve şaibeli ölümüyle, hakkındaki bütün bilinenler ve bilinmeyenlerle Sabahattin Ali her daim çok merak edilen, araştırılan, hakkında türlü iddialar ortaya atılan bir isim olmuştur.

Yabancı dil öğrenirken uyarlanmış metinlerle çalışan öğrenciler zaman zaman dilsel zorluklar dışında farklı art alan bilgisine gereksinim duymaktadırlar. Özellikle, yetkin kişilerce yapılmamış veya hedef kitle için uygun biçimde uyarlanmamış metinler öğrencilerin sınırlarını zorlayan ve anlamayı güçleştiren dil dışı unsurlar içerebilir. Yalnızca belirli bir bölgede anlamı olan yerel kültüre ait öğeler, günümüzde artık bilinmeyen veya kullanılmayan çok eski teknolojiler gibi olumsuz etkenler nedeniyle bazı uyarlanmış metinler hedef kitleyi olumsuz etkileyebilmekte, dil öğrenme güdülerine zarar verebilmektedir. Bu nedenle, uyarlama işlemi yapılacak özgün metinlerin günümüze yakın zaman dilimlerinde kaleme alınmış olması ve evrensel özellikler barındırması tercih edilmiştir. Çalışmada Sabahattin Ali eserlerinden yararlanılmasının önemli nedenlerinden biri de yazarın yakın dönem yazarlarımız arasında yer almasıdır. Eserlerini 1930 ve 1940'lı yıllarda yayımlamış olan yazarın eserlerinde genellikle yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin de kolaylıkla anlayabileceği bir yaklaşım yer almaktadır. Hem öykülerde anlatılan zaman dilimi, hem de toplumsal yaşam biçimi günümüz koşullarından çok uzak değildir. Bu sayede uyarlama işleminde de özgün metne olabildiğince bağlı kalmak mümkün olmaktadır.

Sabahattin Ali, Cumhuriyet dönemi yazarlarımızdan olduğu için eserlerinde kullandığı dil günümüz Türkçesine oldukça yakın ve anlaşılır sayılabilmektedir. Bugün de yüksek oranda kullandığımız sözcükler, öbekler, kalıplar, ifadeler yer alan öyküler hem uyarlama işlemlerinde aslına sadık kalma oranını artırmış, hem de öğrencilerin kolaylıkla anlayabileceği sade bir dil barındırmaktadır.

Sabahattin Ali, Türkiye'nin en önemli yazarlarından biri olması nedeniyle doğal olarak birçok araştırmanın konusu olmuş, yaşamı ve eserleri hakkında birçok çalışma

yapılmıştır. Alanyazın taramasında Sabahattin Ali hakkında bazı önemli çalışmalar yapıldığı, ancak bunların çok küçük bir bölümünün yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Özgün metinlere ilgi duyan yabancı öğrencilerin ilk yönelecekleri eserler doğal olarak çok okunan, çok satan eserler olacaktır. Buna rağmen Sabahattin Ali'nin yayımlanmış 65 öyküsünden yalnızca 3 tanesinin çalışıldığı tespit edilmiştir. Alan için son derece yararlı olabilecek özgün metinler üretmiş Sabahattin Ali gibi değerli bir yazarın eserlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kendine daha fazla yer bulması, öğrencilerle buluşturulması gerekmektedir.

Metin Seçimi

Çalışmada Sabahattin Ali'nin öyküleri arasından yabancı dil olarak Türkçe öğrenciler için uyarlama işlemlerinde kullanılacak en uygun iki tanesini belirlemek için metin seçimi yapılmıştır.

Yabancı dil öğretiminde her metni ders materyali olarak kullanmak mümkün değildir. Metin seçimini belirleyen birtakım unsurlar vardır. Hedef kitle, kazanım, işlenen konu, uzunluk ve yöntem metin seçiminde belirleyicidir (Üstten ve Haykır, 2019). Buna göre:

Hedef kitle: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin içinde yetiştikleri dil yapısı, kültür ve coğrafyadan kaynaklanan birbirinden farklı nitelikler dil öğrenimini de etkilemektedir. Ana dili Türkçe olanlar, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan ancak yurt dışında farklı bir topluluk içinde yaşayanlar, Türk soylular, Türkiye ve Türk kültürü hakkında bilgisi olmayan yabancılara dil öğreniminde aynı yöntemler ve materyaller kullanılması doğru bir yaklaşım değildir. Bu nedenle hedef kitlenin özelliklerine uygun metinler seçilmelidir.

Kazanım: D-AOBM dil düzeylerinde öğrencilerin kendi çevrelerinden başlayarak uzak çevreye doğru açılmalarına yönelik bir yaklaşım önermektedir. A1-A2 düzeylerinde daha çok yakın çevre ve bireyin günlük ihtiyaçlarına yönelik basit kalıp ifadeler öğretilirken B1-B2 düzeylerinde uzak çevreye açılarak olay ve durumlarla ilgili çıkarımlarda bulunabilmeleri hedeflenmektedir.

Konu (içerik): Dil öğretiminde kullanılacak metinler ile okuyucu veya dinleyicisinin ilgi ve gereksinimlerine uygun olmalıdır. Bu nedenle, her kültürde ortak olan temel konular seçilmeli ve bunlar basitten karmaşığa, somuttan soyuta ilkesine göre seçilmelidir. Metindeki dil yapıları, sarmal biçimde önceki dil yapılarını kapsayarak ve geliştirecek biçimde verilmelidir.

Uzunluk: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak metinlerin uzunluğuyla ilgili standart bir ölçüt bulunmamaktadır. Metinlerin uzunluğu öğrencilerin dil düzeyi ile

metnin kullanılacağı ortam (Örn. bir ders saati) gibi değişkenlere göre belirlenmelidir. Metnin uzunluğu belirlenirken sözcük sayısı dışında anlam bütünlüğü ve akıcılık da göz önünde bulundurulmalıdır.

Yöntem: Yabancı dil öğretiminde birçok farklı yöntemden yararlanılmaktadır. Dilbilgisi çeviri yöntemi, işitsel dilsel yöntem, işitsel görsel yöntem, doğrudan dil yöntemi ve birden fazla yöntemin birlikte kullanıldığı seçmeli yöntem bunlardan birkaçıdır. Öğrenci grubu, zaman, fiziksel mekan, maliyet gibi öğrenimi etkileyen unsurlar göz önünde bulundurularak iyi bir yöntem belirlenmesi gerekir. Dil öğretiminin amacına bağlı olarak uygulanan yöntem metin seçimine de etki etmektedir.

Üzerindeki telif hakkı koruması 2019 yılı başında kalkmadan önce Sabahattin eserlerinin son telif hakları sahibi olan Yapı Kredi Yayınları, 1997 yılından 2018 yılına kadar rekor düzeylerde eser yayınlamış ve bu konuda en güçlü kaynak konumundadır. Bu nedenle çalışma Sabahattin Ali'nin YKY tarafından yayınlanmış öyküleri ile sınırlandırılmıştır.

İncelenen öykülerde şu ölçütler çerçevesinde değerlendirmeler yapılmıştır:

- Çok uzun veya çok kısa olmaması
(Tercihen bir ders saati içinde dinlenebilecek / okunabilecek ve metinlere dair soruların yanıtlanabileceği uzunlukta olması)
- Sade bir dil içermesi
(Sokak ağzı, yerel şiveler gibi uyarlaması zor ve uyarlandığında değersizleşecek öyküler olmaması, uyarlamaya uygun özelliklerde dil yapıları içermesi)
- Evrensel özellikler içermesi
(Sevgi, kıskançlık, hırs, öfke, çalışkanlık, dolandırıcılık vb. dünyanın her yerinde var olan özelliklere sahip olması)
- Olumsuz unsurlar içermemesi
(Suç, cinayet, cinsel saldırı, uyuşturucu gibi öğrencileri olumsuz etkileyebilecek unsurlar içermemesi)
- Başka çalışmada kullanılmamış olması
(Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında daha önce başka çalışmalarda yer verilmemiş olması)

Sabahattin Ali'nin YKY tarafından yayınlanmış 65 öyküsü incelenmiş ve bunların tamamının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uyarlanarak kullanmak için uygun olmadıkları tespit edilerek genel olarak şu gözlemler yapılmıştır:

Bazı öyküler çok fazla yerel unsur içermektedir. Sadece Türkler veya Türk kültürünü çok yakından tanıyan öğrenciler tarafından anlaşılabilir düşünceler, inanışlar, gelenekler, köy hayatı gibi yerel unsurların yabancılar tarafından anlaşılması oldukça zor olacağı için Uyku, Kanak, Kağı gibi bazı öyküler çalışmaya dahil edilememiştir.

Bazı öykülerin aşırı derecede yerel dil, sokak ağzı, argo veya çevirisi zor şivesel unsurlar barındırdığı tespit edilmiştir. Uyku, Kamyon, Kırangıçlar gibi öykülerde gözlenen bu durum nedeniyle söz konusu metinler yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uygun olamayacakları için değerlendirme dışında tutulmuşlardır.

Ağır hastalık, hapisane hayatı, hırsızlık, intihar, cinayet, uyuşturucu gibi olumsuz unsurlar bulunan ve öğrencilerin dil öğrenme güdülerine zarar verebilecek öyküler tercih edilmemiştir.

Apartman, Köpek, Asfalt Yol adlı öyküleri daha önce başka çalışmalarda yer aldığı için değerlendirme dışında tutulmuştur.

Önceden belirlenen ölçütler ve buna bağlı olarak yapılan değerlendirmeler sonucunda, yazarın Sırça Köşk adlı kitabında yer alan, kitapla aynı adı taşıyan Sırça Köşk ve Beyaz Bir Gemi adlı öykülerinin çalışma için uygun özellikler taşıdıklarına karar verilmiştir.

Uyarlama İşlemleri

Yabancı dil öğretiminde özgün metinler kullanılmasının birçok önemli katkısı olmasına karşın öğrencilerin bilişsel düzeylerinin çok üzerinde veya çok altında olan metinler dil öğrenim süreçlerine zarar verebilmektedir. Bu nedenle Stephen Krashen tarafından ortaya atılan, öğrencilerin hedef dildeki düzeylerinin biraz üzerindeki yapılar ve sözcüklerle çalışması gerektiği önerisi, birçok çalışmaya olduğu gibi bu çalışmaya da temel dayanak niteliğindedir.

Kuramsal çerçevede söz edilen metin uyarlama aşamaları özgün metinlere dikkatle uygulanmış, uygulanan aşamalar hem ihtiyaç duyan öğrenciler, hem de bu alanda deneyim kazanmak isteyen öğretmenlere katkı sağlaması amacıyla ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

Uyarlama işlemleri sırasında öğrencilerin kesin olarak anlamayacakları düşünülen sözcükler Türkçenin Ulusal Derlemi¹³ veya Göz (2019) tarafından hazırlanan Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü¹⁴'ne göre daha sık kullanıma sahip sözcükler ile değiştirilmiştir. Krashen'in i+1 kuramına bağlı olarak, bazı öğrencilerin anlamakta zorlanabilecekleri ama bazı öğrencilerin de bildikleri varsayılan sözcükler altı çizilerek korunmuş, bunların

¹³ Kısaca TUD

¹⁴ Kısaca YTKSS

metinlerin başında verilen sözlükçede açıklanması önerilmiştir. Sözlükçelerin olabildiğince dil düzeyiyle uyuşan tanımlar içermesi ve sözcüklerin alfabetik sırayla sunulması önemlidir. Çalışma sonrasında öğrencilerin yeni sözcükler öğrenmesi ve bunların metin içerisinde kullanımını görerek öğrenimin pekiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Uyarlama işlemleri sırasında zaman zaman özgün tümceler olduğu gibi korunmuştur. İçerdikleri yapılar ve sözcüklerin dil düzeyine uygun veya çok az üzerinde olduğu bazı durumlarda özgün tümcelerde hiçbir değişiklik yapılmamıştır. Bu gibi tümceler “Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur” ifadesiyle belirtilmektedir.

Uyarlanmış metinlere ait birçok farklı türde etkinlik hazırlanmıştır ve uygulama için önerilmektedir. Öğrencilerin doğru yanıt yazma, boşluk doldurma, çoktan seçmeli sorulara yanıt verme, konuları metinde geçtiği sıraya göre dizme, metne alternatif başlık belirleme gibi çeşitli sorulara yanıt vermeleri, metni okuyup / dinleyip anlamalarını pekiştirmelerini sağlayacaktır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, söz edilen kaynakta yer verildiği biçimiyle ele alınmıştır. Farklı kaynaklarda, farklı başlıklar altında ele alınan metnin tüm adları ve kısaltmalarına “Kısaltmalar” başlığı altında yer verilmiştir.

BÖLÜM IV

UYARLAMA 1

SIRÇA KÖŞK¹⁵

(A2 ve B2 Dil Düzeyleri İçin Uyarlanmış Metin)

Özgün tümce:

Bir zamanlar, boş gezmeyi iş yapmaktan çok seven üç arkadaş varmış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bir zamanlar, üç arkadaş boş boş geziyormuş ve çalışmayı hiç sevmiyormuş.

("gezen" ortacı bu dil düzeyinde öğretilmediği için tümceden çıkarılmıştır. "İş yapmak" eylemi yerine daha yaygın kullanılan "çalışmak" eylemi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bir zamanlar, boş gezmeyi iş yapmaktan daha çok seven üç arkadaş varmış.

(Tümceye anlamı kolaylaştırmak ve anlaşılabilirliği artırmak için "daha" sözcüğü eklenmiştir.)

Özgün tümce:

Bugünden yarına geçinmek, gittikleri yerlerin birinden yüz bulsalar, beşinden kovulmak canlarına tak demiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Onlar plansız yaşıyormuş ve birçok yerde onlara "Buradan gidin" diyorlarmış. Bu arkadaşlar böyle yaşamaktan çok sıkılmış.

("Bugünden yarında geçinmek" ifadesi yerine "plansız yaşamak" getirilmiştir. "Yüz bulmak" deyişi bu dil düzeyi için zor kabul edildiği için çıkarılmıştır. "Gittikleri yerlerden kovulmak" ifadesindeki ortaç ve edilgen eylem yerine bu dil düzeyinde öğrendikleri emir kipi ve adlaştırma getirilmiştir.)

---

¹⁵ Cam saray

B2 için uyarlanmış tümce:

Günübirlik, plansız yaşamak, gittikleri yerlerin çok azında kabul görmek, çoğu yerden kovulmak onları bıktırmış.

(“Bugünden yarında geçinmek” ifadesi “plansız yaşamak” ile değiştirilmiş, anlaşılabilirliği artırmak için “günübirlik” sözcüğü eklenmiştir. “Yüz bulmak” deyimini yerine “kabul görmek”, “canlarına tak demek” deyimini yerine de “bıktırmak” eylemi eklenmiştir.)

Özgün tümce:

Alın teriyle kazanıp gönül rahatlığıyla yemeyi de gözlerine kestiremezlermiş, çünkü elleri işe yatkın değilmiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Çalışarak para kazanmak ve o parayı harcamak onlar için çok zormuş; çünkü onlar çok tembelmiş.

(“Alın teri” ve “gönül rahatlığı” sözcük grupları ile “gözüne kestirmek” deyimini bu dil düzeyi için zor olabileceği için daha kolay ifadelerle değiştirilmiştir. “Eli işe yatkın olmak” deyimini de “tembel” ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Alın teriyle para kazanıp rahat rahat harcamaya da cesaret edemezlermiş, çünkü çalışmaya alışık değilmiş.

(“Gönül rahatlığıyla” sözcük grubu yerine “rahat rahat” ikilemesi, “gözüne kestirmek” deyimini yerine de “cesaret etmek” getirilmiştir. “Eli işe yatkın olmak” deyimini yerine “çalışmaya alışık” ifadesi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bir gün, uzun bir yolculuktan sonra, yüksekçe bir tepede oturup aşağıdaki ovada yayılan büyük bir şehre garip garip bakarlar, acaba bu bilmediğimiz yerde nasıl karşılanacağız diye acı acı düşünürlerken, içlerinden birinin aklına yaman bir fikir gelmiş, hemen yerinden fırlayıp:

“Gelin benimle beraber, bu şehirde sırça köşk yapalım; ömrümüzün sonuna kadar bolluk içinde, rahat yaşarız!” demiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bir gün, uzun bir yolculuktan sonra, yüksek bir tepede oturup aşağıdaki şehri izlemeye başlamışlar. Acaba bu yeni şehirde nelerle karşılaşacağız diye üzgün üzgün düşünmüşler. Arkadaşlardan birinin aklına ilginç bir fikir gelmiş, hemen ayağa kalkıp: “Gelin benimle beraber, bu şehirde sırça köşk yapalım; hayatımızın sonuna kadar zengin ve rahat yaşarız!” demiş.

(İlk tümce çok uzun olduğu için bölme işlemiyle üç tümceye ayrılmıştır. Bu dil düzeyi için yüksek olan ortaç ve edilgen eylem içeren sözcükler parçadan çıkarılmıştır. Yerinden fırlamak deyimi ayağa kalkmak olarak değiştirilmiştir. Yaman sözcüğü yerine ilginç, ömür sözcüğü yerine daha sık kullanılan hayat, bolluk içinde söz öbeği yerine de zengin sözcüğü getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bir gün, uzun bir yolculuktan sonra, yüksekçe bir tepede oturup aşağıdaki ovada yer alan büyük bir şehre garip garip bakmaya başlamışlar. Acaba bu bilmediğimiz yerde bizi nasıl karşılayacaklar diye acı acı düşünürlerken, arkadaşlardan birinin aklına ilginç bir fikir gelmiş. Hemen yerinden fırlayıp: “Gelin benimle beraber, bu şehirde sırça köşk yapalım; ömrümüzün sonuna kadar bolluk içinde, rahat yaşarız!” demiş.

(İlk tümce çok uzun olduğu için bölme işlemiyle tümcelere ayrılmıştır. Ortaç içeren yapı korunmuştur. Edilgen eylemin bu dil düzeyinde biliniyor olması beklenmesine karşın bilişsel yükü azaltmak amacıyla parçadan çıkarılmıştır. Yaman sözcüğü, ilginç ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ötekiler: “Bu sırça köşk de nedir?” diye sormuşlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Diğerleri: “Bu sırça köşk nedir?” diye sormuşlar.

(Ötekiler sözcüğü yerine kullanım sıklığı daha yüksek olan diğerleri sözcüğü getirilmiş, anlaşılabilirliği artırmak için de bağlacı çıkarılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ötekiler: “Bu sırça köşk de nedir?” diye sormuşlar.

(Hiçbir değişiklik yapılmamıştır.)

Özgün tümce:

Beriki “Durmayın, vakit kaybetmeyelim, yolda anlatırım!” diye onları peşine takmış, bayırdan aşağı kuş gibi hızla inmeye başlamışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Lider “Durmayın, vakit kaybetmeyelim, yolda anlatırım!” demiş ve onlarla beraber tepeden aşağı hızla inmeye başlamışlar.

(Beriki adlı yerine lider getirilmiştir. Anlaşılrlığı artırmak için peşine takmak deyimi ve kuş gibi benzetmesi parçadan çıkarılmış, bayır sözcüğü yerine daha sık kullanılan ve bir önceki tümcede de yer alan tepe sözcüğü getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Lider “Durmayın, vakit kaybetmeyelim, yolda anlatırım!” diye onları yanına almış, bayırdan aşağı kuş gibi hızla inmeye başlamışlar.

(Beriki adlı yerine lider getirilmiştir. Peşine takmak deyimi yerine daha anlaşılır olan yanına almak getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Elebaşı, yolda üç beş sözle arkadaşlarına şehire varınca nasıl davranacaklarını öğretmiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Lider, arkadaşları şehirde nasıl davranacak, birkaç söz söyleyerek onlara öğretmiş.

(Elebaşı, lider sözcüğü ile değiştirilmiştir. Bu dil düzeyinde anlaşılması zor dilbilgisi yapıları yerine daha kolay yapılar getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Lider, yolda üç beş sözle arkadaşlarına şehire varınca nasıl davranacaklarını öğretmiş.

(Elebaşı, lider sözcüğü ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

İndikleri şehir, o memleketin başşehri imiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bu şehir, o ülkenin başkentiymiş.

(İndikleri ortacı parçadan çıkarılarak yerine bu işaret sıfatı getirilmiştir. Başşehir sözcüğü, daha sık kullanılan başkent ile değiştirilmiştir ancak bu sözcüğün anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Geldikleri şehir, o ülkenin başkentiymiş.

(Anlam karmaşasına yol açabilecek indikleri yerine geldikleri ortacı getirilmiştir. Başşehir sözcüğü, daha sık kullanılan başkent ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bu memlekette bütün millet çalışır, herkes elinden gelen işi yapar, kendi başına buyruk, beyler gibi yaşamış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bu şehirde bütün insanlar çok çalışır, herkes özgür ve rahat yaşamış.

(Memleket sözcüğü yerine şehir, millet yerine de insanlar getirilmiştir. Tümce, genel anlamı korunarak yeniden oluşturulmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bu şehirde bütün millet çalışır, herkes en iyi işi yapar, özgür ve rahat yaşamış.

(Memleket sözcüğü yerine şehir getirilmiştir. Elinden gelmek deyimini yerine en iyi, başına buyruk deyimini yerine özgür, beyler gibi yerine de rahat sözcükleri kullanılmıştır.)

Özgün tümce:

Tarlalarda, dükkanlarda insanlar arı gibi çalışır, kazanan kazanamayana destek olur, malını lüzumuna göre başkasıyla değişir, kavgasız dövüşsüz, efendisiz uşaksız, ömrünün sonunu bulurmuş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Tarlalarda, dükkanlarda insanlar çok çalışır, zenginler fakirlere yardım eder, dikkatle alışveriş yaparlar, kavgaya etmeden, huzur içinde yaşar ve huzur içinde ölürlermiş.

(Arı gibi çalışmak deyimini yerine çok çalışmak getirilmiştir. Bu dil düzeyi için anlaşılması zor olabilecek ifadeler daha yaygın kullandığımız ifadelerle değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Tarlalarda, dükkanlarda insanlar arı gibi çalışır, para kazananlar kazanmayanlara destek olur, dikkatle alışveriş yaparlar, kavgasız, dövüşsüz, huzur içinde yaşar ve huzur içinde ölürlermiş. (Bu dil düzeyi için anlaşılması zor olabilecek ifadeler daha yaygın kullandığımız ifadelerle değiştirilmiştir. Kazanan ifadesinden önce para sözcüğü eklenerek anlaşılabilirlik artırılmıştır.)

Özgün tümce:

Gündelik işlerini gördürmek, nizalarını yatıştırmak için aralarından seçtikleri adamlar hemşerilerine hizmet etmekten başka şey düşünmez, zorbalığı akıllarından bile geçirmezlermiş.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Onlara işlerde yardım etmek, sorunları çözmek için bazı insanlar seçmişler. Bu insanlar sadece o şehirdekiler için çalışır, kötülük yapmayı hiç düşünmezlermiş.

(Uzun tümce ikiye bölünmüştür. Gündelik işlerini gördürmek deyimi yerine işlerde yardım etmek, eskimiş nizalarını yatıştırmak ifadesi yerine sorun çözmek eylemi getirilmiştir. İkinci tümcedeki hemşerilere hizmet etmek ifadesi o şehirdekiler için çalışmak, zorbalığı akıllarından geçirmez ifadesi ise kötülük yapmayı düşünmez olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Onlara günlük işlerde yardım etmek, tartışmaları bitirmek için bazı insanlar seçmişler. Bu insanlar hemşerilerine hizmet etmekten başka şey düşünmez, kötülüğü akıllarından bile geçirmezlermiş.

(Uzun tümce ikiye bölünmüştür. Gündelik işlerini gördürmek deyimi yerine günlük işlerde yardım etmek, eskimiş nizalarını yatıştırmak ifadesi yerine tartışmaları bitirmek eylemi getirilmiştir. İkinci tümcede yalnızca zorbalık sözcüğü yerine daha yaygın kullanılan kötülük sözcüğü getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bizim üç ahbap geldikleri sırada şehrin pazarıymış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Üç arkadaş şehre gelmiş, o gün şehirde pazar¹⁶ varmış.

(Bizim üç ahbap yerine daha net anlaşılacak üç arkadaş ifadesi getirilmiştir. Geldikleri sırada ulacı yerine birçok öğrencinin anadilinde olan, kolay anlayabilecekleri o zaman ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Üç arkadaş geldikleri sırada şehrin pazarıymış.

(Yanlış anlaşılabilir bizim iyeliği tümceden çıkarılmış, ahbap yerine arkadaş sözcüğü getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Sokaklarda ekinler, yemişler, dokumalar, kumaşlar, demirler, kömürler küme küme durur, alıcı ile verici aracısız iş görürmüş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Pazarda meyveler, sebzeler, giysiler, kumaşlar, demirler, kömürler varmış, müşteriler pazarcılardan kolayca alışveriş yapıyormuş.

(Sokaklarda yerine bağlamı güçlendirmek için pazarda, ekinler ve yemişler yerine de meyveler ve sebzeler sözcükleri getirilmiştir. Küme küme ve aracısız sözcükleri bilişsel yükü azaltmak için parçadan çıkarılmış, iş görmek deyimi alışveriş yapmak ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sokaklarda meyveler, sebzeler, giysiler, kumaşlar, demirler, kömürler satıyorlarmış, müşteriler satıcılardan rahat rahat alışveriş yapıyormuş.

(Ekinler ve yemişler yerine meyveler ve sebzeler sözcükleri getirilmiştir. Küme küme ve aracısız sözcükleri bilişsel yükü azaltmak için parçadan çıkarılmış, iş görmek deyimi alışveriş yapmak ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ahbaplar önceden aralarında sözbirliği ettikleri üzere, sokaklarda aylak aylak dolaşp etraflarına bakarlar, başlarını sallayıp yanlarından geçenlere duyuracak şekilde:

“Allah Allah... Amma da acayip memleket ha!..” diye söylenirlermiş.

¹⁶ Pazar, bazı günlerde sokaklarda yiyecek ve giyecek alışverişi.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Arkadaşlar önceden bir plan yapmışlar ve sokaklarda boş boş dolaşıp çevreye bakmaya başlamışlar. Başlarını sallayarak yüksek sesle konuşuyorlarmış:

“Çok şaşırdım! Burası çok ilginç bir şehir!” diyorlarmış.

(Dil düzeyi için uzun sayılabilecek tümce bilişsel yükü azaltmak için bölünmüştür. Aralarında sözbirliği etmek deyimi yerine plan yapmak, aylak aylak yerine boş boş ikilemesi, etraf yerine de YTKSS’ne göre daha yaygın kullanılan çevre sözcüğü getirilmiştir. Yanlarından geçenlere duyuracak şekilde belirteci parçadan çıkarılmış, bunun yerine yüksek sesle ifadesi getirilmiştir. Allah Allah kalıplaşmış ifadesi yerine çok şaşırdım, acayip yerine de ilginç sözcüğü kullanılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Arkadaşlar önceden aralarında anlaştıkları gibi, sokaklarda aylak aylak dolaşıp etraflarına bakmaya başlamışlar. Başlarını sallayarak yanlarından geçenler duysun diye yüksek sesle konuşuyorlarmış:

“Allah Allah! Burası ne kadar da ilginç bir şehir!” diyorlarmış.

(Uzun olan tümce anlaşılabilirliği kolaylaştırmak için bölünmüştür. Sözbirliği etmek deyimi yerine önceden anlaşılmak getirilmiştir. Aylak aylak belirteci korunmuştur ancak sözlükçede bu ifadenin açıklanması yararlı olacaktır. Yanlarından geçenlere duyuracak şekilde belirteci daha kolay anlaşılabilmesi için yanlarından geçenler duysun diye yüksek sesle biçiminde genişletilmiştir. Amma sözcüğü yerine ne kadar ifadesi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bir sokak gitmişler, öbür sokağa varmışlar; ondan çıkıp başkasına dalmışlar ama hep şaşkın şaşkın aynı sözleri tekrarlamışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bir sokak gitmişler, başka sokağa varmışlar; ondan çıkıp başkasına girmişler ama hep şaşkın şaşkın aynı sözleri tekrarlamışlar.

(Öbür yerine YTKSS’e göre daha yaygın olarak kullandığımız başka sözcüğü getirilmiştir. Mecaz anlamda kullanılan dalmak eylemi yerine girmek tercih edilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bir sokak gitmişler, öbür sokağa varmışlar; ondan çıkıp başkasına dalmışlar ama hep şaşkın şaşkın aynı sözleri tekrarlamışlar.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Gitgide arkalarına bir sürü meraklı takılmış, bu yabancılar memleketin nesini acayip buldular acaba diye aralarında soruşturmaya başlamış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Giderek daha fazla meraklı insan onların yanına gelmiş, bu yabancılar için bu şehirde ne ilginç acaba diye araştırmaya başlamışlar.

(Gitgide yerine YTKSS'ne göre daha fazla kullanılan giderek belirteci kullanılmıştır. Bir sürü yerine daha fazla, arkalarına takılmak yerine yanına gelmek getirilmiş, meraklı sıfatı tamamlanarak meraklı insan yapılmıştır. Memleketin nesini acayip buldular sözü bu şehirde ne ilginç acaba biçiminde sadeleştirilmiştir. Soruşturmak eylemi araştırmakla değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Giderek arkalarına bir sürü meraklı takılmış, bu yabancılar şehrin nesini acayip buldular acaba diye aralarında soruşturmaya başlamış.

(Gitgide yerine YTKSS'ne göre daha fazla kullanılan giderek belirteci kullanılmıştır. Memleket sözcüğü yerine tutarlılığı sürdürmek için şehir sözcüğü getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Nihayet birisi dayanamayıp yabancılar sormuş:

“Neye şaşırıyorsunuz Allah aşkına?”

A2 için uyarlanmış tümce:

Sonunda birisi dayanamayıp yabancılar sormuş:

“Neden şaşırıyorsunuz acaba?”

(Anlaşılabilirliği artırmak adına nihayet yerine sonunda, neye yerine neden, Allah aşkına yerine de acaba getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sonunda birisi dayanamayıp yabancılar sormuş:

“Neye şaşırıyorsunuz Allah aşkına?”

(Nihayet sözcüğü yerine YTKSS'ne göre daha fazla kullanılan sonunda sözcüğü getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ahbapların elebaşısı:

“Yahu, sizin memleketin sırça köşkü nerede?” diye öğrenmek istemiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Arkadaşların lideri:

“Sizin şehrinizin sırça köşkü nerede?” diye öğrenmek istemiş.

(Ahbap yerine arkadaş, elebaşı yerine lider, memleket yerine şehir sözcüğü getirilerek tutarlılık sürdürülmüştür. Yahu sözcüğü bilişsel yükü azaltmak için metinden çıkarılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Arkadaşların lideri:

“Yahu, sizin şehrin sırça köşkü nerede?” diye öğrenmek istemiş.

(Ahbap yerine arkadaş, elebaşı yerine lider, memleket yerine şehir sözcüğü getirilerek tutarlılık sürdürülmüştür.)

Özgün tümce:

“Ne sırça köşkü?”

A2 için uyarlanmış tümce:

“Ne sırça köşkü?”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Ne sırça köşkü?”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

“Nasıl? Sizin sırça köşkünüz yok mu?”

A2 için uyarlanmış tümce:

“Nasıl? Sizin sırça köşkünüz yok mu?”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Nasıl? Sizin sırça köşkünüz yok mu?”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

“O da neymiş?”

A2 için uyarlanmış tümce:

“O da neymiş?”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“O da neymiş?”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Elebaşı yanındaki dostlarına dönüp:

“Aman yarabbi, daha sırça köşkün ne olduğunu bilmiyorlar. Böyle memlekette durulmaz, hemen yolumuza gidelim!” demiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Lider yanındaki arkadaşlarına dönüp:

“İnanmıyorum! Sırça köşk ne demek, bilmiyorlar. Böyle bir şehirde duramayız, hemen buradan gidelim!” demiş.

(Elebaşı sözcüğü lider olarak değiştirilmiştir. Aman yarabbi ünlemi yerine inanmıyorum getirilmiştir. Bu dil düzeyinde öğretilmeyen dilbilgisi yapıları içeren olduğunu ve durulmaz sözcükleri uygun yapılarla değiştirilmiştir. Memleket sözcüğü tutarlılığı korumak için şehir, yolumuza gidelim de buradan gidelim olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Lider yanındaki arkadaşlarına dönüp:

“Aman yarabbi, daha sırça köşkün ne olduğunu bilmiyorlar. Böyle şehirde durulmaz, hemen yolumuza gidelim!” demiş.

(Elebaşı sözcüğü lider, memleket sözcüğü de şehir olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Şehir halkını daha çok merak sarmış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Şehirdeki insanlar daha çok merak etmiş.

(Halk sözcüğü yerine tutarlılığı korumak için insanlar, merak salmak deyimi yerine de merak etmek getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Şehir halkı daha çok meraklanmış.

(Merak salmak deyimi yerine de merak etmek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ahbapların peşini bırakmamışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Arkadaşları takip etmişler.

(Ahbap sözcüğü yerine arkadaş sözcüğü getirilmiştir. Peşini bırakmamak deyimi takip etmek ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Arkadaşların peşini bırakmamışlar.

(Tutarlılığı korumak için ahbap sözcüğü yerine arkadaş sözcüğü getirilmiştir. Peş sözcüğünün bu dil düzeyinde genel olarak bilindiği öngörülmüş ve parçadan çıkarılmamıştır, ancak yine de sözlükçede bu sözcüğün anlamına yer verilmesinde yarar vardır.)

Özgün tümce:

Beş on adım sonra önleyip tekrar sormuşlar:

“Canım, neymiş şu sırça köşk? Anlatın bakalım. Pek lüzumlu bir şeyse belki biz de yaparız!”

A2 için uyarlanmış tümce:

Beş on adım sonra onları durdurup tekrar sormuşlar:

“Neymiş şu sırça köşk? Anlatın bakalım. Çok önemli bir şey, o zaman belki biz de yaparız!”

(Anlam karmaşıklığını önlemek adına canım ünlemi parçadan çıkarılmıştır. Pek yerine çok, lüzumlu yerine önemli sözcükleri getirilmiştir. Bu dil düzeyinde henüz öğretilmeyen koşul kipi kullanılmamış, bunun yerine koşul anlamı vermek için o zaman ilgeci getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Beş on adım sonra önlerine geçip tekrar sormuşlar:

“Canım, neymiş şu sırça köşk? Anlatın bakalım. Pek lüzumlu bir şeyse belki biz de yaparız!”

(Önlemek eylemi yaygın olarak diğer anlamlarıyla kullanıldığı için anlam karmaşasını engellemek adına önlerine geçmek eylemi ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

“Lüzumlu ne demek? Sırça köşkü olmayan şehir, sırça köşke bağlanmayan memleket olur mu?.. Haydi dostlar gidelim!..”

A2 için uyarlanmış tümce:

“Önemli ne demek? Sırça köşksüz şehir olur mu?.. Haydi arkadaşlar gidelim!..”

(Lüzumlu sözcüğü yerine önemli getirilmiştir. Sırça köşkü olmayan ortacı, sırça köşksüz sıfatı ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Önemli ne demek? Sırça köşkü olmayan şehir, sırça köşke bağlanmayan memleket olur mu?.. Haydi arkadaşlar gidelim!..”

(Lüzumlu sözcüğü yerine önemli getirilmiştir. Önceki tümcelerle tutarlık sağlanması için dostlar sözü yerine arkadaşlar getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Halk, aralarında ayaküstü bir danışmışlar, sonra yabancıların yanına sokulup:

“Bizim başka şehirlerden ne diye noksanımız olsun? Mademki bu kadar lazım olmuş, hadi hep beraber şu sırça köşkü yapıverelim!” demişler.

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar düşünüp tartışmışlar, sonra arkadaşların yanına gelerek:

“Bizim şehrimizde de sırça köşk istiyoruz. Sırça köşk bu kadar gerekli, o zaman hadi hep beraber şu sırça köşkü yapalım!” demişler.

(Aralarında ayaküstü bir danışmışlar yan tümcesi yerine anlamı kolay anlaşılabilir olacak düşünüp taşınmışlar deyimi getirilmiştir. Yanına sokulmak deyimi yanına gelmek olarak sadeleştirilmiştir. İkinci tümce yeniden oluşturulmuş, üçüncü tümcede yer alan mademki bağlacı parçadan çıkarılmış, koşul anlamı o zaman ilgeciyle sağlanmıştır. Yapıverelim eylemi yerine A2 dil düzeyinde istek kipi öğretildiği için yapalım getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar aralarında hızlıca tartışmışlar, sonra arkadaşların yanına gelerek:

“Bizim başka şehirlerden neden eksikliğimiz olsun? Mademki bu kadar gerekliliymiş, hadi hep beraber şu sırça köşkü yapıverelim!” demişler.

(Ayaküstü yerine hızlıca, danışmak eylemi yerine tartışmak, yanına sokulmak deyimi yerine ise yanına gelmek getirilmiştir. YTKSS’ne göre noksan ve lazım sözcükleri yerine daha yaygın kullanılan eksik ve gerekli sözcükleri tercih edilmiştir. Yapıverelim eylemi Yeni Hitit¹⁷e göre B2 dil düzeyinde öğretildiği için korunmuştur.)

Özgün tümce:

Yabancıların elebaşısı:

“Olmaz... Olmaz... Sırça köşkü yapmak o kadar kolay değil... Masraf ister, malzeme ister, işçi ister. Bırakın bizi de sırça köşkü olan şehire gidelim!” demiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Arkadaşların lideri:

“Olmaz... Olmaz... Sırça köşkü yapmak o kadar kolay değil... Para gerek, malzeme gerek, işçi gerek. Bırakın bizi de sırça köşklü bir şehire gidelim!” demiş.

(Yabancıların elebaşısı tamlaması, tutarlılığı korumak için arkadaşların lideri olarak değiştirilmiştir. Masraf sözcüğü yerine para, gereklilik bildiren ister eylemi yerine gerek getirilmiş, olan ortacı bu dil düzeyinde öğretilmediği için parçadan çıkarılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Arkadaşların lideri:

“Olmaz... Olmaz... Sırça köşkü yapmak o kadar kolay değil... Para gerek, malzeme gerek, işçi gerek. Bırakın bizi de sırça köşkü olan şehire gidelim!” demiş.

¹⁷ Ankara Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı

(Yabancıların elebaşısı tamlaması, tutarlılığı korumak için arkadaşların lideri olarak değiştirilmiştir. Masraf sözcüğü yerine para, gereklilik bildiren ister eylemi yerine gerek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ama halk bırakmamış, “Ne lazımsa verelim. Kimselerin memleketinden aşağı kalmak istemeyiz!” diye direnmiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama insanlar bırakmamış, “Ne gerekiyor, biz verelim. Bizim şehrimiz başka şehirlerden geri değil!” diye ısrar etmiş.

(Halk sözcüğü yerine insanlar getirilmiştir. Koşul kipi içeren lazımsa sözü gerekiyor olarak değiştirilmiştir. Direnmek eylemi ısrar etmek biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama insanlar bırakmamış, “Ne gerekiyorsa verelim. Kimselerin şehriden geri kalmak istemeyiz!” diye direnmiş.

(Halk sözcüğü yerine tutarlılığı devam ettirmek için insanlar getirilmiştir. Lazım sözcüğü yerine YTKSS’ne göre çok daha yaygın kullanılan gerek eylemi kullanılmıştır. Aşağı kalmak deyimini geri kalmak olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Oturup hesabını yapmışlar, hemen işe başlamışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Oturup hesap yapmışlar, hemen işe başlamışlar.

(Hesabını tamlamasıyla yapılan gönderim bu dil düzeyinde anlaşılması zor bir yapı olabileceği için hesap biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Oturup hesabını yapmışlar, hemen işe başlamışlar.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Üç ahbap sırça köşkün mimarlığını üstüne almış, halk aralarından işçi seçmiş, arabacı ayırmış, şehrin en büyük meydanına kum taşımaya, kömür getirmeye başlamış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Üç arkadaş sırça köşkün mimarı olmuş, insanlar aralarından işçi seçmiş, şoför seçmiş, şehrin en büyük meydanına kum taşımaya, kömür getirmeye başlamış.

(Ahbap sözcüğü arkadaş, halk sözcüğü insanlar, mimarlığını üstüne almış yan tümcesi ise mimar olmuş olarak değiştirilmiştir. Arabacı yerine şoför, ayırmak yerine de seçmek getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Üç arkadaş sırça köşkün mimarlığını üstüne almış, insanlar aralarından işçi seçmiş, arabacı seçmiş, şehrin en büyük meydanına kum taşımaya, kömür getirmeye başlamış.

(Ahbap sözcüğü arkadaş, halk sözcüğü insanlar olarak değiştirilmiş, ayırmak eylemi yerine de seçmek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bir kısmı da bu işte çalışanlara yiyecek, içecek getirir, giyim eşyası tedarik edermiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bazı insanlar da işçilere yiyecek, içecek getirir, giyim eşyası sağlamış.

(Bir kısmı tamlaması, bulunduğu gönderimi belirginleştirmek için bazı insanlar olarak çevrilmiştir. Ortaç yapı içeren çalışan sözcüğü yerine işçi, tedarik etmek eylemi yerine de sağlamak getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bazıları da bu işte çalışanlara yiyecek, içecek getirir, giyim eşyası sağlamış.

(Bir kısmı tamlaması yerine bazıları, tedarik etmek eylemi yerine de sağlamak getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Nihayet camlar eritilmiş, sırça duvarlar yükselmiş, bir kat tamam olunca, üç ahbap içine yerleşmişler, halka demişler ki:

A2 için uyarlanmış tümce:

Sonunda camlar bitmiş, sırça duvarlar yükselmiş, bir kat tamamlandıktan sonra üç arkadaş içine yerleşmişler, insanlara demişler ki:

(Nihayet yerine YTKSS'ne göre daha fazla kullanım oranına sahip sonunda getirilmiştir. Hem ettirgen, hem de edilgen yapı içeren eritilmiş sözü bitmiş olarak sadeleştirilmiştir. Tamam olunca ulacı tamamlandıktan sonra, halk sözcüğü insanlar, ahbap sözcüğü de arkadaşlar olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sonunda camlar eritilmiş, sırça duvarlar yükselmiş, bir kat tamam olunca, üç arkadaş içine yerleşmişler, insanlara demişler ki:

(Nihayet yerine YTKSS'ne göre daha fazla kullanım oranına sahip sonunda getirilmiştir. Eritmek eyleminden türemiş olan eritmek ettirgen eyleminin anlamını bilmeyen öğrenciler için açıklanması önerilmektedir. Halk sözcüğü insanlar, ahbap sözcüğü de arkadaşlar olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

“İşte, sırça köşk oldu demektir. Daha tamam değil. Memleketinizin şanına layık büyüklükte değil ama o da olur. Şimdi bunu iyi muhafaza etmek lazım, büyütme lazım. Adam ayırın, yiyeceği içeceği artırın. Aranızdan seçtiğiniz adamları da dağıtın, biz her işinize bakarız...”

A2 için uyarlanmış tümce:

“İşte, sırça köşk oluyor. Daha tamam değil. Şehriniz için yeterli büyüklükte değil ama o da olur. Şimdi bunu iyi korumak gerek, daha büyük yapmak gerek. İşçi bulun, daha çok yiyecek ve içecek getirin. Hizmetçileri de gönderin, biz her işinizi yaparız...”

(Oldu demektir yerine oluyor, memleket yerine de devamlılığı sağlamak adına şehir sözcüğü kullanılmıştır. Memleketinizin şanına layık büyüklükte ifadesi yerine şehriniz için yeterli büyüklükte ifadesi getirilmiştir. Muhafaza etmek eylemi korumak, lazım da YTKSS'ne göre daha sık kullanılan gerek ile değiştirilmiştir. Adam ayırın yan tümcesi yerine işçi bulun, ettirgen eylem içeren yiyeceği içeceği artırın yan tümcesi de daha çok yiyecek ve içecek getirin olarak değiştirilmiştir. Aranızdan seçtiğiniz adamlar sözü yerine hizmetçiler, dağıtın yerine de gönderin getirilmiş, işe bakmak eylemi ise iş yapmak olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“İşte, sırça köşk oldu demektir. Daha tamam değil. Şehrinize layık büyüklükte değil ama o da olur. Şimdi bunu korumak gerek, büyütme gerek. Adam bulun, yiyeceği içeceği artırın. Aranızdan seçtiğiniz adamları da dağıtın, biz her işinizi yaparız...”

(Memleketinizin şanına layık ifadesi şehrinize layık olarak sadeleştirilmiştir. Muhafaza etmek eylemi korumak, lazım sözcüğü de gerek olarak güncellenmiştir. Ayırmak eylemi bulmak olarak, işe bakmak deyimi de iş yapmak olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Halk artık bir sırça köşkümüz var diye sevinmiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar artık bir sırça köşkümüz var diye sevinmiş.

(Yalnızca halk sözcüğü yerine insanlar getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar artık bir sırça köşkümüz var diye sevinmiş.

(Yalnızca halk sözcüğü yerine insanlar getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kendi yediğinden, giydiğinden kesip sırça köşkte oturanlarla onların hizmetine ayrılanlara vermeye başlamış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Daha az yiyerek, daha az giyerek para biriktirmeye, sonra da bu paraları sırça köşkteki kişilere ve onların hizmetçilerine vermeye başlamışlar.

(A2 dil düzeyinin üzerinde birçok yapı içeren ikinci tümce yeniden oluşturulmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Kendi yiyeceklerinden, giyeceklerinden kesip sırça köşkte oturanlarla onların hizmetçilerine vermeye başlamış.

(Yediğinden ve giydiğinden sözcükleri bilişsel yükü azaltmak ve anlaşılabilirliği artırmak için yiyeceklerinden ve giyeceklerinden biçimlerine dönüştürülmüştür. Hizmetine ayrılanlar ifadesi hizmetçiler olarak sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Az sonra sırça köşkten emir çıkmış:

“Bir kat daha çıkmak lazım. Burası hem bize, hem hizmetimize bakanlara dar geliyor.”

A2 için uyarlanmış tümce:

Bir süre sonra sırça köşkten emir çıkmış:

“Bir kat daha bina yapmak gerek. Burası hem bize, hem hizmetçilerimize yetmiyor.”

(Az sonra ifadesi kitabın yazıldığı dönemle bugün arasında anlam değişimine uğradığı için bir süre sonra biçimine dönüştürülmüştür. Kat çıkmak deyimi açıklama yardımıyla bir kat daha bina yapmak, lazım sözcüğü de gerek olarak değiştirilmiştir. Hizmetimize bakanlar ifadesi yerine hizmetçilerimiz, dar geliyor ifadesi yerine yetmiyor getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bir süre sonra sırça köşkten emir çıkmış:

“Bir kat daha bina yapmak gerek. Burası hem bize, hem hizmetçilerimize dar geliyor.”

(Az sonra ifadesi kitabın yazıldığı dönemle bugün arasında anlam değişimine uğradığı için bir süre sonra biçimine dönüştürülmüştür. Kat çıkmak deyimi açıklama yardımıyla bir kat daha bina yapmak, lazım sözcüğü de gerek olarak değiştirilmiştir. Hizmetimize bakanlar ifadesi yerine hizmetçilerimiz olarak düzenlenmiştir.)

Özgün tümce:

Arabalar yeniden kum taşımış, sırça köşkün efendileriyle onlara hizmet edenlere, yapıda çalışanlara davarlarla koyun, çuvallarla ekin, küfelerle yemiş getirmiş,

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar arabalarla yeni inşaat için kum taşımış, sırça köşkün patronlarına, onların hizmetçilerine ve köşkteki işçilere çeşit çeşit meyve, sebze, et ve başka yiyecekler getirmişler. (Tümcenin öznesi olan arabalar bu dil düzeyindeki öğrencilerin anlamlandırması için karmaşık olabileceği için insanlar eklenmiştir. Yeniden ifadesi kaldırılarak bağlamı güçlendirmek için yeni inşaat için ifadesi getirilmiştir. Efendi yerine patron, hizmet eden yerine hizmetçi, yapıda çalışanlar yerine köşkteki işçiler sözcükleri eklenmiştir. Tümcenin sonunda yer alan ölçü birimleri ve yiyecek adları öğrencilerin anlayabileceği biçimde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar arabalarla yeniden kum taşımış, sırça köşkün efendileriyle onlara hizmet edenlere, köşkte çalışanlara çeşit çeşit meyve, sebze, et ve başka yiyecekler getirmişler.

(Tümceyi daha anlaşılır kılmak için özne pozisyonuna insanlar sözcüğü getirilmiş, özgün tümcede özne olan arabalar sözcüğü, arabalarla biçimine dönüştürülmüştür. Yapı sözcüğü yerine bağlamı güçlendirmek adına köşkte sözcüğü getirilmiştir. Tümcenin sonunda yer alan ölçü birimleri ve yiyecek adları öğrencilerin anlayabileceği biçimde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

İkinci kat tamam olunca, üç ahabap oraya da halk arasından kendi işlerine yarayabilecek olanları seçip yerleştirmişler.

A2 için uyarlanmış tümce:

İkinci kat bittikten sonra, üç arkadaş oraya da insanlar arasından faydalı insanları seçip almışlar.

(Olunca ulacı yerine A2 dil düzeyinde öğrencilerin öğrenmiş oldukları varsayılan bittikten sonra ulacı getirilmiştir. Ahabap sözcüğü yerine arkadaş, halk sözcüğü yerine de insanlar getirilmiştir. Ortaçlı yapı içeren kendi işlerine yarayabilecek olanlar ifadesi yerine bu dil düzeyindeki öğrencilerin kolayca anlayabilecekleri faydalı insanları ifadesi kullanılmıştır. Ettirgen eylem olan yerleştirmişler yerine bilişsel yükü azaltmak için almışlar eylemi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İkinci kat bitince, üç arkadaş oraya da insanlar arasından kendi işlerine yarayabilecek olanları seçip yerleştirmişler.

(Dilbilgisel olarak öğrencilerin dil düzeyine uygun olmasına karşın tamam olunca ortaçlı yerine bitince getirilerek anlaşılabilirlik artırılmaya çalışılmıştır. Devamlılığı sağlamak için ahabap yerine arkadaş, halk yerine de insanlar getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Onlar da burada ekmek elden su gölden yaşamının tadını alınca, sırça köşkün çok lüzumlu bir şey olduğuna inanmışlar, hemşerilerini de inandırmak için gayrette kusur etmemişler.

A2 için uyarlanmış tümce:

Onlar da burada hiç çalışmadan yaşamak ne kadar güzelmiş, anladıktan sonra, sırça köşk çok gerekli bir şey diye düşünmüşler, hemşerilerini de buna ikna etmek için çok çaba harcamışlar. (Ekmek elden su gölden deyimi yerine hiç çalışmadan, tadını alınca deyimi yerine ise anladıktan sonra getirilmiştir. Lüzumlu sözcüğü, YTKSS'ne göre kullanımı çok daha yaygın olan gerekli ile değiştirilmiştir ve bu biçimde lüzumlu olduğuna inanmışlar ifadesi yerine gerekli bir şey diye düşünmüşler olarak yeniden oluşturulmuştur. Hemşeri sözcüğü önemi gereği korunmuştur ancak bu dil düzeyinde öğrenciler tarafından bilinemeyebileceği için metni öğrencilere sunarken bu sözcüğün anlamını açıklamakta yarar vardır. Ettirgen eylem olan inandırmak yerine ikna etmek, gayrette kusur etmemek deyimi yerine de çok çalışmak eylemi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Onlar da burada hiç çalışmadan yaşamamanın tadını alınca, sırça köşkün çok gerekli bir şey olduğuna inanmışlar, hemşerilerini de inandırmak için çok çabalamışlar. (Ekmek elden su gölden deyimi yerine hiç çalışmadan ulacı, lüzumlu sıfatı yerine ise YTKSS'ne göre kullanımı çok daha yaygın olan gerekli getirilmiştir. Gayrette kusur etmemek deyimi sadeleştirilerek çok çalışmak eylemi ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bu yolda sırça köşk yükseldikçe yükselmiş, kat üstüne kat binmiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Sırça köşk her gün daha yüksek olmuş, kat üstüne kat yapmışlar. (Tümcede çok belirgin bir anlamı olmayan bu yolda ifadesi bilişsel yükü azaltmak adına eksiltilmiştir. Yükseldikçe yükselmiş yan tümcesi, her gün daha yüksek olmuş biçiminde, kat üstüne kat binmiş yan tümcesi ise kat üstüne kat yapmışlar sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bu yolda sırça köşk yükseldikçe yükselmiş, kat üstüne kat eklenmiş. (Tümcede çok belirgin bir anlamı olmayan bu yolda ifadesi bilişsel yükü azaltmak adına eksiltilmiştir. TDK Türkçe Sözlük'e göre yan anlamıyla kullanılmış olan binmek yerine eklenmek eylemi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

İçi oldukça dolmuş, sırça köşke girmenin kolayını bulan oradan çıkmak istemez, bunun tersine dışarda kalanlar yolunu bulup içerde bir yer kapmaya uğraşmış.

A2 için uyarlanmış tümceler:

İçi oldukça dolmuş. Sırça köşke girmekte başarılı insanlar oradan çıkmak istemezmiş; dışarıdaki insanlar da bir yol bulup içeriye girmeye çalışmış.

(Virgülle ayrılan iç tümceler farklı özneler içerdiği için uzun olan özgün tümce bölme işlemiyle ikiye bölünmüştür. İkinci tümcedeki köşke girmenin kolayını bulan ifadesi A2 dil düzeyinin kapsadığı kısıtlı dilbilgisel yapılar nedeniyle köşke girmekte başarılı insanlar biçimine sadeleştirilmiştir. Ordan tümleci oradan olarak düzeltilmiştir. Çok önemli bir anlam ayrımı oluşturmayan bunun tersine ifadesi eksiltilmiştir. Dışarda kalanlar ortacı dışarıdaki insanlar, yer kapmak deyimini içeri girmek, uğraşmak eylemi de çalışmak biçiminde değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

İçi oldukça dolmuş. Sırça köşke girmenin kolayını bulan oradan çıkmak istemez; bunun tersine dışarda kalanlar bir yolunu bulup içerde bir yer kapmaya uğraşmış.

(Virgülle ayrılan iç tümceler farklı özneler içerdiği için uzun olan özgün tümce bölme işlemiyle ikiye bölünmüştür. İkinci tümcede yalnızca yolunu bulmak deyiminden önce deyimün günümüzde yaygın olarak kullanıldığı biçime dönüştürmek için genişletme yapılmış, bir sayı sıfatı eklenmiştir.)

Özgün tümce:

Ama sırça köşkte oturanlarla onlara hizmet edenleri beslemek de halkın belini pek bükmüş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama sırça köşkteki arkadaşlar ve onların hizmetçilerini beslemek de insanları çok zor durumda bırakmış.

(Sırça köşkte oturanlar ortaç yapısı yerine sırça köşkteki arkadaşlar, hizmet edenler yerine hizmetçiler, halk yerine ise insanlar getirilmiştir. Belini bükme deyimünün bu dil düzeyinde anlamının bilinemeyeceği öngörüldüğü için çok zor durumda bırakmak biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama sırça köşkte oturanlarla onlara hizmet edenleri beslemek de insanları oldukça zor durumda bırakmış.

(Devamlılığı sürdürmek adına halk yerine insanlar getirilmiştir. Belini bükmek deyiminin bu dil düzeyinde kısmen anlaşılabilceği düşünülse de daha anlaşılır girdi sağlamak adına bu deyim oldukça zor durumda bırakmak biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Aralarında homurdananlar türemiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bazıları bu durumdan rahatsız olmaya başlamış.

(Tümcedeki tüm sözcüklerin bu dil düzeyinde anlaşılmasının düşük olasılık olduğu düşünülmüş ve tümce özgün tümcedeki anlam korunarak yeniden oluşturulmuştur. Aralarında ifadesi yerine bazıları, homurdananlar türemiş yerine ise rahatsız olmaya başlamış getirilmiştir. Anlaşılabilirliği artırmak adına tümce genişletilerek bu durumdan ifadesi eklenmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bazıları bu durumdan şikayet etmeye başlamış.

(Aralarında ifadesinin yan anlamlarının bulunması nedeniyle anlam karmaşasına yol açabileceği için bazıları olarak değiştirilmiştir. Homurdanmak eylemi yerine YTKSS'ne göre daha yaygın kullanılan şikayet etmek eylemi getirilmiştir. Türemek eylemi başlamak eylemiyle değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bir aralık:

“Sırça köşk lazım, anladık ama bu kadar çok odaya, bu kadar hazır yiyeceğe ne lüzum var?” diye şöyle bir görünecek olmuşlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

“Sırça köşk önemli, anladık ama bu kadar çok odaya, bu kadar hizmetçiye ne gerek var?” demişler.

(Metin için önemli yer tutmayan ve yerine gelebilecek benzer ifadeler de fazladan bilişsel yük oluşturacağı için bir aralık ifadesi parçadan çıkarılmıştır. Lazım yerine anlam bütünlüğüne daha uygun olan önemli getirilmiştir. Köşkteki hizmetçilere gönderimde bulunan hazır yiyici ifadesi yerine hizmetçi sözcüğü kullanılmıştır. Lüzum yerine YTKSS’ne göre daha yaygın kullandığımız gerek sözü getirilmiştir. Diye görünecek olmuşlar ifadesi sadeleştirilerek demişler biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bir ara:

“Sırça köşk lazım, anladık ama bu kadar çok odaya, bu kadar hazır yiyiciye ne gerek var?” diye söylenmişler.

(Bir aralık belirteci yerine bir ara ifadesi getirilmiştir. Lüzum sözcüğü yerine kullanım oranı daha yüksek olan gerek getirilmiş, şöyle bir görünecek olmuşlar ifadesi ise söylenmişler biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Üç ahababın elebaşısı onlara her odanın vazifesini iyice anlatmış:

“İşte” demiş, “şu odada ben otururum, sırça köşkün başında ben varım, bensiz bu iş yürür mü?

A2 için uyarlanmış tümce:

Üç arkadaşın lideri onlara her odanın görevini iyice anlatmış:

“İşte” demiş, “şu odada ben otururum, sırça köşkün başında ben varım, bensiz bu iş olur mu?

(Üç ahababın elebaşısı yerine önceki tümcelerle devamlılığı sağlamak adına üç arkadaşın lideri ifadesi kullanılmıştır. Vazife sözcüğü yerine YTKSS’ne göre çok daha yaygın olarak kullanılan görev sözcüğü getirilmiştir. Yan anlamıyla kullanılan yürümek eyleminin bu anlamı öğrenciler tarafından büyük olasılıkla bilinmeyeceği için olmak eylemiyle değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Üç arkadaşın lideri onlara her odanın görevini iyice anlatmış:

“İşte” demiş, “şu odada ben otururum, sırça köşkün başında ben varım, bensiz bu iş ilerler mi?

(Üç ahababın elebaşısı yerine önceki tümcelerle devamlılığı sağlamak adına üç arkadaşın lideri ifadesi kullanılmıştır. Vazife sözcüğü YTKSS’ne göre çok daha yaygın olarak kullanılan görev sözcüğü ile değiştirilmiştir. Yürümek eylemi yan anlamıyla kullanıldığı için bu eylem yerine ilerlemek eylemi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ben olmasam sırça köşkünüz olur muydu?..

A2 için uyarlanmış tümce:

Ben yokken sırça köşkünüz olur muydu?..

(A2 dil düzeyinde öğrenilmesi beklenen yapılar arasında koşul kipi yer almadığı için olmasam ifadesi parçadan çıkarılmış, bunun yerine bu dil düzeyindeki dilbilgisi yapılarıyla koşul kipine en yakın anlam verilmeye çalışılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ben olmasam sırça köşkünüz olur muydu?..

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Şu odalarsa baş yardımcılarımızın...

A2 için uyarlanmış tümce:

Şu odalar baş yardımcılarımızın...

(Bu dil düzeyinde yer almayan koşul kipi eki parçadan çıkarılmış ancak bu durum tümcede herhangi bir eksiklik oluşturmamıştır. Yan anlamıyla kullanılan baş sözcüğü tümceden çıkarılmamıştır ancak gerekli görülmesi durumunda sözcüğün bu anlamının öğrencileri açıklanması yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Şu odalarsa baş yardımcılarımızın...

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Ta gurbet ellerden gelip sizi sırça köşke kavuşturduk, biz idare etmesek ne köşk kalır, ne siz kalırsınız!”

A2 için uyarlanmış tümceler:

Uzak yerlerden gelip size sırça köşk yaptık. Biz kontrol etmiyoruz, o zaman köşk de kalmaz, siz de kalmazsınız!”

(Virgülle ayrılmış iç tümceler ayrı tümcelere bölünmüştür. İlk tümcede yer alan ta gurbet ellerden ifadesi uzak yerlerden biçiminde, sizi sırça köşke kavuşturduk ifadesi ise size sırça köşk yaptık biçiminde sadeleştirilmiştir. İdare etmek eylemi yerine kontrol etmek getirilmiş, A2 dil düzeyinde yer almayan koşul kipi içeren ifade sadeleştirilmiştir. Ne - ne bağlacı parçadan çıkarılarak tümce olumsuz yapılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Uzak yerlerden gelip sizi sırça köşke kavuşturduk, biz yönetmesek ne köşk kalır, ne siz kalırsınız!”

(Virgülle ayrılmış iç tümceler bölme işlemiyle iki tümceye ayrılmıştır. İlk tümcede yer alan ta gurbet ellerden ifadesi uzak yerlerden biçiminde değiştirilmiştir. İdare etmek eylemi yerine yönetmek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Halk:

“Pekâlâ” demiş, “ama bir sürü aylakçının ne lüzumu var?”

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar:

“Peki” demiş, “ama bu kadar çok hizmetçiye ne gerek var?”

(Pekala ve lüzum sözcükleri YTKSS’ne göre daha yaygın olarak kullanılan peki ve gerek sözcükleriyle değiştirilmiştir. Çokluk bildiren bir sürü sıfatı yerine bu kadar çok getirilmiştir. Aylakçı sözcüğü ise önceki tümcelerle devamlılığı sağlamak için hizmetçi olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar:

“Peki” demiş, “ama bir sürü aylakçıya ne gerek var?”

(Pekala ve lüzum sözcükleri YTKSS’ne göre daha yaygın olarak kullanılan peki ve gerek sözcükleriyle değiştirilmiştir. Bilmeyen öğrenciler için sözlükçede aylakçı sözcüğünün açıklanması önerilmektedir.)

Özgün tümce:

Mesela şu odadaki ne iş görür?”

A2 için uyarlanmış tümce:

Örneğin şu odadaki insan ne iş yapar?”

(Mesela sözcüğü YTKSS’ne göre çok daha yaygın olarak kullanılan örneğin ile değiştirilmiştir. Şu odadaki adlından sonra insan getirilerek tümce açılmış, iş görmek deyimi ise iş yapmak olarak sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Örneğin şu odadaki ne iş yapar?”

(Mesela sözcüğü YTKSS’ne göre çok daha yaygın olarak kullanılan örneğin ile değiştirilmiştir. İş görmek deyimi iş yapmak olarak sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

“O mu? Ne diyorsunuz? Sırça köşke giren malların hesabına o bakar; bu malları toplayanların başıdır.

A2 için uyarlanmış tümce:

“O mu? Ne diyorsunuz? Sırça köşkteki malların hesabını o yapar; bu malları toplama başkanıdır.

(Ortaç yapı içeren sırça köşke giren mallar ifadesi yerine A2 dil düzeyine uygun sırça köşkteki mallar ifadesi getirilmiştir. Hesaba bakmak eylemi yerine hesap yapmak, toplayanların başı ifadesi yerine ise mal toplama başkanı getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“O mu? Ne diyorsunuz? Sırça köşke giren malların hesabına o bakar; bu malları toplayanların başıdır.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

O olmasa, hiçbiriniz verdiğinizin nereye gittiğini bilemezsiniz.

A2 için uyarlanmış tümce:

O yokken hiçbiriniz paranız ve yiyecekleriniz nereye gitti bilemezsiniz.

(A2 dil düzeyinde öğretilmeyen koşul kipi içeren olmasa tümceden çıkarılmış, yerine bu düzeyde yer alan -ken ulacıyla o yokken ifadesi getirilmiştir. Verdiğiniz adılı da genişletilerek paranız ve yiyecekleriniz olarak güncellenmiştir. Gittiğini ifadesi de gitti olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

O olmasa, hiçbiriniz verdiğiniz şeylerin nereye gittiğini bilemezsiniz.

(Verdiğinizin ifadesi açılanarak verdiğiniz şeylerin biçimine dönüştürülmüştür.)

Özgün tümce:

Buna gönlünüz razı olur mu?”

A2 için uyarlanmış tümce:

Bunu kabul edebilir misiniz?”

(Gönlü razı olmak deyimi yerine kabul etmek eylemi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bunu kabul edebilir misiniz?”

(Gönlü razı olmak deyimi yerine kabul etmek eylemi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

“Eee... şu odadaki?”

A2 için uyarlanmış tümce:

“Eee... şu odadaki?”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Eee... şu odadaki?”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

“Sırça köşke zamanında mal göndermeyenleri, noksan mal gönderenleri, sırça köşkün kadrini bilmek istemeyip ona kastedenleri arar bulur...”

A2 için uyarlanmış tümce:

“Kim sırça köşke zamanında mal göndermiyor, veya eksik mal gönderiyor, sırça köşke değer vermiyor, zarar vermek istiyor, onları arar bulur...

(Tümce, A2 dil düzeyinde yer almayan ortaça yapılar içerdiği için yeniden oluşturulmuştur. Noksan sözcüğü yerine eksik, kadrini bilmek istememek yerine değer vermemek, kast etmek eylemi yerine de zarar vermek istemek getirilmiştir. Özgün tümcede yer alan mal sözcüğü korunmuştur ancak anlamını bilmeyen bazı öğrenciler düşünülerek bu sözcüğün sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Sırça köşke zamanında mal göndermeyenleri, eksik mal gönderenleri, sırça köşkün değerini bilmek istemeyip ona zarar vermek isteyenleri arar bulur...

(Noksan ve kadir sözcükleri, TUD’ne göre çok daha yaygın olarak kullanılan eksik ve değer sözcükleri ile değiştirilmiştir. Kast etmek deyimini bilişsel yükü azaltmak ve anlaşılır girdiyi artırmak amacıyla zarar vermek istemek olarak kolaylaştırılmıştır.)

Özgün tümce:

Öyle sütü bozukları başıboş bırakmak olur mu?”

A2 için uyarlanmış tümce:

Öyle zararlı kişileri boş bırakmak olur mu?”

(Sütü bozuk deyimini yerine zararlı, başıboş bırakmak yerine ise boş bırakmak getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Öyle karakersizleri başıboş bırakmak olur mu?”

(Sütü bozuk deyimini yerine karakersiz sözcüğü getirilmiştir.)

Özgün tümce:

“Peki, ya şurdaki?”

A2 için uyarlanmış tümce:

“Peki, ya şuradaki?”

(Günlük konuşma dilindeki biçimiyle özgün tümcede şurdaki olarak yer alan sıfat, yabancı dil öğrencilerinin daha kolay anlayabilmeleri için standart dildeki biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Peki, ya şuradaki?”

(Günlük konuşma dilindeki biçimiyle özgün tümcede şurdaki olarak yer alan sıfat, yabancı dil öğrencilerinin daha kolay anlayabilmeleri için standart dildeki biçimine dönüştürülmüştür.)

Özgün tümce:

“Sırça köşke girip çıkanların defterini tutar.”

A2 için uyarlanmış tümce:

“Sırça köşke kim girdi, kim çıktı, onları deftere yazar.”

(Ulaç ve ortaç yapı içeren girip çıkanlar ifadesi yerine tümce genişletilerek A2 dil düzeyi öğrencilerinin anlayabilecekleri kim girdi, kim çıktı ifadesi eklenmiştir. Defter tutmak deyimini yerine daha anlaşılır olan deftere yazmak getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Sırça köşke girip çıkanları deftere kaydeder.”

(Defter tutmak deyimini yerine deftere kaydetmek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

“Bunu da anladık, ya bu odadaki?”

A2 için uyarlanmış tümceler:

“Bunu da anladık. Ya bu odadaki ne yapar?”

(Özgün tümce, virgülle ayrıldığı yerden iki tümceye bölünmüş, eksilteli olan ikinci tümce ne yapar sorusuyla açılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Bunu da anladık, ya bu odadaki?”

(Özgün tümce, olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

“Sırça köşkün odalarını süpürtür...”

A2 için uyarlanmış tümce:

“Sırça köşkün temizliğinden sorumludur...”

(A2 dil düzeyinin üzerinde bir yapı olan ettirgen eylem içeren tümce değiştirilmiş, odaları süpürtmek ifadesi yerine çok yakın bir anlam veren temizliğinden sorumludur getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Sırça köşkün odalarını temizletir...”

(Kısıtlı bir anlamı olan süpürmek eylemi yerine temizletmek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Halk ne sorduysa cevabını almış, bütün odalarla bu odalarda aylak oturan insanların pek lüzumlu olduğuna inanmış; çünkü bunların kimi sırça köşkün ışıkcı başısı, kimi döşekçi başısı, kimi onun yamağı, kimi yamağının yamağı imiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar bütün sorularının cevabını almış; bütün odalar ve bu odalardaki boş insanlar çok gerekli diye düşünmüş. Çünkü bunların bazıları sırça köşte ışıkcı, bazıları yatakçı, bazıları, onun yardımcısı, bazıları da yardımcının yardımcısıymış.

(Çok uzun olan tümce ikiye bölünmüştür. Halk sözcüğü tutarlılığı korumak için insanlar olarak değiştirilmiştir. Koşul kipi içeren ne sorduysa cevabını almış ifadesi bütün sorularının cevabını almış olarak güncellenmiştir. Aylak sıfatı yerine boş, pek yerine çok, lüzumlu yerine gerekli getirilmiştir. Dil düzeyinin üzerindeki olduğuna inanmış ifadesi diye düşünmüş ile değiştirilmiştir. Kimi sıfatı yerine YTKSS’ne göre daha yaygın kullanılan bazı sıfatı getirilmiştir. Döşekçi yerine yatakçı, yamak yerine yardımcı sözcükleri getirilmiştir, ayrı yazılan belirsiz geçmiş zaman biçimbirimi ek haline dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar ne sorduysa cevabını almış; bütün odalar ve bu odalardaki aylak insanların çok gerekli olduğuna inanmış. Çünkü bunların bazıları sırça köşte ışıkcı, bazıları yatakçı, bazıları, onun yardımcısı, bazıları da yardımcının yardımcısıymış.

(Çok uzun olan tümce ikiye bölünmüştür. Halk sözcüğü tutarlılığı korumak için insanlar olarak değiştirilmiştir. Pek yerine çok, lüzumlu yerine gerekli getirilmiştir. Kimi sıfatı yerine YTKSS’ne göre daha yaygın kullanılan bazı sıfatı getirilmiştir. Döşekçi yerine yatakçı, yamak yerine yardımcı sözcükleri getirilmiştir, ayrı yazılan belirsiz geçmiş zaman biçimbirimi ek haline dönüştürülmüştür.)

Özgün tümce:

Eh, artık bir sırça köşk olduktan sonra, onun hizmetine bakanlar, sonra bu hizmete bakanların hizmetine bakanlar elbette olacakmış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Artık bir sırça köşk var, o zaman onun hizmetçileri, sonra bu hizmetçilerin hizmetçileri olması normalmiş.

(Bu dil düzeyinde anlaşılması zor olabileceği için eh nidası parçadan çıkarılmıştır. Koşul anlamı veren olduktan sonra yerine var - o zaman ifadesi getirilmiştir. Hizmetine bakanlar yerine hizmetçiler, hizmete bakanların hizmetine bakanlar yerine de hizmetçilerin hizmetçileri tamlaması getirilmiştir. Elbette olacak yerine ise bu dil düzeyinde anlaşılması daha olası olan normal sözcüğü parçaya yerleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Eh, artık bir sırça köşk varsa, onun hizmetçileri, sonra bu hizmetçilerin hizmetçileri olması gayet normalmiş.

(Koşul anlamı veren olduktan sonra yerine bu dil düzeyinin içerdiği yapılar arasında yer alan -sa biçimbirimi ile oluşturulmuş varsa ifadesi getirilmiştir. Hizmetine bakanlar yerine hizmetçiler, hizmete bakanların hizmetine bakanlar yerine de hizmetçilerin hizmetçileri tamlaması getirilmiştir. Elbette olacak yerine olması gayet normalmiş ifadesi getirilerek bilişsel yükün azaltılması amaçlanmıştır.)

Özgün tümce:

Ama sırça köşktekiler arttıkça, halkta onları doyuracak takat kalmamış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama sırça köşktekilerin sayısı giderek artmış, insanlarda onları doyuracak güç kalmamış.

(Tümcedeki artmak eyleminin önüne sayı sözcüğü getirilerek anlam güçlendirilmiştir. Bu dil düzeyinde yer almayan yapı içeren arttıkça ifadesi yerine belirsiz geçmiş zamanla artmış eylemi türetilmiştir. Halk sözcüğü insanlar, takat sözcüğü ise güç ile değiştirilmiştir. Doyurmak eylemi korunmuştur, ancak sözlükçede anlamının açıklanması yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama sırça köşktekilerin sayısı arttıkça, insanlarda onları doyuracak güç kalmamış.

(Artmak eyleminin önüne sayı sözcüğü getirilerek anlam güçlendirilmiştir. Halk sözcüğü insanlar, takat sözcüğü ise güç ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

O zaman sırça köşkün adamları gelip herkesin yiyeceğini, giyeceğini zorla almışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

O zaman sırça köşkün adamları gelip herkesin evindeki yiyeceği, giyeceği zorla almışlar.

(Tümce genel olarak korunmuş, yalnızca anlaşılabilirliği güçlendirmek adına evindeki sıfatıyla açılmıştır. Zorla belirtecinin çoğu öğrenci tarafından bilindiği varsayılsa da sözlükçede bu sözcüğün açıklanması önerilmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

O zaman sırça köşkün adamları gelip herkesin yiyeceğini, giyeceğini zorla almışlar.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Ayak direyenleri götürüp sırça köşkün bodrumuna kapamışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bazı insanlar kabul etmemiş, onları götürüp sırça köşkün bodrumuna koymuşlar.

(Ortaç yapı içeren ayak diremek deyimi parçadan çıkarılmış, yerine bu dil düzeyi için anlaşılır olan bazı insanlar kabul etmemiş, onları ifadesi getirilmiştir. Hapsetmek anlamındaki kapamak eyleminin bu dil düzeyi için anlaşılması zor olabileceğinden koymak ile değiştirilmiştir. Bodrum sözcüğü korunmuştur ancak anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede yer verilmesi önerilmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Karşı çıkanları götürüp sırça köşkün bodrumuna kapatmışlar.

(Ayak diremek eylemi yerine anlamı daha açık olan karşı çıkmak getirilmiştir. Yine de bu eylemin anlamının sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır. Hapsetmek anlamındaki kapamak eylemi YTKSS'ne göre daha yaygın kullanılan biçimi olan kapatmak ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Halk, başına kendi sardırıldığı bu beladan kurtulmaya kalkışamazmış; çünkü sırça köşkün adamları, gezdikleri, dolaştıkları yerde, onun hiçbir kuvvetin yıkamayacağı kadar sağlam olduğunu söyler, saf kimseleri buna inandırır, inanmayanları ise bin bir zulüm, bin bir hile ile sustururlarmış.

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar, bu sorunu kendisi yapmış ve şimdi ondan kurtulamıyormuş. Çünkü sırça köşkün adamları her yerde sırça köşk çok sağlam, onu hiçbir güç yıkamaz diye konuşurmuş; akılsız insanlar buna inanırmış. Kim inanmıyor, çeşitli yalanlarla veya zorla onların sesini keserlermiş.

(Çok uzun olan özgün tümce ayrı tümcelere bölünmüştür. Halk yerine insanlar, başına bela sarmak deyimini yerine ise sorun yapmak getirilmiş, kalkışmak eylemi çıkarılmıştır. Kurtulmak eylemi korunmuştur ancak bu eylemin sözlükçede açıklanmasında yarar olacaktır. Gezdikleri, dolaştıkları yer ifadesi her yer olarak sadeleştirilmiş, hiçbir kuvvetin yıkamayacağı kadar sağlam ifadesi bu dil düzeyinde anlaşılabilmesi için çok sağlam, onu hiçbir güç yıkamaz olarak basitleştirilmiştir. Saf yerine akılsız getirilmiş, tümcenin öznesi değiştirilerek ettirgen eylem olan inandırmak yerine inanmak eklenmiştir. Ortaç yapılı inanmayanlar kim inanmıyor olarak, susturmak eylemi ise öğrencilerin anlayabilecekleri sesini kesmek olarak değiştirilmiştir. Bin bir hile ifadesi yerine çeşitli yalanlar, bin bir zulüm ifadesi yerine de daha önce anlamı açıklanmış olan zorla belirteci getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar, kendi yaptıkları bu beladan kurtulmaya çalışmazmış; çünkü sırça köşkün adamları, gezdikleri, dolaştıkları yerde, onun hiçbir kuvvetin yıkamayacağı kadar sağlam olduğunu söyler, saf kimseleri buna inandırır, inanmayanları ise bin bir zorluk, bin bir hile ile sustururlarmış.

(Halk sözcüğü yerine insanlar getirilmiş, başına bela sarmak deyimini ise bela yapmak olarak değiştirilmiştir. Bela, yaygın kullanılan bir sözcük olmasına karşın anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede bu sözcüğe de yer verilmesi önerilmektedir. Kurtulmaya kalkışmak ifadesi kurtulmaya çalışmak olarak sadeleştirilmiştir. Kuvvet sözcüğü korunmuştur, ancak sözlükçede anlamının açıklanması önerilmektedir. Zulüm sözcüğü yerine zorluk getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Sırça köşkün de gözü doymak bilmez, istedikçe istermiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Sırça köşk bir türlü doymaz, sürekli yeni şeyler istermiş.

(Gözü doymak bilmemek deyimi doymak olarak, istedikçe istemek ifadesi ise sürekli yeni şeyler istemek olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sırça köşk bir türlü doymaz, istedikçe istermiş.

(Gözü doymak bilmemek deyimi doymak olarak sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Baştakiler doğuştan tembel oldukları, sonradan yavaşanlar da çalışmayı çoktan unuttukları için, kendilerini besleyenlere, buna karşılık bir şeyler borçlu olduklarını akıllarına bile getirmezler, yalnız birbirlerinin hizmetine bakarlar, memleketin halkına, bir köylünün inekleriyle köpeklerine baktığı kadar bile göz kulak olmazlarmış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Köşkteki ilk grup doğuştan tembelmiş, sonraki grup da çalışmayı uzun zaman önce unutmuşlar. Bu yüzden, köşke yardımcı insanlara bir şeyler borçluyuz diye hiç düşünmezlermiş. Sadece birbirlerine hizmet ederlermiş; şehrin insanlarına, bir köylü nasıl inekleriyle köpeklerine bakıyor, o kadar bile önem vermezlermiş.

(Uzun olan özgün tümce alt tümcelere bölünmüştür. Baştakiler ifadesi köşkteki ilk grup olarak değiştirilmiştir. Buradaki doğuştan ifadesi korunmuştur ancak sözlükçede anlamının açıklanmasında yarar bulunmaktadır. Ortaç ifadeler parçadan çıkarılmış, sonradan yavaşanlar adılı sonraki grup, çoktan belirteci ise uzun zaman önce biçiminde değiştirilmiştir. Kendilerini besleyenler ifadesi köşke yardımcı insanlar, akıllarına bile getirmemek deyimi ise hiç düşünmemek olarak değiştirilmiştir. Yalnız sözcüğü sadece ile değiştirilmiş, hizmetine bakmak eylemi hizmet etmek olarak sadeleştirilmiştir. Memleketin halkı ifadesi önceki tümcelerle tutarlılığı korumak için şehrin insanlarına çevrilmiştir. Ortaç yapı içeren bölüm yeniden yazılmış, göz kulak olmak deyimi yerine önem vermek eylemi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Köşkteki ilk grup doğuştan tembel oldukları, sonradan yerleşenler de çalışmayı çoktan unuttukları için, kendilerini besleyenlere, buna karşılık bir şeyler borçlu olduklarını akıllarına bile getirmezlermiş. Yalnızca birbirlerine hizmete ederler, şehrin insanlarına, bir köylünün inekleriyle köpeklerine baktığı kadar bile göz kulak olmazlarmış.

(Uzun olan özgün tümce alt tümcelere bölünmüştür. Baştakiler ifadesi köşkteki ilk grup olarak, yanaşanlar ifadesi ise yerleşenler olarak değiştirilmiştir. Yalnız sözcüğü kimsesi olmayan anlamıyla karıştırılmaması için yalnızca biçimine dönüştürülmüştür. Memleketin halkı ifadesi önceki tümcelerle tutarlılığı korumak için şehrin insanlarına çevrilmiştir. Göz kulak olmak deyimini korunmuştur ancak bilmeyen öğrenciler için deyimimin sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

Özgün tümce:

Ama halkın gözü yıldığı için elindekini avucundakini vermiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama insanlar korkuyormuş, bu yüzden ellerindeki her şeyi vermişler.

(Halk sözcüğü insanlar olarak değiştirilmiş, gözü yılmak deyimini yerine korkmak getirilmiştir. Bu dil düzeyinde yer almayan ulaç yapı yerine tümce virgülle iki ayrı iç tümceye bölünmüş, neden sonuç ilişkisini sağlamak için tümceye bu yüzden bağlacı eklenmiştir. Elindeki avucundaki deyimini ellerindeki her şey biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama insanlar korktukları için ellerindeki her şeyi vermişler.

(Halk sözcüğü insanlar olarak değiştirilmiş, gözü yılmak deyimini yerine korkmak getirilmiştir. Elindeki avucundaki deyimini ellerindeki her şey biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Artık bir gün verecek bir şeyi kalmamış, çünkü sırça köşkten çıkan bir emirle herkes elindeki son koyunu da vermeye çağırılmış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Artık bir gün köşke vermek için bir şeyi kalmamış, çünkü sırça köşkten “Herkes elindeki son koyunu da versin” diye emir çıkmış.

(Ortaç yapı içeren verecek bir şey ifadesi vermek için bir şey olarak sadeleştirilmiştir, çıkan ifadesi ise tümcenin yüklemi yapılmıştır. Dolaylı aktarım ifadesi doğrudan aktarıma dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Artık bir gün verecek bir şeyi kalmamış, çünkü sırça köşkten çıkan bir emirle herkes elindeki son koyunu da vermeye çağırılmış.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Getirmişler, teslim etmişler, söve saya dağılmaya başlamışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Getirmişler, teslim etmişler, söylene söylene geri dönmeye başlamışlar.

(Sövmek ve saymak eylemlerinin anlamı bilinemeyebileceği için söve saya belirteci söylene söylene biçimine dönüştürülmüştür, ancak yine de bu söylenmek eyleminin anlamını bilmeyen öğrenciler düşünülerek sözlükçede yer verilmesinde yarar bulunmaktadır. Dağılmak eylemi yerine ise geri dönmek getirilerek anlaşılır girdi sağlanmaya çalışılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Getirmişler, teslim etmişler, söylene söylene dağılmaya başlamışlar.

(Sövmek ve saymak eylemlerinin anlamı bilinemeyebileceği için söve saya belirteci söylene söylene biçimine dönüştürülmüştür.)

Özgün tümce:

Onların böyle homurdandığını, artık verecek bir şeyleri kalmadığı için korkacak bir şeyleri de olmadığını fark eden bizim ahabpların elebaşısı sırça köşkün balkonuna çıkmış, sesini tatlılaştırıp onlara demiş ki:

“Ey millet, birçok şeyler verdiniz, büyük sıkıntılara katlandınız, ama dostun düşmanın hayran olduğu bir sırça köşk elde ettiniz.

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar çok söyleniyormuş, çünkü artık sırça köşke vermek için ellerinde hiçbir şey kalmamış ve bu yüzden artık korkmuyorlarmış. Üç arkadaşın lideri bunu görmüş ve sırça köşkün balkonuna çıkarak insanlara tatlı tatlı seslenmiş:

“Ey insanlar, birçok şeyler verdiniz, büyük sıkıntılar yaşadınız ama muhteşem bir sırça köşk yaptınız, şimdi herkes ona hayran.

(Uzun ve bu dil düzeyi için karmaşık olan özgün tümce alt tümcelere bölünmüştür. Homurdanmak deyimi yerine bir önceki tümcede anlamı açıklanan söylenmek eylemi getirilmiştir. Verecek bir şey ifadesi yine vermek için olarak değiştirilmiştir. Neden sonuç ilişkisi bu yüzden bağlacı ile sağlanmış, ahbapların elebaşısı adılı ise üç arkadaşın lideri biçiminde düzenlenmiştir. Dil düzeyinin üzerindeki ettirgen eylem içeren sesini tatlılaştırıp ulacı yerine tatlı tatlı seslenmiş ifadesi getirilmiştir. Millet sözcüğü insanlar, katlanmak eylemi ise yaşamak olarak değiştirilmiştir. Ortaç yapı içeren dostun düşmanın hayran olduğu ifadesi muhteşem bir sırça köşk yaptınız, şimdi herkes ona hayran olarak yeniden yazılmıştır. Hayran sözcüğüne sözlükçede yer verilmesi önerilmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Onların böyle homurdandığını, artık verecek bir şeyleri kalmadığı için korkacak bir şeyleri de olmadığını fark eden bizim arkadaşların lideri sırça köşkün balkonuna çıkmış, sesini tatlılaştırıp onlara demiş ki:

“Ey millet, birçok şeyler verdiniz, büyük sıkıntılar yaşadınız, ama herkesin hayran olduğu bir sırça köşk elde ettiniz.

(Ahbapların elebaşısı ifadesi önceki bölümlerle tutarlılığı korumak adına arkadaşların lideri biçiminde değiştirilmiştir. Millet sözcüğü korunmuştur ancak anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır. Sıkıntılara katlanmak ifadesi sıkıntılar yaşamak olarak değiştirilmiş, dost düşman ikilemesi ise yerine herkes sözcüğü getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Onun azameti, onun parlaklığı yanında üç beş çuval ekin, dört beş davar nedir ki?..

A2 için uyarlanmış tümce:

Onun büyüklüğü, onun güzelliği üç beş çuval yiyecekten, dört beş hayvandan daha değerli değil mi?

(Azamet sözcüğü büyüklük, parlaklık sözcüğü ise güzellik olarak değiştirilmiştir. Çuval sözcüğü korunmuş olmasına karşın bu dil düzeyinde anlamını bilmeyen öğrenciler

düşünülerek sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır. Ekin sözcüğü yiyecek, davar sözcüğü ise hayvan olarak sadeleştirilmiştir. Ki bağlacı içeren soru tümcesi dil düzeyine uygun olarak yeniden yazılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Onun büyüklüğü, onun parlaklığı yanında üç beş çuval ekin, dört beş hayvan nedir ki?..
(Azamet sözcüğü YTKSS'ne göre çok daha yaygın olarak kullandığımız büyüklük sözcüğüyle değiştirilmiştir. Ekin sözcüğü korunmuştur, ancak anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede yer verilmesi yararlı olacaktır. Davar sözcüğü hayvan olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Biz sizin şanınız, şerefınız için çalışıyoruz, sizin iyiliğinizden başka bir şey düşünmüyoruz.

A2 için uyarlanmış tümce:

Biz sizin için çalışıyoruz, sizin iyiliğinizden başka bir şey düşünmüyoruz.
(Sizin şanınız, şerefınız için çalışıyoruz ifadesi eksiltilerek sizin için çalışıyoruz biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Biz sizin şanınız, şerefınız için çalışıyoruz, sizin iyiliğinizden başka bir şey düşünmüyoruz.
(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur. Yalnızca şan ve şeref sözcüklerinin anlamını bilmeyen öğrenciler olabileceği düşünülerek bu sözcüklere sözlükçede yer verilmesi önerilmektedir.)

Özgün tümce:

Bakın, bugün getirip bıraktığınız koyunların bile hepsini yemedik, boğazımızdan kestik, bir kısmını size geri vereceğiz.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bugün bize koyunlar getirip bıraktınız. Biz onların hepsini yemedik, normalden daha az yedik, bazı parçalarını size geri vereceğiz.
(Uzun olan ve ortaç yapı içeren tümce ikiye bölünerek sadeleştirilmiştir. Bilişsel yükü azaltmak için bakın ve bile ifadeleri çıkarılmış, boğazımızdan kestik deyimi yerine normalden daha az yedik ifadesi eklenmiştir. Bir kısmı tamlaması yerine bazı parçaları getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bakın, bugün getirip bıraktığınız koyunların bile hepsini yemedik, normalden daha az yedik, bir kısmını size geri vereceğiz.

(Boğazımızdan kestik deyimi yerine normalden daha az yedik ifadesi eklenmiştir.)

Özgün tümce:

Bütün koyunların kelleleri halka dağıtılsın!”

A2 için uyarlanmış tümce:

Koyunların birazını halka dağıtın!”

(Koyun kellesi, herkes tarafından hoş karşılanmayacak bir çağrışıma sahip olması ve bu çağrışımların yabancı dil olarak Türkçe öğrenim sürecine zarar verebileceği endişesiyle parçadan çıkarılmış, yerine koyunların birazı ifadesi getirilmiştir. Edilgen eylem içeren tümce emir tümcesine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Koyunların birazı halka dağıtılsın!”

(Koyun kellesi, herkes tarafından hoş karşılanmayacak bir çağrışıma sahip olması ve bu çağrışımların yabancı dil olarak Türkçe öğrenim sürecine zarar verebileceği endişesiyle parçadan çıkarılmış, yerine koyunların birazı ifadesi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Sırça köşkten çıkan birçok hizmetkâr, biraz önce oraya canlı olarak giren, şimdi kesilip, yüzölüp kebab edilmeye başlanan koyunların kafalarını halka dağıtmışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Sırça köşkteki hizmetçiler, insanların koyunlarını almış ama bazı parçaları onlara geri dağıtmışlar.

(Hizmetkar sözcüğü metnin önceki bölümleriyle devamlılığı korumak için hizmetçi olarak değiştirilmiştir. Ortaç ve edilgen gibi dil düzeyinin üzerinde yapılar içeren tümce, düzeyin kapsadığı yapılarla yeniden oluşturulmuştur. Kesmek, yüzmek ve koyun kafası gibi ifadeler öğrencilerin Türkçe öğrenme güdülerini olumsuz etkileyebileceği için parçadan çıkarılmış, yerine daha hafifletilmiş olan bazı parçalar ifadesi eklenmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sırça köşkten çıkan birçok hizmetçi, biraz önce oraya getirilen koyunları almış ama bazı parçalarını onlara geri dağıtmışlar.

(Hizmetkar sözcüğü metnin önceki bölümleriyle devamlılığı korumak için hizmetçi olarak değiştirilmiştir. Kesmek, yüzmek ve koyun kafası gibi ifadeler öğrencilerin Türkçe öğrenme güdülerini olumsuz etkileyebileceği için parçadan çıkarılmış, yerine daha hafifletilmiş olan bazı parçalar ifadesi eklenmiştir.)

Özgün tümce:

Kelleyi alanlar dağılmak üzereyken içlerinden biri elindeki başa bakarak hayretle bağırmış:

“İyi ama bu başın beynini almışlar!”

Elebaşı balkondan seslenmiş:

“Öyle... Fakat siz beyni ne yapacaksınız? Pişirmesini bilmez, ziyan edersiniz!”

Başka biri:

“Peki, ya bu başların dili de yok!” diye haykırmış.

Elebaşı aşağıya doğru eğilmiş:

“Canım, dilin size lüzumu yok! Yemesini beceremezsiniz!”

Bir üçüncüsü:

“Yahu, bu kellelerin gözlerini de çıkarmışlar!”

Elebaşı ona da cevap vermiş:

“Siz o gözün de nasıl kullanılacağını bilemezsiniz, vazgeçin ondan da...”

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar bu duruma çok kızmışlar. İçlerinden biri:

“Bunlar bizi kandırıyor!” diye bağırmış.

(Kelle, beyin, göz, dil gibi birçok olumsuz unsur içeren bölüm düşürme işlemi yapılarak parçadan çıkarılmıştır. Yerine bölümü özetleyen iki tümce eklenmiştir. Halk sözcüğü tutarlılığı sürdürmek için insanlar olarak değiştirilmiştir. Metne eklenen kandırmak eyleminin anlamını bilmeyen öğrenciler düşünülerek sözlükcede açıklanması önerilmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar bu duruma oldukça sinirlenmişler. İçlerinden biri:

“Bunlar bizimle dalga geçiyor!” diye bağırmış.

(Kelle, beyin, göz, dil gibi birçok olumsuz unsur içeren bölüm düşürme işlemi yapılarak parçadan çıkarılmıştır. Yerine bölümü özetleyen iki tümce eklenmiştir. Halk sözcüğü

tutarlılığı sürdürmek için insanlar olarak değiştirilmiştir. Metne sonradan eklenen, yaygın olarak kullandığımız dalga geçmek deyiminin bu dil düzeyindeki öğrenciler için bilinir olduğu düşünülmektedir, ancak yine de sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

Özgün tümce:

Bunun üzerine halk, beyinsiz, dilsiz, gözsüz kelleleriyle dağılmak üzereyken, aralarında canından bezmiş biri:

“Böyle başın da bana lüzumu yok!” diyerek boynuzundan tuttuğu kelleyi fırlatıvermiş.

A2 için uyarlanmış tümce:

Yerden büyükçe bir taş alıp fırlatmış.

(Olumsuz sözcükler içeren tümce, önceki uyarlanmış tümceyle bağlantılı olacak biçimde yeniden oluşturulmuştur. Saraya fırlatılan koyun kellesi büyükçe bir taş olarak değiştirilmiştir. Özgün metinde de yer alan fırlatmak deyiminin anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Yerden aldığı büyükçe bir taşı hızla fırlatmış.

(Olumsuz sözcükler içeren tümce, önceki uyarlanmış tümceyle bağlantılı olacak biçimde yeniden oluşturulmuştur. Saraya fırlatılan koyun kellesi büyükçe bir taş olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

İşte o zaman herkesin şaşıtığı bir şey olmuş.

A2 için uyarlanmış tümce:

İşte o zaman çok şaşırtıcı bir şey olmuş.

(Ortaç yapıyla oluşturulmuş herkesin şaşıtığı ifadesi yerine çok şaşırtıcı sıfatı getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İşte o zaman herkesin şaşıtığı bir şey olmuş.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Hızla gidip sırça köşke çarpan kelle orada “Şangır!..” diye koskocaman bir gedik açmış.

A2 için uyarlanmış tümce:

Taş hızla gidip sırça köşke çarpmış ve orada “Şangır!..” diye büyük bir delik açmış.

(Kelle sözcüğü taş ile değiştirilmiştir. Tümce ortaç yapı içerdiği için dil düzeyine uygun biçime dönüştürülmüştür. Gedik sözcüğü YTKSS’ne göre daha yaygın olarak kullanılan delik sözcüğü ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Hızla gidip sırça köşke çarpan taş orada “Şangır!..” diye koskocaman bir delik açmış.

(Kelle sözcüğü taş ile değiştirilmiştir. Gedik sözcüğü YTKSS’ne göre daha yaygın olarak kullanılan delik sözcüğü ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Halk her şeyden sağlam, hiçbir zaman yıkılmaz, kırılmaz bildiği o koskoca sırça köşkün bu kadar çürük olduğunu görünce, elindeki kelleleri birbiri arkasına ona fırlatmaya başlamış.

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar sırça köşk her şeyden daha sağlam, hiç kimse onu yıkamaz diye düşünüyormuş. Ama şimdi görmüşler, o çürük, herkes yerden taş alıp sırça köşke fırlatmaya başlamış.

(Adlaştırma ve ulaç yapı içeren uzun tümce iki alt tümceye bölünmüştür. Halk ve kelle sözcükleri metnin önceki bölümleriyle devamlılığı sağlamak için insanlar ve taş sözcükleriyle değiştirilmiştir. Karşılaştırma bildiren -DAn biçimbirimi bu dil düzeyi öğrencileri için anlaşılır olması için daha belirteciyle genişletilmiştir. Edilgen eylemler içeren hiçbir zaman yıkılmaz, kırılmaz ifadesinde ikinci eylem tümceden çıkarılmış, hiç kimse onu yıkamaz biçimine sadeleştirilmiştir. Çürük sözcüğü korunmuştur ancak bu dil düzeyinde anlamını bilen öğrenci oranı yüksek olmayabileceği için anlamının sözlükçede yer alması önerilmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar her şeyden sağlam, hiçbir zaman yıkılmaz, kırılmaz bildiği o koskoca sırça köşkün bu kadar çürük olduğunu görünce, yerden taşlar alarak ona fırlatmaya başlamış.

(Tümce genel olarak korunmuştur, yalnızca halk ve kelle sözcükleri metnin önceki bölümleriyle devamlılığı sağlamak için insanlar ve taş sözcükleriyle değiştirilmiştir ve birbiri arkasına ifadesi bilişsel yükü azaltmak için parçadan çıkarılmıştır. Bu dil düzeyinde

öğrencilerin koca ve kocaman sözcüklerini bilmeleri beklenir ancak pekiştirme öneki içeren koskoca sıfatını bilmeyenler için sözlükçede açıklanması önerilmektedir.)

Özgün tümce:

Göz açıp kapayıncaya kadar tuzla buz olan sırça köşk çökmüş, yıkılmış, içindekilerin çoğu cam kırıklarının altında ezilmiş, kapıya yakın yerlerdeki beş on kişi zor kurtulmuş...

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar bütün camları kırmış ve sırça köşk çok çabuk çökmüş. İçindeki insanların çoğu cam kırıklarının altında kalmış. Sadece kapıya yakın yerlerdeki beş on kişi zorla kurtulmuş...

(Virgülle ayrılan uzun tümce üç ayrı tümceye bölünmüştür. Tuzla buz olmak deyimini yerine insanlar bütün camları kırmış, göç açıp kapayıncaya kadar deyimini yerine ise çok çabuk belirteci getirilmiştir. Çökmek eylemi korunmuştur ancak sözlükçede mutlaka yer verilmesi gerekmektedir. Edilgen eylem içeren cam kırıklarının altında ezilmek yerine cam kırıklarının altında kalmak getirilmiştir. Zor belirteci daha önceden anlamı sözlükçede açıklanan ve bu sayede pekiştirilmesi güçlenecek zorla belirteci ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Göz açıp kapayıncaya kadar paramparça olan sırça köşk çökmüş, yıkılmış. İçindeki insanların çoğu cam kırıklarının altında ezilmiş, kapıya yakın yerlerdeki beş on kişi zor kurtulmuş...

(Virgülle ayrılan uzun tümce iki ayrı tümceye bölünmüştür. Göz açıp kapayıncaya kadar deyimini korunmuştur ancak sözlükçede açıklanması gerekmektedir. Tuzla buz olmak deyimini ise paramparça olmak olarak değiştirilmiştir. İçindekiler adından sonra insanlar getirilerek anlam daha açık hale getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Halk sırça köşkün enkazını çabuk temizlemiş, dünyada onsuz da yaşanabileceğini anlayarak eski hayatına dönmüş, işini yine arasından seçtiği adamlara gördürmüş, ama sırça köşkün kötü hatırasını uzun zaman zihninden çıkaramamış.

A2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar sırça köşkün enkazını çabuk temizlemiş. Anlamışlar, dünyada o olmadan da yaşayabilirler. Eski hayatlarına dönmüşler. İşlerini yapmak için yine o şehirden insanlar seçmişler ama sırça köşkün kötü hatırasını uzun zaman unutamamışlar.

(Çok uzun olan özgün tümce ayrı tümcelere bölünmüştür. Halk sözcüğü insanlar ile değiştirilmiştir. Enkaz sözcüğü önemi gereği korunmuştur ancak bu dil düzeyinde anlamını bilmeyen öğrenci oranı yüksek olabileceği için sözlükçede mutlaka açıklanmalıdır. Ettirgen eylem içeren iş gördürmek deyimini iş yapmak olarak sadeleştirilmiştir. Zihninden çıkaramamak deyimini ise unutamamak eylemiyle değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İnsanlar sırça köşkün enkazını çabuk temizlemiş, dünyada onsuz da yaşayabileceklerini anlayarak eski hayatlarına dönmüşler. İşlerini yine aralarından seçtikleri adamlara yaptırmış ama sırça köşkün kötü hatırasını uzun zaman akıllarından çıkaramamışlar.

(Çok uzun olan özgün tümce iki tümceye bölünmüştür. Halk sözcüğü devamlılık için insanlar olarak değiştirilmiştir. Enkaz sözcüğü korunmuştur, ancak sözlükçede yer verilmesi önerilmektedir. Öğrencilerin bildikleri dilbilgisel yapıları içermesine karşın yaşanabileceğini sözcüğü bir miktar sadeleştirilerek yaşayabileceklerini biçimine dönüştürülmüştür. İş gördürmek deyimini iş yaptırmak olarak değiştirilmiştir. Zihinden çıkaramamış deyimindeki zihin sözcüğü YTKSS'ne göre daha yaygın kullanılan akıl sözcüğü ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

İhtiyarlar çocuklarına ondan bahsederlerken şu nasihati vermeyi unutmazlarmış:
“Sakın tepenize bir sırça köşk kurmayınız.

A2 için uyarlanmış tümce:

Yaşlı insanlar çocuklarına sırça köşkü anlatırken şöyle söylemiş:

“Sakın çevrenizde bir sırça köşk kurmayın.

(İhtiyarlar sözcüğü yaşlı insanlar olarak, bahsetmek eylemi ise anlatmak olarak değiştirilmiştir. Şu nasihati vermeyi unutmamak ifadesi bilişsel yükü azaltmak için şöyle söylemek ile değiştirilmiştir. Yan anlamıyla kullanılan tepe sözcüğü yerine çevre getirilmiş, emir kipinin resmi biçiminde oluşturulmuş kurmayınız yüklemi kurmayın olarak sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Yaşlılar çocuklarına ondan bahsederlerken şu nasihati vermeyi unutmazlarmış:

“Sakın tepenize bir sırça köşk kurmayınız.

(Tümce genel olarak korunmuş, yalnızca ihtiyarlar yerine YTKSS'ne göre daha yaygın olarak kullanılan yaşlılar getirilmiştir. Nasihat sözcüğü parçadan çıkarılmamıştır ancak anlamını bilmeyen öğrenciler düşünülerek sözlükcede açıklanması yararlı olacaktır.)

Özgün tümce:

Ama günün birinde nasılsa böyle bir sırça köşk kurulursa, onun yıkılmaz, devrilmez bir şey olduğunu sanmayın.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama günün birinde böyle bir sırça köşk kurdular, o zaman onu hiç kimse yıkamaz, parçalayamaz diye düşünmeyin.

(Edilgen eylemler içeren tümceden bu yapılar kaldırılmıştır. Dil düzeyinin üzerinde olan diğer bir yapı olan koşul kipi de tümceden çıkarılmış, yerine belirli geçmiş zaman ve o zaman belirteciyle getirilmiştir. Devrilmek eylemi yerine edilgen olmayan parçalamak eylemi, sanmak yerine ise düşünmek getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama günün birinde olur da böyle bir sırça köşk kurulursa, onun yıkılmaz bir şey olduğunu sanmayın.

(Nasılsa olur da olarak değiştirilmiş, devrilmez ifadesi bilişsel yükü azaltmak için çıkarılmıştır.)

Özgün tümce:

En heybetlisini tuzla buz etmek için üç beş kelle fırlatmak yeter.”

A2 için uyarlanmış tümce:

En büyük sırça köşkleri yıkmak için üç beş taş fırlatmak yeter.”

(En heybetlisini ifadesi en büyük sırça köşkleri olarak, kelle sözcüğü de taş olarak değiştirilmiştir. Fırlatmak sözcüğü daha öncede sözlükcede açıklandığı için parçadan çıkarılmamıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

En büyüğünü paramparça etmek için üç beş taş fırlatmak yeter.”

(Heybetli sözcüğü YTKSS'ne göre daha yaygın kullanılan büyük ile değiştirilmiştir. Öğrencilerin güdülerini olumsuz etkilememek için parçadan çıkarılan kelle sözcüğü yerine taş sözcüğü getirilmiştir.)

UYARLAMA 2

BEYAZ BİR GEMİ

(A2 ve B2 Dil Düzeyleri İçin Uyarlanmış Metin)

Özgün tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun, bir elinde sehpa, öbür elinde boya kutusu ile rıhtımda sağına soluna bakındı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun, bir elinde sehpa, diğer elinde boya kutusu ile rıhtımda sağa sola baktı.

(Sehpa, sağ ve sol sözcüklerinde yer alan ve anlam ayırt ediciliği bulunmayan iyelik ekleri kaldırılarak bilişsel yük azaltılmıştır. Öbür sözcüğü, YTKSS'ne göre daha sık kullandığımız diğer sözcüğü ile değiştirilmiştir. Rıhtım sözcüğünün bu dil düzeyinde anlamının bilinme olasılığı düşük olabileceği için sözlükçede yer verilmesi yararlı olacaktır. Dönüşlü eylem içeren bakınmak, bakmak biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun, bir elinde sehpa, diğer elinde boya kutusu ile rıhtımda sağına soluna bakındı.

(Öbür sözcüğü, YTKSS'ne göre daha sık kullandığımız diğer sözcüğü ile değiştirilmiştir. Rıhtım sözcüğünün anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanması önerilmektedir.)

Özgün tümce:

Dün akşam Haliç üzerinde batmakta olan güneşin arkadan vurarak yelkenlerini sırmalı gibi parlattığı yassı ve alçak kömür kayıkları şimdi kuşluk vaktinin göz kamaştırıcı aydınlığı içinde pek kirli suratlı, hırpani, asıl vaziyetlerine pek yakın bir görünüş alıvermişlerdi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Dün akşam Haliç'te akşam güneşiyle kısa boylu kömür kayıkları çok güzel parlıyordu. Ama şimdi, sabahın erken vaktinde bu kayıklar o kadar da güzel görünmüyor, kirli ve çirkin duruyorlardı.

(Uzun ve ayrıntılı betimlemelere sahip tümce ikiye bölünmüştür. Haliç, İstanbul dışında yaşayan yabancı öğrencilerin bilemeyebilecekleri bir yer adı olduğu için sözlükçede açıklanmalıdır. Kayık sözcüğünün de bu dil düzeyinde sözlükçede yer almasında yarar bulunmaktadır. Yassı ve alçak sözcükleri kısa boylu, kuşluk vakti ise sabahın erken vakti olarak sadeleştirilmiştir. Sırmalı gibi parlatmak ifadesi çok güzel parlamak olarak, pek kirli suratlı ve hırpani tanımlaması da kirli ve çirkin olarak değiştirilmiştir. Dil düzeyinin üzerindeki dilbilgisi yapıları sadeleştirilmiş, asıl vaziyetlerine pek yakın bir görünüş ifadesi eksiltilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Dün akşam Haliç'te batmakta olan güneşin yelkenlerini parlattığı kısa boylu kömür kayıkları, şimdi, sabahın erken vaktinin çok parlak aydınlığı içinde kirli suratlı ve çirkin, her zamanki durumuna yakın bir görünüşteydi.

(Haliç, İstanbul dışında yaşayan yabancı öğrencilerin bilemeyebilecekleri bir yer adı olduğu için sözlükçede açıklanmalıdır. Bilişsel yükü azaltmak için üzerinde, arkadan vurmak, sırmalı gibi ve pek sözcükleri parçadan çıkarılmıştır. Yassı ve alçak yerine kısa boylu, göz kamaştırıcı yerine ise çok parlak sıfatları getirilmiştir. Kuşluk vakti, sabahın erken vakti olarak değiştirilmiş, görünüş alıvermişlerdi ifadesi yerine görünüşteydi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ressam Tefrik, dün akşam rıhtımda gezerken tasarladığı “Fındıklı'da kömür kayıkları” tablosunun, bütün cazibesini kaybettiğini ve “yelkenlerinde kızıl hareler oynayan, gölgelerinde karanlık ummanların ruhu buğulanan” -Tefrik bir hayli de şairdi- bu taka bozması motorlerin, yüzüne vuran ustalıklı projektör ışıkları kesildiği, vücudunu tatlı bir sır gibi saklayan tül sırtından çekildiği zaman sarkmış etleri ve sarı yeşil çehresiyle perişan bir hal alıveren bir eski dansöz gibi, karpuz kabuklarıyla kedi ölülerinin arasında ağır ağır çalkalandıklarını görünce yüzünü buruşturdu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik, dün akşam rıhtımda “Fındıklı'da kömür kayıkları” adlı bir resim yapmayı hayal ediyordu ama şimdi anladı, bu resim artık hiç de hoş olmayacaktı. Bu kayıklar, güzel ışık yokken çok çirkindiler ve hiç de ilgi çekici değildiler; bu yüzden ressamın morali bozuldu. (Çok uzun olan özgün tümce iki alt tümceye bölünmüştür. Gezerken ulacı parçadan çıkarılmış, ortaç yapı içeren tasarladığı ifadesi ise hayal ediyordu biçiminde sadeleştirilmiştir. Cazibesini kaybetmek artık hoş olmayacak biçiminde sadeleştirilmiş, dil düzeyi için zor ve karmaşık ifadeler içeren betimlemeler ve diğer olumsuz benzetmeler parçadan çıkarılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik, dün akşam rıhtımda gezerken tasarladığı “Fındıklı'da kömür kayıkları” adlı resmin artık iyi bir fikir olmadığını anladı. Bu kayıkların, yeterince güzel ışık gelmediği zaman oldukça çirkin, iğrenç bir görüntüye sahip olduklarını anladığı için morali bozuldu.

(Tasarlamak eylemi korunmuştur ancak yine de anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır. Tablo sözcüğü resim ile değiştirilmiş, adlı sözcüğü parçaya eklenmiştir. Bütün cazibesini kaybetmek ifadesi iyi bir fikir değil ile değiştirilmiş, motor sözcüğü yerine kayık getirilmiştir. Yüzüne vuran ustalıkla projektör ışıkları kesildiği zaman ifadesi, yeterince güzel ışık gelmediği zaman biçiminde sadeleştirilmiştir. Anlaşılabilirliği oldukça zor olan diğer bazı şiirsel anlatımlar eksiltilmiş, yüzünü buruşturmak deyimini yerine morali bozulmak getirilmiştir).

Özgün tümce:

Bugün bir resim yapmaya karar vermişti, bir şeyler bulmalıydı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bugün bir resim yapmaya karar vermişti, bir şeyler bulmalıydı.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bugün bir resim yapmaya karar vermişti, bir şeyler bulmalıydı.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Ama öyle rastgele bir şey değil.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama öyle rastgele bir şey değil.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur ancak rastgele sözcüğünün anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanması önerilmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama öyle rastgele bir şey değil.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Aslında çirkin ve iğrenç de olsa, güzelleştirebileceği bir şey...

A2 için uyarlanmış tümce:

Belki aslında çirkin ve iğrenç bir şey ama ressam onu güzel yapabilir...

(Bu dil düzeyinin üzerinde olan -sA biçimbirimi, ettirgen eylem ve ortaç yapıları sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Aslında çirkin ve iğrenç olsa da ressamın güzel yapabileceği bir şey...

(İğrenç de olsa ifadesi sözdizimsel değiştirimle olsa da biçimine dönüştürülmüştür. Gönderimi güçlendirmek için parçaya ressamın sözcüğü eklenmiş, hem ettirgen eylem, hem yeterlik, hem de ortaç yapıdaki güzelleştirebileceği ifadesi güzel yapabileceği olarak sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Çünkü sanat, yeryüzünde ve insanların içinde olup bitenleri, çöplükle sarayı aynı hakikatten uzak ve güzelleştirici örtüye bürüyen ay ışığı gibi, tatlı bir yalan bulutunun arkasından göstermeye mecburdu, sanat eserinden faydalanabilecek durumda olanlar, her şeyden önce avunmak, oyalanmak istiyorlardı; sanatkârın ekmeği de işte bu tatlı rüya meraklılarına bağlıydı, yoksa kömür kayığında yüzükoyun yatan yırtık zıpkalı Bartın uşağına değil.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Çünkü sanat, yeryüzündeki her şeyi gerçeklikten uzak ve güzel yapıcı bir ay ışığı gibi, tatlı bir yalan bulutunun arkasından göstermeye mecburdu. Sanat severler, her şeyden önce huzur

bulmak ve mutlu olmak istiyorlardı. Sanatçının para kazanması da işte bu tatlı rüya meraklılarına bağlıydı, yoksa kömür kayığındaki kötü görünümlü adamlar değil.

(Çok uzun olan özgün tümce üç ayrı alt tümceye bölünmüştür. Ortaç yapı içeren unsurlar ve soyut kavramlar çıkarılmış, yerlerine dil düzeyine uygun yapılar ve daha somut ifadeler getirilmiştir. Ettirgen eylem içeren güzelleştirici yerine güzel yapıcı sıfatı getirilmiş, sanat eserinden faydalanabilecek durumda olanlar ifadesi ise sanat severler biçiminde sadeleştirilmiştir. Avunmak,ve oyalanmak eylemleri huzur bulmak ve mutlu olmak, sanatkar sözcüğü sanatçı, ekmek ise para kazanmak olarak değiştirilmiştir. Yırtık zıpkalı Bartın uşağı tanımı ise bu dil düzeyinde öğrencilerin anlayabileceği kötü görünümlü adamlar biçiminde düzenlenmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Çünkü sanat, yeryüzünde ve insanların içinde olup bitenleri, gerçeklikten uzak ve güzelleştirici bir ay ışığı gibi, tatlı bir yalan bulutunun arkasından göstermeye mecburdu. Sanat eserleriyle ilgilenenler, her şeyden önce avunmak ve oyalanmak istiyorlardı. Sanatçının para kazanması da işte bu tatlı rüya meraklılarına bağlıydı, yoksa kömür kayığında yatan yırtık giysili adamlara değil.

(Çok uzun olan özgün tümce üç ayrı alt tümceye bölünmüştür. Soyut kavramlar azaltılmış, yerlerine daha somut ifadeler getirilmiştir. Bilişsel yükü azaltmak için sanat eserinden faydalanabilecek durumda olanlar ifadesi sanat eserleriyle ilgilenenler olarak sadeleştirilmiştir. Avunmak,ve oyalanmak korunmuştur ancak avunmak eyleminin sözlükçede açıklanması önerilmektedir. Sanatkar sözcüğü sanatçı, birinci anlamı dışında kullanılan ekmek sözcüğü ise para kazanmak ile değiştirilmiştir. Yüzükoyun yatan yırtık zıpkalı Bartın uşağı tanımı ise sadeleştirilerek öğrencilerin biçimde kömür kayığında yatan yırık elbiseli adamlar biçimine dönüştürülmüştür. Yırtık sözcüğünün anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanmasında yarar görülmektedir.)

Özgün tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun alakasız ve bıkkın bakışlarını denizin kırıksız çalkalanan yeşil yüzünde gezdirirken, tam karşısında, birkaç yüz metre ilerde, beyaz bir gemi gördü.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun ilgisiz ve sıkılmış biçimde dalgasız denizin yeşil sularına bakıyordu ve tam karşısında, birkaç yüz metre ileride, beyaz bir gemi gördü.

(Alakasız yerine YTKSS'ne göre daha yaygın kullanılan ilgisiz, bıkkın yerine ise bu dil düzeyindeki öğrencilerin daha kolay anlayabilecekleri sıkılmış, kırıksız yerine ise sözcüğün anlamını bu dil düzeyinde yansıtabilecek dalgasız sözcüğü getirilmiştir. Bakışlarını denizin yüzünde gezdirmek deyimi deyimi denizin sularına bakmak olarak sadeleştirilmiş, ilerde sözcüğü ilerde olarak güncellenmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun ilgisiz ve bıkkın bakışlarını denizin dalgasız yeşil sularında gezdirirken, tam karşısında, birkaç yüz metre ilerde, beyaz bir gemi gördü.

(Alakasız sözcüğü yerine YTKSS'ne göre daha yaygın kullanılan ilgisiz, kırıksız yerine ise dalgasız sözcükleri getirilmiştir. Herhangi bir değiştirim yapılmayan bıkkın sözcüğü korunmuştur, ancak anlamını bilmemesi olası öğrenciler için sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır. Kırıksız benzetmesi sadeleştirilerek dalgasız sıfatıyla değiştirilmiş, ilerde sözcüğü ilerde olarak güncellenmiştir.)

Özgün tümce:

Arkaya doğru yatık bacasından hafif dumanlar çıkan ve maden kısımları güneşte sapsarı parlayan bu ince uzun gemi, kemanbaş provasının zarif bastonunu Sarayburnu'na doğru uzatmış, kımıldamadan duruyor, bayrağını Kız Kulesi'nin önünde dalgalandırıyor, bu haliyle, gagasını ileri doğru uzatıp kuyruğunu çırparak suların üstünde dinlenen beyaz bir martıya benziyordu.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Bacasından hafif dumanlar çıkıyor, metal kısımları güneşte sarı sarı parlıyor, bu ince ve uzun gemi Kız Kulesi'nin önünde kıpırdamadan duruyordu. Bu görüntüsüyle, suların üstünde uzun gagalı beyaz bir martıya benziyordu.

(Bu dil düzeyi için oldukça karmaşık betimlemeler içeren uzun tümce iki ayrı tümceye bölünmüştür. Anlamayı güçleştirecek, metnin bütünlüğü açısından fark yaratmayacak ayrıntılı betimlemeler eksiltilerek bilişsel yük azaltılmıştır. Maden sözcüğü yerine metal, pekiştirme içeren sapsarı yerine sarı sarı belirteci getirilmiştir. Bayrağını Kız Kulesi'nin önünde dalgalandırmak ifadesi Kız Kulesi'nin önünde duruyor olarak sadeleştirilmiştir. Kımıldamak eylemi yerine YTKSS'nde daha sık kullanıldığı belirtilen kıpırdamak eylemi getirilmiştir. Bu haliyle yerine bu görüntüsüyle getirilmiş, gagasını ileri doğru uzatıp kuyruğunu çırparak suların üstünde dinlenen martı benzetmesi sadeleştirilerek bu dil düzeyindeki öğrencilerin

daha kolay anlayacakları uzun gagalı beyaz bir martı biçimine dönüştürülmüştür. Kız Kulesi ve gaga sözcükleri korunmuştur ancak anlamlarını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Bacasından hafif dumanlar çıkan ve metal kısımları güneşte sapsarı parlayan bu ince uzun gemi Kız Kulesi'nin önünde kıpırdamadan duruyordu. Bu haliyle, gagasını ileri doğru uzatmış beyaz bir martıya benziyordu.

(Karmaşık betimlemeler içeren uzun tümce iki ayrı tümceye bölünmüştür. Anlamayı güçleştirecek, metnin bütünlüğü açısından fark yaratmayacak bazı ayrıntılı betimlemeler eksiltilerek bilişsel yük azaltılmıştır. Maden sözcüğü yerine metal getirilmiş, bayrağını Kız Kulesi'nin önünde dalgalandırmak ifadesi Kız Kulesi'nin önünde duruyor biçiminde sadeleştirilmiştir. Kımıldamak eylemi yerine YTKSS'nde daha sık kullanıldığı belirtilen kıpırdamak eylemi getirilmiştir. Kız Kulesi sözcüğü korunmuştur ancak İstanbul'u yeterince bilmeyen öğrencileri açısından bu yer adının sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

Özgün tümce:

Ressam gözlerini kırıştırarak o tarafa doğru baktı, sonra kararını vermiş gibi başını sallayıp sehpasını kurdu, boya kutusunu açtı, paletiyle fırçalarını eline aldı, pek öyle acele etmeden, sanki bu işi yarıda bırakacakmış gibi duraklaya duraklaya, beyaz geminin resmini yapmaya başladı.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Ressam dikkatle gemiye doğru baktı, sonra sehpasını kurdu, boya kutusunu açtı, paletini ve fırçalarını eline aldı. Hiç acele etmeden, dinlene dinlene, beyaz geminin resmini yapmaya başladı.

(Uzun olan ve karmaşık betimlemeler içeren özgün tümce iki alt tümceye bölünmüştür. Gözlerini kırıştırarak belirteci dikkatle biçiminde sadeleştirilmiş, o tarafa doğru ise gemiye doğru olarak değiştirilmiştir. Karar vermiş gibi başını sallamak ifadesi bilişsel yükü azaltmak için parçadan çıkarılmıştır. Pek öyle yerine hiç, duraklaya duraklaya yerine dinlene dinlene ikilemesi getirilerek anlaşılabilirliğin artırılması amaçlanmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Ressam gözlerini kırparak gemiye doğru baktı, sonra kararını vermiş gibi başını sallayıp sehpasını kurdu, boya kutusunu açtı, paletiyle fırçalarını eline aldı. Pek öyle acele etmeden duraklaya duraklaya, beyaz geminin resmini yapmaya başladı.

(Uzun olan ve karmaşık betimlemeler içeren özgün tümce iki alt tümceye bölünmüştür. Gözlerini kırıştırarak belirteci kırparak biçimine sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Tepesine doğru yükselen güneş minimini gözlerini kamaştırıyor, henüz otuzuna gelmediği halde, esmer derisi, bumburuşuk olan yüzünü büsbütün kırıştırıyordu.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Güneş giderek yükseliyor ve ressam küçük gözlerini yarım açabiliyordu. Henüz otuz yaşına gelmemiştir ama cildi biraz buruşuktu; güneşle birlikte daha da buruşuk oluyordu.

(Uzun tümce iki alt tümceye ayrılmıştır. Tepesine doğru yükselen güneş tanımlaması güneş giderek yükseliyordu biçiminde sadeleştirilmiştir. Gönderimi güçlendirmek adına parçaya ressam eklenmiş, minimini yerine küçük, kamaştırmak yerine yarım açabilmek getirilmiştir. Bumburuşuk pekiştirmesi buruşuk olarak sadeleştirilmiştir ancak bu dil düzeyinde anlamını bilmeyen öğrenciler için bu sözcüğün anlamının açıklanması önerilmektedir. Büsbütün kırıştırmak deyimi buruşuk olmak biçimine sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Tepesine doğru yükselen güneş nedeniyle küçük gözlerini zor açabiliyordu. Henüz otuz yaşına gelmediği halde, esmer derisi, buruşuk olan yüzünü daha da buruşuk yapıyordu.

(Uzun tümce iki alt tümceye ayrılmıştır. Güneş minimini gözlerini kamaştırıyor ifadesi yeniden yazılarak güneş nedeniyle küçük gözlerini zor açabiliyordu biçimine dönüştürülmüştür. Otuzuna ifadesi otuz yaşına biçiminde açılmış, bumburuşuk sıfatı buruşuk, büsbütün kırıştırmak ifadesi ise daha da buruşuk yapmak olarak sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kısacık boyu sehpanın arkasında kayboluyor, ara sıra gemiye bakmak için başını çevirince boynunun derisi kıvrılıp katlanıyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Kısacık boyu sehpanın arkasında kayboluyor, ara sıra gemiye bakmak için başını çeviriyor, o zaman boynunun derisi katlanıyordu.

(Ortaç yapıyla oluşturulmuş çevirince ifadesi dil düzeyinin izin verdiği ölçüde uygun yapılar kullanılarak çeviriyor, o zaman biçimine sadeleştirilmiş, edilgen eylem içeren kıvrılmak eylemi parçadan çıkarılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Kısacık boyu sehpanın arkasında kayboluyor, ara sıra gemiye bakmak için başını çevirince boynunun derisi kıvrılıp katlanıyordu.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Bir saat kadar sonra resmi tamamladı; daha doğrusu, kendi kendine: “Eh, yeter artık!” diye işi bıraktı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Yaklaşık bir saat sonra resmi tamamladı; daha doğrusu, kendi kendine: “Yeter artık!” diyerek işi bıraktı.

(Bir saat kadar sonra ifadesi yerine yaklaşık bir saat sonra getirilmiş, eh nidası eksiltilmiş, diye ifadesi ise diyerek ulacına değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bir saat kadar sonra resmi tamamladı; daha doğrusu, kendi kendine: “Eh, yeter artık!” diye işi bıraktı.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Elinin tersiyle alnının terlerini silerek bir iki adım geri çekildi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Elinin tersiyle alnının terlerini silerek bir iki adım geri çekildi.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Elinin tersiyle alnının terlerini silerek bir iki adım geri çekildi.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Hiç de fena olmamıştı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Hiç de fena olmamıştı.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Hiç de fena olmamıştı.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Günün resim yapmaya en uygunsuz olan bir saatinde çabucak çırpıştırdığı bu tablo bile, onun epeyce kabiliyetli bir sanatkar olduğunu gösteriyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

O gerçekten çok yetenekli bir sanatçıydı, çünkü resim yapmak için günün en yanlış zamanında, kısa sürede, böyle güzel bir resim yapabildi.

(Özgün tümcedeki ortaç yapıyla sağlanan neden - sonuç bağlantısı korunarak tümce yeniden oluşturulmuştur. Uygunsuz yerine yanlış, çabucak yerine kısa sürede, tablo çırpıştırmak yerine resim yapmak, sanatkar yerine ise sanatçı, kabiliyetli yerine yetenekli getirilerek anlaşılabilirliğin artırılması amaçlanmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Günün resim yapmak için en uygunsuz olan bir saatinde çabucak yaptığı bu tablo bile, onun oldukça yetenekli bir sanatçı olduğunu gösteriyordu.

(Neden belirten, adlaştırma içeren yapmaya ifadesi yapmak için biçiminde değiştirilmiştir. Çırpıştırmak yerine yapmak, epeyce yerine oldukça, kabiliyetli yerine yetenekli, sanatkar yerine ise sanatçı sözlükleri getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Yaptığı resme baktıkça bunu kendisi de fark eden Tevfik, “Ah, Fransa’da birkaç sene daha kalabilseydim, insan altı ayda ne görür, ne öğrenir ki?” diye zihninden geçirdi, eğilerek takımlarını toplamaya başladı, bu aralık yine kendi kendine söyleniyordu: “İstediğin kadar güzel resim yap... Anlayan, kıymetini bilen olmadıktan sonra...”

A2 için uyarlanmış tümceler:

Tevfik resmine baktı ve bunu kendisi de fark etti. “Ah, Fransa’da birkaç yıl daha kalmak isterdim, insan altı ayda ne görür, ne öğrenebilir?” diye aklından geçirdi. Eğilerek takımlarını toplamaya başladı, o sırada yine kendi kendine söyleniyordu: “Çok güzel resim yapabilirsin... Kimse anlamıyor, değer vermiyor, o zaman önemi yok...”

(Çok uzun olan özgün tümce üç alt tümceye bölünmüştür. Dilek kipi içeren kalabilseydim ifadesi yerine dil düzeyinin içerdiği yapılarla özgün ifadeye en yakın anlamlı olan kalmak isterdim ifadesi getirilmiştir. Ki bağlacı eksiltilmiş, sene sözcüğü yerine YTKSS’ne göre daha sık kullanıma sahip olan yıl, zihin sözcüğü yerine akıl sözcükleri getirilmiştir. Bu aralık sözü yerine o sırada getirilmiş, istediğin kadar güzel yerine çok güzel, anlayan olmadıktan sonra ifadesi ise kimse anlamıyor olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Yaptığı resme baktıkça bunu kendisi de fark eden Tevfik, “Ah, keşke Fransa’da birkaç yıl daha kalabilseydim, insan altı ayda ne görür, ne öğrenir ki?” diye aklından geçirdi. Eğilerek takımlarını toplamaya başladı. Aynı zamanda yine kendi kendine söyleniyordu: “İstediğin kadar güzel resim yap... Anlayan, değerini bilen yok ki...”

(Çok uzun olan özgün tümce üç alt tümceye bölünmüştür. Dilek kipi bildiren iç tümceye keşke eklenmiş, sene yerine yıl, zihin sözcüğü yerine akıl getirilmiştir. Kıymet sözcüğü değer ile değiştirilmiş, olmadıktan sonra ulacı yok ki olarak sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Biraz durdu, kapalı dudaklarını birer çizgi gibi incelten garip bir gülümseme yüzünün buruşuklarını artırdı, o düşünmeye devam etti: “Neyse, buna da şükür...”

A2 için uyarlanmış tümce:

Biraz durdu, kapalı ve ince dudaklarındaki garip bir gülümseme yüzünü daha da buruşuk yaptı, o düşünmeye devam etti: “Neyse, bu da yeter...”

(Kapalı dudaklarını birer çizgi gibi incelten ifadesi sadeleştirilerek kapalı ve ince dudak biçimine dönüştürülmüştür. Ettirgen eylem içeren yüzünün buruşuklarını artırdı ifadesi yerine yüzünü daha da buruşuk yaptı getirilmiştir ve bu sayede öğrencilerin bir bölümünün kısa süre önce anlamını öğrendikleri buruşuk sözcüğü de pekiştirilmesi amaçlanmıştır. Buna da şükür ifadesi bu da yeter biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Biraz durdu, kapalı dudaklarını bir çizgi gibi incelten garip bir gülümseme yüzünün buruşuklarını artırdı, o düşünmeye devam etti: “Neyse, bu da yeter...”

(Birer sıfatı bir sıfatına dönüştürülmüş, inceltmek eylemi korunmuştur ancak bu eylemin anlamının sözlükçede açıklanması önerilmektedir. Buna da şükür ifadesi bu da yeter biçimine dönüştürülmüştür.)

Özgün tümce:

Sekiz sene Anadolu’da orta mekteplerle öğretmen okullarında resim hocalığı etmekten anamız ağladı, bir yolunu bulup buraya kapağı atmasaydık, daha da ağlayacaktı...”

A2 için uyarlanmış tümce:

Sekiz yıl Anadolu’da orta okullarda ve öğretmen okullarında resim öğretmenliği yapmak beni çok yordu, bu okula gelmiyordum, o zaman daha çok yorulacaktım...”

(Sene sözcüğü yerine YTKSS’nde daha sık kullandığımız belirtilen yıl, eskimiş olan mektep sözcüğü yerine okul, hoca yerine öğretmen sözcükleri getirilmiştir. Anası ağlamak deyimi yormak olarak sadeleştirilmiş, bu dil düzeyindeki yapılar arasında bulunmayan koşul kişi parçadan çıkarılarak uygun başka bir ifade yerleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sekiz yıl Anadolu’da orta okullarda ve öğretmen okullarında resim öğretmenliği yapmak beni çok yordu, bir yolunu bulup buraya gelmeseydim daha da yorulacaktım...”

(Sene sözcüğü yerine YTKSS’nde daha sık kullandığımız belirtilen yıl, eskimiş olan mektep sözcüğü yerine okul, hoca yerine öğretmen sözcükleri getirilmiştir. Anası ağlamak deyimi yormak, kapağı atmak deyimi ise gelmek olarak sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Gözü karşıdaki beyaz gemiye takıldı ve düşünceleri hemen o tarafa kayd: “Kim bilir hangi gavurun yatıdır?..

A2 için uyarlanmış tümce:

Karşıdaki beyaz gemiye baktı ve düşünmeye başladı: “Kim bilir hangi yabancının yatıdır?.. (Gözü takılmak deyimi bakmak, düşüncesi kaymak deyimi düşünmeye başlamak, gavur sözcüğü ise yabancı olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Karşıdaki beyaz gemiye baktı ve düşünmeye başladı: “Kim bilir hangi yabancının yatıdır?.. (Bilişsel yükü azaltmak için gözü takılmak deyimi bakmak, düşüncesi kaymak deyimi düşünmeye başlamak, gavur sözcüğü ise yabancı olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Yaşamasını biliyor hergeleler...

A2 için uyarlanmış tümce:

Yaşamasını biliyor adamlar...
(Argo olan hergele sözcüğü yerine adamlar getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Yaşamasını biliyor adamlar...
(Argo olan hergele sözcüğü yerine adamlar getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Elbette, dünyada her şey parayla olur, para da onlarda...

A2 için uyarlanmış tümce:

Elbette, dünyada her şey parayla olur, para da onlarda...
(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Elbette, dünyada her şey parayla olur, para da onlarda...
(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Sanatın kıymetini de onlar biliyor.

A2 için uyarlanmış tümce:

Sanatın değerini de onlar biliyor.

(Kıymet sözcüğü yerine YTKSS'ne göre daha sık kullanılan değer sözcüğü getirilmiştir)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sanatın kıymetini de onlar biliyor.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Acaba bu geminin sahibi ne milletten?

A2 için uyarlanmış tümce:

Acaba bu geminin sahibi hangi ülkeden?

(Ne milletten ifadesi yerine hangi ülkeden getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Acaba bu geminin sahibi hangi ülkeden?

(Ne milletten ifadesi yerine hangi ülkeden getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ya İngiliz, ya Amerikalıdır.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ya İngiliz, ya Amerikalıdır.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ya İngiliz, ya Amerikalıdır.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

İngiliz'se boş ver, pinti oluyor herifler...

A2 için uyarlanmış tümce:

İngilizleri boş ver, onlar cimri oluyor...

(Koşul kipi biçimbirimi kaldırılmış, pinti sözcüğü YTKSS'ne göre çok daha yaygın kullanılan cimri sözcüğü ile değiştirilmiştir. Yine de bu sözcüğün anlamını bilmeyen öğrenciler olabileceği için sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İngiliz'se boş ver, onlar cimri oluyor...

(Pinti sözcüğü YTKSS'ne göre çok daha yaygın kullanılan cimri sözcüğü ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ama Amerikalı ise yaşadık..."

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama Amerikalılar çok iyi olur..."

(Koşul kipi içeren biçimbirim kaldırılmıştır. Güzel bir haber almak, mutlu olmak, çok sevinmek anlamlarında kullanılan yaşamak eylemi yerine daha kolay anlaşılır çok iyi olur ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama Amerikalı ise harika olur..."

(Güzel bir haber almak, mutlu olmak, çok sevinmek anlamlarında kullanılan yaşamak eylemi yerine harika olur ifadesi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Tevfik ilerden geçen bir sandala ellerini sallayarak seslendi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Tevfik yakındaki bir kayığa ellerini sallayarak seslendi.

(Ortaç yapıli ilerden geçen ifadesi yerine yakındaki sıfatı getirilmiş, sandal sözcüğü metnin diğeri bölümleriyle tutarlılığı sağlamak için kayak ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Tevfik ileriden geçen bir kayığa ellerini sallayarak seslendi.

(Yalnızca ileriden ifadesi ileriden biçimine dönüştürülmüş, sandal sözcüğü metnin diğer bölümleriyle tutarlılığı sağlamak için kayık ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kendisi de farkında olmadan birtakım kararlar vermiş olduğunu görünce gülümsedi...

A2 için uyarlanmış tümce:

Çok hızlı karar vermişti, bu yüzden gülümsedi...

(Dil düzeyinin üzerinde olan ulaç ve ortaç yapılar içeren tümce uygun yapılarla yeniden oluşturulmuş, birtakım sıfatı parçadan çıkarılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Kendisi de farkında olmadan bazı kararlar vermiş olduğunu görünce gülümsedi...

(Yalnızca birtakım sıfatı bazı ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Eni iki, boyu üç karış büyüklüğündeki bu tabloyu geminin sahibine götürüp lütfen bu hediye kabul etmesini isteyince, adam herhalde pek mütehassis olacak, hele ressamın karşıdaki Akademi'nin hocalarından olduğunu öğrenince, muhakkak kesenin ağzını açacaktı.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Eni yaklaşık 50, boyu 70 santimetre büyüklüğündeki bu tabloyu geminin sahibine götürüp hediye olarak kabul etmesini isteyecekti, adam herhalde çok mutlu olacaktı. Özellikle, ressam karşıdaki Akademi'nin hocalarından biri diye öğrenecek, o zaman daha da çok para verecekti. (Uzun özgün tümce iki alt tümceye bölünmüştür. Ölçü birimi olarak kullanılan karış sözcüğü yerine belirtilmek istenen ölçüye yaklaşık olarak denk gelen ve tablo ölçülerinde standartlardan biri kabul edilen santimetre ölçü birimi kullanılmıştır. Ortaç yapı içeren eylemler dil düzeyine uygun yapılarla değiştirilmiş, mütehassis yerine mutlu, hele yerine özellikle getirilmiştir. Akademi'nin hocalarından ifadesi biri sözcüğü ile açılmış, kesenin ağzını açmak deyimini daha çok para vermek biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Eni yaklaşık 50, boyu 70 santimetre büyüklüğündeki bu tabloyu geminin sahibine götürüp hediye olarak kabul etmesini isteyince, adam herhalde pek duygulanacaktı. Özellikle, ressamın karşıdaki Akademi'nin hocalarından biri olduğunu öğrenince, mutlaka daha da çok para verecekti.

(Uzun özgün tümce iki alt tümceye bölünmüştür. Ölçü birimi olarak kullanılan karış sözcüğü yerine belirtilmek istenen ölçüye yaklaşık olarak denk gelen ve tablo ölçülerinde standartlardan biri kabul edilen santimetre ölçü birimi kullanılmıştır. Mühassıs olacaktı ifadesi yerine duygulanacaktı getirilmiş, Akademi'nin hocalarından ifadesi biri sözcüğü ile açılmış, kesenin ağzını açmak deyimi daha çok para vermek biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Öyle ya, keyfi için hususi yatla seyahate çıkan zengin bir ecnebi için, gemisinin eşsiz İstanbul dekoru içinde yapılmış güzel bir tablosunu salonuna asmaktan ve dostlarına bu resmin yerli bir profesör tarafından yapıldığını söylemekten daha zevkli ne olabilirdi?

A2 için uyarlanmış tümce:

Öyle ya, gezmek için özel yatıyla yolculukta bir zengin bir yabancı için, gemisinin eşsiz İstanbul manzarası içinde güzel bir tablosunu salonuna asmaktan ve dostlarına “Bu resmi yerli bir profesör yaptı” demekten daha zevkli ne olabilirdi?

(Keyfi sözcüğü yerine gezmek, hususi yerine özel, seyahat yerine yolculuk, ecnebi yerine yabancı sözcükleri getirilmiştir. Dekor sözcüğü anlamının daha den anlaşılabilmesi için manzara sözcüğü ile değiştirilmiştir. Dolaylı aktarım içeren parça doğrudan aktarıma çevrilerek dil düzeyinde anlaşılır biçime dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Öyle ya, gezmek için özel yatla yolculuğa çıkan zengin bir yabancı için, gemisinin eşsiz İstanbul manzarası içinde yapılmış güzel bir tablosunu salonuna asmaktan ve dostlarına bu resmin yerli bir profesör tarafından yapıldığını söylemekten daha zevkli ne olabilirdi?

(Keyfi sözcüğü yerine gezmek, hususi yerine özel, seyahat yerine yolculuk, ecnebi yerine yabancı sözcükleri getirilmiştir. Dekor sözcüğü anlamının daha den anlaşılabilmesi için manzara sözcüğü ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Yapacak işleri olmadığı için dünyayı dolaşmaya çıkan aylakçı zenginlerin, memleketlerinin herhangi bir köşeciğinde saklanmayıp, sahilinden her tarafı gezdiklerini ispat etmek ister gibi, her uğradıkları yerden vesika mahiyetinde bazı şeyler tedarik etmek âdetinde olduklarını biliyordu.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Şunu iyi biliyordu: Bazı zenginlerin önemli işleri yoktu, bu yüzden kendi ülkelerinde bir köşede oturmuyor, dünyayı geziyorlardı. Böyle zenginler gezilerini kanıtlamak için her yerden bazı hatıra eşyalar satın alıyorlardı.

(Uzun ve hem dilbilgisel, hem de sözcük çeşitliliği açısından dil düzeyinin çok üzerinde olan özgün tümce iki tümceye bölünerek uygun yapılarla yeniden oluşturulmuştur. Çıkan, uğradıkları gibi ortaça yapılar ve gezdiklerini, olduklarını adlaştırma yapıları parçadan çıkarılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Şunu iyi biliyordu: Yapacak işleri olmadığı için dünyayı dolaşmaya çıkan zenginler, ülkelerinin herhangi bir köşesinde saklanmıyor, sahilinden her tarafı geziyorlardı. Ayrıca, bu gezilerini kanıtlamak ister gibi, her uğradıkları yerden hatıra eşyalar almayı seviyorlardı.

(Uzun ve dil düzeyinin bir miktar üzerinde olan özgün tümce iki tümceye bölünerek sadeleştirilmiştir. Aylakçı sözcüğü bilişsel yükü azaltmak için parçadan çıkarılmış, memleketlerinin köşeciği tanımlaması ülkelerinin köşesi biçimine dönüştürülmüştür. İspat etmek eylemi yerine kanıtlamak, tedarik etmek yerine almak, vesika mahiyetinde yerine hatıra, âdetinde olmak yerine sevmek getirilerek anlaşılabilirliğin artırılması amaçlanmıştır.)

Özgün tümce:

Ama bu düşüncelere dalmış bir halde gemiye yaklaşp bayrağın İngiliz olduğunu görünce, biraz ümitleri kırıldı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bu düşüncelerle gemiye yaklaşıyordu ama gemide İngiliz bayrağını gördü, bu yüzden biraz morali bozuldu.

(Özgün tümce dil düzeyinin üzerinde yapılar içerdiği için sadeleştirilmiş, düşüncelere dalmış bir halde ifadesi yerine düşüncelerle, ümitleri kırılmak deyimi yerine morali bozulmak getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama bu düşüncelerle gemiye yaklaşıp bayrağın İngiliz olduğunu görünce, biraz ümitleri kırıldı.

(Yalnızca, düşüncelere dalmış bir halde ifadesi yerine düşüncelerle getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Deli gibi para yiyenlerin asıl Amerikalılar olduğu malumdu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Herkes biliyordu, en çok Amerikalılar para harcıyordu.

(Dil düzeyinde yer almayan adlaştırma yapısı parçadan çıkarılmış, malum sözcüğü yerine herkes biliyordu ifadesi, deli gibi para yemek deyimi yerine para harcamak, asıl yerine ise en çok getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

En çok para harcayanların Amerikalılar olduğunu herkes biliyordu.

(Deli gibi para yemek deyimi yerine para harcamak, asıl yerine ise en çok, malum sözcüğü yerine herkes biliyordu ifadesi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

“Neyse, kalbini sağlam tut Tevfik!” diyerek elinde tablosuyla beyaz geminin merdivenini çıkmaya başladı.

A2 için uyarlanmış tümce:

“Neyse, kötü şeyler düşünme Tevfik!” diyerek elinde tablosuyla beyaz geminin merdivenini çıkmaya başladı.

(Yalnızca, kalbini sağlam tutmak deyimi yerine kötü şeyler düşünme ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Neyse, kötü şeyler düşünme Tevfik!” diyerek elinde tablosuyla beyaz geminin merdivenini çıkmaya başladı.

(Yalnızca, kalbini sağlam tutmak deyimi yerine kötü şeyler düşünme ifadesi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kendisini yukarda genç, güler yüzlü, lacivert elbiseli biri karşıladı, kırk yıllık ahbap gibi ona elini uzatarak tuhaf bir Fransızca ile:

“Buyurun” dedi, “deminden beri size bakıyordum, bizim yata geldiğinizi anladım.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Onu yukarıda genç, güler yüzlü, lacivert elbiseli biri karşıladı. Eski bir dost gibi ona elini uzatarak tuhaf bir Fransızca ile konuştu:

“Buyurun” dedi, “ben de sizi izliyordum. Anladım, bizim yatımıza geliyorsunuz.

(Özgün tümce ikiye bölünmüştür. Kendisini adlı anlaşılabilirliği artırmak için onu biçiminde sadeleştirilmiştir. Yukarda yazımı yukarıda biçiminde düzeltilmiş, kırk yıllık ahbap gibi benzetmesi yerine eski bir dost gibi getirilmiştir. Fransızca ile ifadesine konuştu getirilerek açılmıştır. Deminden beri size bakıyordum ifadesi daha anlaşılır olması açısından ben de sizi izliyordum biçimine dönüştürülmüştür. Bizim yata geldiğinizi anladım yerine anladım, bizim yatımıza geliyorsunuz ifadesi eklenmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Kendisini yukarıda genç, güler yüzlü, lacivert elbiseli biri karşıladı. Eski bir dost gibi ona elini uzatarak tuhaf bir Fransızca ile:

“Buyurun” dedi, “deminden beri size bakıyordum, bizim yata geldiğinizi anladım.

(Yukarda yazımı yukarıda biçiminde düzeltilmiş, kırk yıllık ahbap gibi benzetmesi yerine eski bir dost gibi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Dürbünle bakınca tablonuzu bile gördüm.

A2 için uyarlanmış tümce:

Dürbünle baktım ve tablonuzu bile gördüm.

(Ortaç yapı içeren bakınca yerine baktım ve getirilmiştir. Tümce için önemli olan dürbün sözcüğü korunmuştur ancak anlamının bilinme olasılığı düşük olduğundan bu sözcüğün sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Dürbünle bakınca tablonuzu bile gördüm.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur. Yalnızca dürbün sözcüğünün anlamını bilmeyen öğrenciler düşünülerek sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

Özgün tümce:

Galiba bizim geminin resmini yapmışsınız, öyle değil mi?"

A2 için uyarlanmış tümce:

Galiba bizim geminin resmini yapmışsınız, öyle değil mi?"

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Galiba bizim geminin resmini yapmışsınız, öyle değil mi?"

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Hem konuşuyor, hem de ressamı geminin kırmızı kadife takımlı salonuna götürüyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Hem konuşuyor, hem de ressamı geminin kırmızı koltuk takımlı salonuna götürüyordu.

(Kadife takım ifadesinde kadife yerine koltuk getirilerek anlamın daha anlaşılır olması sağlanmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Hem konuşuyor, hem de ressamı geminin kırmızı koltuk takımlı salonuna götürüyordu.

(Kadife takım ifadesinde kadife yerine koltuk getirilerek anlamın daha anlaşılır olması sağlanmıştır.)

Özgün tümce:

Altı ayda öğrendiği yarım yamalak Fransızca ile karşısındakinin sözlerinin ancak bir kısmını anlayabilen Tevfik, buruşuk yüzünde anlayışlı görünmek isteyen şaşkın bir tebessümle, genç kaptanın arkasından gidiyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Tevfik yalnızca altı ay Fransızca öğrendi ve bu yüzden adamın sözlerini çok az anlayabiliyordu. Buruşuk yüzüyle adamı anlıyor gibi şaşkın şaşkın gülümsüyor, genç kaptanın arkasından gidiyordu.

(Ortaç yapı içeren tümce ikiye bölünerek yeniden oluşturulmuş, yarım yamalak deyimi çok az belirteciyle, karşısındaki adılı ise adam sözcüğüyle basitleştirilmiştir. Daha önce sözlükçede açıklanmış olan buruşuk sözcüğü parçadan çıkarılmamıştır. Anlayışlı görünmek isteyen şaşkın bir tebessüm ifadesi anlıyor gibi şaşkın şaşkın gülümsüyor biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Altı ayda öğrendiği çok az Fransızca ile adamın sözlerinin ancak birazını anlayabilen Tevfik, buruşuk yüzünde anlayışlı görünmek isteyen şaşkın bir gülümsemeyle, genç kaptanın arkasından gidiyordu.

(Yarım yamalak deyimi yerine çok az, karşısındakinin adılı yerine adamın, bir kısmını yerine birazını ve tebessümle yerine gülümsemeyle getirilerek bilişsel yükün azaltılması, anlaşılabilirliğin artırılması amaçlanmıştır.)

Özgün tümce:

Öteki sözüne devam ederek:

“Lord Cenapları pek müteessir olacaklar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Adam sözüne devam etti:

“Değerli patronumuz çok üzülecek.

(Öteki adılı öğrenciler tarafından rahatça anlaşılabilmesi açısından adam biçiminde sadeleştirilmiş, lord cenapları tanımlaması yerine değerli patronumuz getirilmiş, pek müteessir olmak ise çok üzölmek ile değıştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Adam sözüne devam etti:

“Değerli patronumuz çok üzölecek.

(Öteki adılı öğrenciler tarafından rahatça anlaşılabilmesi açısından adam biçiminde sadeleştirilmiş, lord cenapları tanımlaması yerine değerli patronumuz getirilmiş, pek müteessir olmak ise çok üzölmek ile değıştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Gemide bulunup sizi kendileri kabul etmeyi herhalde pek isteyeceklerdi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Gemide olmayı ve sizi kendisi karşılamayı sanırım çok isteyecekti ama maalesef o şimdi burada değil.

(Bulunup ulacı yerine olmayı, kabul etmeyi yerine karşılamayı, herhalde yerine sanırım ve pek yerine ise çok getirilmiştir. Gemi sahibinin gemide bulunmadığını bildiren örtülü anlamı açık hale getirmek için tümcenin sonuna ama maalesef o şimdi burada değil ifadesi eklenmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Gemide bulunup sizi kendisi karşılamayı sanırım çok isteyecekti ama maalesef o şimdi burada değil.

(Öğrencilerin daha çok ilk anlamıyla bildikleri varsayılan kabul etmek yerine karşılamak, herhalde yerine sanırım ve pek yerine ise çok getirilmiştir. Gemi sahibinin gemide bulunmadığını bildiren örtülü anlamı açık hale getirmek için tümcenin sonuna ama maalesef o şimdi burada değil ifadesi eklenmiştir.)

Özgün tümce:

Sanatınızı bizzat takdir etmek fırsatını kaçırdıklarına sahiden çok üzülecekler” diyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Sanatınızı takdir etme fırsatını kaçırdı, bu yüzden gerçekten çok üzülecek” diyordu.

(Dil düzeyinin üzerindeki adlaştırma yapısı sadeleştirilmiş, bizzat ifadesi eksiltilmiş, sahiden belirteci yerine gerçekten getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sanatınızı takdir etme fırsatını kaçırdığı için gerçekten çok üzülecek” diyordu.

(Bizzat ifadesi eksiltilmiş, sahiden belirteci yerine gerçekten getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun’un yüreği birdenbire hızlı atmaya başladı, fena ihtimaller zihnini dolduruvermişti.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tefvik Aravurgun'un kalbi aniden hızlı atmaya başladı, aklına kötü şeyler geliyordu. (Yürek yerine kalp, birdenbire yerine aniden getirilmiş, fena ihtimaller zihnini dolduruvermişti ifadesi aklına kötü şeyler geliyordu biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tefvik Aravurgun'un kalbi birdenbire hızlı atmaya başladı, aklına kötü olasılıklar geliyordu.

(Yürek yerine kalp getirilmiş, fena ihtimaller zihnini dolduruvermişti ifadesi aklına kötü olasılıklar geliyordu biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

"Hapı yuttuk!" diye düşünüyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

"Bu iş olmayacak galiba!" diye düşündü.

(Hapı yutmak deyiminin anlamının bu dil düzeyindeki öğrenciler tarafından bilinme olasılığı düşük olacağı ve sonraki bölümle uyuşması için bu iş olmayacak galiba ifadesiyle değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

"Bu iş olmayacak galiba!" diye düşündü.

(Hapı yutmak deyimi sonraki bölümle de uyuşacak bu iş olmayacak galiba ifadesiyle değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

"Herifin nezaketine bakılırsa, Lord Cenapları gemide yoklar bahanesiyle atlatılacağız.

A2 için uyarlanmış tümce:

"Adam normalden fazla kibar, sanırım değerli patronumuz gemide yok yalanıyla beni gönderecek.

(Herif yerine adam, nezaket sözcüğü yerine nazik sıfatı tercih edilmiş, ancak YTKSS'ne göre daha sık kullanılan kibar ile değiştirilmiştir, ancak yine de sözcüğün anlamının sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır. Kibarlığın gerçekçi olmamasına yapılan koşul kipiyle oluşturulmuş vurgu yerine normalden fazla karşılaştırmasıyla sağlanmıştır. Lord Cenapları

tanımlaması devamlılığı ve anlaşılabilirliği sağlamak açısından değerli patronumuz olarak değiştirilmiş, bahane sözcüğü yalan ile, atlatmak ise göndermek ile değiştirilerek dil düzeyine daha uygun biçime dönüştürülmüştür.

B2 için uyarlanmış tümce:

“Adamın normalden fazla olan nezaketine bakılırsa, değerli patronumuz gemide yok bahanesiyle beni gönderecek.

(Herif yerine adam getirilmiş, nezaketin gerçekçi olmadığının daha net anlaşılabilmesi için normalden fazla ifadesiyle açıklama yapılmıştır. Nezaket sözcüğü, alternatif olan kibarlık sözcüğünden, YTKSS’ne göre daha yaygın olarak kullanıldığı için değiştirilmemiştir ancak yine de anlamının sözlükçede açıklanması önerilmektedir. Lord Cenapları tanımlaması devamlılığı ve anlaşılabilirliği sağlamak açısından değerli patronumuz olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ne yaman adamlar yahu...

A2 için uyarlanmış tümce:

Ne kadar da akıllı adamlar...

(Ne belirteci ne kadar da biçiminde açıklanmış, yaman sıfatı akıllı ile değiştirilmiş, yahu ifadesi parçadan çıkarılmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ne akıllı adamlar yahu...

(Uyanık, kurnaz gibi anlamlarda kullanılan yaman sıfatı sıklıkla bu biçimde kullanılan akıllı sıfatı ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Beni daha uzaktan dürbünle dikiz edip atlatma planları hazırlamışlar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Beni uzaktan dürbünle izleyip gemiden gönderme planları hazırlamışlar.

(Daha belirteci bilişsel yükü azaltmak için eksiltilmiş, dikiz etmek deyimi yerine izlemek, atlatmak yerine ise gemiden gönderme ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Beni daha uzaktan dürbünle izleyip gemiden gönderme planları hazırlamışlar.

(Dikiz etmek deyimi yerine izlemek, atlatmak yerine ise gemiden gönderme ifadesi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ne yapalım, kısmet.”

A2 için uyarlanmış tümce:

Ne yapalım, belki olur.”

(Kısmet ifadesi belki olur ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ne yapalım, belki olur.”

(Kısmet ifadesi belki olur ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bol bol hayaller kurup bunların her zaman boşa çıktığını görmeye alışmış bütün insanlar gibi, ressam Tevfik de kaderine çabuk boyun eğenlerdendi.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Bazı insanlar boş hayaller kurar ve sonra bu hayaller gerçek olmaz, bunu çok çabuk kabul ederler. Tevfik de işte böyle bir insandı.

(Dil düzeyinin üzerinde yapılar içeren uzun tümce ikiye bölünerek uygun yapılarla yeniden oluşturulmuştur. Hayali boşa çıkmak deyimi yerine hayali gerçek olmamak, kaderine boyun eğmek yerine ise çok çabuk kabul etmek getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bol bol hayaller kurup bunların her zaman gerçekleşmediğini görmeye alışmış bütün insanlar gibi, ressam Tevfik de bu durumu çok çabuk kabul ediyordu.

(Boşa çıkmak deyimi gerçekleşmek, kaderine boyun eğmek deyimi ise bu durumu çok çabuk kabul etmek biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bunun için, genç kaptan tabloyu eline alıp takdirkar bakışlarla uzun uzun seyrettikten sonra:

“Ah, ne güzel, ne güzel...”

A2 için uyarlanmış tümce:

Genç kaptan tabloyu eline alıp beğeniyle uzun uzun seyrettikten sonra:

“Ah, ne güzel, ne güzel...”

(Tümcenin başındaki bunun için ilgeci parçaya özel bir anlam katmadığı ve bilişsel yük oluşturduğu için eksiltilmiş, takdirkar bakış ifadesi yerine ise beğeniyle belirteci getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Genç kaptan tabloyu eline alıp beğeniyle uzun uzun seyrettikten sonra:

“Ah, ne güzel, ne güzel...”

(Tümcenin başındaki bunun için ilgeci parçaya özel bir anlam katmadığı ve bilişsel yük oluşturduğu için eksiltilmiş, takdirkar bakış ifadesi yerine ise beğeniyle belirteci getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bizimle bir öğle yemeği yemek lütfunda bulunursunuz, değil mi?” deyince adeta sevindi, kaç günden beri doğru dürüst bir yemek yemediğini hesaplamaya çalışarak “Neyse, buna da şükür!” dedi.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Bizimle bir öğle yemeği yemek istersiniz, değil mi?” dedikten sonra Tevfik çok sevindi. Günlerce iyi bir yemek yememişti. “Neyse, bu da güzel bir haber!” dedi.

(Özgün tümce üçe bölünmüş, bu dil düzeyindeki öğrenciler için zorlayıcı ifadeler basitleştirilmiştir. Lütufta bulunmak deyimi istemek getirilmiş, anlamı belirgin yapmak için Tevfik parçaya eklenmiştir. Deyince ulacı yerine dedikten sonra, adeta belirteci yerine ise çok getirilerek sadeleştirme yapılmıştır. Kaç günden beri yerine günlerce, doğru dürüst yerine iyi, buna da şükür yerine ise güzel bir haber ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bizimle bir öğle yemeği yiyerek bizi mutlu edersiniz, değil mi?” deyince Tevfik oldukça sevindi. Kaç günden beri güzel bir yemek yemediğini hesaplamaya çalışarak “Neyse, bu da yeterli!” dedi.

(Özgün tümce ikiye bölünmüş, lütufta bulunmak deyimi mutlu etmek eylemi ile değiştirilmiştir. Özgün tümcede yer almayan Tefvik öznesi, anlamı belirgin yapmak için parçaya eklenmiştir. Adeta belirteci oldukça ile değiştirilmiş, doğru dürüst yerine güzel, buna da şükür ifadesi yerine ise bu da yeterli getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Hele geminin bol, güzel yemekleri ile karnı iyice doyup, biraz fazlaca kaçırdığı tatlı şarabın tesiriyle mahmur, koltuğun arkasına yaslanınca, bu alışverişten memnun bile olmaya başladı.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Geminin güzel yemeklerinden bol bol yiyip biraz fazla şarap içtikten sonra hafif sarhoş oldu. Koltuğuna rahat rahat oturdu ve bu alışverişten memnun bile olmaya başladı.

(Karmaşık ve uzun olan özgün tümce ikiye bölünmüş, tümceler dil düzeyine uygun yapılarla yeniden oluşturulmuştur. Hele ifadesi bilişsel yükü azaltmak için eksiltilmiş, şarap kaçırmak, tesir, mahmur, yaslanmak gibi dil düzeyinde bilinmeme olasılığı olan ifadeler daha basit ifadelerle sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Özellikle, geminin bol ve güzel yemekleri ile karnı iyice doyup, biraz fazlaca kaçırdığı tatlı şarabın etkisiyle hafif sarhoş olarak koltuğuna iyice yaslanınca, bu alışverişten memnun bile olmaya başladı.

(Hele yerine özellikle, tesir yerine etki, mahmur yerine ise hafif sarhoş ifadeleri getirilmiş, koltuğun arkasına yaslanınca ifadesi koltuğuna iyice yaslanınca olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Böyle lüks bir gemide bu kadar nazik bir ecnebi ile karşı karşıya ve sindire sindire yenen bu nefis yemek, küçük bir mukavva parçası üzerine bir saatte yapılan bir resme değerd; imzasının bir İngiliz lordunun yatında dünyayı dolaşması da caba...

A2 için uyarlanmış tümceler:

Böyle güzel ve büyük bir gemide kibar bir yabancı ile karşı karşıya lezzetli bir yemek yemek, küçük bir karton üzerine bir saatte resim yapmaktan daha değerliydi. Ayrıca, resimdeki imzası bir İngiliz lordunun yatında dünyayı dolaşacaktı...

(Uzun olan özgün tümce ikiye bölünmüştür. Lüks sözcüğü güzel ve büyük, nazik sözcüğü kibar, ecnebi sözcüğü yabancı, sindire sindire belirteci ise lezzetli olarak değiştirilmiştir. Ortaç yapı içeren sindire sindire yenen yemek ifadesi lezzetli bir yemek yemek biçiminde sadeleştirilmiştir. Mukavva parçası yerine karton, ortaç yapıyla kurulan bir saatte yapılan resim yerine bir saatte resim yapmak ve caba yerine de ayrıca ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Böyle lüks bir gemide bu kadar kibar bir yabancı ile karşı karşıya ve yenen bu nefis yemek, küçük bir karton parçası üzerine bir saatte yapılan bir resme değirdi. Ayrıca, imzası bir İngiliz lordunun yatında dünyayı dolaşacaktı...

(Nazik sıfatı YTKSS'ne göre daha sık kullandığımız kibar ile, ecnebi sözcüğü ise yabancı ile değiştirilmiştir. Anlam ayırt edicilik özelliği bulunmayan sindire sindire belirteci eksiltilmiş, mukavva yerine karton, caba yerine ise ayrıca getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Genç kaptanla İstanbul'un güzellikleri, resim sanatının incelikleri üzerinde biraz konuştuktan sonra, - kaptan da pek o kadar iyi Fransızca bilmediği için, gitgide daha kolay anlaşımlardı - Tevfik gitmek için doğruldu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Genç kaptanla İstanbul'un güzellikleri, resim sanatı hakkında biraz konuştuktan sonra, - kaptan da o kadar iyi Fransızca bilmiyordu, bu nedenle daha kolay anlaşımlar - Tevfik gitmek için ayağa kalktı.

(İncelikler, pek ve gitgide sözcükleri bilişsel yükü azaltmak için eksiltilmiş, üzerinde yerine hakkında getirilmiş, bilmediği için ifadesi bilmiyordu ve bu yüzden ile, doğrulmak eylemi ise ayağa kalkmak ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Genç kaptanla İstanbul'un güzellikleri, resim sanatının incelikleri hakkında biraz konuştuktan sonra, - kaptan da o kadar iyi Fransızca bilmediği için, giderek daha kolay anlaşımlardı - Tevfik gitmek için doğruldu.

(Üzerinde yerine hakkında getirilmiş, pek sözcüğü önemli bir anlam ifade etmediği için eksiltilmiş, gitgide belirteci yerine bu dil düzeyinde öğretilmekte olan yapı içeren giderek ulacı getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kaptan: “Bir dakika!” diyerek salondan çıktı, tekrar içeri gelince yüzü hafif kızarak: “Lord Cenapları hakikaten bedbaht olacaklar, bu centilmence alakanızı kendileri değerlendirmeyi muhakkak çok isterlerdi, kusura bakmayın, benim tarafımdan şunu kabul edin!” dedi ve ressama bir zarf uzattı.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Kaptan: “Bir dakika!” diyerek salondan çıktı, tekrar içeri geldi, biraz utanarak: “Patronumuz gerçekten çok üzülecek, bu centilmence ilginizi kendisi görmeyi mutlaka çok isteyecekti. Kusura bakmayın, benim tarafımdan şunu kabul edin!” dedi ve ressama bir zarf uzattı.

(Uzun olan özgün tümce anlamca en uygun olan ve virgülle ayrılan yerden ikiye bölünmüştür. Saygı belirten çoğul kişi tekil kişiye dönüştürülmüştür. Ortaç yapıyla oluşturulmuş gelince yerine geldi, yüzü hafif kızarak ulacı yerine biraz utanarak, Lord Cenapları yerine patronumuz, hakikaten yerine gerçekten getirilmiştir. Bedbaht olmak ifadesi çok üzölmek, alaka sıfatı ilgi ile değıştirilmiş, değerdendirmek yerine görmek, muhakkak yerine de mutlaka ifadeleri getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Kaptan: “Bir dakika!” diyerek salondan çıktı, tekrar içeri gelince yüzü hafif kızarak: “Patronumuz gerçekten çok üzülecek, bu centilmence ilginizi kendisi değerdendirmeyi mutlaka çok isterdi. Kusura bakmayın, benim tarafımdan şunu kabul edin!” dedi ve ressama bir zarf uzattı.

(Uzun olan özgün tümce anlamca en uygun olan ve virgülle ayrılan yerden ikiye bölünmüştür. Saygı belirten çoğul kişi tekil kişiye dönüştürülmüştür. Yüzü hafif kızarak ulacı yerine biraz utanarak, Lord Cenapları yerine patronumuz, hakikaten yerine gerçekten, bedbaht olmak yerine çok üzölmek, alaka yerine ilgi, muhakkak yerine de mutlaka ifadeleri getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kekeleyerek teşekkür kelimeleri mırıldanmaya çalışan Tevfik, kendisini merdiven başına kadar geçiren ve karaya dönebilmesi için geminin sandallarından birini veren kaptanın hararetle elini sıktı.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Tevfik şaşırarak teşekkür etmeye çalıştı, kaptan onunla vedalaşmak için merdivenin yanına kadar geldi. Sıkıca el sıkıştılar ve kaptan Tevfik'e, sahile geri dönmesi için geminin sandallarından birini verdi.

(Ortaç yapılar içeren özgün tümce A2 dil düzeyine uygun olan yapılar kullanılarak ikiye bölünmüştür. Kekeleyerek belirteci yerine bu dil düzeyindeki öğrencilerin daha iyi bildikleri şaşırarak getirilmiş, teşekkür kelimeleri mırıldanmaya çalışan Tevfik ifadesi Tevfik teşekkür etmeye çalıştı biçiminde sadeleştirilmiştir. Birçok farklı anlamı bulunan geçirmek eylemi vedalaşmak olarak, merdiven başı tamlaması ise merdivenin yanı olarak basitleştirilmiştir. El sıkma yöntemini anlatan hararetle belirteci yerine sıkıca getirilmiş, kara sözcüğü sahil ile değiştirilmiştir. Sandal sözcüğü korunmuştur ancak zaman zaman kayık sözcüğüyle birbirinin yerine kullanıldığı için karışıklığı önlemek için sözlükcede açıklanmasında yarar görülmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Şaşırarak teşekkür etmeye çalışan Tevfik, kendisini merdiven başına kadar geçiren ve sahile dönebilmesi için geminin sandallarından birini veren kaptanın elini sıkıca sıktı.

(Kekeleyerek belirteci yerine şaşırarak, teşekkür kelimeleri mırıldanmaya çalışan Tevfik ifadesi yerine teşekkür etmeye çalışan Tevfik, kara sözcüğü yerine sahil, hararetle belirteci yerine ise de sıkıca getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kayıkta elini cebinden çıkarmıyor, parmaklarının arasında hışırdayan zarfı okşuyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Sandalda elini cebinden çıkarmıyor, parmaklarının arasındaki zarfa dokunuyordu.

(Özgün tümcede yer alan kayık sözcüğü önceki bölümle tutarlılığı devam ettirmek için sandal olarak değiştirilmiş, ortaç yapıyla oluşturulan hışırdayan sıfatı eksiltilmiş, okşamak eylemi yerine dokunmak getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sandalda elini cebinden çıkarmıyor, parmaklarının arasındaki zarfa dokunuyordu.

(Özgün tümcede yer alan kayık sözcüğü önceki bölümle tutarlılığı devam ettirmek için sandal olarak değiştirilmiş, tümce için önemli bir anlam ayırt ediciliği bulunmayan hışırdayan sıfatı eksiltilmiş, okşamak eylemi yerine dokunmak getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bunun içinde ne kadar para bulunduğunu hemen görmek için yanıp tutuştuğu halde, karşısında kendisine hiç bakmadan hızlı hızlı kürek çeken İngiliz gemiciden utanıyor, sonradan inkisara uğramamak için de, herhangi bir tahminde bulunmaktan kaçınıyordu.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Bunun içinde ne kadar para var, hemen görmeyi çok istiyordu ama sandaldaki İngiliz sandalcıdan utanıyordu. Sonradan hayal kırıklığına uğramamak için de herhangi bir tahminde bulunmaktan korkuyordu.

(Özgün tümce uzun olduğu için iki ayrı tümceye bölünmüştür. Dil düzeyinin üzerindeki adlaştırma yapısı sadeleştirilmiş, yanıp tutuşmak deyimi yerine çok istemek eylemi getirilmiştir. Gemicî sözcüğü anlaşılabilirliği ve tutarlılığı artırmak için sandalcı olarak değiştirilmiş, eskimiş olan ve günümüzde çok az kullanılan inkisar sözcüğü yerine hayal kırıklığı getirilmiş, kaçmak eylemi öğrencilerin dil düzeylerine daha uygun olan korkmak ile değiştirilmiştir. Hayal kırıklığına uğramak çok sık kullandığımız bir deyim olmasına karşın anlamını bilmeyen öğrenciler düşünülerek sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bunun içinde ne kadar para bulunduğunu hemen görmeyi çok istediği halde, karşısında kendisine hiç bakmadan hızlı hızlı kürek çeken İngiliz sandalcıdan utanıyor, sonradan hayal kırıklığına uğramamak için de herhangi bir tahminde bulunmaktan kaçınıyordu.

(Bulunduğunu ifadesi bulmak eylemiyle bağlantısı nedeniyle bazı öğrenciler tarafından yanlış yorumlanabileceği için bulunduğunu biçiminde sadeleştirilmiş. Gemicî sözcüğü anlaşılabilirliği ve tutarlılığı artırmak için sandalcı olarak değiştirilmiş, eskimiş olan ve günümüzde çok az kullanılan inkisar sözcüğü yerine hayal kırıklığı getirilmiştir. Kürek çekmek eylemini tanımayan öğrenciler olabileceği için bu eylemin sözlükçede açıklanmasında yarar görülmüştür.)

Özgün tümce:

Rıhtıma yanaşıp kendini karaya atar atmaz, koşarak binanın köşesini döndü, elleri titreyerek zarfı çıkardı ve içini boşalttı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Rıhtıma yanaşıp karaya çıktıktan sonra koşarak binanın köşesini döndü, elleri titreyerek zarfı çıkardı ve içeri boşalttı.

(Yalnızca kendini karaya atar atmaz ifadesi değiştirilmiş, bunun yerine karaya çıktıktan sonra getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Rıhtıma yanaşıp karaya çıkar çıkmaz, koşarak binanın köşesini döndü, elleri titreyerek zarfı çıkardı ve içeri boşalttı.

(Yalnızca kendini karaya atar atmaz ifadesi sadeleştirilerek karaya adım atmaz biçimine dönüştürülmüştür.)

Özgün tümce:

Bunlar beş tane irice banknottu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bunlar beş tane büyük banknottu.

(Yalnızca irice sıfatı yerine büyük getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bunlar beş tane irice banknottu.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Bir hayli evirip çevirdikten, yazıları söktürmeye çalıştıktan sonra, üzerindeki 5 rakamına bakarak bunların beşer İngiliz lirası olduğuna hükmetti; ama yine de bir anlayanına sormaya karar verdi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Uzun süre dikkatle inceledikten, yazıları okumaya çalıştıktan sonra, üzerindeki 5 rakamı nedeniyle bunların beş İngiliz parası olduğuna karar verdi ama yine de bilgili bir kişiye sormaya karar verdi.

(Bir hayli belirteci uzun süre, evirip çevirdikten ifadesi ise dikkatle inceledikten biçiminde değiştirilmiş, söktürmek eylemi yerine okumak, İngiliz lirası yerine İngiliz parası getirilmiştir.)

Hükmetmek eylemi karar vermek, ortaç yapıyla oluşturulmuş anlayan sözcüğü ise bilgili bir kişi biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Uzun süre dikkatle inceledikten, yazıları okumaya çalıştıktan sonra, üzerindeki 5 rakamına bakarak bunların beşer İngiliz parası olduğuna karar verdi ama yine de bilen birine sormaya karar verdi.

(Bir hayli belirteci uzun süre, evirip çevirdikten ifadesi ise dikkatle inceledikten biçiminde değiştirilmiş, söktürmek eylemi yerine okumak, İngiliz lirası yerine İngiliz parası getirilmiştir. Hükmetmek eylemi karar vermek, anlayan yerine ise bilen biri getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun'un yaptığı yat resmi ile buna karşılık aldığı 25 İngiliz lirasının hikayesi birkaç saat içinde bütün Akademi'ye yayıldı, hatta bazı çabuk tesirler göstermekte de gecikmedi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun'un yat resmi yaparak 25 İngiliz parası alması hikayesini birkaç saat içinde Akademi'de herkes duydu, hatta bazı hızlı etkiler göstermeye başladı.

(Yaptığı yat resmi ifadesi yat resmi yaparak biçimine, 25 İngiliz lirası ise 25 İngiliz parasına, Akademi'ye yayıldı ifadesi ise Akademi'de herkes duydu biçimine dönüştürülmüştür. Hatta bağlacı korunmuştur ancak bu dil düzeyinde henüz tanışmamış öğrenciler düşünülerek sözlükçede yer verilmesinde yarar bulunmaktadır. abuk yerine hızlı, tesir yerine etki sözcükleri getirilmiş, göstermekte geç kalmadı ifadesi bilişsel yükü azaltmak için göstermeye başladı biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun'un yaptığı yat resmi ile buna karşılık aldığı 25 İngiliz parasının hikayesi birkaç saat içinde bütün Akademi'ye yayıldı, hatta bazı hızlı etkiler göstermekte de gecikmedi.

(Lira sözcüğü yerine para, çabuk yerine hızlı, tesir yerine ise etki sözcükleri getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Mesela, gencinden yaşlısından üç beş ressam hemen rıhtıma inerek aynı beyaz geminin, başka başka yerlerde ve birbirlerine göstermeden resmini yapmaya koyuldular.

A2 için uyarlanmış tümce:

Örneğin, farklı yaşlarda üç beş ressam hemen rıhtıma inerek aynı beyaz geminin farklı yerlerde ve birbirlerine göstermeden resmini yapmaya başladılar.

(Mesela yerine örneğin, gencinden yaşlısına yerine farklı yaşlarda, başka başka yerine farklı ifadeleri getirilmiş, koyulmak eylemi ise başlamak olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Örneğin, farklı yaşlarda üç beş ressam hemen rıhtıma inerek aynı beyaz geminin farklı yerlerde ve birbirlerine göstermeden resmini yapmaya başladılar.

(Mesela yerine örneğin, gencinden yaşlısına yerine farklı yaşlarda, başka başka yerine farklı ifadeleri getirilmiş, koyulmak eylemi ise başlamak olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ama daha başlangıçta, bütün ümitleri suya düştü.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama daha başlangıçta, bütün planları bozuldu.

(Ümitleri suya düşmek deyimi planları bozulmak biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama daha başlangıçta, bütün planları bozuldu.

(Ümitleri suya düşmek deyimi planları bozulmak biçimine dönüştürülmüştür.)

Özgün tümce:

Ufak bir motör, beyaz gemiye yanaştı, gemi bacasından koyu dumanlar çıkardı, biraz sonra da burnunu Marmara'ya çevirerek aldı başını gitti.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ufak bir motorlu tekne beyaz geminin yanına geldi, geminin bacasından koyu dumanlar çıktı, biraz sonra da Marmara Denizi'ne doğru gitti.

(Motör sözcüğü motorlu tekne, yanaşmak eylemi ise yanına gelmek olarak değiştirilmiştir. Çıkarmak eylemi çıkmak olarak sadeleştirilmiş, Marmara sözcüğü Marmara Denizi olarak açıklanmıştır. Burnunu çevirerek alıp başını gitti ifadesi yerine ise Marmara Denizi'ne doğru gitti getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ufak bir motorlu tekne beyaz gemiye yanaştı, gemi bacasından koyu dumanlar çıkardı, biraz sonra da burnunu Marmara Denizi'ne çevirerek aldı başını gitti.

(Motör sözcüğü motorlu tekne olarak değiştirilmiş, Marmara ise Marmara Denizi olarak açıklanmıştır. Yanaşmak eylemi korunmuştur ancak bu eylemi tanımayan öğrenciler düşünülerek sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

Özgün tümce:

Bu günden sonra birçok ressamın rahatı, hatta bazılarının uykusu kaçtı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bu günden sonra birçok ressamın rahatı, hatta bazılarının uykusu kaçtı.

(Birçok sıfatından sonra gelen ressamlar tekil yapılmıştır. Daha önce sözlükçede anlamı açıklanan hatta bağlacı korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bu günden sonra birçok ressamın rahatı, hatta bazılarının uykusu kaçtı.

(Birçok sıfatından sonra gelen ressamlar tekil yapılmıştır.)

Özgün tümce:

Hepsi beyaz bir yat bekliyorlar, onun güzel bir resmini yapabilmek için yanıp tutuşuyorlardı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Hepsi beyaz bir yat bekliyorlar, onun güzel bir resmini yapabilmek için heyecanla bekliyorlardı.

(Yalnızca yanıp tutuşmak deyimini değiştirilmiş, yerine heyecanla beklemek getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Hepsi beyaz bir yat bekliyorlar, onun güzel bir resmini yapabilmek için heyecanla bekliyorlardı.

(Yalnızca yanıp tutuşmak deyimini değiştirilmiş, yerine heyecanla beklemek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Gündüzleri kâh atölyelerinin kocaman pencerelerine yaklaşarak, kâh rıhtıma inip güya biraz hava almak, başını dinlemek ister gibi dalgın dolaşarak hep ufku gözetliyorlar, kendilerine kimsenin bakmadığına emniyet getirince durup ellerini kaşlarının üstüne koyuyorlar ve engin denizde kara arayan kaybolmuş gemiciler gibi denizin yüzünde bir şeyler seçmeye çalışıyorlardı.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Bazı günler atölyelerinin kocaman pencerelerinden bakarak, bazen de rıhtıma inip temiz hava almak, dinlenmek ister gibi dolaşarak hep uzaklara bakıyorlardı. Kimse onları izliyor mu diye kontrol ediyorlar, emin olduktan sonra büyük denizlerdeki gemiciler gibi denizin üzerinde bir şeyler arıyorlardı.

(Çok uzun olan ve dil düzeyinin üzerinde ayrıntılı betimlemeler içeren özgün tümce ikiye bölünmüştür. Kah belirteci yerine bazı ve bazen, Gündüzleri belirteci günler, pencereye yaklaşmak ifadesi pencereden bakmak, başını dinlemek deyimini dinlenmek, ufku gözetlemek ifadesi ise uzaklara bakmak olarak değiştirilmiştir. Dil düzeyinde yer almayan yapılarla oluşturulmuş kimsenin bakmadığına emniyet getirince ifadesi yerine kimse onları izliyor mu diye kontrol ediyorlar ve emin olduktan sonra ifadesi getirilmiştir. Güya, durup ellerini kaşlarının üstüne koyuyorlar ve engin denizde kara arayan kaybolmuş ifadelerinde eksiltme işlemi uygulanarak bilişsel yükün azaltılması amaçlanmıştır. Engin deniz ifadesi büyük denizler yapılmış, denizin yüzü yerine denizin üzerinde ve seçmek eylemi yerine ise aramak getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Gündüzleri bazen atölyelerinin kocaman pencerelerine yaklaşarak, bazen de rıhtıma inip güya biraz hava almak, sahilde dolaşmak ister gibi dalgın dalgın dolaşarak hep uzaklara bakıyorlardı. Kendilerine kimsenin bakmadığına emin olunca durup ellerini kaşlarının üstüne koyuyorlar ve büyük denizlerde kara arayan kaybolmuş gemiciler gibi denizin üzerinde bir şeyler bulmaya çalışıyorlardı.

(Çok uzun olan ve ayrıntılı betimlemeler içeren özgün tümce anlaşılabilirliği artırmak amacıyla ikiye bölünmüştür. Kah belirteci yerine bazen, başını dinlemek deyimini yerine tümcenin diğer bölümleriyle daha uyumlu olacak sahilde dolaşmak eylemi getirilmiştir. Ufku gözetlemek

eylemi uzaklara bakmak, engin sıfatı büyük, yüzünde ifadesi üzerinde ile değiştirilmiş, seçmeye çalışmak yerine bulmaya çalışmak getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Birçokları rüyalarında her çeşitten beyaz gemiler görüyorlardı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Çoğu, rüyalarında çeşit çeşit beyaz gemiler görüyorlardı.

(Birçokları adılı çoğu biçiminde değiştirilmiş, her çeşitten belirteci yerine ise çeşit çeşit getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Çoğu, rüyalarında her çeşitten beyaz gemiler görüyorlardı.

(Yalnızca birçokları adılı çoğu biçiminde değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bunlar, ister kocaman yolcu vapuru, ister alçacık taka olsunlar, kaptanları ister bahriyeli kantosuna çıkmış bir kadın, ister Hint racaları gibi giyinmiş kara sakallı bir adam kılığında bulunsunlar, nedense hep beyaz renkteydiler.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bunlar, bazen kocaman yolcu vapuru, bazen küçük kayık, kaptanları bazen denizci partisinde bir kadın, bazen de Hint prensleri gibi elbiseli siyah sakallı bir adam, ama gemiler hep beyaz renkliydiler.

(Bağlaç görevindeki ister yerine bazen getirilmiş, bahriyeli sözcüğü yerine denizci, kanto yerine parti, raca yerine prens, kara yerine siyah sözcükleri getirilmiş, beyaz renkliydiler ifadesi önüne gemi getirilerek açılmış, nedense ifadesi eksiltilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bunlar, bazen kocaman yolcu vapuru, bazen kısa kayıklardı, kaptanları bazen denizci partisine çıkmış bir kadın, bazen de Hint racaları gibi giyinmiş kara sakallı bir adam oluyordu ama nedense gemiler hep beyaz renkteydiler.

(Bağlaç görevindeki ister yerine bazen getirilmiş, bahriyeli sözcüğü yerine denizci, kanto yerine parti sözcükleri getirilmiş, beyaz renkliydiler ifadesi önüne gemi getirilerek açılmıştır.)

Özgün tümce:

Ama sahiden beyaz bir gemi İstanbul limanına girmeye tövbe etmiş gibiydi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama gerçekten beyaz bir gemi İstanbul limanına hiç girmeyecek gibiydi.

(Sahiden yerine gerçekten, asıl anlamı dışında kullanılmış olan tövbe etmek deyimi yerine de hiç girmeyecek gibiydi ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama gerçekten beyaz bir gemi İstanbul limanına girmeye tövbe etmiş gibiydi.

(Sahiden yerine gerçekten getirilmiştir. Asıl anlamı dışında kullanılmış olan tövbe etmek deyimi korunmuştur ancak anlamını bilmeyen öğrenciler düşünülerek sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

Özgün tümce:

Haftalar, aylar geçti, yata benzer bir şeyin Marmara'nın, yahut Boğaz'ın mavi suları üzerinden süzülüp geldiği görülmedi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Haftalar, aylar geçti ama böyle bir yat Marmara Denizi'ne de Boğaz'ın mavi sularına da gelmedi.

(Yata benzer bir şey ifadesi böyle bir yat biçiminde sadeleştirilmiştir. Marmara sözcüğü Marmara Denizi olarak açılmış, yahut bağlacı yerine de bağlacı getirilmiş, süzülüp geldiği görülmedi ifadesi yalnızca gelmedi olarak sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Haftalar, aylar geçti, yata benzer bir şeyin Marmara Denizi'ne veya Boğaz'ın mavi sularına geldiği görülmedi.

(Özgün tümce genel olarak korunmuştur, yalnızca yahut yerine veya getirilmiş, süzülme eylemi bilişsel yük oluşturmamak için parçadan eksiltirilmiştir.)

Özgün tümce:

İkinci Dünya Harbi'nden az önceki sıralarda olduğu için, belki lordlarda pek gezip dolaşma hevesi yoktu.

A2 için uyarlanmış tümce:

İkinci Dünya Savaşı'na az zaman vardı, belki de bu yüzden zenginlerde yatla gezip dolaşma isteği yoktu.

(İkinci Dünya Harbi tamlaması İkinci Dünya Savaşı olarak güncellenmiş, az önceki sıralarda ifadesi yerine az zaman vardı getirilmiştir. Dil düzeyinin üzerinde kalan olduğu için ifadesi yerine bu yüzden getirilmiş, lord sözcüğü zengin olarak, heves sözcüğü de istek olarak değiştirilmiş, tümce yatla ifadesiyle açıklanarak anlaşılabilirliğin artırılması amaçlanmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

İkinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesi olduğu için, belki de zenginlerde yatla gezip dolaşma arzusu yoktu.

(İkinci Dünya Harbi tamlaması İkinci Dünya Savaşı olarak güncellenmiş, az önceki sıralarda ifadesi yerine hemen öncesi getirilmiştir. Tümce, de bağlacı ve yatla ifadesiyle açıklanarak anlaşılabilirliğin artırılması amaçlanmış, heves sözcüğü yerine arzu getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ama buna rağmen, bazı tuttuğunu koparır, sebatlı ressamılar ümitlerini kesmiyorlar, günün birinde herhalde beyaz bir yatın Sarayburnu'nu dönerek Kız Kulesi'nin önüne demirleyeceğine inanıyorlardı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama yine de bazı bazı inatçı ve kararlı ressamılar hiç vazgeçmiyor, günün birinde beyaz bir yatın gelerek Kız Kulesi önünde duracağına inanıyorlardı.

(Buna rağmen yerine yine de, tuttuğunu koparır ve sebatlı yerine inatçı ve kararlı, ümidini kesmek deyimi yerine ise vazgeçmemek getirilmiştir. Sarayburnu yer adı eksiltilmiş, demirlemek eylemi yerine durmak getirilerek tümcenin A2 dil düzeyi için daha anlaşılır olması sağlanmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama buna rağmen, bazı inatçı ve kararlı ressamalar ümitlerini kesmiyorlar, günün birinde herhalde beyaz bir yatın gelerek Kız Kulesi önünde duracağına inanıyorlardı.

(Tuttuğunu koparır ve sebatlı yerine inatçı ve kararlı getirilmiş, Sarayburnu yer adı eksiltilmiş, demirlemek eylemi yerine durmak getirilerek tümcenin dil düzeyi için daha anlaşılır olması sağlanmıştır.)

Özgün tümce:

Beklemekten bıkip yorulan, o gün bu fırsatı kaçırarak fakat sabredip ümit kesmeyen kazanacaktı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bazıları beklemekten bıkip yorulacak ve o gün bu fırsatı kaçıracaktı; ama bazıları sabırla bekleyecek ve kazanacaktı.

(Dil düzeyinin sınırları içerisinde yer almayan ortaç yapıllı ifadeler nedeniyle tümce yeniden düzenlenmiş, beklemekten yorulanlar ifadesi bazıları yorulacak, sabredip ümit kesmeyen yerine ise bazıları sabırla bekleyecek getirilmiştir. Yaygın kullanılan fırsatı kaçırmak deyimini korunmuştur ancak yine de anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede yer verilmesi yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Beklemekten bıkip yorulan, o gün bu fırsatı kaçırarak ama sabredip vazgeçmeyen kazanacaktı.

(Tümce genel olarak korunmuştur, yalnızca fakat bağlacı yerine ama, ümidini kesmemek deyimini yerine ise vazgeçmemek eylemi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun bu sonunculardandı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun bu gruptaydı.

(Yalnızca, sonunculardandı ifadesi yerine bu gruptaydı getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun bu gruptaydı.

(Yalnızca, sonunculardandı ifadesi yerine bu gruptaydı getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ne olursa olsun sonuna kadar dayanacak ve kendi bulduğu hazineyi kimseye kaptırmayacaktı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Her durumda, sonuna kadar dayanacaktı; bu hazineyi o bulmuştu ve kimsenin onu almasına izin vermeyecekti.

(Ne olursa olsun ifadesi yerine birçok öğrencinin anadilinde yer alan, kolayca anlaşılabilir her durumda ifadesi getirilmiştir. Kendi bulduğu hazine tamlaması bu hazineyi o bulmuştu biçiminde değiştirilmiştir ancak yine de hazine sözcüğünün sözlükçede yer alması önerilmektedir. Kimseye kaptırmayacaktı ifadesi ise kimsenin onu almasına izin vermeyecekti olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ne olursa olsun sonuna kadar dayanacak ve kendi bulduğu bu hazineyi kimsenin almasına izin vermeyecekti.

(Özgün tümce genel hatlarıyla korunmuştur. Sözlükçede yer alması yararlı olacak hazine sözcüğü bu işaret sıfatıyla açılmış, kaptırmak deyimini yerine kimsenin almasına izin vermemek ifadesi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ötekileri en mukaddes haklarına göz diken haydutlar gibi kinli bakışlarla süzüyor, “Hele bir tane gelsin, size zor kaptırırım!” diye kendi kendine söyleniyor, ara sıra da yumuşuyor ve arkadaşlarına gidip bir anlaşma şekli bulmak, mesela, “İlk gelen benim, ikincisi senin, üçüncüsü de filancanın olsun” diyerek hiç olmazsa en tehlikeli birkaç rakiple uyuşmak istiyordu.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Diğerlerini hırsız olarak görüyor ve onlar en değerli hazinesini almak istiyor diye düşünüyor, bu yüzden onlara nefretle bakıyor, kendi kendine “Bir gemi gelsin, onu size vermem!” diye söyleniyordu. Ara sıra da yumuşuyor ve arkadaşlarına gidip bir anlaşma yolu bulmak, örneğin, “İlk gemi benim, ikincisi senin, üçüncüsü de başka birinin olsun” diyerek en tehlikeli birkaç rakiple anlaşmak istiyordu.

(Çok uzun olan özgün tümce iki tümceye bölünerek uyarlama yapılmıştır. Dil düzeyinin üzerinde karmaşık yapılar içerdiği için tümceler, anlamları korunarak uygun yapılarla yeniden oluşturulmuştur. Ötekiler yerine diğerleri, mukaddes yerine değerli, haklar yerine ise daha önce sözlükçede anlamı açıklanan ve öğrencilerin pekiştirmeleri hedeflenen hazine sözcüğü getirilmiştir. Haydut sözcüğü yerine hırsız, kinli yerine nefretle, kaptırmak yerine vermek, mesela yerine örneğin, filanca yerine başka biri getirilmiştir. Gelen ortacı yerine gemi getirilerek tümcenin anlaşılabilirliği artırılmış, anlaşma şekli tamlaması anlaşma yolu biçiminde değiştirilmiştir. Parça için önemli olan rakip sözcüğü korunmuştur ve anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Diğerlerini en kutsal haklarını almak isteyen hırsızlar gibi kinli bakışlarla süzüyor, “Bir tane gemi gelsin, onu asla size vermem!” diye kendi kendine söyleniyordu. ara sıra da yumuşuyor ve arkadaşlarına gidip bir anlaşma yolu bulmak, örneğin, “İlk gelen benim, ikincisi senin, üçüncüsü de başkasının olsun” diyerek hiç olmazsa en tehlikeli birkaç rakiple anlaşmak istiyordu.

(Çok uzun olan özgün tümce ikiye bölünmüştür. Ötekiler yerine diğerleri, mukaddes yerine kutsal sözcüğü getirilmiştir ancak kutsal sözcüğünün sözlükçede açıklanması yararlı görülmektedir. Göz dikmek deyimini almak eylemiyle değiştirilmiş, haydut yerine hırsız getirilmiş, hele ifadesi eksiltilmiş, tümce gemi sözcüğü ile açılmıştır. Kaptırmak eylemi vermemek ile değiştirilmiş, anlaşma şekli tamlaması yerine anlaşma yolu getirilmiştir. Mesela yerine örneğin getirilmiş, rakip sözcüğü korunmuştur ancak bu sözcüğün sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

Özgün tümce:

Ama beyaz bir gemi, bir yat gelmiyor, gelmiyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama beyaz bir gemi, bir yat gelmiyor, gelmiyordu.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama beyaz bir gemi, bir yat gelmiyor, gelmiyordu.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Bir eylül sabahı üç ressam rıhtımda birbirleriyle göz göze gelmekten kaçınarak dolaşıyorlardı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bir eylül sabahı üç ressam rıhtımda birbirlerine bakmaktan korkarak dolaşıyorlardı.

(Birbirleriyle göz göze gelmek deyimi birbirlerine bakmak olarak sadeleştirilmiş, kaçınmak yerine bu dil düzeyindeki öğrencilerin daha iyi bildikleri varsayılan korkmak eylemi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bir eylül sabahı üç ressam rıhtımda birbirleriyle göz göze gelmekten kaçınarak dolaşıyorlardı.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur ancak göz göze gelmek deyiminin sözlükçede açıklanması önerilmektedir.)

Özgün tümce:

Tevfik bakışlarını bir denize, bir arkadaşlarına kaydırarak çabuk adımlar atıyor, nefesine küfür üstüne küfür yağıdırıyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Tevfik bazen denize bakıyor, bazen de arkadaşlarına bakarak çabuk adımlar atıyor, kendisine çok kızılıyordu.

(Bakışlarını kaydırmak deyimi bakmak biçiminde, nefesine küfür üstüne küfür yağıdırmak ifadesi ise kendisine çok kızmak biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Tevfik bazen denize bakıyor, bazen de arkadaşlarına bakarak çabuk adımlar atıyor, kendisine çok kızılıyordu.

(Bakışlarını kaydırmak deyimi bakmak biçiminde, nefesine küfür üstüne küfür yağıdırmak ifadesi ise kendisine çok kızmak biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

“Ne vardı liralari önüne gelene gösterecek?

A2 için uyarlanmış tümce:

“Neden paraları herkese gösterdin?”

(Özgün tümce dil düzeyinin üzerinde anlaşılabilirliğe sahip olduğu için uygun ifadelerde yeniden oluşturulmuş, lira sözcüğü yerine para, önüne gelen yerine ise herkes getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

“Neden paraları herkese gösterdin ki?”

(Özgün tümce dil düzeyinin üzerinde anlaşılabilirliğe sahip olduğu için uygun ifadelerde yeniden oluşturulmuş, lira sözcüğü yerine para, önüne gelen yerine ise herkes getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Sen İngiliz lirası görmedin de onlar pek mi gördüler sanki?

A2 için uyarlanmış tümce:

Sen İngiliz parası görmedin ama onlar gördüler mi?

(Lira yerine para getirilmiş, pek ve sanki ifadeleri eksiltilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sen İngiliz parası görmedin ama onlar gördüler mi sanki?

(Lira yerine para getirilmiş, pek belirteci eksiltilmiştir.)

Özgün tümce:

İşte hiçbirisi kaç paralık banknot olduğunu bilemedi, sen sırrını meydana vurduğunla kaldın...”

A2 için uyarlanmış tümce:

Hiçbiri bu banknotlar ne kadar bilmiyordu, sen sadece sırrını insanlara açıkladın...”

(İşte hiçbirisi kaç paralık banknot olduğunu bilemedi yan tümcesi yeniden oluşturularak hiçbirisi bu banknotlar ne kadar bilmiyordu biçimine dönüştürülmüştür. Sır sözcüğü korunmuştur ancak bu dil düzeyinde anlamının bilinmesi olasılığının düşük olması nedeniyle sözlükçede açıklanması önerilmektedir, meydana vurmak deyimi yerine insanlara açıklamak ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Hiçbiri kaç paralık banknot olduğunu bilemedi, sen yalnızca sırrını herkese açıklamış oldun...”

(İşte hiçbirisi ifadesi hiçbir adıyla değiştirilmiş, sırrını meydana vurmak deyimi yerine sırrını herkese açıklamak getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Tam bu anda, üç ressamdan biri, iki defa üst üste sergide mükafat kazanmış sarışın bir genç, olduğu yerde mihlanmış gibi durup gözlerini ileriye dikerek kendi kendine söylendi: “Yata bak ulan!”

A2 için uyarlanmış tümceler:

Bu üç ressamdan biri, daha önce iki defa üst üste sergide ödül kazanmış sarışın bir gençti. Bu ressam bir anda çok şaşırarak ileride bir yere bakmaya başladı ve kendi kendine “Yata bak be” diye söylendi.

(Uzun olan özgün tümce ikiye bölünerek dil düzeyine uygun yapılarla yeniden oluşturulmuştur. Mükafat sözcüğü yerine ödül, olduğu yerde mihlanmış gibi ifadesi yerine şaşırarak belirteci, gözlerini ileriye dikmek yerine ileride bir yere bakmak, kaba sayılan ulan ünlemi yerine ise daha kibar olan be ünlemi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Tam bu anda, üç ressamdan biri, iki defa üst üste sergide ödül kazanmış olan sarışın bir genç, çok şaşırarak ileride bir noktaya bakmaya başladı ve kendi kendine “Yata bak be!” diye söylendi.

(Mükafat sözcüğü yerine ödül getirilmiş, kazanmış ifadesi kazanmış olan biçiminde açılanarak anlaşılabilirliğin artırılması amaçlanmıştır. Olduğu yerde mihlanmış gibi ifadesi yerine çok şaşırarak belirteci, gözlerini ileriye dikmek deyimi yerine ise ileride bir yere bakmak, kaba sayılan ulan ünlemi yerine ise daha kibar olan be ünlemi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ortalık pek sessiz olduğu için mi, yoksa mırıldandığını sanan genç ressam heyecanından bağırıpverdiği için mi, bilinmez, bu cümleyi ötekiler de duydular ve taş kesilmiş gibi, oldukları yerde durarak, gözlerini genç ressamın baktığı yere diktiler.

A2 için uyarlanmış tümce:

Belki her yer çok sessizdi, belki de genç ressam heyecanlanarak istemeden yüksek sesle konuştu, kimse bilmiyor ama bu cümleyi diğerleri de duydular ve genç ressamla aynı yöne bakmaya başladılar.

(Özgün tümce dil düzeyinin üzerinde çok fazla yapı içerdiği için tümce uygun ifadelerle sadeleştirilerek yeniden oluşturulmuştur. Ortalık yerine her yer, mi ifadesi yerine belki, bağırarak eylemi yerine istemeden yüksek sesle konuşmak, bilinmez yerine ise kimse bilmiyor ifadeleri getirilmiştir. Taş kesilmiş gibi ve oldukları yerde durarak ifadeleri eksiltilmiş, gözlerini genç ressamın baktığı yere diktiler ifadesi yerine genç ressamla aynı yöne bakmaya başladılar getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Her yer çok sessiz olduğu için mi, yoksa sessiz konuştuğunu sanan genç ressam istemeden heyecanla bağırarak eylemi yerine istemeden yüksek sesle konuşmak, bilinmez yerine ise kimse bilmiyor ifadeleri getirilmiştir. Taş kesilmiş gibi ve oldukları yerde durarak ifadeleri eksiltilmiş, gözlerini dikmek yerine ise bakmaya başlamak getirilmiştir.)

(Ortalık yerine her yer, pek yerine çok, mırıldanmak yerine sessiz konuşmak, heyecanından yerine heyecanla getirilmiş, tümce istemeden belirteciyle açıklanmıştır. Ötekiler yerine diğerleri, taş kesilmiş gibi yerine donmuş gibi, oldukları yerde durarak yerine kıpırdamadan, gözlerini dikmek yerine ise bakmaya başlamak getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Evet, beyaz bir gemi, bir yat, burada birkaç yüz metre önlerinde duruyor, sağından solundan geçen şirket vapurlarının dalgasıyla hafif hafif sallanıyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Evet, beyaz bir gemi, bir yat, birkaç yüz metre önlerinde duruyor, çevredeki vapurların dalgasıyla hafif hafif sallanıyordu.

(Parça için önemli bir anlam ayırt edicisi olmayan burada ifadesi eksiltilmiş, sağından solundan geçen şirket vapurları betimlemesi çevredeki vapurlar biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Evet, beyaz bir gemi, bir yat, birkaç yüz metre önlerinde duruyor, sağından solundan geçen vapurların dalgasıyla hafif hafif sallanıyordu.

(Özgün tümce genel olarak korunmuş, bilişsel yükü azaltıp anlaşılabilirliği artırmak için burada ve şirket sözcükleri eksiltilmiştir.)

Özgün tümce:

Ne zaman gelmişti, ne zaman demir atmıştı, nasıl olup da farkına varmamışlardı?

A2 için uyarlanmış tümce:

Ne zaman geldi, ne zaman orada durdu, nasıl onu fark etmediler?

(Gelmişti yerine geldi, demir atmıştı yerine orada durdu ve farkına varmamışlardı yerine fark etmediler ifadeleri getirilmiş, olup ulacı ve da bağlacı eksiltilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ne zaman gelmişti, ne zaman orada durmuştu, nasıl onu fark etmemişlerdi?

(Demir atmak yerine orada durmak, farkına varmak yerine fark etmek getirilmiş, olup ulacı ve da bağlacı eksiltilmiştir.)

Özgün tümce:

Hiçbiri bunlara cevap verecek halde değildi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Hiçbiri bunlara cevap verecek durumda değildi.

(Yalnızca hal yerine durum sözcüğü getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Hiçbiri bunlara cevap verecek durumda değildi.

(Yalnızca hal yerine durum sözcüğü getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ama işte ortada bir gerçek vardı: Gemi, beyaz gemi, aylardan beri bekledikleri gemi karşıdaydı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ama işte ortada bir gerçek vardı: Aylarca bir gemi, beyaz bir gemi beklediler ve o gemi şimdi karşıdaydı.

(Dil düzeyinin üzerinde yapılar içerdiği için tümce yeniden kurgulanmış, aylardan beri ifadesi yerine aylarca, bekledikleri yerine beklediler getirilmiş, anlaşılabilirliği güçlendirmek şimdi belirteci eklenmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama işte ortada bir gerçek vardı: Gemi, beyaz gemi, aylardan beri bekledikleri gemi karşıdaydı.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Şaşkınlıkları geçer geçmez üçü de kuş olup atölyelerine uçmak istedikleri halde güya birbirlerine belli etmemek için ağır ağır içeri girdiler, merdivenleri teker teker, fakat sabırsızlıktan boğulacak gibi kalpleri çarparak çıktılar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Şaşkınlıkları geçtikten hemen sonra üçü de hızla atölyelerine gitmek istiyorlardı ama dikkat çekmemek için yavaş yavaş içeri girdiler, merdivenleri bir bir ama heyecanla çıktılar.

(Geçer geçmez ulacı yerine dil düzeyinin içerdiği en uygun yapıyla geçtikten sonra getirilmiştir. Kuş olup uçmak deyimi hızla gitmek, belli etmemek dikkat çekmemek, ağır ağır belirteci yavaş yavaş, teker teker ise bir bir biçiminde değiştirilmiş, sabırsızlıktan boğulacak gibi kalpleri çarparak ifadesi heyecanla biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Şaşkınlıkları geçer geçmez üçü de hızlıca atölyelerine gitmek istedikleri halde güya birbirlerine belli etmemek için ağır ağır içeri girdiler, merdivenleri teker teker, fakat sabırsızca ve heyecanla çıktılar.

(Kuş olup uçmak yerine hızlıca gitmek getirilmiş, sabırsızlıktan boğulacak gibi kalpleri çarparak ifadesi ise sabırsızca ve heyecanla biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bir dakika sonra üçü de sehparının karşısına geçmişler, boyalarını ellerine almışlardı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bir dakika sonra üçü de sehparının yanına geldiler, boyalarını ellerine aldılar.

(Karşısına geçmek yerine yanına gelmek getirilmiş, birleşik zamanlı yüklem anlaşırlılığın artırılması amacıyla belirli geçmiş zamana dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bir dakika sonra üçü de sehpalarının karşısına geçmişler, boyalarını ellerine almışlardı.
(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Bu işi başarmadaki sırrın, resmin güzelliğinden ziyade çabuk bitirilmesine bağlı bulunduğunu üçü de biliyorlardı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Üçü de biliyordu, en önemli başarı güzel resim yapmaktan çok resmi çabuk bitirmektir.
(Dil düzeyinin üzerinde adlaştırma yapısıyla kurulan tümce uygun yapılar yardımıyla yeniden oluşturulmuştur. Bu işi başarmadaki sır ifadesi en önemli başarı, resmin güzelliğinden ziyade ifadesi güzel resim yapmaktan çok, çabuk bitirilmesine bağlı ifadesi ise resmi çabuk bitirmek biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bu işi başarmadaki sırrın, resmin güzelliğinden daha çok çabuk bitirilmesine bağlı olduğunu üçü de biliyorlardı.
(Özgün tümce genel olarak korunmuş, ziyade yerine daha çok, bulunduğunu yerine ise olduğunu getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bunun için Tevfik ilk olarak ve yarım saatten az bir zamanda tablosunu bitirdi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bunun için Tevfik ilk olarak ve yarım saatten az bir zamanda tablosunu bitirdi.
(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bunun için Tevfik ilk olarak ve yarım saatten az bir zamanda tablosunu bitirdi.
(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Zaten her üçünün de atölyesinde Kız Kulesi'yle Sarayburnu arasındaki manzarayı gösteren birer resim hazır duruyordu; yapılacak iş, bunun orta yerindeki boşluğa yatın tasvirini konduruvermekten ibaretti.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Zaten her üçünün de atölyesinde Kız Kulesi'nin hazır resimleri vardı. Onlar yalnızca bu manzaradaki boş yere beyaz yatı eklediler.

(Özgün tümce ikiye bölünmüş, karmaşıklığı önlemek adına Kız Kulesi'yle Sarayburnu arasındaki manzara ifadesi Kız Kulesi'nin resimleri biçimine dönüştürülmüştür. Hazır duruyordu yerine vardı, yapılacak iş yatın tasvirini konduruvermekti yerine onlar sadece beyaz yatı eklediler ifadesi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Zaten her üçünün de atölyesinde Kız Kulesi çevresindeki manzarayı gösteren birer resim hazır duruyordu; yapılacak iş, bunun orta yerindeki boşluğa yalnızca beyaz yatın resmini eklemektir. (Kız Kulesi'yle Sarayburnu arasındaki manzara yerine Kız Kulesi çevresindeki manzara getirilmiştir ancak anlamını bilmeyen öğrenciler için manzara sözcüğünün sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır. Yatın tasvirini konduruvermek ifadesi beyaz yatın resmini eklemek biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Tevfik Aravurgun tablosunu yakaladığı gibi cadde tarafındaki kapıdan çıktı, biraz ilerden bir kayığa atladı ve bütün kuvvetiyle karşıdaki beyaz gemiye çekmesini söyledi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Tevfik Aravurgun resmi aldı ve hızla kapıdan çıktı, biraz ilerden bir kayığa bindi ve hemen karşıdaki beyaz gemiye gitmesini söyledi.

(Yakaladığı gibi çıktı ifadesi aldı ve hızla çıktı biçimine dönüştürülmüş, kayığa atlamak yerine kayığa binmek, çekmek yerine ise gitmek eylemleri getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Tevfik Aravurgun tablosunu alıp hızla cadde tarafındaki kapıdan çıktı, biraz ilerden bir kayığa atladı ve tam hızla karşıdaki beyaz gemiye gitmesini söyledi.

(Yakaladığı gibi çıktı ifadesi yerine alıp hızla çıktı getirilmiş, ilerden kullanımı ilerden, bütün kuvvetiyle ifadesi ise tam hızla, çekmek eylemi ise gitmek olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Daha kıyıdan otuz adım ayrılmamıştı ki öteki iki ressamın da ayrı ayrı yerlerden sandala binip var hızlarıyla gemiye yaklaştıklarını gördü.

A2 için uyarlanmış tümce:

Daha kıyıdan otuz adım uzaklaşmadan gördü, diğer iki ressam da ayrı ayrı yerlerden kayığa binip hızla gemiye yaklaşıyordu.

(Dil düzeyinin içermediği adlaştırma yapısıyla kurulan özgün tümce yeniden oluşturulmuş, ayrılmamıştı ki ifadesi yerine uzaklaşmadan, öteki sıfatı yerine diğer, var hızlarıyla yerine ise hızla getirilmiştir. Özgün metinde kimi zaman sandal, kimi zaman kayık olarak geçen taşıt tutarlılığı korumak ve karışıklığı önlemek için kayık olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Daha kıyıdan otuz adım uzaklaşmadan diğer iki ressamın da ayrı ayrı yerlerden kayığa binip bütün hızlarıyla gemiye yaklaştıklarını gördü.

(Ayrılmamıştı ki ifadesi uzaklaşmadan, öteki sıfatı diğer biçiminde sadeleştirilmiş, var hızlarıyla yerine bütün hızlarıyla getirilmiştir. Özgün metinde kimi zaman sandal, kimi zaman kayık olarak geçen taşıt tutarlılığı korumak ve karışıklığı önlemek için kayık olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kayıkçıya, “Dayan amca, dayan!” diye gayret verecek oldu, fakat bu manasız yarışın ne demek olduğunu anlamayan adamcağızın ters bir bakışı lafını ağzına tıkadı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Kayıkçıya, “Hadi amca, hadi!” diye bağırdı ama bu kayıkçı bu durumu anlamıyordu ve ressamın yüzüne kötü kötü bakıyordu, bu yüzden Tevfik sustu.

(Dayan yerine hadi ünlemi getirilmiş, gayret verecek oldu ifadesi parçanın bütünlüğüyle uyuyacak biçimde bağırdı olarak değiştirilmiştir. Bu manasız yarışın ne demek olduğunu anlamayan adamcağız ifadesi kayıkçı bu durumu anlamıyordu biçiminde sadeleştirilmiş, ters

bir bakış yerine kötü kötü bakmak, lafı ağzına tıkmak deyimi yerine ise susmak eylemi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Kayıkçıya, “Dayan amca, dayan!” diye bağırdı ama bu anlamsız yarışın ne demek olduğunu anlamayan kayıkçının sinirli bakışı nedeniyle sustu.

(Korunmuş olan dayanmak eyleminin sözlükçede açıklanması önerilmektedir. Gayret vermek yerine bağırarak, mana yerine anlam, adamcağız yerine kayıkçı, ters bir bakış yerine sinirli bakış getirilmiş, lafını ağzına tıkadı ifadesi nedeniyle sustu olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Öteki kayıklar gitgide yaklaşıyorlardı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Diğer kayıklar giderek yaklaşıyorlardı.

(Öteki sıfatı yerine diğer, gitgide belirteci yerine dil düzeyinin içerdiği ulaçla oluşturulmuş giderek getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Diğer kayıklar giderek yaklaşıyorlardı.

(Öteki sıfatı yerine diğer, gitgide belirteci yerine giderek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Her ikisi de tablolarını tamamlamamış olacaktı ki, şimdi kayıkta bile, dizlerinin üstüne koydukları mukavvalara fırçalarıyla bir şeyler ilave ediyorlar, şuralarını buralarını düzeltiyorlardı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Galiba iki ressam da resimlerini bitirmemişti, şimdi kayıkta bile, dizlerinin üstündeki resimlere fırçalarıyla bir şeyler ekliyorlar, bazı yerleri düzeltiyorlardı.

(Tahmin anlamı veren –miş olacak yapısı yerine galiba, tamamlamak yerine bitirmek, dizlerinin üstüne koydukları mukavvalar betimlemesi yerine dizlerinin üstündeki resimler, ilave etmek yerine eklemek, şuraları buraları yerine ise bazı yerleri getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Her ikisi de resimlerini tamamlamamış gibiydi, şimdi kayıkta bile, dizlerinin üstüne koydukları resimlere fırçalarıyla bir şeyler ekliyorlar, bazı yerleri düzeltiyorlardı.

(Tahmin anlamı veren –miş olacak yapısı yerine –miş gibiydi getirilmiş, tablo sözcüğü resim, ilave etmek eylemi eklemek, şuraları buraları ifadesi ise bazı yerleri biçiminde değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Geminin merdivenine üçü de hemen hemen aynı zamanda vardılar, kayıktan kayığa atlayarak Tevfik önde olmak üzere, birbiri arkasından merdiveni çıktılar.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Geminin merdivenine üçü de hemen hemen aynı zamanda vardılar. Kayıktan atlayarak Tevfik önde, diğerleri arkada, merdivenleri çıktılar.

(Özgün tümce ikiye bölünmüştür. Kayıktan kayığa atlamak ifadesi eksiltilerek kayıktan atlamak, Tevfik önde olmak üzere ifadesi Tevfik önde, birbiri arkasından ifadesi ise diğerleri arkada biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Geminin merdivenine üçü de hemen hemen aynı zamanda vardılar. Kayıktan kayığa atlayarak Tevfik önde, diğerleri arkada, merdivenleri çıktılar.

(Özgün tümce ikiye bölünmüştür. Tevfik önde olmak üzere ifadesi Tevfik önde, birbiri arkasından ifadesi ise diğerleri arkada biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Karşılarına ilk gelen oldukça temiz kıyafetli, mavi gözlü ve uzun burunlu tayfa Fransızca, yahut İngilizce yerine tatlı bir Laz şivesiyle: “Ne isteyesunuz?” diye sorunca bir an duraladılar, fakat bundan bir mana çıkarmaya uğraşmadan nezaketle bazı şeyler öğrenmek istediler.

A2 için uyarlanmış tümceler:

Temiz kıyafetli, mavi gözlü ve uzun burunlu bir gemici Fransızca veya İngilizce yerine tatlı bir Karadeniz aksanıyla: “Ne isteyesunuz?¹⁸” diye sordu. Ressamlar önce biraz şaşırdı ama sonra bu duruma önem vermeden kibarca bazı şeyler öğrenmek istediler.

---

¹⁸ Karadeniz aksanıyla “Ne istiyorsunuz?”.

(Biraz uzun ve karmaşık olan özgün tümce ikiye bölünmüştür. Karşılarına ilk gelen ifadesi bilişsel yükü azaltmak için eksiltilmiş, Laz yerine Karadeniz, tayfa yerine gemici, şive yerine aksan sözcükleri getirilmiştir. Bir an duraladılar ifadesi yerine önce biraz şaşırdılar, mana çıkarmaya uğraşmadan yerine önem vermeden, nezaketle yerine kibarca getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Karşılarına ilk gelen oldukça temiz kıyafetli, mavi gözlü ve uzun burunlu gemici Fransızca veya İngilizce yerine tatlı bir Karadeniz aksanıyla: “Ne istersunuz?¹⁹” diye sorunca bir an şaşırdılar ama bu durumu anlamaya çalışmadan kibarca bazı şeyler öğrenmek istediler.

(Tayfa sözcüğü yerine gemici, Laz yerine Karadeniz, şive yerine aksan sözcükleri getirilmiştir. Duraladılar ifadesi yerine şaşırdılar, mana çıkarmaya uğraşmadan belirteci yerine anlamaya çalışmadan, nezaketle yerine ise kibarca getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Birinin sözünü öteki ağzından alarak:

“Yatın sahibi nerede efendim?”

A2 için uyarlanmış tümce:

Biri konuştu:

“Yatın sahibi nerede efendim?”

(Birinin sözünü öteki ağzından aldı ifadesi biri konuştu biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Birinin sözünü diğeri kesti:

“Yatın sahibi nerede efendim?”

(Öteki yerine diğeri, sözünü ağzından almak deyimi yerine ise sözünü kesmek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Kendilerini görmek istiyoruz” dediler, sonra daha çekingen, devam ettiler:

“Gemilerinin resmini yaptık da, kendilerine hediye edecektik!”

A2 için uyarlanmış tümceler:

Onu görmek istiyoruz” dediler. Sonra utanarak devam ettiler:

---

¹⁹ Karadeniz aksanıyla “Ne istiyorsunuz?”.

“Gemisinin resmini yaptık, ona hediye edecektik!”

(Özgün tümce ikiye bölünmüştür. Daha çekingen belirteci yerine utanarak getirilmiş, saygı ifade eden çoğul kişi kullanımı öğrenciler için anlaşılabilirliği olumsuz etkileyebileceği için tekil kişiye dönüştürülmüş, kendi adlı yerine o getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Onu görmek istiyoruz” dediler. Sonra daha çekingen, devam ettiler:

“Gemisinin resmini yaptık, ona hediye edecektik!”

(Özgün tümce ikiye bölünmüştür. Çekingen sıfatı korunmuştur ancak anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır. Kendi adlı yerine o getirilmiş, saygı ifade eden çoğul kişi kullanımı öğrenciler için anlaşılabilirliği olumsuz etkileyebileceği için tekil kişiye dönüştürülmüştür.)

Özgün tümce:

Daha konuşacaklardı, fakat, tam tepelerinden gelen boğuk, buna rağmen kuvvetli bir ses onları ürküttü, başlarını o tarafa çevirince, kaptan köprüsünün kenarına dayanmış, sarı dişli, en aşağı bir haftalık tıraşlı bir adamın, iri gözlerini döndüre döndüre kendilerine bağırıldığını gördüler:

“Ne yatı ulan?

A2 için uyarlanmış tümce:

Daha konuşacaklardı ama tam yukarıdan güçlü bir ses geldi ve çok korktular. O tarafa baktılar ve sarı dişli, biraz uzun sakallı, kaptanı gördüler. Kaptan çok sinirliydi ve onlara bağırıyordu:

“Ne yatı be?

(Çok uzun olan ve karmaşık betimlemeler içeren özgün tümce üçe bölünmüş ve dil düzeyine uygun yapılarla yeniden oluşturulmuştur. Fakat bağlacı yerine ama, tepelerinden ifadesi yerine yukarıdan, kuvvetli yerine güçlü getirilmiş, ettirgen eylem olan ürküttü korktular biçiminde değiştirilmiştir. En aşağı bir haftalık tıraşlı yerine biraz uzun sakallı getirilmiş, bazı ifadeler eksiltilerek kaptanın sinirli olduğu vurgulanmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümceler:

Daha konuşacaklardı ama tam yukarıdan gelen güçlü bir ses onları korkuttu. O tarafa bakınca sarı dişli, biraz uzun sakallı kaptanın öfkeyle kendilerine bağırıldığını gördüler:

“Ne yatı be?

(Çok uzun olan ve karmaşık betimlemeler içeren özgün tümce ikiye bölünmüştür. Fakat bağlacı yerine ama, tepelerinden ifadesi yerine yukarıdan, kuvvetli yerine güçlü, ürkütmek

yerine korkutmak getirilmiş, en aşağı bir haftalık tıraşlı betimlemesi biraz uzun sakallı biçiminde değiştirilmiştir. Kaptanın durumunu betimleyen bazı ifadeler eksiltilerek kaptanın çok sinirli olduğu vurgulanmıştır.)

Özgün tümce:

Serseri misiniz nesiniz?

A2 için uyarlanmış tümce:

Serseri misiniz?

(Nesiniz ifadesi eksiltilmiş, serseri sözcüğü korunmuştur ancak bu sözcüğün sözlükçede açıklanması yararlı görünmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Serseri misiniz nesiniz?

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur ancak serseri sözcüğünün anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçede açıklanması yararlı görünmektedir.)

Özgün tümce:

Buraya alaya mı geldiniz?

A2 için uyarlanmış tümce:

Şaka mı yapıyorsunuz?

(Alaya gelmek deyimini çok yaygın olarak kullanılan şaka yapmak biçiminde değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Siz bizimle dalga mı geçiyorsunuz?

(Alaya gelmek deyimini yerine dalga geçmek getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Şimdi o resimlerinizi başınıza geçiririm!”

A2 için uyarlanmış tümce:

Şimdi o resimlerinizi parçalarım!”

(Başına geçirmek deyimine karşılık olarak parçalamak eylemi getirilmiştir ancak bu eylemin sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Şimdi o resimlerinizi parçalarım!"

(Başına geçirmek deyimine karşılık olarak parçalamak eylemi getirilmiştir ancak bu eylemin sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

Özgün tümce:

Sonra orada kımıldamadan duran uzun burunlu tayfaya döndü:

"Ne bekliyorsun be?"

A2 için uyarlanmış tümce:

Sonra oradaki uzun burunlu gemiciye döndü:

"Ne bekliyorsun be?"

(Ortaç yapı içeren kımıldamadan duran tanımı eksiltilmiş, tayfa sözcüğü gemici olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Sonra orada kımıldamadan duran uzun burunlu gemiciye döndü:

"Ne bekliyorsun be?"

(Yalnızca tayfa sözcüğü gemici ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Atsana bunları dışarı!" dedi.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bunları dışarı at!" dedi.

(Devrik tümce kurallı yapılmış, emir kipi içeren atsana öğrencilerin öğrenmiş oldukları varsayılan at biçimine dönüştürülmüştür.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bunları dışarı atsana!" dedi.

(Devrik tümce kurallı yapılmıştır.)

Özgün tümce:

Kendisine meseleyi anlatmak isteyen ressamların yüzüne bile bakmadan kamarasına girdi, kapıyı vurdu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressamlar kaptana durumu anlatmak istedi ama kaptan onları dinlemeden odasına girdi, kapıyı kapattı.

(Ortaç yapıyla kurulan özgün tümce yeniden oluşturulmuş, mesele yerine durum, yüzüne bile bakmadan yerine dinlemeden, kamara yerine oda getirilmiş, kapıyı vurmak ise kapıyı kapattı biçiminde değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Kendisine durumu anlatmak isteyen ressamların yüzüne bile bakmadan odasına girdi, kapıyı çarptı.

(Mesele yerine durum, kamara yerine oda, kapıyı vurmak yerine ise kapıyı çarpmak getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Mavi gözlü tayfa yumuşak, fakat itiraz götürmez bir hareketle ressamı merdivene doğru sürüklerken:

“İyi etmedunuz” dedi, “bizim kaptan asabidir, şakadan hazzetmez.

A2 için uyarlanmış tümce:

Mavi gözlü gemici yumuşak ama kararlı biçimde ressamı merdivene doğru götürdü:

“İyi etmedunuz²⁰” dedi, “bizim kaptan asabidir²¹, şakadan hoşlanmaz.

(Tayfa sözcüğü yerine gemici, fakat bağlacı yerine ama, itiraz götürmez sıfatı yerine kararlı, sürüklemek eylemi yerine götürmek getirilmiştir. Tayfanın şivesini yansıtmak için kullandığı ifadeler korunmuş, ancak dipnot olarak açıklanmıştır. Hazzetmek eylemi hoşlanmak olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Mavi gözlü gemici yumuşak ama kararlı biçimde ressamı merdivene doğru götürdü:

²⁰ Karadeniz aksanı ile “etmediniz”.

²¹ Karadeniz aksanı ile “asabidir” (sinirlidir).

“İyi etmedunuz²²” dedi, “bizim kaptan asabidur²³, şakadan hoşlanmaz.

(Tayfa sözcüğü yerine gemici, fakat bağlacı yerine ama, itiraz götürmez sıfatı yerine kararlı, sürüklemek eylemi yerine götürmek getirilmiştir. Tayfanın şivesini yansıtmak için kullandığı ifadeler korunmuş, ancak dipnot olarak açıklanmıştır. Hazzetmek eylemi hoşlanmak olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Haydi güle güle.”

A2 için uyarlanmış tümce:

Haydi güle güle.”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Haydi güle güle.”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun son bir gayretle, sanki hiçbir şeyi denemeden bırakmamak için, tayfaya sordu:

“Peki, bu yat kimin?”

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun son bir şey denemek istiyor gibiydi ve gemiciye sordu:

“Peki, bu yat kimin?”

(Son bir gayretle, sanki hiçbir şeyi denemeden bırakmamak için ifadesi yerine son bir şey denemek istiyor gibiydi ifadesi getirilmiş, tayfa sözcüğü gemici ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ressam Tevfik Aravurgun son bir şey denemek istiyor gibiydi ve gemiciye sordu:

“Peki, bu yat kimin?”

²² Karadeniz aksanı ile “etmediniz”.

²³ Karadeniz aksanı ile “asabidir” (sinirlidir).

(Son bir gayretle, sanki hiçbir şeyi denemeden bırakmamak için ifadesi yerine son bir şey denemek istiyor gibiydi ifadesi getirilmiş, tayfa sözcüğü gemici ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Tayfanın yüzü kızardı, o da kızmaya başlamıştı, uzun burnunun ucu titreyerek:

“Bırak gevezeliği” dedi, “işiniz yok mu sizin?”

A2 için uyarlanmış tümce:

Gemici de artık kızmaya başladı:

“Bırak boş konuşmayı” dedi, “işiniz yok mu sizin?”

(Tayfa yerine gemici getirilmiş, yüzü kızardı ve uzun burnunun ucu titreyerek ifadeleri eksiltilmiş, geveze sözcüğü boş konuşmak olarak değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Gemicinin yüzü kızardı, artık kızmaya başladı:

“Bırak boş konuşmayı” dedi, “işiniz yok mu sizin?”

(Tayfa yerine gemici getirilmiş, uzun burnunun ucu titreyerek ifadesi eksiltilmiş, geveze sözcüğü boş konuşmak olarak değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Bu gemi kimsenin değil, devletin.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bu gemi kimsenin değil, devletin.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur ancak devlet sözcüğünün anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçe açıklanması önerilmektedir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bu gemi kimsenin değil, devletin.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur ancak devlet sözcüğünün anlamını bilmeyen öğrenciler için sözlükçe açıklanması önerilmektedir.)

Özgün tümce:

Yatı nerden çıkardınız?

A2 için uyarlanmış tümce:

Kim buna yat dedi?

(Özgün tümce yeniden oluşturulmuştur.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Yatı nereden çıkardınız?

(Yalnızca nerden kullanımı nereden biçimine güncellenmiştir.)

Özgün tümce:

Tahlisiye gemisi bu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Cankurtaran gemisi bu.

(Eskimiş olan tahlisiye sözcüğü cankurtaran olarak değiştirilmiştir ancak sözcüğün anlamını bilmeyen öğrenciler düşünülerek sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Cankurtaran gemisi bu.

(Eskimiş olan tahlisiye sözcüğü cankurtaran olarak değiştirilmiştir ancak sözcüğün anlamını bilmeyen öğrenciler düşünülerek sözlükçede açıklanması yararlı olacaktır.)

Özgün tümce:

On gündür vazifedeydik, İstanbul'a gelir gelmez nerden çıktunuz?

A2 için uyarlanmış tümce:

On gün başka yerde görev yapıyorduk, İstanbul'a yeni geldik, siz nerden çıktunuz²⁴?

(Dil düzeyinin üzerinde olan –Dır biçimbirimi eksiltilmiş, vazifedeydik yerine görev yapıyorduk getirilmiş, anlaşılabilirliği artırmak için parçaya başka yerde eklenmiştir. Gelir gelmez yerine yeni geldik, nerden yerine nereden getirilmiş, Karadeniz aksanı dipnot ile açıklanmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

---

²⁴ Karadeniz aksanı ile “çıktınız”.

On gündür başka yerde görevdeydik, İstanbul'a gelir gelmez siz nereden çıktınız²⁵?
(Vazife sözcüğü yerine görev getirilmiş, nerden ifadesi nereden olarak düzenlenmiştir.
Karadeniz aksanı ile sorulan soru korunmuş ve dipnot ile açıklanmıştır.)

Özgün tümce:

Haydi bakalum.”

A2 için uyarlanmış tümce:

Haydi bakalum²⁶.”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur ve Karadeniz aksanı içeren ifade dipnot ile açıklanmıştır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Haydi bakalum²⁷.”

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur ve Karadeniz aksanı içeren ifade dipnot ile açıklanmıştır.)

Özgün tümce:

Her üç ressam da kayıklarına binip döndüler.

A2 için uyarlanmış tümce:

Üç ressam da kayıklarına binip gittiler.

(Her belirteci eksiltilmiş, dönmek eylemi gitmek ile değiştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Her üç ressam da kayıklarına binip gittiler.

(Yalnızca, dönmek eylemi gitmek ile değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Biraz açılınca başlarını çevirip beyaz gemiye baktılar.

²⁵ Karadeniz aksanı ile “çıktınız”.

²⁶ Karadeniz aksanı ile “bakalım”.

²⁷ Karadeniz aksanı ile “bakalım”.

A2 için uyarlanmış tümce:

Biraz gittikten sonra dönüp beyaz gemiye baktılar.

(Ortaç yapı ve edilgen eylem içeren açılınca yerine gittikten sonra, başlarını çevirmek yerine ise dönmek getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Biraz açılınca başlarını çevirip beyaz gemiye baktılar.

(Özgün tümce olduğu gibi korunmuştur.)

Özgün tümce:

Bunun sahiden yata benzer tarafı yoktu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bu gerçekten de yata benzemiyordu.

(Sahiden yerine gerçekten getirilmiş, yata benzer tarafı yoktu ifadesi yata benzemiyordu biçiminde sadeleştirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Bu gerçekten de yata benzemiyordu.

(Sahiden yerine gerçekten getirilmiş, yata benzer tarafı yoktu ifadesi yata benzemiyordu biçiminde sadeleştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Alçacak kıç, sudan dimdik fırlayan yüksek burnu ile daha çok, büyücek bir römorköre benziyordu.

A2 için uyarlanmış tümce:

Arka tarafı kısa boylu, ön tarafı yüksek görüntüsüyle daha çok, büyük bir çekici gemisine benziyordu.

(Bir denizcilik terimi olan kıç yerine arka taraf, alçak yerine kısa boylu, sudan dimdik fırlayan yüksek burun betimlemesi ise ön tarafı yüksek biçimine dönüştürülmüş, büyücek yerine büyük, römorkör terimi yerine ise çekici gemisi getirilmiştir. Bu dil düzeyince çekici sözcüğünün anlamını bilmeyen öğrenciler için sözcüğün sözlükçede açıklanmasında yarar bulunmaktadır.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Arka tarafı kısa boylu, ön tarafı ise yüksek olan bu gemi yattan çok, büyükçe bir çekici gemisine benziyordu.

(Bir denizcilik terimi olan kış yerine arka taraf, alçak yerine kısa boylu, sudan dimdik fırlayan yüksek burun betimlemesi ise ön tarafı yüksek biçimine dönüştürülmüş, büyücek yerine büyükçe, römorkör terimi yerine ise çekici gemisi getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Beyaz boyası yer yer kirlenmiş, sıyrılmıştı.

A2 için uyarlanmış tümce:

Bazı yerlerinde beyaz boyası kirli ve eskiydi.

(Yer yer ifadesi bazı yerleri, kirlenmiş yerine kirli, sıyrılmıştı yerine ise eskiydi getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Beyaz boyası bazı bölgelerde kirlenmiş, dökülmüştü.

(Yer yer ifadesi bazı bölgeler, sıyrılmıştı yerine ise dökülmüştü getirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ressamlar, arkadaşlarının alayına uğramamak için bugün başlarından geçeni gizli tutmaya karar verdiler.

A2 için uyarlanmış tümce:

Ressamlar, arkadaşları onlara gülmesin diye bugünkü olayı kimseye anlatmamaya karar verdiler.

(Alaya uğramak yerine gülmek, başlarından geçen yerine olay, gizli tutmak yerine ise kimseye anlatmamak getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Arkadaşları dalga geçmesin diye ressamı bugün yaşadıkları olayı gizli tutmaya karar verdiler.

(Alaya uğramak yerine yaygın kullanılan ve öğrencilerin bildikleri varsayılan dalga geçmek deyiimi getirilmiş, başlarından geçen ifadesi yaşadıkları olay biçiminde değiştirilmiştir.)

Özgün tümce:

Ama çok düşündükleri ve aradan yıllar geçtiği halde, biçimsiz bir tahlisiye gemisini o gün kendilerine zarif, beyaz bir yat gibi gösteren şeyin ne olduğunu bir türlü anlayamadılar.

A2 için uyarlanmış tümce:

Çok düşündüler, uzun yıllar geçti ama basit bir cankurtaran teknesini neden güzel, beyaz bir yat gibi gördüler, hiç anlayamadılar.

(Dil düzeyinin üzerindeki yapılar yerine düzeye en uygun olanlar getirilmiştir. Biçimsiz bir tahlisiye gemisi tamlaması yerine basit bir cankurtaran gemisi, zarif yerine güzel, bir türlü yerine ise hiç belirteci getirilmiştir.)

B2 için uyarlanmış tümce:

Ama çok düşündükleri ve aradan yıllar geçtiği halde, basit bir cankurtaran gemisini o gün onlara zarif, beyaz bir yat gibi gösteren şeyin ne olduğunu bir türlü anlayamadılar.

(Özgün tümce genel olarak korunmuş, yalnızca biçimsiz bir tahlisiye gemisi tamlaması yerine basit bir cankurtaran gemisi, kendileri adlı yerine ise onlar getirilmiştir.)

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Ülkemizde ve dünyada son yıllarda yaşanan gelişmelere bağlı olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimine talebin arttığı birçok kaynak tarafından dile getirilmektedir. Türkiye'nin komşu olduğu coğrafyada gerçekleşen siyasi ve sosyal sorunlar nedeniyle yaşadıkları topraklardan göç ederek ülkemize yerleşen sığınmacıların bir bölümü Türkçe öğrenmeye başlamıştır. 2020 yılı başlarından itibaren dünyayı etkisi altına alan küresel salgın nedeniyle yüz yüze eğitim de dahil olmak üzere birçok alanda kısıtlamalar getirilmesi, internet ortamında eğitim öğretim etkinliklerine büyük bir talep oluşturmuştur. Bu dönemde, yabancı dil öğrenmenin de internet aracılığıyla oldukça başarılı biçimde gerçekleştirilebildiği gözlemlenmiş, bu alanda eğitim öğretim çalışmaları hız kazanmıştır. Bütün bu ve benzer gelişmeler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimine olan gereksinimin ve talebin hızla artmasını sağlamış, bu alana olan ilgi ve yoğunluk geçmiş dönemlere kıyasla büyük bir artış kazanmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine karşı artan ilgi, bu alandaki bazı eksikliklerin ve yetersizliklerin de ortaya çıkmasına yardımcı olmuştur. Özellikle, dilin bir iletişim aracı olduğunu savunan iletişimci yaklaşımın, kültürel zenginliklerle dolu özgün metinlere önem vermesi, bu yönde daha yoğun çalışmalar yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ders kitapları ve yabancı dil olarak Türkçe öğretim ortamlarında kullanılan yapay metinlerin öğrencileri hedef dile yeterince hazırlayamaması, beklentilere karşılık verememesi de özgün metinlerin önemini artırmaktadır.

Sahip oldukları bütün yararları karşın özgün metinlerin bazı olumsuz etkileri olduğu da belirtilmektedir. Taşıdıkları bazı biçimbilimsel ve sözlüksel yapılar nedeniyle her özgün metnin her dil düzeyinde kullanımı mümkün olmamaktadır. Yanlış düzeyler için yanlış özgün metinler seçilmesi dil öğrenim sürecinde büyük sorunlara neden olabilmektedir. Bu nedenle özgün metinlerin bilimsel yöntemlerden yararlanılarak hedef dil düzeyine uyarlanması başarı olasılığını artırmaktadır. Özellikle özgün materyallerden yararlanmak için yeterli dil bilgisine sahip olmayan başlangıç ve orta düzeydeki öğrenciler açısından uyarlanmış metinler çok büyük öneme sahiptir ancak artan talep göz önünde bulundurulduğunda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yeterince uyarlanmış metin kullanılamadığı düşünülmektedir. Mevcut çalışmaların ise büyük oranda okuma becerisi için hazırlanmış olduğu, diğer alıcı dil becerisi olan dinleme için uyarlanmış metinlerin oldukça yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Dinleme becerisine yönelik materyalin hazırlanması, korunması ve öğrencilere yeniden dinletilmesi için bazı teknik aygıtlara gereksinim duyulmaktadır. Geçmişten günümüze değişen ve gelişen teknolojilerle bu olanaklar kısmen kolaylaşmış olsa da dinleme kaydının kalitesine bağlı olarak ses kayıt aygıtları, stüdyolar, dijital veri saklama aygıtları, hoparlörlü medya oynatıcıları gibi çok çeşitli aygıtlar gerektirmesi dinleme becerisinin ihmal edilmesi nedenleri arasında görülebilir.

5.2. Sonuç ve Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğrencileri için dinleme becerisine yönelik öykü türünde uyarlanmış metinler üretmeyi, bunları öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına sunmayı amaçlayan bu çalışmanın kuramsal bölümünde öncelikle özgün metinlerin tanımı yapılmış, olumlu ve olumsuz yönleri ayrıntılarıyla incelenmiştir.

Kuramsal çerçevenin ikinci bölümünde dinleme becerisi ele alınmış, yabancı dil öğretiminde dinleme becerisi ve ona dair görüşler incelenmiştir. Sonrasında dinleme becerisi ile okuma becerisi karşılaştırılmış, her iki becerinin ortak yönleri ve farklılaştıkları özellikler ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. Her ikisi de alıcı dil becerisi olan okuma ve dinleme için hazırlanmış metinler arasında çok belirgin farklar bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kuramsal çerçevenin üçüncü bölümü metin uyarlama kavramını incelemektedir. Alanyazında sıklıkla değiştirim terimiyle de incelenmiş uyarlama konusu ve alt işlemleri konusunda fikir birliği olmadığı, uyarlamanın genel olarak sadeleştirme ve genişletme olarak iki grupta incelenebileceği belirlenmiştir. Birçok çalışma üzerinde yapılan derleme ile metin uyarlamanın alt işlemleri belirlenmiş ve her biri ayrıntılı bilgilerle açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın uygulama bölümünde Sabahattin Ali'nin Sırça Köşk ve Beyaz Bir Gemi adlı iki ayrı öyküsü, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 ve B2 dil düzeylerindeki öğrenciler için uyarlanmıştır. Her bir işlemi ayrı ayrı açıklanan uyarlama çalışmaları sırasında öykülerdeki iletinin korunmasına özen gösterilmiştir. B2 düzeyinde özgün metindeki bileşenler daha yüksek oranda uyarlanmış metinlere aktarılabilirken A2 dil düzeyinin yetersiz sözcük ve dilbilgisi yapıları nedeniyle özgün metinde daha fazla uyarlama işlemi uygulanmıştır. Çalışma, hem düzenli bir eğitim programına bağlı olarak bir öğretmen önderliğinde yürütülen sınıf içi öğrenme ortamında, hem de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin bireysel olarak yararlanabilecekleri biçimde tasarlanmıştır. Uyarlama işlemleri, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğretmenlerin de yararlanabilmeleri için ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Çalışma sonunda elde edilen uyarlanmış metinlerin ve bunlara bağlı

etkinliklerin Academia, Google Drive gibi çeşitli internet siteleri aracılığıyla yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerine ulaştırılması amaçlanmaktadır.

Dinleme becerisi için hazırlanmış metinler üzerinde yapılan ön çalışmalar sonucunda, metinler seslendirildiği takdirde Sırça Köşk metnine ait ses kaydının yaklaşık 12 dakika, Beyaz Bir Gemi metnine ait ses kaydının yaklaşık 18 dakika uzunluğunda olacağı belirlenmiştir. Bu sürelerin hem ders içi, hem de bireysel çalışmalarda, bütüncül bir dinleme anlama etkinliği için uzun olacağı değerlendirilmiştir. Aynı zamanda kaliteli bir dinleme kaydı için profesyonel seslendirme sanatçısı, ses kayıt stüdyosu ve teknik donanım gibi zorlayıcı koşullar nedeniyle metinlerin seslendirilmeleri yapılamamıştır. Hazırlanan metinlerin “sesli kitap” adı verilen ve giderek yaygınlaşan uygulamalar için hazır bir kaynak niteliğindedir ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hem öğrencilerin, hem de öğretmenlerin kullanımına açıktır.

Üretilen metinler, çalışmanın hazırlandığı dönemde etkisini gösteren küresel salgın hastalık ve buna bağlı olarak uygulanan kısıtlamalar nedeniyle herhangi bir eğitim ortamında değerlendirilememiştir. Metinlere bağlı olarak hazırlanan sözlükçeler, dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası etkinlikleri ekli dosyalarda öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına sunulmuştur. Etkinlikler sayesinde öğrencilerin okudukları / dinledikleri metinleri daha iyi anlamaları hedeflenmektedir. Bu metinlerin ayrıca çeşitli internet siteleri aracılığıyla öğrencilere ve öğretmenlere ulaştırılması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, H. B., Ay, S. (2021). Yabancı Dil Öğretiminde Geleneksel Metin Sadeleştirme Yaklaşımına Karşı Metindilbilimsel Sadeleştirme Önerisi: Bağlılık ve Bağdaşıklık Kavramları. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (1), 94 - 102.
- Ali, S. (2021). Sırça Köşk. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Allen, D. (2009). A study of the role of relative clauses in the simplification of news texts for learners of English. *System*, 37(4), 585-599.
- Anani Sarab, M. R., Karimi, M. (2008). The impact of simplified and interactionally modified input on reading comprehension of Iranian EFL learners.
- Bayrav, S. (1998). Yapısal Dilbilimi. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Biçer, N. (2017). Yabancılar Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27).
- Bloomfield, A., vd. (2010). What makes listening difficult? Factors affecting second language listening comprehension. Maryland Univ College Park.
- Bölükbaş, F. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 924 - 935. ISSN: 2198- 4999: 924-935.
- Brown, S. (2011). Listening myths: Applying second language research to classroom teaching. US: University of Michigan Press.
- Buck, G. (2001). Assessing listening. Cambridge: Cambridge University Press.
- CECR. (2000). *Cadre européen commun de référence pour les langues. Apprendre, enseigner, évaluer*, Division Des Langues Vivantes. Strasbourg: Conseil de l'Europe, Didier
- Claridge, G. (2005). Simplification in graded readers: measuring the authenticity of graded texts. *Reading in a Foreign Language*. 17 / 2:144 - 158.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Crossley, S.A., Allen, D. and Mcnamara, D. S. (2012). Text Simplification and Comprehensive Input: A Case for Intuitive Approach. *Language Teaching Research*, 16/1, 89-108.
- Çakır, M. C. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi Etkinliklerinin Uygulanması. Karagöl, E. (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi*. (s. 17-27). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik, M. E. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Otantiklik ve Otantik Materyallerden Yararlanma. *21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(21), 791 - 806.
- Çetin, B. ve Uzdu Yıldız, F. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Alanında Öğretmen Eğitimi İçin Temel Bilgiler ve Uygulama Örnekleri. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.
- Demirel, Ö. (1999). İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi. İstanbul: MEB Yayınları.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). Türkçe Öğretimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, İ. F. (2021). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde B1 Seviyesinde Uyarlanmış Metinlerin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (6), 7-32.
- De Toro, R. O. (2002). Text modification in foreign language teaching. *Languages, Linguistics and Area Studies in Higher Education Conference 24-26 June*. 09.06.2015 tarihinde <http://www.llas.ac.uk/resources/paper/1313> adresinden erişildi.
- Dilidüzgün, Ş. (2008). Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Bağlamda Uygulamalı Bir Yaklaşım. (Yayımlanmış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, Y. (2007). İlköğretim İkinci Kademedeki Dil Becerisi Olarak Dinlemeyi Geliştirme Çalışmaları. Yayımlanmış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Durmuş, M. (2013a) İkinci / Yabancı Dil Öğretiminde Sadeleştirilmiş Metin Sorunları Üzerine. *Bilig*, 65: s.135-150.

- Durmuş, M. (2013b) Metin Değiştirimin Dilbilimsel Süreçleri Üzerine, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 / 4, s.391-408.
- Durmuş, M. (2013c) İkinci / Yabancı Dil Öğretiminde Özgün ve Değiştirilmiş Dilsel Girdi Üzerine. *Turkish Studies, Volume 8* (1) Winter, s.1291-1306.
- Ellis, R. (1993). Naturally simplified input, comprehension and second language acquisition. In M.L. Tickoo (Ed.), *Simplification: Theory and Application* (pp. 53 - 68). Singapore: SEAMEO Regional Language Centre.
- Emiroğlu S. ve Pınar F. N. (2013) Dinleme Becerisinin Diğer Beceri Alanları ile İlişkisi, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8*(4), p. 769-782.
- Epçaçan, C. (2013). Temel bir dil becerisi olarak dinleme ve dinleme eğitimi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı 11: 331 - 357.
- Field, J. (2008). Listening in the Language classroom (pp. 27-28) Cambridge University Press, United Kingdom.
- Griffiee, D. T. (2012). An introduction to second language research methods. *New York: TESL-EJ Publications*.
- Göz, İ. (2019). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Günay, V. D. (2007). Metin Bilgisi. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Güneş, F. (2013). Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana dili eğitimi dergisi*, 1(1), 1-12.
- Haykır, T., Üstten, A. U. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Seçimi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 1633-1652.
- Helgesen, M., (2007). Listening. & Nunan, D. (2007). D. Nunan (Ed.), *Practical English Language Teaching*. (1st Ed.) içinde (s. 23 - 46). Singapur: McGraw-Hill.
- Hill, D. (1997). Survey review: Graded readers. *ELT Journal*, 51:57-81.
- Hu, M., & Nation, I. (2000). Unknown vocabulary density and reading comprehension. *Reading in a Foreign Language*, 13, 403-430.

- İltar, L., Açık, F. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Türlerinin Sınıflandırılması ve Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinin Değerlendirilmesi. *Türkiyat Mecmuası*, 29 (2).
- İnce, B., Boztilki, G. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi. F. Yıldırım, & B. Tüfekçioğlu içinde, *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi - kuramlar yöntemler - beceriler - uygulamalar* - (s. 157-174). Ankara: Pegem Akademi.
- İşeri, K., Yılmaz, İ. (2008). Dinleme edimine ilişkin etkinliklerin değerlendirilmesi. *Dil Dergisi*, (139), 7-24.
- İşeri, K. (2021). Sözdən Yazıya Dile Gelen Metin. Ankara: Pegem Akademi.
- Karadüz, A., (2010). Türkçe ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stratejilerinin Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2(29), 39-55.
- Karagöl, E. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Karakoç, A. I. (2019). Reading and Listening Comprehension Subskills: The Match between Theory, Coursebooks, and Language Proficiency Tests. *Advances in Language and Literary Studies*, 10(4), 166 - 185.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kınay D.E. (2016). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama*. F. Yıldırım ve B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*, Ankara: Pegem Akademi 289 - 313.
- Korkmaz, C. B. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan dinleme metinlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi*. (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Kutlu, A., Nurlu, M. (2021). Dil öğretiminde metin uyarlama: Peyami Safa'nın Mişon'un Definesi öyküsünün A2 seviyesine uyarlanması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(66), 343-355.
- Lee, W. Y. (1995). "Authenticity Revisited: Text Authenticity and Learner Authenticity". *ELT Journal* 49/4, 323-328.

- Little, D., Devitt, S., & Singleton, D. (1989). Learning foreign languages from authentic texts: Theory and practice. Dublin: Authentik.
- Lund, R. J. (1991). A comparison of second language listening and reading comprehension. *The Modern Language Journal*, 75, 196 - 204.
- Lüleci, M. (2010). “Gerçek”leşsek de mi Öğretsek? Yabancı Dil olarak Türkçenin Öğretiminde Otantik Malzeme. *Orhon Yazıtlarının Bulunuşundan 120 Yıl Sonra Türklük Bilimi ve 21. Yüzyıl konulu 3.Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu* içinde (ss. 541 - 553). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Martinez, A. (2002). Authentic materials: An overview. *Karen's linguistic Issues*.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Basım Müdürlüğü.
- Melanlıoğlu, D. (2012). Türkçe öğretiminde ayrıştırıcı dinlemeyi geliştirmeye yönelik bir etkinlik önerisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 42 (196), 56 - 68.
- Miller, L. (2003). Developing listening skills with authentic materials. *ESL magazine*, 6 (2), 15 - 19.
- Miller, M. (2005). *Improving aural comprehension skills in EFL, using authentic materials: an experiment with university students in Nigata, Japan*. Unpublished master's thesis, University of Surrey, Australia.
- Nas, R. (2003). Türkçe Öğretimi. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Nunan, D. (1999). *Second Language Teaching & Learning*. Heinle & Heinle Publishers, 7625 Empire Dr., Florence, KY 41042-2978.
- Onan, B. (2005). İlköğretim ikinci kademe Türkçe öğretiminde dil yapılarının anlama becerilerini (okuma/dinleme) geliştirmedeki rolü. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Osada, N. (2004). Listening comprehension research: A brief review of the last thirty years. *Dialogue*, 3(1), 53-66.
- Ölker, G. (2011). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü (1945-1950 arası)*. Yayınlanmamış doktora tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Özbay, M. (2006). Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II. Ankara: Öncü Kitap.
- Özdemir, H. (2013). Ortak eylem amaçlı metotla yabancı dil öğretiminde otantik doküman kullanımı. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(10), 555 - 560.
- Özmen, C. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin değiştirim teknikleriyle öykülerin yeniden oluşturulması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Palmer, M. (1997). *A comparative study of listening and reading comprehension in children of different age-groups* (Doctoral dissertation, University of Pretoria).
- Palmer, E. (2014). *Teaching the core skills of listening and speaking*. Alexandria: ASCD.
- Peacock, M. (1997). The effect of authentic materials on the motivation of EFL learners. *ELT Journal* 51(2), 144-156.
- Poelmans, P. (2003). Developing second-language listening comprehension: Effects of training lower-order skills versus higher-order strategy. LOT: The Netherlands.
- Richards, J. C. (2001). *Curriculum Development in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. & Rodgers, T. (2002). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Schmidt, R. W. (2010). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Pearson Education Limited: Malaysia.
- Sanderson, P. (1999): *Using Newspapers in the Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sawyer, D. J., Lipa, S. (1981). The route to reading: A perspective. *Topics in Language Disorders*, 1(2), 43-60.
- Sefer, A. (2021) İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uzaktan Eğitimle Dinleme Stratejilerinin Öğretimi.

- Siddharthan, A. (2004). Syntactic Simplification and Text Cohasion. University of Cambridge Computer Laboratory Technical Report. <https://www.cl.cam.ac.uk/techreports/UCAMCL-TR-597.pdf> (15.06.2015).
- Şahin, A. ve Aydın, G. (2009). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe ders dinleme becerisi farkındalıklarının belirlenmesine yönelik bir anket geliştirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 454 - 464.
- Şaraplı, O. (2011). The use of authentic materials in the second language classrooms: Advantages and disadvantages. *Dil Dergisi*, 154, 32-43.
- Tamo, D. (2009). The use of authentic materials in classrooms. *Linguistic and Communicative Performance Journal*, 2(1), 74-78.
- Temizyürek, F., Birinci, F. (2016). Yabancı Dil Öğretiminde Otantik Materyal Kullanımı (Using Authentic Materials in Foreign Language Teaching) Doi: 10.14686/buefad.v5i1.5000158999 . Bartın University Journal of Faculty of Education, 5 (1), 54-62. DOI: 10.14686/buefad.v5i1.5000158999
- Thanajaro, M. (2000). Using authentic materials to develop listening comprehension in the English as a second language classroom, thesis (PhD). Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Tüfekçioğlu, B. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Etkinlikleri İle Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Araştırma: Çukurova TÖMER Örneği. *E-Dil Dergisi*, Sayı 2, 35-51.
- Türk Dil Kurumu (2005). Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Vandergrift, L. (2006). Second language listening: listening ability or language Proficiency? *The Modern Language Journal*, 90, 6-18.
- Vandergrift, L. (2004). "Listening to Learn or Learning to Listen?". In Cambridge University Press (Ed.), *Annual Review of Applied Linguistics* (2004) (pp. 3-25) Cambridge University Press, USA.
- Vandergrift, L. (2007). "Recent development in second language listening comprehension research". In Graeme Porte (Ed.), *Language Teaching: Surveys and Studies*. (pp. 291-210) Cambridge University Press, Canada.

- Vardar, B. (2002). Açıklamalı Dilbilimi Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Wagner, E. (2013). Assessing listening. In A. J. Kunan (Ed.). The companion to language assessment (47–63). Oxford: Wiley-Blackwell.
- Walker, N. (2014). Listening: the Most Difficult Skill to Teach. *Encuentro*, 23, 167-175.
- Wei, Laura. (2012). Teaching Listening in EFL Classroom in Senior High School in Taiwan. Taiwan: National Wen-Hwa High School.
https://www.academia.edu/30090772/Teaching_Listening_in_EFL_Classrooms_in_Senior_High_Schools_in_Taiwan (Erişim tarihi: 14.11.2021)
- Yedi İklim (2015). Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Ders Kitabı. (Ed. Barın, Çobanoğlu, Ateş, Balcı ve Özdemir). Ankara: Yunus Emre Enstitüsü.
- Yeni Hitit (2019). Ankara Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Young, D. J. (1999). Linguistic simplification of SL reading material: effective instructional practice. *Modern Language Journal*, 83: 350 - 366.
- Zainal, Z. ve Baskeran, P. (2010). A comparative study of reading authentic and non-authentic text. 09.06.2015 tarihinde http://eprints.utm.my/11075/1/A_Comparative_Study_Of_Reading_Authentic_And_Non-Authentic_Text.pdf adresinden erişildi.
- Zhu. Z. Bernhard, D., Gurevych, I. (2010, Ağustos). A Monolingual Tree-based Translation Model for Sentence Simplification. *Proceedings of the 23rd International Conference on Computational Linguistics (Coling 2010)*, 1353 - 1361.

EKLER

EK 1. Öğrencinin Akademik Özgeçmişi

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Samet Erişkin		
E-postası / Web Sayfası			
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce, Rusça		
Uzmanlık Alanı	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi		
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Ankara Üniversitesi	Dilbilimi	2006
Tez Başlığı	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisi İçin Metin Uyarlama		
Tez Danışmanı	Doç. Dr. Funda Uzdu Yıldız		
Akademik Eserler			
Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller			

EK 2. A2 Dil Düzeyi İçin Uyarlanmış Sırça Köşk Metni

SIRÇA KÖŞK²⁸

Bir zamanlar, üç arkadaş boş boş geziyormuş ve çalışmayı hiç sevmiyormuş. Onlar plansız yaşıyormuş ve birçok yerde onlara “Buradan gidin” diyorlarmış. Bu arkadaşlar böyle yaşamaktan çok sıkılmış. Çalışarak para kazanmak ve o parayı harcamak onlar için çok zormuş; çünkü onlar çok tembelmiş. Bir gün, uzun bir yolculuktan sonra, yüksek bir tepede oturup aşağıdaki şehri izlemeye başlamışlar. Acaba bu yeni şehirde nelerle karşılaşacağız diye üzgün üzgün düşünmüşler. Arkadaşlardan birinin aklına ilginç bir fikir gelmiş, hemen ayağa kalkıp:

“Gelin benimle beraber, bu şehirde sırça köşk yapalım; hayatımızın sonuna kadar zengin ve rahat yaşarız!” demiş.

Diğerleri:

“Bu sırça köşk nedir?” diye sormuşlar. Lider:

“Durmayın, vakit kaybetmeyelim, yolda anlatırım!” demiş ve onlarla beraber tepeden aşağı hızla inmeye başlamışlar.

Lider, arkadaşları şehirde nasıl davranacak, birkaç söz söyleyerek onlara öğretmiş.

Bu şehir, o ülkenin başkentiymiş. Bu şehirde bütün insanlar çok çalışır, herkes özgür ve rahat yaşarmış. Tarlalarda, dükkanlarda insanlar çok çalışır, zenginler fakirlere yardım eder, dikkatle alışveriş yaparlar, kavga etmeden, huzur içinde yaşar ve huzur içinde ölürlermiş. Onlara işlerde yardım etmek, sorunları çözmek için bazı insanlar seçmişler. Bu insanlar sadece o şehirdekiler için çalışır, kötülük yapmayı hiç düşünmezlermiş.

Üç arkadaş şehre gelmiş, o gün şehirde pazar varmış. Pazarda meyveler, sebzeler, giysiler, kumaşlar, demirler, kömürler varmış, müşteriler pazarcılardan kolayca alışveriş yapıyormuş. Arkadaşlar önceden bir plan yapmışlar ve sokaklarda boş boş dolaşıp çevreye bakmaya başlamışlar. Başlarını sallayarak yüksek sesle konuşuyorlarmış:

“Çok şaşırdım! Burası çok ilginç bir şehir!” diyorlarmış.

Bir sokak gitmişler, başka sokağa varmışlar; ondan çıkıp başkasına girmişler ama hep şaşkın şaşkın aynı sözleri tekrarlamışlar. Giderek daha fazla meraklı insan onların yanına

²⁸ Cam saray

gelmiş, bu yabancılar için bu şehirde ne ilginç acaba diye araştırmaya başlamışlar. Sonunda birisi dayanamayıp yabancılar sormuş:

“Neden şaşırıyorsunuz acaba?”

Arkadaşların lideri:

“Sizin şehrinizin sırça köşkü nerede?” diye öğrenmek istemiş.

“Ne sırça köşkü?”

“Nasıl? Sizin sırça köşkünüz yok mu?”

“O da neymiş?”

Lider yanındaki arkadaşlarına dönüp:

“İnanmıyorum! Sırça köşk ne demek, bilmiyorlar. Böyle bir şehirde duramayız, hemen buradan gidelim!” demiş.

Şehirdeki insanlar daha çok merak etmiş. Arkadaşları takip etmişler. Beş on adım sonra onları durdurup tekrar sormuşlar:

“Neymiş şu sırça köşk? Anlatın bakalım. Çok önemli bir şey, o zaman belki biz de yaparız!”

“Önemli ne demek? Sırça köşksüz şehir olur mu?.. Haydi arkadaşlar gidelim!..”

İnsanlar düşünüp tartışmışlar, sonra arkadaşların yanına gelerek:

“Bizim şehrimizde de sırça köşk istiyoruz. Sırça köşk bu kadar gerekli, o zaman hadi hep beraber şu sırça köşkü yapalım!” demişler.

Arkadaşların lideri:

“Olmaz... Olmaz... Sırça köşkü yapmak o kadar kolay değil... Para gerek, malzeme gerek, işçi gerek. Bırakın bizi de sırça köşklü bir şehre gidelim!” demiş. Ama insanlar bırakmamış, “Ne gerekiyor, biz verelim. Bizim şehrimiz başka şehirlerden geri değil!” diye ısrar etmiş.

Oturup hesap yapmışlar, hemen işe başlamışlar. Üç arkadaş sırça köşkün mimarı olmuş, insanlar aralarından işçi seçmiş, şoför seçmiş, şehrin en büyük meydanına kum taşımaya, kömür getirmeye başlamış. Bazı insanlar da işçilere yiyecek, içecek getirir, giyim eşyası sağlarmış. Sonunda camlar bitmiş, sırça duvarlar yükselmiş, bir kat tamamlandıktan sonra üç arkadaş içine yerleşmişler, insanlara demişler ki:

“İşte, sırça köşk oluyor. Daha bitmedi. Şehriniz için yeterli büyüklükte değil ama o da olur. Şimdi bunu iyi korumak gerek, daha büyük yapmak gerek. İşçi bulun, daha çok yiyecek ve içecek getirin. Hizmetçileri de gönderin, biz her işinizi yaparız...”

İnsanlar artık bir sırça köşkümüz var diye sevinmiş. Daha az yiyerek, daha az giyerek para biriktirmeye, sonra da bu paraları sırça köşkteki kişilere ve onların hizmetçilerine vermeye başlamışlar. Bir süre sonra sırça köşkten emir çıkmış:

“Bir kat daha bina yapmak gerek. Burası hem bize, hem hizmetçilerimize yetmiyor.”

İnsanlar arabalarla yeni inşaat için kum taşımış, sırça köşkün patronlarına, onların hizmetçilerine ve köşkteki işçilere çeşit çeşit meyve, sebze, et ve başka yiyecekler getirmişler. İkinci kat bittikten sonra, üç arkadaş oraya da insanlar arasından faydalı insanları seçip almışlar. Onlar da burada hiç çalışmadan yaşamak ne kadar güzelmiş, anladıktan sonra, sırça köşk çok gerekli bir şey diye düşünmüşler, hemşerilerini de buna ikna etmek için çok çaba harcamışlar.

Sırça köşk her gün daha yüksek olmuş, kat üstüne kat yapmışlar. İçi oldukça dolmuş. Sırça köşke girmekte başarılı insanlar oradan çıkmak istemezmiş; dışarıdaki insanlar da bir yol bulup içeriye girmeye çalışmış. Ama sırça köşkteki arkadaşlar ve onların hizmetçilerini beslemek de insanları çok zor durumda bırakmış. Bazıları bu durumdan rahatsız olmaya başlamış.

“Sırça köşk önemli, anladık ama bu kadar çok odaya, bu kadar hizmetçiye ne gerek var?” demişler. Üç arkadaşın lideri onlara her odanın görevini iyice anlatmış:

“İşte” demiş, “şu odada ben otururum, sırça köşkün başında ben varım, bensiz bu iş olur mu? Ben yokken sırça köşkünüz olur muydu?.. Şu odalar baş yardımcılarımızın... Uzak yerlerden gelip size sırça köşk yaptık. Biz kontrol etmiyoruz, o zaman köşk de kalmaz, siz de kalmazsınız!”

İnsanlar:

“Peki” demiş, “ama bu kadar çok hizmetçiye ne gerek var? Örneğin şu odadaki insan ne iş yapar?”

“O mu? Ne diyorsunuz? Sırça köşkteki malların hesabını o yapar; bu malları toplama başkanıdır. O yokken hiçbiriniz paranız ve yiyecekleriniz nereye gitti bilemezsiniz. Bunu kabul edebilir misiniz?”

“Eee... şu odadaki?”

“Kim sırça köşke zamanında mal göndermiyor, veya eksik mal gönderiyor, sırça köşke değer vermiyor, zarar vermek istiyor, onları arar bulur... Öyle zararlı kişileri boş bırakmak olur mu?”

“Peki, ya şuradaki?”

“Sırça köşke kim girdi, kim çıktı, onları deftere yazar.”

“Bunu da anladık. Ya bu odadaki ne yapar?”

“Sırça köşkün temizliğinden sorumludur...”

İnsanlar bütün sorularının cevabını almış; bütün odalar ve bu odalardaki boş insanlar çok gerekli diye düşünmüş. Çünkü bunların bazıları sırça köşkte ışıkçı, bazıları yatakcı, bazıları, onun yardımcısı, bazıları da yardımcının yardımcısıymış. Artık bir sırça köşk var, o zaman onun hizmetçileri, sonra bu hizmetçilerin hizmetçileri olması normalmiş. Ama sırça köşktekilerin sayısı giderek artmış, insanlarda onları doyuracak güç kalmamış. O zaman sırça köşkün adamları gelip herkesin evindeki yiyeceği, giyeceği zorla almışlar. Bazı insanlar kabul etmemiş, onları götürüp sırça köşkün bodrumuna koymuşlar. İnsanlar, bu sorunu kendisi yapmış ve şimdi ondan kurtulamıyormuş. Çünkü sırça köşkün adamları her yerde sırça köşk çok sağlam, onu hiçbir güç yıkamaz diye konuşmuş; akılsız insanlar buna inanırmış. Kim inanmıyor, çeşitli yalanlarla veya zorla onların sesini keserlermiş. Sırça köşk bir türlü doymaz, sürekli yeni şeyler istermiş. Köşkteki ilk grup doğuştan tembelmiş, sonraki grup da çalışmayı uzun zaman önce unutmuşlar. Bu yüzden, köşke yardımcı insanlara bir şeyler borçluyuz diye hiç düşünmezlermiş. Sadece birbirlerine hizmet ederlermiş; şehrin insanlarına, bir köylü nasıl inekleriyle köpeklerine bakıyor, o kadar bile önem vermezlermiş. Ama insanlar korkuyormuş, bu yüzden ellerindeki her şeyi vermişler. Artık bir gün köşke vermek için bir şeyi kalmamış, çünkü sırça köşkten “Herkes elindeki son koyunu da versin” diye emir çıkmış. Getirmişler, teslim etmişler, söylene söylene geri dönmeye başlamışlar. İnsanlar çok söyleniyormuş, çünkü artık sırça köşke vermek için ellerinde hiçbir şey kalmamış ve bu yüzden artık korkmuyorlarmış. Üç arkadaşın lideri bunu görmüş ve sırça köşkün balkonuna çıkarak insanlara tatlı tatlı seslenmiş:

“Ey insanlar, birçok şeyler verdiniz, büyük sıkıntılar yaşadınız ama muhteşem bir sırça köşk yaptınız, şimdi herkes ona hayran. Onun büyüklüğü, onun güzelliği üç beş cuval yiyecekten, dört beş hayvandan daha değerli değil mi? Biz sizin için çalışıyoruz, sizin iyiliğinizden başka bir şey düşünmüyoruz. Bugün bize koyunlar getirip bıraktınız. Biz onların hepsini yemedik, normalden daha az yedik, bazı parçalarını size geri vereceğiz. Koyunların birazını halka dağıtın!”

Sırça köşkteki hizmetçiler, insanların koyunlarını almış ama bazı parçaları onlara geri dağıtmışlar. İnsanlar bu duruma çok kızmışlar. İçlerinden biri:

“Bunlar bizi kandırıyor!” diye bağırmış. Yerden büyükçe bir taş alıp fırlatmış. İşte o zaman çok şaşırtıcı bir şey olmuş. Taş hızla gidip sırça köşke çarpmış ve orada “Şangır!...” diye büyük bir delik açmış. İnsanlar sırça köşk her şeyden daha sağlam, hiç kimse onu yıkamaz diye düşünüyormuş. Ama şimdi görmüşler, o cürük, herkes yerden taş alıp sırça köşke fırlatmaya başlamış. İnsanlar bütün camları kırmış ve sırça köşk çok çabuk çökmüş. İçindeki

insanların çoğu cam kırıklarının altında kalmış. Sadece kapıya yakın yerlerdeki beş on kişi zorla kurtulmuş...

İnsanlar sırça köşkün enkazını çabuk temizlemiş. Anlamışlar, dünyada o olmadan da yaşayabilirler. Eski hayatlarına dönmüşler. İşlerini yapmak için yine o şehirden insanlar seçmişler ama sırça köşkün kötü hatırasını uzun zaman unutamamışlar. Yaşlı insanlar çocuklarına sırça köşkü anlatırken şöyle söylemiş:

“Sakin çevrenizde bir sırça köşk kurmayın. Ama günün birinde böyle bir sırça köşk kurdular, o zaman onu hiç kimse yıkamaz, parçalayamaz diye düşünmeyin. En büyük sırça köşkları yıkmak için üç beş taş fırlatmak yeter.”

Sözlükçe

baş: önemli, birinci.

başkent: bir ülkedeki en önemli, resmi şehir.

bodrum: bir binanın girişin altındaki katı, depo.

çuval: genellikle yiyecek koymak için büyük torba

çökmek: yıkılmak, dik duramamak, ayakta duramamak.

çürük: dayanıksız, sağlam değil, güçsüz durumda.

delik: boşluk.

doğuştan: doğduktan sonra başladı, hala devam ediyor.

doymak: doymasını sağlamak, yemek vermek, beslemek.

enkaz: bir binanın yıkıldıktan, çöktükten sonraki eski duvarları, taşlar, betonlar.

fırlatmak: atmak, uzağa göndermek.

hayran: bir şeye ya da bir insana çok aşık insan, fanatik.

hemşeri: aynı şehir veya ülkeden insanlar, memleketi aynı insanlar.

kandırmak: yalan söylemek, yanlış veya sahte hareketler yapmak.

köşk: saray, büyük ve çok katlı, güzel ev.

kurtulmak: önemli bir problemten uzaklaşmak, rahat etmek.

mal: yiyecek, içecek veya gerekli tüm şeyler.

pazar: sebze, meyve veya eşyalar için açık market.

sırça: cam.

söylenmek: kendi kendine konuşarak şikayet etmek.

tartışmak: birlikte konuşarak karar vermek, problem hakkında fikir söylemek.

zorla: izinsiz, güç kullanarak.

SIRÇA KÖŞK

A2 Düzeyine Uyarlanmış Metin İçin Etkinlikler

A) Aşağıdaki sorularda doğru seçeneği işaretleyin.

1. Üç arkadaşın mesleği neymiş ve karakterleri nasılmış?
  - a. Mimar ve çalışkan
  - b. Mühendis ve sıkılmış
  - c. İşsiz ve tembel
  - d. İnşaatçı ve akıllı
2. Arkadaşların lideri şehre neden sırça köşk yapmak istemiş?
  - a. hayatlarının sonuna kadar rahat ve zengin yaşamak için
  - b. yeni bir şehir ve yeni binalar yapmak için
  - c. şehirdeki insanlara yardım ederek onları mutlu etmek için
  - d. başka bir şehirde yaşamak için
3. Şehirdeki insanlar nasılmış?
  - a. kavgacı
  - b. yardımsever
  - c. eğitilmiş
  - d. tembel

B) Aşağıdaki cümleleri doğru (D) veya yanlış olarak (Y) işaretleyin.

4. Şehirdeki pazarda hiçbir şey yokmuş çünkü burası çok fakir bir şehirmiş. ( )
5. Lidere göre sırça köşk her şehir için çok gerekli ve önemliymiş. ( )
6. İnsanlar lideri dinledikten sonra sırça köşk yapmaya karar vermişler. ( )
7. Üç arkadaş sırça köşkü kimseden yardım almadan yapıp bitirmiş. ( )
8. Köşkün birinci katı bittikten sonra üç arkadaş orada yaşamaya başlamış. ( )
9. Üç arkadaş sırça köşkün sadece bir katlı olmasını istemiş. ( )

C) Cümlelerdeki boşlukları uygun ifadeyle doldurun.

10. İkinci kat bittikten sonra .....
 a. köşk için faydasız insanları sokağa atmışlar.
 b. köşk için faydalı insanlar buraya taşınmış.
 c. köşkü hiç kimse beğenmemiş.
 d. köşkün mimarları bu şehirden gitmişler.
11. Köşk çok kalabalık olmuş, bu yüzden .....
 a. bazı insanlar yeni bir köşk yapmaya başlamış.
 b. üç arkadaş köşkten taşınmış.
 c. köşte herkes yaşamak istiyormuş.
 d. köşteki insanları beslemek zorlaşmış.
12. Köşteki odalarda ..... yaşıyormuş.
 a. inşaatçılar, pazarcılar ve futbolcular
 b. üç arkadaş, malları toplama başkanı, kontrolcü ve yardımcılar
 c. mimarlar, kasaplar, şehrin başkanı ve temizlikçi
 d. evsizler, çaycılar ve doktorlar
13. Köşteki hizmetçiler koyunların bir bölümünü .....
 a. çöpe atmışlar.
 b. başka bir köşk için kullanmışlar.
 c. üç arkadaştan geri istemişler.
 d. halka geri dağıtmışalar.

EK 3. B2 Dil Düzeyi İçin Uyarlanmış Sırça Köşk Metni

SIRÇA KÖŞK²⁹

Bir zamanlar, boş gezmeyi iş yapmaktan daha çok seven üç arkadaş varmış. Günübirlik, plansız yaşamak, gittikleri yerlerin çok azında kabul görmek, çoğu yerden kovulmak onları bıktırmış. Alın teriyle para kazanıp rahat rahat harcamaya da cesaret edemezlermiş, çünkü çalışmaya alışık değilmış. Bir gün, uzun bir yolculuktan sonra, yüksekçe bir tepede oturup aşağıdaki ovada yer alan büyük bir şehre garip garip bakmaya başlamışlar. Acaba bu bilmediğimiz yerde bizi nasıl karşılayacaklar diye acı acı düşünürlerken, arkadaşlardan birinin aklına ilginç bir fikir gelmiş. Hemen yerinden fırlayıp:

“Gelin benimle beraber, bu şehirde sırça köşk yapalım; ömrümüzün sonuna kadar bolluk içinde, rahat yaşarız!” demiş.

Ötekiler: “Bu sırça köşk de nedir?” diye sormuşlar. Lider:

“Durmayın, vakit kaybetmeyelim, yolda anlatırım!” diye onları yanına almış, bayırdan aşağı kuş gibi hızla inmeye başlamışlar.

Lider, yolda üç beş sözle arkadaşlarına şehire varınca nasıl davranacaklarını öğretmiş.

Geldikleri şehir, o ülkenin başkentiymiş. Bu şehirde bütün millet çalışır, herkes en iyi işi yapar, özgür ve rahat yaşamış. Tarlalarda, dükkanlarda insanlar arı gibi çalışır, para kazananlar kazanmayanlara destek olur, dikkatle alışveriş yaparlar, kavgasız, dövüşsüz, huzur içinde yaşar ve huzur içinde ölürlermiş. Onlara günlük işlerde yardım etmek, tartışmaları bitirmek için bazı insanlar seçmişler. Bu insanlar hemşerilerine hizmet etmekten başka şey düşünmez, kötülüğü akıllarından bile geçirmezlermiş.

Üç arkadaş geldikleri sırada şehrin pazarıymış. Sokaklarda meyveler, sebzeler, giysiler, kumaşlar, demirler, kömürler satıyorlarmış, müşteriler satıcılardan rahat rahat alışveriş yapıyorlmuş.

Arkadaşlar önceden aralarında anlaştıkları gibi, sokaklarda aylak aylak dolaşıp etraflarına bakmaya başlamışlar. Başlarını sallayarak yanlarından geçenler duysun diye yüksek sesle konuşuyorlarmış:

“Allah Allah! Burası ne kadar da ilginç bir şehir!” diyorlarmış.

Bir sokak gitmişler, öbür sokağa varmışlar; ondan çıkıp başkasına dalmışlar ama hep şaşkın şaşkın aynı sözleri tekrarlamışlar. Giderek arkalarına bir sürü meraklı takılmış, bu

²⁹ Cam saray

yabancılar şehrin nesini acayip buldular acaba diye aralarında soruşturmaya başlamış. Sonunda birisi dayanamayıp yabancılara sormuş:

“Neye şaşıyorsunuz Allah aşkına?”

Arkadaşların lideri:

“Yahu, sizin şehrin sırça köşkü nerede?” diye öğrenmek istemiş.

“Ne sırça köşkü?”

“Nasıl? Sizin sırça köşkünüz yok mu?”

“O da neymiş?”

Lider yanındaki arkadaşlarına dönüp:

“Aman yarabbi, daha sırça köşkün ne olduğunu bilmiyorlar. Böyle şehirde durulmaz, hemen yolumuza gidelim!” demiş.

Şehir halkı daha çok meraklanmış. Arkadaşların peşini bırakmamışlar. Beş on adım sonra önlerine geçip tekrar sormuşlar:

“Canım, neymiş şu sırça köşk? Anlatın bakalım. Pek lüzumlu bir şeyse belki biz de yaparız!”

“Önemli ne demek? Sırça köşkü olmayan şehir, sırça köşke bağlanmayan memleket olur mu?.. Haydi arkadaşlar gidelim!..”

İnsanlar aralarında hızlıca tartışmışlar, sonra arkadaşların yanına gelerek:

“Bizim başka şehirlerden neden eksiklerimiz olsun? Mademki bu kadar gerekiymiş, hadi hep beraber şu sırça köşkü yapıverelim!” demişler.

Arkadaşların lideri:

“Olmaz... Olmaz... Sırça köşkü yapmak o kadar kolay değil... Para gerek, malzeme gerek, işçi gerek. Bırakın bizi de sırça köşkü olan şehire gidelim!” demiş.

Ama insanlar bırakmamış, “Ne gerekiyorsa verelim. Kimselerin şehrinden geri kalmak istemeyiz!” diye direnmiş.

Oturup hesabını yapmışlar, hemen işe başlamışlar. Üç arkadaş sırça köşkün mimarlığını üstüne almış, insanlar aralarından işçi seçmiş, arabacı seçmiş, şehrin en büyük meydanına kum taşımaya, kömür getirmeye başlamış. Bazıları da bu işte çalışanlara yiyecek, içecek getirir, giyim eşyası sağlarmış. Sonunda camlar eritilmiş, sırça duvarlar yükselmiş, bir kat tamamlanmış, üç arkadaş içine yerleşmişler, insanlara demişler ki:

“İşte, sırça köşk oldu demektir. Daha tamam değil. Şehrinize layık büyüklükte değil ama o da olur. Şimdi bunu korumak gerek, büyütme gerek. Adam bulun, yiyeceği içeceği artırın. Aranızdan seçtiğiniz adamları da dağıtın, biz her işinizi yaparız...”

İnsanlar artık bir sırça köşkümüz var diye sevinmiş. Kendi yiyeceklerinden, giyeceklerinden kesip sırça köşte oturanlarla onların hizmetçilerine vermeye başlamış. Bir süre sonra sırça köşkten emir çıkmış:

“Bir kat daha bina yapmak gerek. Burası hem bize, hem hizmetçilerimize dar geliyor.”

İnsanlar arabalarla yeniden kum taşımış, sırça köşkün efendileriyle onlara hizmet edenlere, köşte çalışanlara çeşit çeşit meyve, sebze, et ve başka yiyecekler getirmişler. İkinci kat bitince, üç arkadaş oraya da insanlar arasından kendi işlerine yarayabilecek olanları seçip yerleştirmişler. Onlar da burada hiç çalışmadan yaşamının tadını alınca, sırça köşkün çok gerekli bir şey olduğuna inanmışlar, hemşerilerini de inandırmak için çok çabalamışlar.

Bu yolda sırça köşk yükseldikçe yükselmiş, kat üstüne kat eklenmiş. İçi oldukça dolmuş, sırça köşte girmenin kolayını bulan oradan çıkmak istemez; bunun tersine dışarda kalanlar bir yolunu bulup içerde bir yer kapmaya uğraşmış. Ama sırça köşte oturanlarla onlara hizmet edenleri beslemek de insanları oldukça zor durumda bırakmış. Bazıları bu durumdan şikayet etmeye başlamış. Bir ara:

“Sırça köşk lazım, anladık ama bu kadar çok odaya, bu kadar hazır yiyciye ne gerek var?” diye söylenmişler. Üç arkadaşın lideri onlara her odanın görevini iyice anlatmış:

“İşte” demiş, “şu odada ben otururum, sırça köşkün başında ben varım, bensiz bu iş ilerler mi? Ben olmasam sırça köşkünüz olur muydu?.. Şu odalarsa baş yardımcılarımızın... Uzak yerlerden gelip sizi sırça köşte kavuşturduk, biz yönetmesek ne köşk kalır, ne siz kalırsınız!”

İnsanlar:

“Peki” demiş, “ama bir sürü aylakçıya ne gerek var? Örneğin şu odadaki ne iş yapar?”

“O mu? Ne diyorsunuz? Sırça köşte giren malların hesabına o bakar; bu malları toplayanların başıdır. O olmasa, hiçbiriniz verdiğiniz şeylerin nereye gittiğini bilemezsiniz. Bunu kabul edebilir misiniz?”

“Eee... şu odadaki?”

“Sırça köşte zamanında mal göndermeyenleri, eksik mal gönderenleri, sırça köşkün değerini bilmek istemeyip ona zarar vermek isteyenleri arar bulur... Öyle karakersizleri başıboş bırakmak olur mu?”

“Peki, ya şuradaki?”

“Sırça köşte girip çıkanları deftere kaydeder.”

“Bunu da anladık, ya bu odadaki?”

“Sırça köşkün odalarını temizletir...”

İnsanlar ne sorduysa cevabını almış; bütün odalar ve bu odalardaki aylak insanların çok gerekli olduğuna inanmış. Çünkü bunların bazıları sırça köşkte ışıkcı, bazıları yatakcı, bazıları, onun yardımcısı, bazıları da yardımcının yardımcısıymış. Eh, artık bir sırça köşk varsa, onun hizmetçileri, sonra bu hizmetçilerin hizmetçileri olması gayet normalmiş. Ama sırça köşktekilerin sayısı arttıkça, insanlarda onları doyuracak güç kalmamış. O zaman sırça köşkün adamları gelip herkesin yiyeceğini, giyeceğini zorla almışlar. Karşı çıkanları götürüp sırça köşkün bodrumuna kapatmışlar. İnsanlar, kendi yaptıkları bu beladan kurtulmaya çalışmazmış; çünkü sırça köşkün adamları, gezdikleri, dolaştıkları yerde, onun hiçbir kuvvetin yıkamayacağı kadar sağlam olduğunu söyler, saf kimseleri buna inandırır, inanmayanları ise bin bir zorluk, bin bir hile ile sustururlarmış. Sırça köşk bir türlü doymaz, istedikçe istemiş. Köşkteki ilk grup doğuştan tembel oldukları, sonradan yerleşenler de çalışmayı çoktan unuttukları için, kendilerini besleyenlere, buna karşılık bir şeyler borçlu olduklarını akıllarına bile getirmezlmiş. Yalnızca birbirlerine hizmete ederler, şehrin insanlarına, bir köylünün inekleriyle köpeklerine baktığı kadar bile göz kulak olmazlarmış. Ama insanlar korktukları için ellerindeki her şeyi vermişler. Artık bir gün verecek bir şeyi kalmamış, çünkü sırça köşkten çıkan bir emirle herkes elindeki son koyunu da vermeye çağırılmış. Getirmişler, teslim etmişler, söylene söylene dağılmaya başlamışlar. Onların böyle homurdandığını, artık verecek bir şeyleri kalmadığı için korkacak bir şeyleri de olmadığını fark eden bizim arkadaşların lideri sırça köşkün balkonuna çıkmış, sesini tatlılaştırıp onlara demiş ki:

“Ey millet, birçok şeyler verdiniz, büyük sıkıntılar yaşadınız, ama herkesin hayran olduğu bir sırça köşk elde ettiniz. Onun büyüklüğü, onun parlaklığı yanında üç beş çuval ekin, dört beş hayvan nedir ki?.. Biz sizin şanınız, şerefınız için çalışıyoruz, sizin iyiliğinizden başka bir şey düşünmüyoruz. Bakın, bugün getirip bıraktığınız koyunların bile hepsini yemedik, normalden daha az yedik, bir kısmını size geri vereceğiz. Koyunların birazı halka dağıtılsın!”

Sırça köşkten çıkan birçok hizmetçi, biraz önce oraya getirilen koyunları almış ama bazı parçalarını onlara geri dağıtmışlar. İnsanlar bu duruma oldukça sinirlenmişler. İçlerinden biri:

“Bunlar bizimle dalga geçiyor!” diye bağırılmış. Yerden aldığı büyükçe bir taşı hızla fırlatmış. İşte o zaman herkesin şaşıtığı bir şey olmuş. Hızla gidip sırça köşke çarpan taş orada “Şangır!..” diye koskocaman bir delik açmış. İnsanlar her şeyden sağlam, hiçbir zaman yıkılmaz, kırılmaz bildiği o koskoca sırça köşkün bu kadar çürük olduğunu görünce, yerden taşlar alarak ona fırlatmaya başlamış. Göz açıp kapayıncaya kadar paramparça olan sırça köşk çökmüş, yıkılmış. İçindeki insanların çoğu cam kırıklarının altında ezilmiş, kapıya yakın yerlerdeki beş on kişi zor kurtulmuş...

İnsanlar sırça köşkün enkazını çabuk temizlemiş, dünyada onsuz da yaşayabileceklerini anlayarak eski hayatlarına dönmüşler. İşlerini yine aralarından seçtikleri adamlara yaptırmış ama sırça köşkün kötü hatırasını uzun zaman akıllarından çıkaramamışlar. Yaşlılar çocuklarına ondan bahsederlerken şu nasihati vermeyi unutmazlarmış:

“Sakin tepenize bir sırça köşk kurmayınız. Ama günün birinde olur da böyle bir sırça köşk kurulursa, onun yıkılmaz bir şey olduğunu sanmayın. En büyüğünü paramparça etmek için üç beş taş fırlatmak yeter.”

Sözlükçe

aylak aylak: boş boş, hiçbir şey yapmadan

aylakçı: hiçbir işi olmayan, hiçbir şey yapmayan kimse

bela: büyük sorun, sıkıntı.

dalga geçmek: alay etmek, bir düşünceye veya insan hakkında komik sözler söyleyip gülmek.

göz kulak olmak: dikkatle korumak, kontrol etmek.

göz açıp kapayıncaya kadar: çok çabuk, çok kısa süre içinde.

göz açıp kapayıncaya kadar: çok çabuk, çok kısa süre içinde.

ekin: tarladan gelen yiyecek, gıda maddesi.

enkaz: yıkılmış bina, çökmüş ev.

eritmek: katı durumdan sıvı duruma getirmek.

karşı çıkmak: itiraz etmek, kabul etmemek, “hayır” demek.

koskoca: kocaman, çok büyük.

kuvvet: güç.

millet: bir yerde yaşayan insanlar, halk, topluluk.

nasihat: tavsiye, öneri, öğüt.

peş: arka, art.

şan: ün, imaj, başka insanların gözündeki değer.

şeref: gurur, başka insanların gözündeki değer.

SIRÇA KÖŞK

B2 Düzeyine Uyarlanmış Metin İçin Etkinlikler

A) Aşağıdaki sorulara uygun yanıtlar verin.

1. Şehre giden üç arkadaşın amacı neymiş?

.....

2. Şehirde yaşayan insanların özellikleri nelerdir?

.....

3. Öykünün sonunda ne oldu?

.....

B) Aşağıdaki cümleleri doğru (D) veya yanlış olarak (Y) işaretleyin.

4. Üç arkadaş insanların dikkatini çekmek için yüksek sesle konuşuyormuş. ( )
5. Üç arkadaş insanları şehir için bir sırça köşkün gerekli olduğuna ikna etmiş. ( )
6. Şehirde yaşayan halk üç arkadaşın sahtekar olduğunu anlayıp onları kovmuş. ( )
7. Üç arkadaş sırça köşkün sadece bir katlı olmasına karar vermişler. ( )
8. Halk lidere sırça köşkün odalarının ne işe yaradığını sormuş. ( )
9. Ellerindeki son koyunları sırça köşk için veren halk huzursuz olmaya başlamış. ( )

C) Cümlelerdeki boşlukları uygun ifadeyle doldurun.

10. Lider balkona çıkmış ve .....

- a. köşkü yıkmak için halktan izin istemiş.
- b. halka koyunlarının bir parçasını geri vereceğini söylemiş.
- c. halkı korkutmak için daha çok yalan söylemiş.
- d. sırça köşkün bittiğini haber vermiş.

11. Halktan biri yerden bir taş almış ve .....
- a. kaçmaya başlamış.
  - b. bağırmaya başlamış.
  - c. sırça köşke fırlatmış.
  - d. koyunlara vermiş.

EK 4. A2 Dil Düzeyi İçin Uyarlanmış Beyaz Bir Gemi Metni

BEYAZ BİR GEMİ

Ressam Tevfik Aravurgun, bir elinde sehpa, diğer elinde boya kutusu ile rıhtımda sağa sola baktı. Dün akşam Haliç'te akşam güneşiyle kısa boylu kömür kayıkları çok güzel parlıyordu. Ama şimdi, sabahın erken vaktinde bu kayıklar o kadar da güzel görünmüyor, kirli ve çirkin duruyorlardı. Ressam Tevfik, dün akşam rıhtımda “Fındıklı'da kömür kayıkları” adlı bir resim yapmayı hayal ediyordu ama şimdi anladı, bu resim artık hiç de hoş olmayacaktı. Bu kayıklar, güzel ışık yokken çok çirkindiler ve hiç de ilgi çekici değildiler; bu yüzden ressamın morali bozuldu. Bugün bir resim yapmaya karar vermişti, bir şeyler bulmalıydı. Ama öyle rastgele bir şey değil. Belki aslında çirkin ve iğrenç bir şey ama ressam onu güzel yapabilir... Çünkü sanat, yeryüzündeki her şeyi gerçeklikten uzak ve güzel yapıcı bir ay ışığı gibi, tatlı bir yalan bulutunun arkasından göstermeye mecburdu. Sanat severler, her şeyden önce huzur bulmak ve mutlu olmak istiyorlardı. Sanatçının para kazanması da işte bu tatlı rüya meraklılarına bağlıydı, yoksa kömür kayığındaki kötü görünümlü adamlar değil.

Ressam Tevfik Aravurgun ilgisiz ve sıkılmış biçimde dalgasız denizin yeşil sularına bakıyordu ve tam karşısında, birkaç yüz metre ileride, beyaz bir gemi gördü. Bacasından hafif dumanlar çıkıyor, metal kısımları güneşte sarı sarı parlıyor, bu ince ve uzun gemi Kız Kulesi'nin önünde kıpırdamadan duruyordu. Bu görüntüsüyle, suların üstünde uzun gagalı beyaz bir martıya benziyordu. Ressam dikkatle gemiye doğru baktı, sonra sehpasını kurdu, boya kutusunu açtı, paletini ve fırçalarını eline aldı. Hiç acele etmeden, dinlene dinlene, beyaz geminin resmini yapmaya başladı.

Güneş giderek yükseliyor ve ressam küçük gözlerini yarım açabiliyordu. Henüz otuz yaşına gelmemişti ama cildi biraz buruşuktu; güneşle birlikte daha da buruşuk oluyordu. Kısacık boyu sehpanın arkasında kayboluyor, ara sıra gemiye bakmak için başını çeviriyor, o zaman boynunun derisi katlanıyordu.

Yaklaşık bir saat sonra resmi tamamladı; daha doğrusu, kendi kendine: “Yeter artık!” diyerek işi bıraktı. Elinin tersiyle alınının terlerini silerek bir iki adım geri çekildi. Hiç de fena olmamıştı. O gerçekten çok yetenekli bir sanatçıydı, çünkü resim yapmak için günün en yanlış zamanında, kısa sürede, böyle güzel bir resim yapabildi.

Tevfik resmine baktı ve bunu kendisi de fark etti. “Ah, Fransa’da birkaç yıl daha kalmak isterdim, insan altı ayda ne görür, ne öğrenebilir?” diye aklından geçirdi. Eğilerek takımlarını toplamaya başladı, o sırada yine kendi kendine söyleniyordu: “Çok güzel resim yapabilirsin... Kimse anlamıyor, değer vermiyor, o zaman önemi yok...” Biraz durdu, kapalı ve ince dudaklarındaki garip bir gülümseme yüzünü daha da buruşuk yaptı, o düşünmeye devam etti: “Neyse, bu da yeter... Sekiz yıl Anadolu’da orta okullarda ve öğretmen okullarında resim öğretmenliği yapmak beni çok yordu, bu okula gelmiyordum, o zaman daha çok yorulacaktım...”

Karşıdaki beyaz gemiye baktı ve düşünmeye başladı: “Kim bilir hangi yabancının yatıdır?... Yaşamasını biliyor adamlar... Elbette, dünyada her şey parayla olur, para da onlarda... Sanatın değerini de onlar biliyor. Acaba bu geminin sahibi hangi ülkeden? Ya İngiliz, ya Amerikalıdır. İngilizleri boş ver, onlar cimri oluyor... Ama Amerikalılar çok iyi olur...”

Tevfik yakındaki bir kayığa ellerini sallayarak seslendi. Çok hızlı karar vermişti, bu yüzden gülümsedi... Eni yaklaşık 50, boyu 70 santimetre büyüklüğündeki bu tabloyu geminin sahibine götürüp hediye olarak kabul etmesini isteyecekti, adam herhalde çok mutlu olacaktı. Özellikle, ressam karşıdaki Akademi’nin hocalarından biri diye öğrenecek, o zaman daha da çok para verecekti. Öyle ya, gezmek için özel yatıyla yolculukta bir zengin bir yabancı için, gemisinin eşsiz İstanbul manzarası içinde güzel bir tablosunu salonuna asmaktan ve dostlarına “Bu resmi yerli bir profesör yaptı” demekten daha zevkli ne olabilirdi? Şunu iyi biliyordu: Bazı zenginlerin önemli işleri yoktu, bu yüzden kendi ülkelerinde bir köşede oturmuyor, dünyayı geziyorlardı. Böyle zenginler gezilerini kanıtlamak için her yerden bazı hatıra eşyalar satın alıyorlardı. Bu düşüncelerle gemiye yaklaşıyordu ama gemide İngiliz bayrağını gördü, bu yüzden biraz morali bozuldu. Herkes biliyordu, en çok Amerikalılar para harcıyordu. “Neyse, kötü şeyler düşünme Tevfik!” diyerek elinde tablosuyla beyaz geminin merdivenini çıkmaya başladı. Onu yukarıda genç, güler yüzlü, lacivert elbiseli biri karşıladı. Eski bir dost gibi ona elini uzatarak tuhaf bir Fransızca ile konuştu:

“Buyurun” dedi, “ben de sizi izliyordum. Anladım, bizim yatımıza geliyorsunuz. Dürbünle baktım ve tablonuzu bile gördüm. Galiba bizim geminin resmini yapmışsınız, öyle değil mi?” Hem konuşuyor, hem de ressamı geminin kırmızı koltuk takımlı salonuna götürüyordu. Tevfik yalnızca altı ay Fransızca öğrendi ve bu yüzden adamın sözlerini çok az anlayabiliyordu. Buruşuk yüzüyle adamı anlıyor gibi şaşkın şaşkın gülümsüyor, genç kaptanın arkasından gidiyordu. Adam sözüne devam etti:

“Değerli patronumuz çok üzülecek. Gemide olmayı ve sizi kendisi karşılamayı sanırım çok isteyecekti ama maalesef o şimdi burada değil. Sanatınızı takdir etme fırsatını kaçırdı, bu yüzden gerçekten çok üzülecek” diyordu.

Ressam Tevfik Aravurgun’un kalbi aniden hızlı atmaya başladı, aklına kötü şeyler geliyordu. “Bu iş olmayacak galiba!” diye düşündü. “Adam normalden fazla kibar, sanırım değerli patronumuz gemide yok yalanıyla beni gönderecek. Ne kadar da akıllı adamlar... Beni uzaktan dürbünle izleyip gemiden gönderme planları hazırlamışlar. Ne yapalım, belki olur.”

Bazı insanlar boş hayaller kurar ve sonra bu hayaller gerçek olmaz, bunu çok çabuk kabul ederler. Tevfik de işte böyle bir insandı. Genç kaptan tabloyu eline alıp beğeniyle uzun uzun seyrettikten sonra: “Ah, ne güzel, ne güzel... Bizimle bir öğle yemeği yemek istersiniz, değil mi?” dedikten sonra Tevfik çok sevindi. Günlerce iyi bir yemek yememişti. “Neyse, bu da güzel bir haber!” dedi. Geminin güzel yemeklerinden bol bol yiyip biraz fazla şarap içtikten sonra hafif sarhoş oldu. Koltuğuna rahat rahat oturdu ve bu alışverişten memnun bile olmaya başladı. Böyle güzel ve büyük bir gemide kibar bir yabancı ile karşı karşıya lezzetli bir yemek yemek, küçük bir karton üzerine bir saatte resim yapmaktan daha değerliydi. Ayrıca, resimdeki imzası bir İngiliz lordunun yanında dünyayı dolaşacaktı...

Genç kaptanla İstanbul’un güzellikleri, resim sanatı hakkında biraz konuştuktan sonra, - kaptan da o kadar iyi Fransızca bilmiyordu, bu nedenle daha kolay anlaştılar - Tevfik gitmek için ayağa kalktı. Kaptan: “Bir dakika!” diyerek salondan çıktı, tekrar içeri geldi, biraz utanarak: “Patronumuz gerçekten çok üzülecek, bu centilmence ilginizi kendisi görmeyi mutlaka çok isteyecekti. Kusura bakmayın, benim tarafımdan şunu kabul edin!” dedi ve ressama bir zarf uzattı. Tevfik şaşırarak teşekkür etmeye çalıştı, kaptan onunla vedalaşmak için merdivenin yanına kadar geldi. Sıkıca el sıkıştılar ve kaptan Tevfik’e, sahile geri dönmesi için geminin sandallarından birini verdi.

Sandalda elini cebinden çıkarmıyor, parmaklarının arasındaki zarfa dokunuyordu. Bunun içinde ne kadar para var, hemen görmeyi çok istiyordu ama sandaldaki İngiliz gemiciden utanıyordu. Sonradan hayal kırıklığına uğramamak için de herhangi bir tahminde bulunmaktan korkuyordu. Rıhtıma yanaşıp karaya çıktıktan sonra koşarak binanın köşesini döndü, elleri titreyerek zarfı çıkardı ve içeri boşalttı. Bunlar beş tane büyük banknottu. Uzun süre dikkatle inceledikten, yazıları okumaya çalıştıktan sonra, üzerindeki 5 rakamı nedeniyle bunların beş İngiliz parası olduğuna karar verdi ama yine de bilgili bir kişiye sormaya karar verdi.

Ressam Tevfik Aravurgun'un yat resmi yaparak 25 İngiliz parası alması hikayesini birkaç saat içinde Akademi'de herkes duydu, hatta bazı hızlı etkiler göstermeye başladı.

Örneğin, farklı yaşlarda üç beş ressam hemen rıhtıma inerek aynı beyaz geminin farklı yerlerde ve birbirlerine göstermeden resmini yapmaya başladılar. Ama daha başlangıçta, bütün planları bozuldu. Ufak bir motorlu tekne beyaz geminin yanına geldi, geminin bacasından koyu dumanlar çıktı, biraz sonra da Marmara Denizi'ne doğru gitti.

Bu günden sonra birçok ressamın rahatı, hatta bazılarının uykusu kaçtı. Hepsi beyaz bir yat bekliyorlar, onun güzel bir resmini yapabilmek için heyecanla bekliyorlardı. Bazı günler atölyelerinin kocaman pencerelerinden bakarak, bazen de rıhtıma inip temiz hava almak, dinlenmek ister gibi dolaşarak hep uzaklara bakıyorlardı. Kimse onları izliyor mu diye kontrol ediyorlar, emin olduktan sonra büyük denizlerdeki gemiciler gibi denizin üzerinde bir şeyler arıyorlardı. Çoğu, rüyalarında çeşit çeşit beyaz gemiler görüyorlardı. Bunlar, bazen kocaman yolcu vapuru, bazen küçük kayık, kaptanları bazen denizci partisinde bir kadın, bazen de Hint prensleri gibi elbiseli siyah sakallı bir adam, ama gemiler hep beyaz renkliydiler. Ama gerçekten beyaz bir gemi İstanbul limanına hiç girmeyecek gibiydi. Haftalar, aylar geçti ama böyle bir yat Marmara Denizi'ne de Boğaz'ın mavi sularına da gelmedi. İkinci Dünya Savaşı'na az zaman vardı, belki de bu yüzden zenginlerde yatla gezip dolaşma isteği yoktu. Ama yine de bazı bazı inatçı ve kararlı ressamlar hiç vazgeçmiyor, günün birinde beyaz bir yatın gelerek Kız Kulesi önünde duracağına inanıyorlardı. Bazıları beklemekten bıkip yorulacak ve o gün bu fırsatı kaçıracaktı; ama bazıları sabırla bekleyecek ve kazanacaktı. Ressam Tevfik Aravurgun bu gruptaydı. Her durumda, sonuna kadar dayanacaktı; bu hazineyi o bulmuştu ve kimsenin onu almasına izin vermeyecekti. Diğerlerini hırsız olarak görüyor ve onlar en değerli hazinesini almak istiyor diye düşünüyor, bu yüzden onlara nefretle bakıyor, kendi kendine “Bir gemi gelsin, onu size vermem!” diye söyleniyordu. Ara sıra da yumuşuyor ve arkadaşlarına gidip bir anlaşma yolu bulmak, örneğin, “ilk gemi benim, ikincisi senin, üçüncüsü de başka birinin olsun” diyerek en tehlikeli birkaç rakiple anlaşmak istiyordu. Ama beyaz bir gemi, bir yat gelmiyor, gelmiyordu.

Bir eylül sabahı üç ressam rıhtımda birbirlerine bakmaktan korkarak dolaşıyorlardı. Tevfik bazen denize bakıyor, bazen de arkadaşlarına bakarak çabuk adımlar atıyor, kendisine çok kızıyordu. “Neden paraları herkese gösterdin? Sen İngiliz parası görmedin ama onlar gördüler mi? Hiçbiri bu banknotlar ne kadar bilmiyordu, sen sadece sırrını insanlara açıkladın...”

Bu üç ressamdan biri, daha önce iki defa üst üste sergide ödül kazanmış sarışın bir gençti. Bu ressam bir anda çok şaşırarak ileride bir yere bakmaya başladı ve kendi kendine “Yata bak be” diye söylendi.

Belki her yer çok sessizdi, belki de genç ressam heyecanlanarak istemeden yüksek sesle konuştu, kimse bilmiyor ama bu cümleyi diğerleri de duydular ve genç ressamla aynı yöne bakmaya başladılar. Evet, beyaz bir gemi, bir yat, birkaç yüz metre önlerinde duruyor, çevredeki vapurların dalgasıyla hafif hafif sallanıyordu. Ne zaman geldi, ne zaman orada durdu, nasıl onu fark etmediler? Hiçbiri bunlara cevap verecek durumda değildi. Ama işte ortada bir gerçek vardı: Aylarca bir gemi, beyaz bir gemi beklediler ve o gemi şimdi karşıdaydı. Şaşkınlıkları geçtikten hemen sonra üçü de hızla atölyelerine gitmek istiyorlardı ama dikkat çekmemek için yavaş yavaş içeri girdiler, merdivenleri bir bir ama heyecanla çıktılar. Bir dakika sonra üçü de sehparlarının yanına geldiler, boyalarını ellerine aldılar.

Üçü de biliyordu, en önemli başarı güzel resim yapmaktan çok resmi çabuk bitirmektir. Bunun için Tevfik ilk olarak ve yarım saatten az bir zamanda tablosunu bitirdi. Zaten her üçünün de atölyesinde Kız Kulesi’nin hazır resimleri vardı. Onlar yalnızca bu manzaradaki boş yere beyaz yatı eklediler. Tevfik Aravurgun resmi aldı ve hızla kapıdan çıktı, biraz ileriden bir kayığa bindi ve hemen karşıdaki beyaz gemiye gitmesini söyledi. Daha kıyıdan otuz adım uzaklaşmadan gördü, diğer iki ressam da ayrı ayrı yerlerden kayığa binip hızla gemiye yaklaşıyordu. Kayıkçıya, “Hadi amca, hadi!” diye bağırdı ama bu kayıkçı bu durumu anlamıyordu ve ressamın yüzüne kötü kötü bakıyordu, bu yüzden Tevfik sustu. Diğer kayıklar giderek yaklaşıyorlardı. Galiba iki ressam da resimlerini bitirmemişti, şimdi kayıkta bile, dizlerinin üstündeki resimlere fırçalarıyla bir şeyler ekliyorlar, bazı yerleri düzeltiyorlardı.

Geminin merdivenine üçü de hemen hemen aynı zamanda vardılar. Kayıktan atlayarak Tevfik önde, diğerleri arkada, merdivenleri çıktılar. Temiz kıyafetli, mavi gözlü ve uzun burunlu bir gemici Fransızca veya İngilizce yerine tatlı bir Karadeniz aksanıyla: “Ne isteyesunuz?³⁰” diye sordu. Ressamlar önce biraz şaşırdı ama sonra bu duruma önem vermeden kibarca bazı şeyler öğrenmek istediler. Biri konuştu:

“Yatın sahibi nerede efendim? Onu görmek istiyoruz” dediler. Sonra utanarak devam ettiler: “Gemisinin resmini yaptık, ona hediye edecektik!”

---

³⁰ Karadeniz aksanıyla “Ne istiyorsunuz?”.

Daha konuşacaklardı ama tam yukarıdan güçlü bir ses geldi ve çok korktular. O tarafa baktılar ve sarı dişli, biraz uzun sakallı, kaptanı gördüler. Kaptan çok sinirliydi ve onlara bağıırıyordu:

“Ne yatı be? Serseri misiniz? Şaka mı yapıyorsunuz? Şimdi o resimlerinizi parçalarım!” Sonra oradaki uzun burunlu gemiciye döndü:

“Ne bekliyorsun be? Bunları dışarı at!” dedi.

Ressamlar kaptana durumu anlatmak istedi ama kaptan onları dinlemeden odasına girdi, kapıyı kapattı.

Mavi gözlü gemici yumuşak ama kararlı biçimde ressamı merdivene doğru götürdü: “İyi etmedunuz³¹” dedi, “bizim kaptan asabidir³², şakadan hoşlanmaz. Haydi güle güle.”

Ressam Tevfik Aravurgun son bir şey denemek istiyor gibiydi ve gemiciye sordu:

“Peki, bu yat kimin?”

Gemici de artık kızmaya başladı:

“Bırak boş konuşmayı” dedi, “işiniz yok mu sizin? Bu gemi kimsenin değil, devletin. Kim buna yat dedi? Cankurtaran gemisi bu. On gün başka yerde görev yapıyorduk, İstanbul’a yeni geldik, siz nereden çıktınız³³? Haydi bakalım³⁴.”

Üç ressam da kayıklarına binip gittiler. Biraz gittikten sonra dönüp beyaz gemiye baktılar. Bu gerçekten de yata benzemiyordu. Arka tarafı kısa boylu, ön tarafı yüksek görüntüsüyle daha çok, büyük bir çekici gemisine benziyordu. Bazı yerlerinde beyaz boyası kirli ve eskiydi.

Ressamlar, arkadaşları onlara gülmesin diye bugünkü olayı kimseye anlatmamaya karar verdiler. Çok düşündüler, uzun yıllar geçti ama basit bir cankurtaran teknesini neden güzel, beyaz bir yat gibi gördüler, hiç anlayamadılar.

³¹ Karadeniz aksanı ile “etmediniz”.

³² Karadeniz aksanı ile “asabidir” (sinirlidir).

³³ Karadeniz aksanı ile “çıktınız”.

³⁴ Karadeniz aksanı ile “bakalım”.

Sözlükçe

buruşuk: kırıksık, düz değil.

cankurtaran: hayat kurtarma görevlisi, ambulans.

cimri: bir insan, para harcamayı, bir şey satın almayı sevmiyor.

çekici: bozuk araçları başka yere taşımakla görevli araç.

devlet: ülke yönetimi.

dürbün: uzağı görmek için özel bir alet, bir tür küçük teleskop.

fırsatı kaçırmak: şansı kaybetmek.

gaga: Kuşların ağız ve burunlarındaki iki parçalı sert bölüm.

Haliç: İstanbul'daki ünlü ve derin koy, İng. Goldenhorn.

hatta: ayrıca, ek olarak.

hayal kırıklığına uğramak: bir şeyi çok istemek ama o şeyin olmaması nedeniyle üzülme

hazine: çok değerli eşya, çok pahalı nesne.

kayık: sadece birkaç kişilik çok küçük gemi.

Kız Kulesi: İstanbul Boğazı'nda, denizin içindeki ünlü kule. İng. Maiden's Tower.

kibar: kaba değil, nazik, saygılı

parçalamak: küçük parçalara bölmek, kırmak veya yırtmak.

rakip: insan veya takımlar, aynı amaç için çalışıyor, birbirini geçmeye çalışıyorlar.

rastgele: önemsiz, sıradan, basit.

rihtim: deniz kenarında gemiye binmek ve gemiden inmek için istasyon, durak.

sandal: sadece birkaç kişilik çok küçük gemi.

serseri: işsiz, boş insan.

sır: gizli bilgi.

BEYAZ BİR GEMİ

A2 Düzeyine Uyarlanmış Metin İçin Etkinlikler

A) Öykü için alternatif bir başlık belirleyin.

1. Sizce metin için başka hangi başlık uygun olabilir?
  - a. Resim Sanatının Zorlukları
  - b. Tevfik Bey'in Hayatı
  - c. Akademi'de Güzel Bir Gün
  - d. Para Kazanma Hırsı

B) Cümlelerdeki boşlukları uygun ifadeyle doldurun.

2. Ressam Tevfik o gün denizde..... gördü ve hemen resmini yapmaya başladı.
  - a. Kız Kulesi'ni
  - b. beyaz bir gemi
  - c. ressam arkadaşlarını
  - d. cankurtaran gemisini
3. Gemi ..... benziyordu.
  - a. siyah bir penguene
  - b. beyaz bir balinaya
  - c. uzun gagalı bir martıya
  - d. sarı bir tabloya
4. Ressam resmini bitirdikten sonra .....
  - a. denize atlayıp yüzdü.
  - b. ellerini yıkamak için eve döndü.
  - c. resmini yanındaki adama verdi.
  - d. resmini beğendi.

C) Aşağıdaki cümleleri doğru (D) veya yanlış olarak (Y) işaretleyin.

5. Tevfik sekiz yıl ortaokulda ve öğretmen okulunda öğretmenlik yapmış. ( )
6. Tevfik Bey'e göre İngilizler cimri olur. ( )
7. Tevfik Bey beyaz gemiye gitmek istedi bu yüzden bir vapura bindi. ( )
8. Beyaz gemi bir Amerikalının gemisiydi. ( )
9. Geminin kaptanı Tevfik Bey'le Fransızca konuştu. ( )
10. Geminin sahibi Tevfik Bey'le tanıştı ve onlar arkadaş oldular. ( )
11. Geminin kaptanı Tevfik Bey'e öğle yemeği ikram etti. ( )

D) Aşağıdaki sorulara uygun yanıtlar verin.

12. Ressamlar denizde bir yat gördükten sonra ne yaptı?

.....

13. Denizdeki yat aslında ne gemisiymiş?

.....

EK 5. B2 Dil Düzeyi İçin Uyarlanmış Beyaz Bir Gemi Metni

BEYAZ BİR GEMİ

Ressam Tevfik Aravurgun, bir elinde sehпасı, diğer elinde boya kutusu ile rihtimde sağına soluna bakındı. Dün akşam Haliç'te batmakta olan güneşin yelkenlerini parlattığı kısa boylu kömür kayıkları, şimdi, sabahın erken vaktinin çok parlak aydınlığı içinde kirli suratlı ve çirkin, her zamanki durumuna yakın bir görünüşteydi. Ressam Tevfik, dün akşam rihtimde gezerken tasarladığı “Fındıklı'da kömür kayıkları” adlı resmin artık iyi bir fikir olmadığını anladı. Bu kayıkların, yeterince güzel ışık gelmediği zaman oldukça çirkin, iğrenç bir görüntüye sahip olduklarını anladığı için morali bozuldu. Bugün bir resim yapmaya karar vermişti, bir şeyler bulmalıydı. Ama öyle rastgele bir şey değil. Aslında çirkin ve iğrenç olsa da ressamın güzel yapabileceği bir şey... Çünkü sanat, yeryüzünde ve insanların içinde olup bitenleri, gerçeklikten uzak ve güzelleştirici bir ay ışığı gibi, tatlı bir yalan bulutunun arkasından göstermeye mecburdu. Sanat eserleriyle ilgilenenler, her şeyden önce avunmak ve oyalanmak istiyorlardı. Sanatçının para kazanması da işte bu tatlı rüya meraklılarına bağlıydı, yoksa kömür kayığında yatan yırtık giysili adamlara değil.

Ressam Tevfik Aravurgun ilgisiz ve bıkkın bakışlarını denizin dalgasız yeşil sularında gezdirirken, tam karşısında, birkaç yüz metre ileride, beyaz bir gemi gördü. Bacasından hafif dumanlar çıkan ve metal kısımları güneşte sapsarı parlayan bu ince uzun gemi Kız Kulesi'nin önünde kıpırdamadan duruyordu. Bu haliyle, gagasını ileri doğru uzatmış beyaz bir martıya benziyordu. Ressam gözlerini kırparak gemiye doğru baktı, sonra kararını vermiş gibi başını sallayıp sehпасını kurdu, boya kutusunu açtı, paletiyle fırçalarını eline aldı. Pek öyle acele etmeden duraklaya duraklaya, beyaz geminin resmini yapmaya başladı.

Tepesine doğru yükselen güneş nedeniyle küçük gözlerini zor açabiliyordu. Henüz otuz yaşına gelmediği halde, esmer derisi, buruşuk olan yüzünü daha da buruşuk yapıyordu. Kısacık boyu sehпасının arkasında kayboluyor, ara sıra gemiye bakmak için başını çevirince boynunun derisi kıvrılıp katlanıyordu.

Bir saat kadar sonra resmi tamamladı; daha doğrusu, kendi kendine: “Eh, yeter artık!” diye işi bıraktı. Elinin tersiyle alınının terlerini silerek bir iki adım geri çekildi. Hiç de fena olmamıştı. Günün resim yapmak için en uygunsuz olan bir saatinde çabucak yaptığı bu tablo

bile, onun oldukça yetenekli bir sanatçı olduğunu gösteriyordu. Yaptığı resme baktıkça bunu kendisi de fark eden Tevfik, “Ah, keşke Fransa’da birkaç yıl daha kalabilseydim, insan altı ayda ne görür, ne öğrenir ki?” diye aklından geçirdi. Eğilerek takımlarını toplamaya başladı. Aynı zamanda yine kendi kendine söyleniyordu: “İstediğin kadar güzel resim yap... Anlayan, değerini bilen yok ki...” Biraz durdu, kapalı dudaklarını bir çizgi gibi incelten garip bir gülümseme yüzünün buruşuklarını artırdı, o düşünmeye devam etti: “Neyse, bu da yeter... Sekiz yıl Anadolu’da orta okullarda ve öğretmen okullarında resim öğretmenliği yapmak beni çok yordu, bir yolunu bulup buraya gelmeseydim daha da yorulacaktım...”

Karşıdaki beyaz gemiye baktı ve düşünmeye başladı: “Kim bilir hangi yabancının yatıdır?... Yaşamasını biliyor adamlar... Elbette, dünyada her şey parayla olur, para da onlarda... Sanatın kıymetini de onlar biliyor. Acaba bu geminin sahibi hangi ülkeden? Ya İngiliz, ya Amerikalıdır. İngiliz’se boş ver, onlar cimri oluyor... Ama Amerikalı ise harika olur...”

Tevfik ileriden geçen bir kayığa ellerini sallayarak seslendi. Kendisi de farkında olmadan bazı kararlar vermiş olduğunu görünce gülümsedi... Eni yaklaşık 50, boyu 70 santimetre büyüklüğündeki bu tabloyu geminin sahibine götürüp hediye olarak kabul etmesini isteyince, adam herhalde pek duygulanacaktı. Özellikle, ressamın karşıdaki Akademi’nin hocalarından biri olduğunu öğrenince, mutlaka daha da çok para verecekti. Öyle ya, gezmek için özel yatla yolculuğa çıkan zengin bir yabancı için, gemisinin eşsiz İstanbul manzarası içinde yapılmış güzel bir tablosunu salonuna asmaktan ve dostlarına bu resmin yerli bir profesör tarafından yapıldığını söylemekten daha zevkli ne olabilirdi? Şunu iyi biliyordu: Yapacak işleri olmadığı için dünyayı dolaşmaya çıkan zenginler, ülkelerinin herhangi bir köşesinde saklanmıyor, sahilten her tarafı geziyorlardı. Ayrıca, bu gezilerini kanıtlamak ister gibi, her uğradıkları yerden hatıra eşyalar almayı seviyorlardı. Ama bu düşüncelerle gemiye yaklaşıp bayrağın İngiliz olduğunu görünce, biraz ümitleri kırıldı. En çok para harcayanların Amerikalılar olduğunu herkes biliyordu. “Neyse, kötü şeyler düşünme Tevfik!” diyerek elinde tablosuyla beyaz geminin merdivenini çıkmaya başladı. Kendisini yukarıda genç, güler yüzlü, lacivert elbiseli biri karşıladı. Eski bir dost gibi ona elini uzatarak tuhaf bir Fransızca ile:

“Buyurun” dedi, “deminden beri size bakıyordum, bizim yata geldiğinizi anladım. Dürbünle bakınca tablonuzu bile gördüm. Galiba bizim geminin resmini yapmışsınız, öyle değil mi?” Hem konuşuyor, hem de ressamı geminin kırmızı koltuk takımlı salonuna götürüyordu. Altı ayda öğrendiği çok az Fransızca ile adamın sözlerinin ancak birazını

anlayabilen Tevfik, buruşuk yüzünde anlayışlı görünmek isteyen şaşkın bir gülümsemeyle, genç kaptanın arkasından gidiyordu. Adam sözüne devam etti:

“Değerli patronumuz çok üzülecek. Gemide bulunup sizi kendisi karşılamayı sanırım çok isteyecekti ama maalesef o şimdi burada değil. Sanatınızı takdir etme fırsatını kaçırdığı için gerçekten çok üzülecek” diyordu.

Ressam Tevfik Aravurgun’un kalbi birdenbire hızlı atmaya başladı, aklına kötü olasılıklar geliyordu. “Bu iş olmayacak galiba!” diye düşündü. “Adamın normalden fazla olan nezaketine bakılırsa, değerli patronumuz gemide yok bahanesiyle beni gönderecek. Ne akıllı adamlar yahu... Beni daha uzaktan dürbünle izleyip gemiden gönderme planları hazırlamışlar. Ne yapalım, belki olur.”

Bol bol hayaller kurup bunların her zaman gerçekleşmediğini görmeye alışmış bütün insanlar gibi, ressam Tevfik de bu durumu çok çabuk kabul ediyordu. Genç kaptan tabloyu eline alıp beğeniyle uzun uzun seyrettikten sonra: “Ah, ne güzel, ne güzel... Bizimle bir öğle yemeği yiyerek bizi mutlu edersiniz, değil mi?” deyince Tevfik oldukça sevindi. Kaç günden beri güzel bir yemek yemediğini hesaplamaya çalışarak “Neyse, bu da yeterli!” dedi. Özellikle, geminin bol ve güzel yemekleri ile karnı iyice doyup, biraz fazlaca kaçırdığı tatlı şarabın etkisiyle hafif sarhoş olarak koltuğuna iyice yaslanınca, bu alışverişten memnun bile olmaya başladı. Böyle lüks bir gemide bu kadar kibar bir yabancı ile karşı karşıya ve yenen bu nefis yemek, küçük bir karton parçası üzerine bir saatte yapılan bir resme değerdı. Ayrıca, imzası bir İngiliz lordunun yatında dünyayı dolaşacaktı...

Genç kaptanla İstanbul’un güzellikleri, resim sanatının incelikleri hakkında biraz konuştuktan sonra, - kaptan da o kadar iyi Fransızca bilmediği için, giderek daha kolay anlaşmışlardı - Tevfik gitmek için doğruldu. Kaptan: “Bir dakika!” diyerek salondan çıktı, tekrar içeri gelince yüzü hafif kızararak: “Patronumuz gerçekten çok üzülecek, bu centilmence ilginizi kendisi değerlendirmeyi mutlaka çok isterdi. Kusura bakmayın, benim tarafımdan şunu kabul edin!” dedi ve ressama bir zarf uzattı. Şaşırarak teşekkür etmeye çalışan Tevfik, kendisini merdiven başına kadar geçiren ve sahile dönebilmesi için geminin sandallarından birini veren kaptanın elini sıkıca sıktı.

Sandalda elini cebinden çıkarmıyor, parmaklarının arasındaki zarfa dokunuyordu. Bunun içinde ne kadar para olduğunu hemen görmeyi çok istediği halde, karşısında kendisine hiç bakmadan hızlı hızlı kürek çeken İngiliz sandalcıdan utanıyor, sonradan hayal kırıklığına uğramamak için de herhangi bir tahminde bulunmaktan kaçınıyordu. Rıhtıma yanaşıp karaya

çıkar çıkmaz, koşarak binanın köşesini döndü, elleri titreyerek zarfı çıkardı ve içini boşalttı. Bunlar beş tane irice banknottu. Uzun süre dikkatle inceledikten, yazıları okumaya çalıştıktan sonra, üzerindeki 5 rakamına bakarak bunların beşer İngiliz parası olduğuna karar verdi ama yine de bilen birine sormaya karar verdi.

Ressam Tevfik Aravurgun'un yaptığı yat resmi ile buna karşılık aldığı 25 İngiliz parasının hikayesi birkaç saat içinde bütün Akademi'ye yayıldı, hatta bazı hızlı etkiler göstermekte de gecikmedi.

Örneğin, farklı yaşlarda üç beş ressam hemen rıhtıma inerek aynı beyaz geminin farklı yerlerde ve birbirlerine göstermeden resmini yapmaya başladılar. Ama daha başlangıçta, bütün planları bozuldu. Ufak bir motorlu tekne beyaz gemiye yanıştı, gemi bacasından koyu dumanlar çıkardı, biraz sonra da burnunu Marmara Denizi'ne çevirerek aldı başını gitti.

Bu günden sonra birçok ressamın rahatı, hatta bazılarının uykusu kaçtı. Hepsi beyaz bir yat bekliyorlar, onun güzel bir resmini yapabilmek için heyecanla bekliyorlardı. Gündüzleri bazen atölyelerinin kocaman pencerelerine yaklaşarak, bazen de rıhtıma inip güya biraz hava almak, sahilde dolaşmak ister gibi dalgın dalgın dolaşarak hep uzaklara bakıyorlardı. Kendilerine kimsenin bakmadığına emin olunca durup ellerini kaşlarının üstüne koyuyorlar ve büyük denizlerde kara arayan kaybolmuş gemiciler gibi denizin üzerinde bir şeyler bulmaya çalışıyorlardı. Çoğu, rüyalarında her çeşitten beyaz gemiler görüyorlardı. Bunlar, bazen kocaman yolcu vapuru, bazen kısa kayıklardı, kaptanları bazen denizci partisine çıkmış bir kadın, bazen de Hint racaları gibi giyinmiş kara sakallı bir adam oluyordu ama nedense gemiler hep beyaz renkteydiler. Ama gerçekten beyaz bir gemi İstanbul limanına girmeye tövbe etmiş gibiydi. Haftalar, aylar geçti, yata benzer bir şeyin Marmara Denizi'ne veya Boğaz'ın mavi sularına geldiği görülmedi. İkinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesi olduğu için, belki de zenginlerde yatla gezip dolaşma arzusu yoktu. Ama buna rağmen, bazı inatçı ve kararlı ressamlar ümitlerini kesmiyorlar, günün birinde herhalde beyaz bir yatın gelerek Kız Kulesi önünde duracağına inanıyorlardı. Beklemekten bıkip yorulan, o gün bu fırsatı kaçırarak ama sabredip vazgeçmeyen kazanacaktı. Ressam Tevfik Aravurgun bu gruptaydı. Ne olursa olsun sonuna kadar dayanacak ve kendi bulduğu bu hazineyi kimsenin almasına izin vermeyecekti. Diğerlerini en kutsal haklarını almak isteyen hırsızlar gibi kinli bakışlarla süzüyor, "Bir tane gemi gelsin, onu asla size vermem!" diye kendi kendine söyleniyordu. ara sıra da yumuşuyor ve arkadaşlarına gidip bir anlaşma yolu bulmak, örneğin, "ilk gelen benim, ikincisi senin, üçüncüsü de başkasının olsun" diyerek hiç olmazsa en tehlikeli birkaç rakiple anlaşmak istiyordu. Ama beyaz bir gemi, bir yat gelmiyor, gelmiyordu.

Bir eylül sabahı üç ressam rıhtımda birbirleriyle göz göze gelmekten kaçınarak dolaşıyorlardı. Tevfik bazen denize bakıyor, bazen de arkadaşlarına bakarak çabuk adımlar atıyor, kendisine çok kızılıyordu. “Neden paraları herkese gösterdin ki? Sen İngiliz parası görmedin ama onlar gördüler mi sanki? Hiçbiri kaç paralık banknot olduğunu bilemedi, sen yalnızca sırrını herkese açıklamış oldun...”

Tam bu anda, üç ressamdan biri, iki defa üst üste sergide ödül kazanmış olan sarışın bir genç, çok şaşırarak ileride bir noktaya bakmaya başladı ve kendi kendine “Yata bak be!” diye söylendi.

Her yer çok sessiz olduğu için mi, yoksa sessiz konuştuğunu sanan genç ressam istemeden heyecanla bağırıverdiği için mi bilinmez, bu cümleyi diğerleri de duydular ve donmuş gibi, kıpırdamadan, genç ressamın baktığı yere bakmaya başladılar. Evet, beyaz bir gemi, bir yat, birkaç yüz metre önlerinde duruyor, sağından solundan geçen vapurların dalgasıyla hafif hafif sallanıyordu. Ne zaman gelmişti, ne zaman orada durmuştu, nasıl onu fark etmemişlerdi? Hiçbiri bunlara cevap verecek durumda değildi. Ama işte ortada bir gerçek vardı: Gemi, beyaz gemi, aylardan beri bekledikleri gemi karşıdaydı. Şaşkınlıkları geçer geçmez üçü de hızlıca atölyelerine gitmek istedikleri halde güya birbirlerine belli etmemek için ağır ağır içeri girdiler, merdivenleri teker teker, fakat sabırsızca ve heyecanla çıktılar. Bir dakika sonra üçü de sehparlarının karşısına geçmişler, boyalarını ellerine almışlardı.

Bu işi başarmadaki sırrın, resmin güzelliğinden daha çok çabuk bitirilmesine bağlı olduğunu üçü de biliyorlardı. Bunun için Tevfik ilk olarak ve yarım saatten az bir zamanda tablosunu bitirdi. Zaten her üçünün de atölyesinde Kız Kulesi çevresindeki manzarayı gösteren birer resim hazır duruyordu; yapılacak iş, bunun orta yerindeki boşluğa yalnızca beyaz yatın resmini eklemektir. Tevfik Aravurgun tablosunu alıp hızla cadde tarafındaki kapıdan çıktı, biraz ileriden bir kayığa atladı ve tam hızla karşıdaki beyaz gemiye gitmesini söyledi. Daha kıyıda otuz adım uzaklaşmadan diğer iki ressamın da ayrı ayrı yerlerden kayığa binip bütün hızlarıyla gemiye yaklaştıklarını gördü. Kayıkçıya, “Dayan amca, dayan!” diye bağırdı ama bu anlamsız yarışın ne demek olduğunu anlamayan kayıkçının sinirli bakışı nedeniyle sustu. Diğer kayıklar giderek yaklaşıyorlardı. Her ikisi de resimlerini tamamlamamış gibiydi, şimdi kayıkta bile, dizlerinin üstüne koydukları resimlere fırçalarıyla bir şeyler ekliyorlar, bazı yerleri düzeltiyorlardı.

Geminin merdivenine üçü de hemen hemen aynı zamanda vardılar. Kayıktan kayığa atlayarak Tevfik önde, diğerleri arkada, merdivenleri çıktılar. Karşılarına ilk gelen oldukça

temiz kıyafetli, mavi gözlü ve uzun burunlu gemici Fransızca veya İngilizce yerine tatlı bir Karadeniz aksanıyla: “Ne isteyirsiniz?”³⁵ diye sorunca bir an şaşırdılar ama bu durumu anlamaya çalışmadan kibarca bazı şeyler öğrenmek istediler. Birinin sözünü diğeri kesti:

“Yatın sahibi nerede efendim? Onu görmek istiyoruz” dediler. Sonra daha çekingen, devam ettiler: “Gemisinin resmini yaptık, ona hediye edecektik!”

Daha konuşacaklardı ama tam yukarıdan gelen güçlü bir ses onları korkuttu. O tarafa bakınca sarı dişli, biraz uzun sakallı kaptanın öfkeyle kendilerine bağırdığını gördüler:

“Ne yatı be? Serseri misiniz nesiniz? Siz bizimle dalga mı geçiyorsunuz? Şimdi o resimlerinizi parçalarım!” Sonra orada kımıldamadan duran uzun burunlu gemiciye döndü:

“Ne bekliyorsun be? Bunları dışarı atsana!” dedi.

Kendisine durumu anlatmak isteyen ressamların yüzüne bile bakmadan odasına girdi, kapıyı çarptı.

Mavi gözlü gemici yumuşak ama kararlı biçimde ressamları merdivene doğru götürdü: “İyi etmedunuz”³⁶ dedi, “bizim kaptan asabidir”³⁷, şakadan hoşlanmaz. Haydi güle güle.”

Ressam Tevfik Aravurgun son bir şey denemek istiyor gibiydi ve gemiciye sordu:

“Peki, bu yat kimin?”

Gemicinin yüzü kızardı, artık kızmaya başladı:

“Bırak boş konuşmayı” dedi, “işiniz yok mu sizin? Bu gemi kimsenin değil, devletin. Yatı nereden çıkardınız? Cankurtaran gemisi bu. On gündür başka yerde görevdeydik, İstanbul’a gelir gelmez siz nereden çıktınız”³⁸? Haydi bakalım”³⁹.”

Her üç ressam da kayıklarına binip gittiler. Biraz açılınca başlarını çevirip beyaz gemiye baktılar. Bu gerçekten de yata benzemiyordu. Arka tarafı kısa boylu, ön tarafı ise yüksek olan bu gemi yattan çok, büyükçe bir çekici gemisine benziyordu. Beyaz boyası bazı bölgelerde kirlenmiş, dökülmüştü.

³⁵ Karadeniz aksanıyla “Ne istiyorsunuz?”.

³⁶ Karadeniz aksanı ile “etmediniz”.

³⁷ Karadeniz aksanı ile “asabidir” (sinirlidir).

³⁸ Karadeniz aksanı ile “çıktınız”.

³⁹ Karadeniz aksanı ile “bakalım”.

Arkadaşları dalga geçmesin diye ressamı bugün yaşadıkları olayı gizli tutmaya karar verdiler. Ama çok düşündükleri ve aradan yıllar geçtiği halde, basit bir cankurtaran gemisini o gün onlara zarif, beyaz bir yat gibi gösteren şeyin ne olduğunu bir türlü anlayamadılar.

Sözlükçe

avunmak: sıkıntılardan uzaklaşmak için başka işlerle uğraşmak, teselli bulmak,

bıkkın: bıkmış, sıkılmış, umutsuz.

cankurtaran: hayat kurtarmak için tasarlanmış araç ve bu iş için eğitim almış kişiler.

çekirgen: çekinen, utangaç.

dayanmak: sabretmek, sabırla beklemek.

devlet: ülke yönetimi.

dürbün: uzağı görmek için özel bir alet, bir tür küçük teleskop.

göz göze gelmek: aynı anda birbirini görmek, birbirine bakmak.

inceltmek: ince yapmak.

Haliç: İstanbul'daki ünlü ve derin koy, İng. Goldenhorn.

hazine: çok değerli eşyalar, çok pahalı nesneler.

Kız Kulesi: İstanbul Boğazı'nda, denizin içindeki ünlü kule. İng. Maiden's Tower.

kutsal: inanca göre değerli, önemli olan.

kürek çekmek: kayık veya sandalı yüzdürmek için kürek kullanmak.

nezaket: nazik olmak, kibarlık.

manzara: dikkat çeken doğal güzellik.

parçalamak: küçük parçalara bölmek, kırmak veya yırtmak.

rakip: aynı amaç için çalışan, birbirini geçmeye çalışan farklı kişi veya gruplar.

rıhtım: deniz kenarında gemiye binmek ve gemiden inmek için istasyon, durak.

serseri: bir işi olmayan, boş insan.

tasarlamak: plan yapmak, planlamak, dizayn etmek.

tövbe etmek: kötü bir şeyi bir daha yapmamak için söz vermek.

yanaşmak: yanına gelmek, çok yakınına gitmek.

yırtık: yırtılmış, üzerinde delikler ve sökükler olan.

BEYAZ BİR GEMİ

B2 Düzeyine Uyarlanmış Metin İçin Etkinlikler

A) Aşağıdaki konuları metinde dinlediğiniz biçimde sıralayınız.

1. Ressamın beyaz geminin resmini yapması
2. Ressamların yaptıkları resimleri yanlış gemiye götürmeleri
3. Ressamın yaptığı resmi satarak para kazanması
4. Ressamın denizde beyaz bir gemi görmesi
5. Diğer ressamların da resim yapmak için bir gemi aramaları

B) Cümlelerdeki boşlukları uygun ifadeyle doldurun.

6. Ressamın beyaz gemi resmi yapması .....
  - a. diğer ressamı harekete geçirdi.
  - b. okul yönetimini kızdırdı.
  - c. cankurtaran gemisi kaptanını mutlu etti.
  - d. para kaybetmesine neden oldu.
7. Geminin kaptanı Tevfik'e zarf verdikten sonra .....
  - a. Tevfik resmini satmaktan vazgeçti.
  - b. Tevfik hemen zarfı açmaya çalıştı.
  - c. Tevfik utandığı için zarfı açamadı.
  - d. diğer ressamlar bunu gördü.

8. Birkaç ressam beyaz geminin resmini yapınca .....
a. çok para kazanacaklarını düşündüler.
b. gemi kaptanı ile anlaşmaya vardılar.
c. Tevfik Bey de onlara yardım etti.
d. cankurtaran olmaya karar verdiler.

C) Aşağıdaki sorulara uygun yanıtlar verin.

9. Ressamlar tablolarını bitirdikten sonra neye bindiler?
.....
10. Ressamların denizde gördüğü ve bir yat sandığı araç aslında neydi?
.....
11. Hikayenin sonunda ressamlar neye karar verdi?
.....
- .

EK 6. Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit setleri dilbilgisi içeriği

Set	D-AOBM dil düzeyi	TÖMER dil düzeyi	Dilbilgisi içeriği
Yeni Hitit 1	A1	Temel 1	Tanışma, alfabe, sayılar, çoğulluk, ad tümcesi, varoluş tümcesi, şimdiki zaman, ad durum ekleri (yönelme, bulunma, çıkma), saatler, ilgeçler (-yA kadar -DAn önce / sonra) saatler, iyelik, ad tamlamaları
		Temel 2	Belirli geçmiş zaman, ad tümcesi hikaye kipi, -ken ulacı, ile/-(y)lA bağlacı ve ilgici, emir kipi, -lI ve -slz sıfatları, istek kipi, karşılaştırma (-DAn daha) ve üstünlük (en), belirtme durumu, ilgi eki (-ki)
	A2	Temel 3	Gelecek zaman (ve hikaye kipi), eşitlik (-CA), görelilik (-yA göre), gibi ve kadar ilgeçleri, belirsiz geçmiş zaman, gelecek zaman rivayet kipi, pekiştirme (Dlr), geniş zaman, yeterlik, geniş zaman hikaye ve rivayet
		Temel 4	Çünkü, bu nedenle, bu yüzden bağlaçları, zincirleme ad tamlaması, adlaştırma, -yIp / mAdAn, -(y)ArAk, -mAyIp, -mAyArAk, -yA -yA ulaçları, dolaylı anlatım (emir kipi)
Yeni Hitit 2	B1	Orta 1	Gereklik ve zorunluluk kipi, birbiri, kendi, işteş ve dönüşlü eylem, dilek kipi (ve hikayesi), -yken ulacı
		Orta 2	-DAn beri ve -Dlr ilgeçleri, koşul kipi, dilek kipi, ettirgen eylem, çoklu ettirgen eylem, işteş + ettirgen eylem
		Orta 3	Edilgen eylem, işteş + ettirgen + edilgen eylem, öznesel, tümleçsel ve sözlüksel ortaçlar, -Dlk / yAcAk+iyelik zaman, sırada, -(y)IncA, -Ar -mAz, -yAnA kadar ulaçları,
		Orta 4	Dolaylı aktarım, -Dlk/-(y)AcAk+ iyelik için, -Dlk/-(y)AcAk + iyelik+(n)dAn, dolayı, nedeniyle, yüzünden, diye, adlaştırma, karşıtlık (-yA rağmen/karşın, -sA dA / bile)
Yeni Hitit 3	B2	Yüksek 1	Birleşik zamanlar (zaman+DI, zaman+mİş, zaman+sA), -DlkÇA, -Dlk + iyelik sürece, süresince, boyunca ulaçları, -cAsInA -(y)mİş gibi ulaçları, zaman + ol ve zaman + gibi ol birleşik zamanı
		Yüksek 2	Tezlik (-Iver), sürme -(y)Adur-, -(y)Akal, -(y)Agel-, yeterlik, mAktAnsA, -mAk varken, -mAk yerine, -(y)AcAk+iyelik yerde ulaçları, -sAl sıfatı, ki bağlacı, -Dlk/-yAcAk+iyelik+(n)A göre / kadarıyla ulaçları
	C1	Yüksek 3	-(y)A -(y)A ulacı, yinleme (mi), resmi edilgen kalıbı, -mAksIzIn ulacı, mAklA beraber / birlikte, -mAkla kalma-, -Dlk+iyelik+(y)lA kal-, -mAk /-mA+iyelik koşuluyla /şartıyla, ki bağlacı
		Yüksek 4	-mİş+lk+iyelik var/yok/ol-, -Dlk/-yAcAk+iyelik var/yok/ol-, -mAsInA, dA bağlacı, ad durum ekleri (yan işlevler), imalı soru, sıfat sıralama, dışında, -(n)dAn başka, -(n)In yanında / yanı sıra ilgeçleri

EK 7. Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti dilbilgisi içeriği

Y.E.E. Yedi İklim dil düzeyi	D-AOBM dil düzeyi	Dilbilgisi içeriği
A1	A1	Tanışma, alfabe, ad tümcesi, var / yok, bulunma durumu, sayılar, çokluk eki, ayrılma, yönelme ve belirtme durumu, -DAn önce / sonra, emir kipi, adılar, şimdiki zaman, belirli geçmiş zaman, iyelik, -DAn ..A kadar ulacı, gelecek zaman, ad tamlamaları, ilgi eki (-ki), eşitlik (-CA), görelilik (-yA göre), karşılaştırma, (-DAn daha) ve üstünlük (en), -DAn beri / -Dİr
A2	A2	Belirsiz geçmiş zaman, -DAn önce / sonra, -mAdAn önce / -DİktAn sonra, pekiştirme (gibi, kadar), geniş zaman, eşitlik (-CA), görelilik (-yA göre), bu yüzden, belki, hem... hem..., ne... ne..., ya... ya..., ister... ister..., -mA / -mAk / -İş, dolaylı anlatım (emir kipi), -yIp / mAdAn, -(y)ArAk, -mAyIp, -mAyArAk, -yA -yA ulaçları, yeterlik, -mAk için, -mAk üzere, ortaçlar (-An)
B1	B1	-yken ulacı, şimdiki zamanın hikayesi (-yordu), işteş eylem, dilek kipi (-sA), dilek kipinin hikayesi (-sAydİ), koşul kipi (-sA), gereklilik kipi (-mAİİ), -DAn beri ve -Dİr ilgeçleri, ettirgen eylem, dönüşlü eylem, kendi adılı, gereklilik ve zorunluluk kipleri, edilgen eylem, ortaçlar (-An / -Dİk / -AcAk),
B2	B2	Ortaçlar, yAnA / -yIncAyA kadar, -mAksİzIn ulaçları, bütün zamanların hikayeleri, -Dİk / yAcAk+iyelik zaman / sırada, bütün zamanların rivayetleri, dolaylı anlatım, boyunca, süresince, -DİkçA, -(y)IncA, -Ar -mAz, -Dİk/- (y)AcAk+ iyelik için, -Dİk/-(y)AcAk + iyelik+(n)dAn ulaçları, işteş + ettirgen / çoklu ettirgen eylem, -Dİk/-(y)AcAk+ iyelik halde, -(y)A / -mAsInA rağmen, -mAk yerine, -mAktAnsA, -(y)AcAk+iyelik yerde, -Dİk+iyelik takdirde, -mAsİ durumunda, tezlik (-Ivermek), -Ipdurmak, -Ayazmak, -Akalmak sürerlik (-Agelmek),
C1	C1	-
C2	C2	-

